

**T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI BİLİM DALI**

HECE DERGİSİ ÜZERİNE BİR İNCELEME (1997-2002)

EYÜP TEKİN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**DANIŞMAN
DR.ÖĞR. ÜYESİ HANİFİ ASLAN**

KONYA-2019

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

YÜKSEK LİSANS TEZİ KABUL FORMU

Öğrencinin	Adı Soyadı	Eyüp Tezin
	Numarası	168107011003
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Türk Dili ve Edebiyatı / Türk Dili ve Edebiyatı
	Programı	Yüksek Lisans
	Tez Danışmanı	Dr. Öğr. Üyesi Hanifi Aslan
	Tezin Adı	Hece Dergisi Üzerine Bir İnceleme (1997-2002)

Yukarıda adı geçen öğrenci tarafından hazırlanan başlıklı bu çalışma 16.09.2019 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği/oyçokluğu ile başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Sıra No	Danışman ve Üyeler		
	Unvanı	Adı ve Soyadı	İmza
1	Dr. Öğr. Üyesi	Hanifi Aslan	
2	Doc. Dr.	Abdullah Harmancı	
3	Dr. Öğr. Üyesi	Sera Küçük	

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Bilimsel Etik Sayfası

Öğrencinin	Adı Soyadı	EYÜP TEKİN		
	Numarası	168107011003		
	Ana Bilim / Bilim Dalı	TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI / TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI		
	Programı	Tezli Yüksek Lisans	X	
		Doktora		
Tezin Adı	HECE DERGİSİ ÜZERİNE BİR İNCELEME (1997 – 2002)			

Bu tezin hazırlanmasında bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm.

EYÜP TEKİN

ÖZET

Edebiyatımızda dergi, fikir ve metinlerin doğuşuna aracılık eden merkezlerdir. Bu çalışma, 1990'lı yıllarda Türk edebiyatının en önemli dergilerinden biri olan Hece dergisini merkeze almaktadır. Çalışma aynı zamanda İbrahim Çelik yönetimindeki derginin Ocak 1997'den Ocak 2002'ye kadar olan 61 sayılık külliyatının biçim ve içerik açısından incelenmesini kapsamaktadır. Hâlen yayın hayatına devam eden Hece, Türk edebiyatına kazandırdığı nitelikli yazarlar ve yazılarıyla edebiyat ortamında var olmaya devam etmiştir.

Çalışmamız dört ana bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde Hece'nin çıkışı sırasında dünyada ve Türkiye'de yaşanan olaylar anlatılarak dönemin edebiyat ortamı incelenecektir. İkinci bölümde derginin biçimsel yönden iç ve dış özellikleri anlatılacaktır. Üçüncü bölümde dergide yayımlanan şiir, öykü, deneme, eleştiri / inceleme, mektup ve söyleşi gibi türlerin künye dökümü verilecektir. Dördüncü bölümde ise dergi içerisinde yayımlanan metinlerin yazarlar ve türler bakımından tasnifi yapılacaktır.

Sonuç olarak Türk edebiyatına yeni şair, hikâyeci ve eleştirmenler kazandıran Hece dergisi kendisine has bir edebiyat ekolü meydana getirmiştir. Bu ekolün içerisinden gelen yazarların bugün başka dergiler kurarak dergicilik alanına yeni sayfalar kazandırması Hece dergisini bugün daha önemli kılmıştır.

Anahtar Kelimeler: *Hece*, dergi, edebiyat, Hüseyin Su

ABSTRACT

In our literature, magazines are the centers that mediate the birth of ideas and texts. This study focuses on one of the most important periodicals of Turkish literature, Hece magazine. The study also includes a review of the 61-volume corpus of the journal under the direction of İbrahim Çelik from January 1997 to January 2002 in terms of form and content. Hece, which still continues its publication life, continued to exist in the literary environment with the qualified writers and writings he gained in Turkish literature.

Our study consists of four main sections. During the syllable out in the first part of the events in Turkey and the world's literature explaining medium term it will be examined. In the second part, internal and external features of the journal will be explained. In the third part, the imprint of the genres published in the journal such as poetry, story, essay, criticism / review, letter and interview will be given. In the fourth section, the texts published in the journal will be classified in terms of authors and genres.

As a result, Hece magazine, which gained new poets, storytellers and critics to Turkish literature, created its own school of literature. The fact that the writers coming from this school set up new magazines in the field of journalism by establishing other magazines has made Hece magazine more important today.

Key Words: *Hece*, literary magazine, literature, Hüseyin Su

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	İ
ABSTRACT.....	İİ
İÇİNDEKİLER.....	İİİ
ÖN SÖZ.....	V
KISALTMALAR LİSTESİ.....	Vİİ

BİRİNCİ BÖLÜM

1990'LI YILLARA BİR BAKIŞ

1.1.1990'lı Yıllarda Toplumsal, Kültürel, Siyasal İklim.....	1
1.1.1.1990'lı Yıllarda Dünya.....	1
1.1.2.1990'lı Yıllarda Türkiye.....	7
1.2.1990'lı Yıllarda Türk Edebiyatının Ortamı.....	15
1.3.Türkiye'de 1990'lı Yılların Edebiyat Dergilerine Bir Bakış.....	25

İKİNCİ BÖLÜM

HECE DERGİSİNİN OLUŞUMU VE ÖZELLİKLERİ

2.1.Hece Dergisinin Adı, Oluşumu ve İlkeleri.....	36
2.1.1.Dış Özellikleri.....	39
2.1.2.İç Özellikleri.....	40
2.2.Özel Sayılar.....	42
2.2.1.Türk Öykücülüğü Özel Sayısı.....	43
2.2.2.Türk Şiiri Özel Sayısı.....	45
2.2.3.Ahmet Hamdi Tanpınar Özel Sayısı.....	48
2.3.Derginin Kurucu Kadrosu.....	48
2.4.Dergi Hakkında Çıkan Yazılar.....	54
2.5.Hece Dergisinin Yayın Dönemi.....	57
2.6.Hece Yayınları.....	58

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

HECE DERGİSİNDEKİ METİN TÜRLERİNE GÖRE KÜNYE DÖKÜMÜ

3.1.Şiir.....	60
3.2.Hikâye.....	83
3.3.Deneme.....	91
3.4.İnceleme / Eleştiri.....	105
3.5.Mektup.....	124
3.6.Söyleşi / Açık Oturum.....	124
3.7.Çizgi.....	126
3.8.Bibliyografya / Dizin.....	127
3.9.Dosyalar.....	128
3.10.Soruşturmalar.....	130
3.11.Kitap Değerlendirmeleri.....	130
3.12.Haber Yazıları / Değiniler.....	140

3.13.Özel Sayılar.....	140
------------------------	-----

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
HECE DERGİSİNDEKİ YAZILARIN EDEBÎ TÜRLERE GÖRE
İNCELENMESİ

4.1.Şiir.....	141
4.1.1.Şairler.....	143
4.1.1.1.İbrahim Demirci.....	143
4.1.1.2.Cahit Koytak.....	145
4.1.1.3.Hüseyin Atlansoy.....	146
4.1.1.4.Mustafa Aydoğan.....	149
4.1.1.5.Atıf Bedir (Abdurrahman Başpınar).....	150
4.1.1.6.Osman Özbahçe.....	152
4.1.1.7.Mevlüt Ceylan.....	154
4.1.1.8.Cahit Yeşilyurt.....	155
4.1.1.9.Ömer Erinç.....	156
4.2.Hikâye.....	157
4.2.1.Hikâyeciler.....	160
4.2.1.1.Hüseyin Su.....	160
4.2.1.2.Necip Tosun.....	162
4.2.1.3.Cemal Şakar.....	164
4.2.1.4.Sadık Yalsızuçanlar.....	166
4.3.Deneme.....	168
4.3.1.Denemeciler.....	170
4.3.1.1.Hüseyin Su.....	170
4.3.1.2.Abdürrahim Karadeniz.....	171
4.4.Eleştiri.....	171
4.4.1.Eleştirmenler.....	173
4.4.1.1.Ömer Lekesiz.....	174
4.4.1.2.Necip Tosun.....	175
4.5.Çeviri.....	175
4.5.1.Çevirinin Yol Haritası.....	176
4.5.2.Çeviri Yapılan Diller.....	177
4.5.3.Çeviri Yapılan Şair ve Yazarlar / Ülkeleri.....	178
4.5.3.1.Afrika Kıtası.....	178
4.5.3.2.Asya Kıtası.....	179
4.5.3.3.Avrupa Kıtası.....	179
4.5.3.4.Amerika ve Avustralya Kıtaları.....	180
4.5.4.Çeviri Yapılan Edebi Türler.....	180
SONUÇ.....	181
BİBLİYOGRAFYA.....	184
ÖZ GEÇMİŞ.....	190
EKLER.....	191
EK-1: Hece Dergisinin Kapak Fotoğrafları	
EK-2: Hece Dergisinin Özel Sayılarının Kapak Fotoğrafları	
EK-3: Basındaki Hece Dergisi ve Yayınları Konulu Haberler ve Yazılar	
EK-4: Hece Dergisinde Müstear İsim Kullanan Yazarların Listesi	

ÖN SÖZ

Araştırmamızda, *Hece* dergisinin 1997–2002 yılları arasında yayımlanmış olan 61 sayının içeriği değerlendirilecektir. Değerlendirmelerde; belirtilen tarihlerdeki sayıların genel olarak taranması, derginin edebiyatımızdaki önemi, dergi içerisinde yayımlanan çeşitli türlerin incelenmesi amaçlanmaktadır. Çalışmanın amacı, yukarıda belirtilen yıllarda çıkan sayıların incelenmesi suretiyle derginin edebî faaliyetlerini ortaya koymaya yöneliktir. Üzerinde hiçbir akademik çalışma yapılmamış olması nedeniyle derginin ilk beş yılı içerisinde yayımlanan sayıların incelenmesi ve dergicilik tarihine ışık tutulması amaçlanmıştır. Açılan bu yolun derginin çeşitli yönlerden araştırılıp incelenmesi en büyük isteğimizdir.

Bir derginin çıkış sebeplerinde çeşitli unsurların birleşmesi her zaman söylenegelen bir durumdur. Politik, kültürel ve sanatsal kaygıların ortaya çıkmasıyla birlikte arayışlara başlanır, teknik meseleler masaya yatırılır ve en son fikirlerin de oluşmasıyla o dergi meydana gelir. Politikanın toplumun bütün sorunlarına değen bir kavram olduğunu düşündüğümüzde; dergiler, politik ortamdan elbette etkilenecektir. Edebiyat ortamının ortaya koyduğu ürünlerin tartışılması ve eleştirilmesi de bir başka etkilene alanı olarak ortaya çıkmıştır.

Tezimizin ilk bölümünde 1990'lı yıllarda dünyada ve Türkiye'de nelerin olup bittiğini ortaya koymak amaçlanmıştır. Özellikle edebiyat ortamının 1990'lı yıllardaki parçalanmış görüntüsü verilmeye çalışılmıştır. Yine bu bağlamda dönemin dergilerinin tutumlarından yazarlarına, kapaklarından manifestolarına kadar çeşitli bilgiler aktarılmıştır.

Çalışmanın ikinci bölümünde araştırma alanı içerisindeki derginin künye içeriği, iç ve dış özellikleri verilmiştir. Aynı zamanda derginin yayın faaliyeti olan *Hece* Yayınları'yla ilgili bilgiler sunulmuştur. Derginin kurucularının biyografileri burada yer almıştır. Araştırma alanımızın içerisindeki tarihlerde yer alan yıllarda basında *Hece* dergisinden bahseden yazıların künyeleri verilmiştir. Dergiye ait kurumsal özelliklerin tamamını bu bölümde bulmak mümkündür. Ayrıca özel sayıların

içeriğinden söz edilmiştir. Hasan Aycın'ın çizgi sayfası da yine bu bölümde incelenmiştir.

Hece dergisinde yayımlanan bütün yazıların künyeleri üçüncü bölümde yer almaktadır. Tezimize başvurarak dergi içerisinde bir yazıyı bulmak isteyen araştırmacılar bu bölüme bakarak istediği içeriğe ulaşabilirler. Künyeler türlere göre ayrılmış aynı zamanda bir yazarın bütün yazıları tarih sırasına göre dizilmiştir.

Dördüncü bölümde dergi içerisinde yer alan edebî türlerin yazarları incelenmiş, konu ve yapı bakımından tahliller yapılmıştır.

Hece Dergisi Üzerine Bir İnceleme (1997-2002) adlı tezimin hazırlık aşamasında ve daha sonrasında maddi manevi desteklerini asla esirgemeyen *Hece* dergisi yönetimi ve özellikle Hayriye Ünal'a; teknik açıdan bilgilerini esirgemedi aktaran Öğr. Üyesi Dr. Hanifi Aslan'a, Doç. Dr. Abdullah Harmancı'ya, Doç. Dr. Ertan Engin'e; kaynaklarını bize açan Yusuf Turan Günaydın'a, Ali Karaçalı'ya, İbrahim Eryiğit'e, Çetin Kuzu'ya, İbrahim Çelik'e ve Ali Işık'a; bütün tez dönemimde hep yanımda duran ve bana her konuda yardımcı olan sevgili eşim Tuğba Tekin'e çok teşekkür ederim.

EYÜP TEKİN

ANKARA – 2019

KISALTMALAR LİSTESİ

a.g.e.	Adı geçen eser
a.g.m.	Adı geçen makale
bk.	Bakınız
C.	Cilt
çev.	Çeviren
ed.	Editör
haz.	Hazırlayan
hk.	Hakkında
ö.s.	Özel Sayısı
s.	Sayfa
S.	Sayı
vb.	Ve benzeri

BİRİNCİ BÖLÜM

1990'LI YILLARA BİR BAKIŞ

1.1 1990'lı Yıllarda Toplumsal, Kültürel ve Siyasal İklim

Edebî metinleri / oluşumları anlamak için yazıldıkları / yayınlandıkları yıllardaki politik ve toplumsal olayların öncesini / sonrasını bilmek, anlamak, yorumlamak gerekir. Düşüncelerin yazıya, dolayısıyla bir olguya dönüştürülebilmesi gelecek zamanlara geçmişi hatırlatma görevini ifa edebilmek için de önem taşımaktadır. Bu bağlamda tez metnine başlarken öncelikle 1990'larda dünyada nelerin yaşandığı ve buna koşut olarak gelişmelerin Türkiye'ye nasıl yansdığına da etraflıca bakmak elzemdir. Daha sonra dönem içerisinde yayımlanan eserlerin oluşumunun nasıl gerçekleştiğiyle ilgili yorumlar üretilebilir. Bu bölümde iki ayrı alt başlık yer alıyor. Birincisi "1990'larda Dünya" ikinci bölüm ise buna bağlı olarak "1990'larda Türkiye". Devamındaki bölümlerde söz konusu dönemdeki Türk edebiyatının ortamı eserler ve kişiler bağlamında incelenecektir. Daha sonra dönemin dergilerinin içeriği ve bağlandığı edebiyat anlayışlarına yönelik bir incelemeye yer verilecektir.

1.1.1. 1990'lı Yıllarda Dünya

1990'lar denildiği zaman dünyada akla ilk gelen politik gelişme Birinci Körfez Savaşı'dır. Bu savaşın özelliklerinden birisi, televizyonlardan CNN International kanalıyla dünyada canlı canlı izlenmesiydi. Söz konusu yayınlar dünyadaki özgürlük ve şeffaflık çağrılarının en ileri noktaya ulaşmasının emarelerinden de sayılmıştır. 2 Ağustos 1990'da -bu tarih Körfez Savaşı'nın başlangıcı sayılır- Kuveyt'te hak iddia eden Saddam Hüseyin, burayı işgal etmiştir. İşgalin sebepleri arasında petrol borsasındaki hareketlenmeler de dile getirilmiştir. O tarihten bir hafta sonra da Kuveyt'in Irak topraklarına katıldığı ilan edilmiştir. Irak, bu ilhakin ardından dünya petrol rezervinin %20'sine sahip olmuştur.

Gelişmelerin ardından Birleşmiş Milletler (BM), Irak'a bir süre tanımış ve Kuveyt topraklarından çıkması gerektiğini bildirmiştir. Irak, bu süreye ve bildiriye uymamıştır. 24-28 Şubat 1991 tarihinde "Çöl Fırtınası" adı verilen bir operasyon

düzenlenmiştir. Taraflar, yirmi sekiz devletin oluşturduğu -Amerika Birleşik Devletleri (ABD), Birleşik Krallık, Fransa, Mısır, Suriye vardı- koalisyon güçleri, Saddam Hüseyin ordusuna saldırmış, yüz saat süren kara harekâtı sonucunda ordusu Kuveyt'ten çıkarmıştır. O dönemde dünyanın en büyük beşinci ordusu konumunda bulunan Irak ordusu çok kısa bir sürede mağlup olmuştur. Bunun en belirgin sebebi koalisyon güçlerinin teçhizat bakımından teknolojik üstünlükte oluşudur. Bir diğer sebep ise 1980'de başlayıp sekiz yıl süren İran-Irak Savaşı sonrası Irak ekonomisindeki düşüştür. Bu savaşta Saddam Hüseyin yönetimi ekonomik olarak ağır borçların altına girmiş ve kurtulmanın yollarını aramıştır. Borç yükünden kurtulmak adına dış siyasette bazı iddialar ortaya atmış ve bunları uygulama yoluna gitmiştir. İddialardan ilki petrol piyasasındaki fiyat dalgalanmalarıdır. İran-Irak Savaşı sırasında Kuveyt'in Irak'taki Rumeyla bölgesindeki petrol rezervlerinden faydalanması, Saddam yönetiminin Kuveyt topraklarında tarihî hakkı olduğunu iddia etmesi ve son olarak İran'la yapılan savaşta Kuveyt'in yaptığı para yardımını silmesini dikte etmesi diğer iddialardandır. Bu iddiaları Kuveyt kabul etmeyince bir oldubitti anlayışı devreye girmiş ve dünyayı ilgilendiren Birinci Körfez Savaşı başlamıştır. Savaşın çıkmasının sebepleri ise dünya siyasetini direkt -özellikle Orta Doğu üzerinde etkilemiştir.

Toplumsal açıdan bu savaşa bakıldığı zaman ise insani krizlerin doruğa ulaştığı bir gerçektir. Koalisyon güçlerine yenilen Saddam yönetimi bunun faturasını Irak'ın kuzeyindeki çoğunluğu Müslüman olan Kürtlerden ve Irak Türkmenlerinden çıkarmak istemiştir. Kurşunlardan kaçmak isteyen halklar Türkiye sınırına dayanmış, açlık ve sefaletle karşı karşıya kalmışlardır.

ABD, neo-liberal politikalarla Ortadoğu'da bir hegemonya kurmaya çalışırken 1991 yılının aralık ayında Rusya Devlet Başkanı Boris Yeltsin ile Ukrayna ve Belarus devlet başkanları bir araya geldiler. Görüşmede Belavezha Anlaşması imzalandı ve Bağımsız Devletler Topluluğu'nun (BDT) kurulduğu ilan edildi. Görüşme, Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nin (SSCB) dağılması anlamına geliyordu. Dünyada politikadaki en belirgin değişimlerinden biri olarak doğan, "Ekim 1917 Devrimi" adı da verilen Bolşevik Devrimi'nin sonu anlamına gelen bu gelişme sadece bölgede değil, bütün dünyada pozisyonların sorgulanmasına sebep olmuştur. Pozisyonlar diyoruz,

çünkü iki kutuplu dünya düzeni dolayısıyla Soğuk Savaş da resmen bitmiş oluyordu. Buna göre Doğu blokundaki ekonomik, siyasi anlamdaki paktlar ve anlaşmalar bitiyordu. Gelişmelerin kıvılcımlandığı olayın ise 1989'da Berlin Duvarı'nın yıkılması olduğu unutulmamalıdır. NATO ise sosyalist Doğu ülkelerine açık kapı bırakıyor, barışçıl bir siyaset izliyordu. Öyle ki NATO, Soğuk Savaş dönemine göre etki alanını genişletirken, kendi varlık anlamını da sorgulamaya başlamıştır. Önceleri, komünist rejimlerden gelecek tehlikelere karşı tedbir amacıyla kurulan NATO, SSCB'nin dağılmasıyla birlikte üye ülkelerde oluşabilecek tehditlerde müdahale edebilecek bir konuma gelmiştir. Bu örgütlenme süreci 1999 yılındaki Washington Zirvesi sırasında tamamlandı. Açık kapı siyasetinin anlamı çok sonra, 2000'lerde ABD'nin dış politikasının dönüştüğü durumla anlaşılacaktı. 1990'ların başı bütün ülkelerde iç ve dış siyasetin yeniden dizaynı için daha çok çalışılması gereken yıllardı. Bunların başında hiç kuşkusuz Avrupa devletleri gelmektedir.

1950'li yıllarda kurulan Avrupa Ekonomik Topluluğu (AET), sosyalist blokun dağılmasıyla birlikte kendi oluşum kriterlerini de gözden geçirme kararı aldı. Bu kararlardan birisi de ekonomik amaçları olan AET'nin siyasallaşma yoluna gitmesiydi. Karar, Avrupa'nın birliğini esas alıyordu. 1991'de imzalanan Maastricht Anlaşması 1992'de yürürlüğe sokulmuştur. Akabinde 1993'te Kopenhag Kriterleri oluşturulmuş ve birliğe üye olmak isteyen ülkelerin yerine getireceği şartlar belirlenmiştir. Etki alanını genişleten NATO'dan sonra Avrupa Birliği (AB) de Doğu Avrupa ülkelerini birliğe katmaya başlamıştır. Coğrafyada bu diplomatik gelişmeler yaşanırken Balkan ülkelerinde bölünmeler baş gösterdi. 1991'de Hırvatistan ve Slovenya, 1992'de Bosna-Hersek Yugoslavya'dan ayrıldı ve bağımsızlığını ilan etti. 1993 yılında Çekoslovakya: Slovakya ve Çek Cumhuriyeti -şimdiki adı Çekya'dır- olarak iki ayrı devlete bölündü. Bölünmeler, kaosu ve savaşları da beraberinde getirdi. Çeşitli etnik grupların ve mezheplerin bir arada yaşadığı Balkanlar ve Doğu Avrupa coğrafyası 1992'den itibaren çatışmaların gölgesinde olmuştur.

Bosna Savaşı'nın bu sıralarda patlak vermesi ve Yugoslavya'yı yöneten Sırpların diğer etnik grupları avlamaya çıkması uzun yıllar sürececek bir karışıklığı da beraberinde getirmiştir. 1995 yılında Srebrenitsa'da Sırp Ratko Mladić -kendisine kimi çevrelerce Bosna kasabı denmiştir- komutasında, Avrupa'nın tam göbeğinde

8.372 Bosnalı katledilmiştir. Katliam sırasında akla hayale gelmeyecek yöntemler uygulanmıştır. Öyle ki o dönem BM askeri olarak orada görevli bulunan, kenti Sırp askerlere teslim ederek katliamın yolunu açan Hollanda ordusunun askerleri ülkelerine döndüğünde psikolojik yardım almışlardır. Srebrenitsa katliamının çeşitli yönlerden sonuçları vardır. Sonuçların politik eksendeki anlamını bölgedeki siyaseti otoriterlik üzerinden yeniden inşa etmek adına anahtar olarak değerlendirebiliriz. Diğer tarafta Müslüman coğrafyasında yaşayanların üzerindeki psikolojik çöküntüyü de ifade etmemiz gerekir. Bosna'dan yayılan bu çılgın çeşitli Müslüman coğrafyalarında duyulmuş ve çeşitli ülkelerde protesto eylemleri düzenlenmiştir.

1990'lı yıllar iç savaşın kıyısındaki ülkelerin insan kıyımlarıyla da anılmıştır. Bu kıyımlardan birisi ise Ruanda Katliamı'dır. Ruanda, Afrika kıtasının orta bölümünün doğu kısmında yer alan ve denize kıyısı bulunmayan bir ülkedir. 1994'te meydana gelen Ruanda Katliamı'nda 800.000 insan ölmüştür. Kıtadaki bir diğer önemli gelişme ise Güney Afrika Cumhuriyeti'nde gerçekleşmiştir. Ülke yönetiminde yer alan ve ırkçı politikalarıyla anılan "Apartheid" yönetimi yumuşamaya gitmiştir. 1990 yılında Afrika Ulusal Konseyi, otuz yıldır hapiste bulunan Nelson Mandela'yı serbest bırakma kararı almıştır. Kararla birlikte ayrımcı yasalarda törpülenme yoluna gidilmiştir. Bu gelişmeler yaşanırken 1994 seçimleri gerçekleşmiş ve Nelson Mandela yeni başkan seçilmiş ve "Apartheid" rejimi sona ermiştir.

Olumlu gelişmeler bununla sınırlı değildi. Irak coğrafyasındaki politik ve insani krizler Filistin bölgesinde yerini barış umutlarına bırakmıştı. Buna sebep olansa 20 Ocak 1993 tarihinde göreve gelen Bill Clinton'ın Beyaz Saray'da dönemin İsrail Başbakanı İtzhak Rabin ile Filistin Devlet Başkanı Yaser Arafat'ı buluşturması olayıydı. Üç lider bölgedeki sorunların çözümünü siyasal yollarla gerçekleştirme konusunda el sıkışmıştı. Böylelikle "Özerk Filistin Yönetimi" 13 Eylül 1993 tarihinde Mısır'da imzalanan Oslo Anlaşması'yla yasal hâle gelmişti. Esen bahar havası bölgeye de yansımış, çatışmalar ve iç karışıklıklardan eser kalmamıştı.

Oslo sürecindeki çabaları sayesinde 1994 yılında İtzhak Rabin Nobel Barış Ödülüne aday gösterilmişti. Atmosfere düşen gölge ise Rabin'in öldürülmesiydi. Atılan adımların bu şekilde boşa çıkması coğrafyadaki insanları huzursuz ediyor,

yeşeren umutları solduruyordu. Ardından gelen olaylar yine katliamın, yıkımın ve sefaletin habercisi olmuştu. Yaser Arafat, Ramallah'taki karargâhında 2004 yılında öldü. Filistin Kurtuluş Örgütü'nün (FKÖ) iktidarı kaybetmesi, Hamas'ın iktidara gelmesiyle Batı'dan alınan destek sona erdi. Bölgedeki hâkimiyetini güçlendiren İsrail yönetimi, otoritesini kurma adına askeri gücünü halkın üzerinde kullanma hakkını tercih etti.

Müslümanların bulunduğu coğrafyada bunlar yaşanırken ABD'de küreselleşmeye dayalı olarak benimsenen neo-liberal politikalar, tek süper güç olma sıfatını perçinleyen icraatları gündeme getirdi. Samuel Huntington, "*Medeniyetler Çatışması*" teziyle komünist rejimlerin artık tehdit olmaktan çıktığını Batı medeniyetinin bundan sonraki en önemli rakibinin İslam medeniyeti olduğunu savunmuştur. Huntington ayrıca farklı ülkeler arasında kurulan iş birliği oluşumlarının da çözüleceğini belirtmiştir. İslam medeniyetini kendisine rakip olarak gören Batı, elbette rakibinin toplam imkânlarını biliyordu. Bu süreçte özellikle ABD, İslam ile terörizmi yan yana getirmek istemiştir. 2000 yılındaki Tanzanya ve Kenya'daki ABD elçiliklerine El Kaide örgütünün saldırması, 11 Eylül 2001'deki İkiz Kulelere yapılan saldırılar bu politikanın argümanı hâline getirilmiştir.

Küreselleşme, bütün dünyada domino etkisi oluşturmuştur. Asya kıtasında bulunan bir ülkedeki ekonomik dalgalanma Avrupa devletlerini de etkiler duruma gelmiştir. Bu süreçte özellikle gelişmekte olan ülkelerin ekonomileri sıcak paraya dayalı büyüme stratejilerini gündeme getirmiştir. Stratejiyle beraber kalıcılaşan bütçe açıkları ve borç stokunun artışı da bir başka başlıktır. Bağımlılık hâline gelen bu durum ekonomik krizlerin bulaşıcılığını da doğurmuştur. 1997 yılında Güneydoğu Asya ülkelerinde yaşanan krizin etkileri diğer ülkelere de yansımış, devalüasyon ve işsizlik gibi sorunları ortaya çıkarmıştır.¹

Sorunlarla birlikte ülkeler Uluslararası Para Fonu (IMF) ve Dünya Bankası'ndan kredi alma yoluna gitmiş, neo-liberal ekonomi reçetelerine mahkûm

¹ *Modernizmin Yansımaları: 90'lı Yıllarda Türkiye*, haz. R. Funda Barbaros, Eric Jan Zürcher, Efil Yayınevi, Ankara, 2017, s.92.

olmuştur.² Ekonomisini liberal reçetelerle düzenleme çabalarına girişen dünya ülkelerinde toplumsal dönüşüm de tek kutuplu dünya düzenine göre şekillenmeye başladı. Çeşitli ekonomik alanlardaki şirketler kurulmuş ve ülkeler kendilerini bu döneme hazırlamıştır. ABD ise diğer taraftan çeşitli kültür politikalarını çeşitli araçlarla geliştirmekte olan ülkelere kanalizasyon etmeye başlamıştı. Kültür politikalarının odağında ise postmodernizm yer almıştır. “Postmodernizm” kelimesini ilk kez 1960’larda ortaya atan Amerikalı akademisyen Ihab Hassan bir akım başlattığının farkında değildi. O dönem kabul görmese de sonraları dünyanın çeşitli sanatlarını etkileyecek modernizmden sonraki aşamada bir kuram inşa edildi. 1990’lara geldiğinde ise insanın kendisini ifade etme biçimi olan sanatın kuramsal gidişatı postmodernizme kaydı.³ Çeşitlilik, ifade özgürlüğü, politik durumun açık şekilde belirtilmesi bu kuramın içeriklerinden bazılarıdır.

1980’lerden 1990’lara gelirken sosyalist rejimlerin çeşitli yönlerden zayıflamasıyla birlikte ortaya çıkan liberal ekonomi ve kapitalist üretim biçimlerinin güçlenerek yeni pozisyonlar elde etmesi, dünyaya verdiği mesajların dolgunluğu göze çarptı. SSCB’nin dağılmasıyla birlikte tek kutuplu dünya düzenine geçilmesi, başta politika, ekonomi, kültür, toplum gibi unsurlarda dönüşümlere yol açmıştır. Dönüşümler toplumların yaşam biçimini güncellemeye başlamış ve dini yaşantının da bundan etkilendiği gözlenmiştir. Ekonomik olarak ABD’nin uydusu görünen ve sosyalist ekonomi düzenini terk eden bazı ülkelerin liberal ekonomiye alışma süreci birtakım politik olayları da beraberinde getirir. Balkanlar ve Doğu Avrupa ülkelerindeki bölünme süreçlerinin sancılı olması, ekonomik krizler, savaşlar, yer altı kaynaklarının yeniden tanzimi gibi olaylar bu süreçte politik sancılar olarak hatırlanmıştır. Dünya nüfusunun önemli bir bölümünü oluşturan İslam dünyası da tek kutuplu dünya düzenini kökten eleştirmiş Bosna’dan Kudüs’e yaşanan acıları politikasını inşa ederken bir argüman olarak unutmamıştır. Katliamların ardı arkası kesilmemişken teknolojisini geliştiren, uzay bilimlerinde yeni gelişmeleri arayan Batı medeniyetinin 1990’larda kendisine rakip olarak gördüğü İslam medeniyeti, yaralarını

² Barbaros, Zürcher, *a.g.e.*, s.97.

³ Postmodernizmle ilgili ayrıntılı bilgiler için bk. Doç. Dr. Nilay Işıksalan, “Postmodern Öğreti ve Bir Postmodern Roman Çözümlemesi: Kara Kitap / Orhan Pamuk”, *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C:7, S:2, 2007, ss.419-466.

sararken politika üretmez hâle getirilmiştir. Buna rağmen birlik olma çabalarını da devam ettirmiştir. 1996 yılında o dönemin Türkiye Cumhuriyeti Başbakanı olan Necmettin Erbakan “D-8” oluşumunu dünyaya tanıtmıştır. Ekonomik amaçlar taşıyan oluşum siyasallaşmadan sönük faaliyetlerine bugün de devam etmektedir.

Sonuç olarak, dünyanın tek merkezden yönetilme konjonktürü ortaya çıktığı andan itibaren çeşitli teoriler ortaya atılarak merkezdeki siyasetin pratiği aranmış ve bu esnada çeşitli krizler baş göstermiştir. Genel görünüm itibarıyla ülkelerin ekonomisi yeniden yapılanma sürecinde finansal krizlerin önüne geçememiş ve kitlelerin bundan fazlasıyla etkilendiği gözlemlenmiştir. Özellikle İslam dünyasının kan gölüne dönen sınırları üzerinden tahayyül edilen medeniyetlerin çatışması durumu “Yeni Dünya Düzeni” sloganıyla pekiştirilmiştir. Bununla birlikte kültürel alandaki gelişmeler de bu siyasetten etkilenmiştir. Sanatta toplumdan bireye dönüş teması, kimliklerin sorgulanması en görünür güncellemeler arasındadır. Müzikte özellikle pop, hip-hop ve alternatif olarak rock müziği yükselişe geçmiştir. ABD ve hegemonyası dünyayı yönetmek şöyle dursun, yeni krizlerin müsebbibi olarak yaşamaya devam etmektedir.

1.1.2. 1990’lı Yıllarda Türkiye

1990’lı yıllarda Türkiye’deki politika manzarası öylesine parçalıydı ki bu durum hem seçim sonuçlarına yansıyor hem de ekonomik krizler üzerinden toplumda okunabiliyordu. Dikkat çekilirse bu on yılda hiçbir siyasi parti %30 oy bile alamamıştır. İlk yıllarda 7 Kasım 1983’te yapılan seçimlerde iktidara gelen Anavatan Partisi’nin (ANAP) iktidarı sürüyordu. Partinin genel başkanı Turgut Özal ise cumhurbaşkanı seçilerek Çankaya’ya çıkmıştı. ANAP, belirli kesimlerin bileşeninden oluşan kendi içerisinde bir koalisyondu. Turgut Özal’ın partiden ayrılmasıyla partide oluşan çatlakları onarmak için çareler aranıyordu. Mesut Yılmaz’ın Yıldırım Akbulut’tan partiyi devralması da yetmedi ve 1991 genel seçimlerinde ANAP ana muhalefet partisi konumuna geldi. Bu dönemde siyasi cinayetler, Kürt sorunu, PKK terörü ve ekonomik krizler ülke gündeminin ilk sırasına oturmuştu. 1990 yılında Prof. Dr. Muammer Aksoy, *Hürriyet* gazetesi genel yayın yönetmeni Çetin Emeç, ilahiyatçı yazar Turan Dursun, İlahiyat Fakültesi eski dekanı Bahriye Üçok öldürüldü. İlk özel

televizyon “Magic Box Star 1” kuruldu.⁴ Eğitim kanalı olarak projelendirilen “TRT 4” yayın hayatına başladı.

1991 yılında ANAP kongreye gitti ve Mesut Yılmaz’ın parti genel başkanlığına geçmesiyle Yıldırım Akbulut Başbakanlığındaki 47.Hükümetin ömrü sona erdi. 20 Ekim genel seçimleri dolayısıyla Mesut Yılmaz’ın hükümetinin görevi uzun sürmedi. Seçim sonuçlarına göre Sosyaldemokrat Halkçı Parti (SHP)- Doğru Yol Partisi (DYP) koalisyonu kuruldu ve Süleyman Demirel hükümeti kurma görevini aldı. Demirel 12 Eylül darbesinden önce Başbakan olarak görev yapmıştı. Darbenin ardından siyasi yasaklı oldu ve uzun süre sahalardan uzak kaldı. 1987 yılında yapılan referandumda Necmettin Erbakan ve Alparslan Türkeş ile birlikte yasakları kaldırılınca DYP genel başkanı oldu, aynı yıl milletvekili olarak mecliste yerini aldı. Demirel’in 1991 seçimlerinden sonra yürüttüğü 49. Hükümet, görevini 9.Cumhurbaşkanı seçilene dek sürdürdü. İşçi kesimi, ANAP’ın politikalarına tepkisini grevlerle sürdürmeye devam etti. Anadolu tarihinin en büyük işçi eylemlerinin başlangıcı olan “1989 Bahar Eylemleri” bahar ayında başlayıp tüm yıl boyunca devam etmişti. 325 iş yerinde aynı anda devam eden grevler büyük iş verenleri zor durumda bırakmıştır. 1990’dan sonra ise kitlesel eylemlerle birlikte işçiler her yerde sokaklara çıkmış ve haklarını aramaya devam etmiştir.⁵ Leyla Ataman ilk kadın vali olarak Muğla’ya atandı. Türkçe dışındaki (Kürtçe, Lazca, Çerkezce vb.) dillerde konuşmayı ve şarkı söylemeyi yasaklayan 2932 sayılı kanun yürürlükten kaldırıldı.

1992 yılında gündeme gelen en önemli olaylardan birisi, 12 Eylül darbesiyle kapatılan partilerin yeniden açılmasına ait yasa tasarısının meclis genel kuruluna gelmesiydi. Tasarı kabul edildi ve Cumhuriyet Halk Partisi yeniden kuruldu. SHP’den ayrılan Deniz Baykal partinin genel başkanlığına seçildi. 11 Temmuz 1992 gecesini 24 üniversitenin kurulması kararı alındı. Erzincan’da 6,8 şiddetinde bir deprem meydana geldi. Terör gittikçe tırmandırılıyordu. PKK, Bingöl’ün Solhan ilçesinde 20 Ekim

⁴ Özel televizyonların kuruluşu ve Türkiye’deki gelişimi için bk. Yrd. Doç. Dr. Gülşah Sarı, “Türkiye’de Özel Televizyon Yayıncılığının Gelişimi ve Medyanın Mülkiyet Yapısı”, *ulakbilge*, C.5, S.18, 2017, ss.2087-2096.

⁵ Ali Yılmaz, *Karanlık Vardiya -90’lı Yılların Politik Arşivi-*, Doğan Kitap, İstanbul, 2015, s.41.

1992’de köy otobüsünden indirdiği 26 kişiyi kurşuna dizdi. Bu terör eyleminde 19 kişi yaşamını yitirdi.

1993 yılının Nisan ayında 8. Cumhurbaşkanı Turgut Özal’ın ölümünün ardından DYP Genel Başkanı Süleyman Demirel 9. Cumhurbaşkanı seçildi ve hükümetin görevi sona erdi. Başbakanlık koltuğuna ise yapılan kongrenin ardından Tansu Çiller oturmuştu. Tansu Çiller’in kurduğu hükümet 1995’e kadar devam etmiştir. Bu dönemde suikastlerin ardı arkası kesilmemiştir. Jandarma Genel Komutanı Orgeneral Eşref Bitlis, Ankara’dan Diyarbakır’a giderken arıza yapan uçağı düştü ve şehit oldu. Kazanın sebebi net olarak açıklanamadı ve faili meçhul kaldı. *Cumhuriyet* gazetesi yazarı Uğur Mumcu, arabasına yerleştirilen bombanın infilak ettirilmesiyle öldürüldü. 2 Temmuz’da Sivas’ta sürdürülen Pir Sultan Abdal Şenlikleri sırasında Madımak Oteli’nde gerçekleşen katliamda 35 kişi ölmüş 60 kişi yaralanmıştır. Saldırganlar, otelin çevresindeki arabaları ters çevirerek aldıkları benzinle oteli yakmıştır. Ölenler arasında kadın, çocuk, yazar ve aydınlar da vardı. Ozan Muhlis Akarsu, şair Metin Altıok, Behçet Aysan, Asım Bezirci, Hasret Gültekin ölenler arasındaydı. 1989 yılından beri üniversitelerde uygulanan başörtüsü yasakları devam etti. Mart ayında yaptıkları usulsüzlük sebebiyle kapatılan özel radyolar haziran ayında yeniden açıldı. Bununla birlikte sermayeye bağlı radyoların sayısında önemli artış görüldü. Ortadoğu Teknik Üniversitesinde ilk kez internete bağlanıldı.⁶ “Kanal D” yayın hayatına başladı.

1994 yılında mahalli idareler seçimleri vardı. Seçimler Refah Partisi’nin yükselişinin de miladı olmuştur. İstanbul ve Ankara’nın kazanılması sol çevrelerde ve orduda rahatsızlık meydana getirmiştir. Medyada her gün halka aşılana “şariat geliyor” sloganı seküler kesimlerin huzursuzluğuna sebebiyet vermiştir. Gelecekte Başbakan ve Cumhurbaşkanı olacak Recep Tayyip Erdoğan İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığına seçilmişti. Yılın hemen başında patlak veren ekonomik kriz ile birlikte 1980 yılından sonra ilk kez Türk lirası devalüasyona uğradı. Siyasetteki bir diğer önemli gelişme, kapatılan HEP’ten sonra kurulan Demokrasi Partisi (DEP)

⁶Mehmet Ali Birand, *Son Darbe: 28 Şubat Belgeseli*, 1.Bölüm.
https://www.youtube.com/watch?v=GuPnv4_f3us&list=PL19EshdPt3R8YxSSa_RGLGbd_WZguD5cQ&index=1, (Erişim Tarihi: 27.01.2019).

milletvekillerinin dokunulmazlığının kaldırılmasıyla birlikte meclis içerisine giren polislerce gözaltına alınmasıydı. Kürt sorununun ayyuka çıkması ve buna koşut olarak PKK terörünün gittikçe ısındığı bir dönemde bu durum demokrasinin aleyhine bir gelişme değil teröre vurulan bir darbe olarak yorumlandı. Emlakbank Genel Müdürü Engin Civan öldürüldü.

Bu gelişmelerin yanı sıra teknoloji alanında da ilerlemeler vardı. Türkiye'nin ilk uydusu Türksat 1A'nın, 24 Ocak 1994 tarihinde fırlatılması ve kalkışından 12 dakika sonra infilak etmesinin ardından yeni bir uydu fırlatıldı. Türksat 1B, Türkiye'nin ilk uydusu olarak yörüngesine oturdu. Mobil operatörler Telsim ve Turkcell kuruldu. Kral TV yayın hayatına başladı.⁷

1995 yılı Eylül ayında DYP-SHP koalisyonu bozulmuş, DYP-CHP koalisyonu 52. Hükümet olarak görevine başlamıştı. İstanbul Gazi Mahallesi'nde kahvelerin otomatik silahlarla taranmasının ardından çıkan olaylar engellenemedi ve fazlasıyla büyüdü. Çıkan olaylar Ümraniye ilçesine de sıçradı ve 34 kişi öldü. Polis işkencesinin ardından açılan davalar yavaşlatıldı ve suçlu bulunan polislerin mahkûmiyet kararları sürekli temyizden döndü. 2005 yılında mağdur aileler Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine dava açtı. Kararda Türkiye Cumhuriyeti 510 bin Euro tazminat ödemeye mahkûm oldu.⁸

1996 yılının ilk ayları seçim sonrasında hükümet arayışıyla geçti. Seçimin galibi Refah Partisi'nin genel başkanı Necmettin Erbakan yerine hükümeti kurma görevi Süleyman Demirel tarafından Mesut Yılmaz'a verildi. Mesut Yılmaz, DYP ile bir hükümet kurdu ancak Refah Partisi tarafından verilen gensoru önergesi kabul edildi. ANAP-DYP hükümeti düşürüldü. Yapılan görüşmelerin ardından REFAH-YOL koalisyonu göreve başladı. Hükümetin sürdüğü dönemde medyanın yazdıkları ve ordunun açıklamaları 28 Şubat'ı hazırlayan argümanlar olacaktı. Önemli bir gelişme de "Kardak Krizi" idi. Kimi çevrelerce Yunanistan ile Türkiye arasında bir savaş sebebi sayılacak bu kriz, ABD'nin yoğun diplomatik çabasıyla çözülmüştü. D-

⁷ Barbaros, Zürcher, *a.g.e.*, ss.331-332.

⁸ Mehmet Ali Birand, *Son Darbe: 28 Şubat Belgeseli*, 4.Bölüm.

https://www.youtube.com/watch?v=vbjWzS3UmI&list=PL19EshdPt3R8YxSSa_RGLGbd_WZguD5cQ&index=4, (Erişim Tarihi: 28.01.2019).

8 -gelişmekte olan sekiz ülke- Necmettin Erbakan öncülüğünde kuruldu ve faaliyete geçti. Muhabir Metin Göktepe, gözüne alınıktan sonra polis işkencesiyle öldü. Kamuoyu baskısı sayesinde işkenceyi uygulayan polisler ceza aldı. Gündemde sürekli işkence iddiaları dolaştı. Manisa’da olduğu iddia edilen “liseli öğrencilere işkence edildi” bilgisi toplumda tepki çekmiştir. 1996’ya damga vuran en önemli olay Susurluk Kazası olmuştur. Bir Mercedes ve kamyonun çarpışması sonucunda siyaset-mafya ilişkisi ortaya çıkmıştır. Kasım ayında meydana gelen kazada İstanbul Emniyet Müdür Yardımcısı Hüseyin Kocadağ ve Abdullah Çatlı ölmüştür. DYP Milletvekili Bucak aşireti mensubu Sedat Bucak ise yaralanmıştır. Arabanın bagajında bulunan çok sayıda silah herkesi şoke etmiştir. Kazanın ardından “Sürekli Aydınlık İçin Bir Dakika Karanlık” eylemleri başlatıldı. “Sanat Güneşi” adıyla anılan Türk Sanat Müziği sanatçısı Zeki Müren, televizyondaki bir canlı yayın sırasında rahatsızlanarak hayatını kaybetti.

1997 yılının en önemli olayı 28 Şubat günü yapılan Millî Güvenlik Kurulu toplantısıdır. Bu toplantıda, daha önce medyanın gündemine gelen bazı olaylar vesilesiyle Türkiye’de bir irtica tehdidi olduğu iddia edildi. Bu iddiayı gündeme getiren ağırlıklı olarak asker kanadıdır. Asker kanadının iddialarının üstüne söz söyleyen laiklik hassasiyeti bulunan kesimlerin söylemleri de “şeriat geliyor”, “Orta Çağ karanlığına gidiyoruz” şeklinde olmuştur. Psikolojik olarak şartlanmış görünen toplum kesimleri, Refah kanadı ne yaparsa yapsın ikna edilemedi. Cumhuriyetin ilk yıllarında eğitim yoluyla kutsallaşma eğilimindeki bazı sembollerin – Mustafa Kemal Atatürk, devlet, ordu, Türk, CHP, İsmet İnönü vb. kurumlar ve kişiler- 90’lı yıllara geldiğinde ise üreticisi iktidar aygıtları değil sivil toplum olmuştur.⁹ Otobüslere alınmayan, üniversitelere giremeyen, sakal bıraktığında dışlanan insanlar, medyada öne çıkmasa da sivil toplum kuruluşları tarafından gündeme getirilmiştir. O gün yapılan MGK toplantısıyla tavsiye kararların kabul edilmesi mevcut hükümete dikte edilmiştir. “Postmodern darbe” olarak anılacak 28 Şubat kararları arasında İmam Hatip okullarının orta kısımlarının kapatılması, bazı şirketlere ambargo konulması, Kur’an Kurslarının Diyanet İşleri Başkanlığına bağlanması gibi tavsiyeler bulunuyordu.

⁹ Onur Atalay, *Türk’e Tapmak -Seküler Din ve İki Savaş Arası Kemalizm-*, İletişim Yayınları, İstanbul, 2018, s.14.

Kararlar uygulanmış ve Türkiye'deki muhafazakâr kesimin özgürlük alanı iyice daraltılmıştır. Süreç devam ederken, Necmettin Erbakan 1997 yılı ortasında görevi Tansu Çiller'e devretti ancak Cumhurbaşkanı hükümeti kurma görevini Mesut Yılmaz'a verdi. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, Refah Partisi'ne "laikliğe aykırı eylemlerin odağı hâline gelmek" suçlamasıyla kapatma davası açtı. Cumhuriyet tarihinde ilk kez iktidardaki bir partiye kapatılma davası açılmıştır. Uygulamalar, elbette ileride gelişecek olaylara sebebiyet verecekti. Dönemin İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Recep Tayyip Erdoğan, Siirt'te okuduğu Ziya Gökalp'in "Asker Duası" şiiri sebebiyle mahkemeye sevk edildi. MHP Genel Başkanı Alparslan Türkeş vefat etti. Aynı yıl yapılan kongrede Devlet Bahçeli partinin yeni genel başkanı oldu.

1998 yılının ocak ayında Refah Partisi kapatıldı. Necmettin Erbakan, partinin kapatılmasını "tarihte bir noktadır" şeklinde yorumladı. Erbakan ve bazı partililer için siyasi yasak kararı çıktı. Güneş Taner ve Mesut Yılmaz için verilen gensoru önergeleri sonucunda mevcut hükümet düşürüldü. Recep Tayyip Erdoğan adına açılan dava sonuçlandı ve 1 yıl hapis cezası kararı verildi. Ancak İnfaz Yasası gereğince ceza 4 aya düşürüldü. Ceza kesinleşince Erdoğan'ın başkanlık görevi de düşmüş oldu.

1999 yılının ilk aylarında Bülent Ecevit bir azınlık hükümeti kurmuş ve güvenoyu almıştır. Şubat ayında PKK terör örgütünün başı Abdullah Öcalan'ın Kenya'da yakalanıp Türkiye'ye getirilmesi hem terörle mücadele açısından hem de ülke politikalarının yörüngesi açısından tam bir dönüm noktası olmuştur. PKK saldırıları, Öcalan'ın yakalanmasının ardından neredeyse durma noktasına gelmiştir. İdam cezasının kaldırılması tartışılmıştır. 18 Nisan'da yapılan genel seçimlerde DSP, Öcalan'ın yakalanmasının da etkisiyle birinci parti konumuna gelmiştir. Seçimlerden sonra DSP-MHP-ANAP koalisyonu kuruldu. Abdullah Öcalan, Mayıs ayında Devlet Güvenlik Mahkemesince (DGM) yargılanmaya başlandı. Yargılama bir ay sonunda noktalandı ve Öcalan, "vatana ihanet" suçundan idama mahkûm oldu. 17 Ağustos'ta Marmara bölgesinde 7,4, 12 Kasım'da Düzce'de 7,2 şiddetinde bir deprem meydana geldi. Depremlerde on binlerce insan yaşamını yitirdi. 10 Aralık'ta Helsinki'de yapılan zirvede Türkiye'nin AB adaylığı statüsü tanındı.

2000 yılında 9. Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'in görev süresi dolmuştu. Koalisyon, üzerinde uzlaşılacak bir cumhurbaşkanı profili aramış ve sürecin sonunda dönemin Anayasa Mahkemesi Başkanı Ahmet Necdet Sezer'de karar kılmıştı. Meclisteki beş partinin -ANAP, DSP, DYP, FP, MHP- imzasıyla aday olan Sezer, 330 oyla Türkiye'nin 10. Cumhurbaşkanı seçildi. Bu dönemin kurumsallaşma adına en önemli olayı Telekomünikasyon Kurumunun -bugünkü ismiyle Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK)- kurulması olmuştur. 1980'lerin başında ekonomide estirilen neo-liberal politikalara uyum sağlama sürecinde çıkan kriz ve devalüasyonlar devam ediyordu. Hayat pahalılığı ve işsizlik ülkenin gündeminde olmayı sürdürüyordu. Hizbullah terör örgütüne yönelik yargı ve güvenlik operasyonları hızlandı. Kamuoyunda “Şartlı Tahliye” olarak bilinen kanun tasarısı meclis genel kurulunda yasalaştı. İfade özgürlüğü bu sene de mahkemelerde en çok görülen dava konularından birisi oldu. Abdurrahman Dilipak, Ahmet Taşgetiren, Necmettin Erbakan, Hasan Celal Güzel, Ali Bayramoğlu ve Mehmet Kutlular yargılandıkları mahkemelerde hapis cezaları aldılar.¹⁰

2001 yılının şüphesiz en çok hatırlanan hadisesi Anayasa kitapçığının yapılan MGK toplantısı sırasında Cumhurbaşkanı Sezer tarafından Başbakan Ecevit'in önüne fırlatılması ve ardından yaşanan kriz oldu. Ecevit, olayın ardından toplantıyı terk edip gazetecilerin karşısına çıkarak cumhurbaşkanını “terbiye dışı üslup”la itham etmesi krizi patlatmaya yetti. Borsa endeksi düşüşe geçti, gecelik faizler %750'ye yükseldi. Yazarkasa protestosu Başbakanlık binasının önünde gerçekleşti. Eylemci Ahmet Çakmak gözaltına alındı. Gaziantep, Konya, Sivas gibi illerde toplanan 200.000 kişi sokağa çıkıp hükümeti krizin patlaması üzerine istifaya davet etti.¹¹ 1998 yılında kurulan Fazilet Partisi “laikliğe aykırı eylemlerin odağı hâline gelmek” suçundan kapatıldı. 2000 yılındaki Abdullah Gül-Recai Kutan kongresindeki çekişmeyle açığa çıkan parti teşkilatındaki bölünme, kapatma kararının ardından resmen gerçekleşmiş oldu. “Yenilikçiler” adıyla anılan grup Adalet ve Kalkınma Partisi'ni (Ak Parti) kurarken “Gelenekçiler” kanadı Saadet Partisi'ni (SP) kurmuştu. 25 Ocak günü

¹⁰ *Türkiye Yazarlar Birliği Kültür Sanat Yıllığı 2001-2004*, haz. İbrahim Ulvi Yavuz-Rıfki Kaymaz, Ankara, 2004, s.567.

¹¹ *a.g.e.*, s.586.

Diyarbakır Emniyet Müdürü Gaffar Okkan ve 5 polis memuru kurulan pusuya düşürülüp öldürüldü.

2002 yılında savaş ve terör suçları dışındaki eylemlerde idam cezası kaldırıldı.¹² DSP’de ise Hüsamettin Özkan ve İsmail Cem’in de aralarında bulunduğu yedi bakan istifa etti. Bununla birlikte partideki 60 milletvekili daha istifa kararı alınca seçim kararı alındı. 3 Kasım 2002’de yapılan genel seçimlerde seçmen meclisteki bütün partileri baraj altında bıraktı. Meclise sadece iki parti girebildi. Adalet ve Kalkınma Partisi %34 oyla birinci parti oldu. Bu durum Türkiye’de muhafazakâr kesimin heyecanlanmasına neden olmuş kültürel çevreler ise hareketlenmeye başlamıştır. Cumhuriyet Halk Partisi %19 oyla ikinci parti olarak meclise girdi. Recep Tayyip Erdoğan’ın siyasi yasaklı olması sebebiyle Abdullah Gül 58. Hükümeti kurarak başbakan oldu. Meclis dışında kalan partilerden ANAP’ın ve DYP’nin genel başkanları Mesut Yılmaz ve Tansu Çiller istifa etti.

Buraya kadar olan bölümde Türkiye’de yaşanan siyasi, ekonomik ve kültürel gelişmelerin anımsanması amacıyla bir özet çıkarılmıştır. Daha net anlaşılması açısından bazı bölümlerde 1980’ler Türkiye’sine de atıfta bulunulmuştur. 1990’larda Türkiye, 12 Eylül darbesinin ardından çıkarılan 1982 Anayasasındaki politik ve toplumsal darboğazları aşmaya gayret etmiştir. Fişlemeler, hukuksuz gözaltılar, işkenceler, vatandaşlıktan çıkarılmalar dönemin hukuk ve adalet açısından hiç de sağlıklı olmadığını kanıtı olmuştur. İnsanların toplantı ve yürüyüş yapmaları izne bağlanmış, kolektif hareketler engellenmiştir. Basın-yayın organları ağır sansürler altında işlerini sürdürme çabasıdadır.

1990’lar bireyselleşmenin öne çıktığı bununla birlikte yeni politik kanalların arandığı dönem olmuştur. Siyaset kurumuna olan güvenin azalmasında derneklerin, vakıfların, eğitim kurumlarının ve ekonomik oluşumların ortak hareket edememesi önemli etkenlerden olmuştur. Koalisyonlarla geçen yıllar, ekonomik krizlere ve toplumsal sıkışmalara sahne olmuştur. Özellikle 5 Nisan kararları, terörle mücadele kapsamında yürütülen soruşturmalar ve yargı kararları bazı kesimlerin mağduriyetine sebep olmuştur. Özellikle Kürtlerin / dindarların bu yıllarda güvenlik politikaları ve

¹² 17.04.2004 tarih ve 5128 sayılı “Ölüm cezasının kaldırılması ve...” ilişkin kanuna bk.

yargı kararlarıyla yaşama alanları kısıtlanmıştır. Kürtçe konuşmanın kanunlarda yasak olmasa da mahalle baskısına maruz bırakılması, Kürt siyasetine yönelik baskılar, üniversitelerde başörtüsü yasağı, İmam Hatip okullarına yönelik yaptırımlar, Kur'an kurslarının resmî makamlarca sürekli denetlenmesi, kılık kıyafet düzenlemeleri söz konusu kısıtlamalara örnek olarak gösterilebilir. Resmî anayasal ideolojinin hem orduda hem siyasette en güçlü olduğu dönemlerden olan 1990'lar, bazı kesimlerce özlenirken bazı kesimlerce de dönülmemesi gereken yıllar olarak tarihteki yerini almıştır.

1.2.1990'lı Yıllarda Türk Edebiyatının Ortamı

1990'lı yılların edebiyat ortamını önceki yıllardan soyutlayarak ele almak mümkün değildir. Zaten sosyal olayları yukarıda da belirttiğimiz gibi bir önceki ve bir sonraki olaylarla ilişkilendirerek ele alarak incelemek Doğu'nun malı olan sosyolojik bir prensiptir. 12 Eylül darbesinden sonra kapanan yayınevleri ve gazeteler düşünce alanını daraltmış, kapatılmayan neşriyatlar da devrin yöneticilerinin zihin dünyalarını yansıtan metinlerle doldurulmuştur. Sansür politikası fikri baskı altında tutmaya fazlasıyla yetiyordu. 80'lerin ortalarından itibaren Nurdan Gürbilek'in deyimleriyle bir "söz patlaması" da yaşandı.¹³ Kültür ve sanat reklamcılık sektörü aracılığıyla piyasaya sürüldü. Cinsellik toplumda mahrem bir konu iken bu dönemde dergi kapaklarında yerini almış ve konuşulmuştur. Temel dinamikleri arasında baskı ortamının getirdiği suskunluk da vardır. Özel hayatın teşhir edilmesiyle bireyselliğin yükselişi koşut biçimde gerçekleşmiştir. Edebiyatta "söz patlaması" dergilerin türemesiyle de gözlemlenebilir hâle gelmiştir.

1980 dönemi yazar ve şairleri apolitik ve toplumu ilgilendiren konularda sessiz kalmıştır. Meselesizlik, kayıtsızlık ve aşırı derecede rahatlık şairleri ister istemez toplumdan kopararak kabuğuna çekmiştir. Şairler bu yıllarda *Üç Çiçek*, *Poetika*, *Yeryüzü Konukları*, *Şiir Atı*, *Fanatik* dergilerini çıkarmıştır. Farklı görüşlerden olmalarına rağmen iç içe bir kent yaşamını sürdürmeleri önemli bir gelişmedir. Söz gelimi Tuğrul Tanyol, Mehmet Ocaktan, Adnan Özer, Hüseyin Atlansoy ve Lale

¹³ Nurdan Gürbilek, *Vitrinde Yaşamak -1980'lerin Kültürel İklimi-*, Metis Yayınları, İstanbul, 2001, s.21.

Müldür aynı ortamlarda fazlasıyla bulunmuşlardı. Ece Ayhan ve Cemal Süreya herkesin sevdiği ve savunduğu şairlerdi. İslamcı kanatta ise benzer durum Hilmi Yavuz ve İsmet Özel üzerinde yaşanıyordu. Şiirin politik gelişmelere bağlı olarak şekillenmemesi şairlerdeki ruh durumunun kasılmasıyla da belirtilebilir. Dizelerin içine girdiğimizde darbeden önceki slogancı ve toplumcu şiirin izlerini görmek mümkün değildir. İmge kullanımı artmıştır. Lale Müldür, Günseli İnal ve Nilgün Marmara 1980 döneminin dikkat çeken şairleridir. Toplumcu şiir ağır eleştirilere maruz kalırken Seyyit Nezir gibi yazarlar da bu şiiri güncellemeye gayret etmiştir. *Broy* dergisini çıkaran Nezir, “Yenibütüncü Şiir Manifestosu”nu yayımlar. Manifestodaki şiir anlayışının teması toplumcu-gerçekçi çizginin zihniyeti iken biçimi İkinci Yeni’yi özümsemek olmuştur. Nezir’e göre toplumcu anlayışın yeniden yorumlanması gerekecektir.¹⁴

Temel tartışmalar bireycilik ve toplumcu gerçekçi anlayışları arasında olur. Genç şairler bireysel temelli şiirler yazarken geleneği de arkalarına almıştır. Temel itirazları toplumcu şiirin insanı ihmal ettiği yönündedir. Eleştirilere maruz kalan şairler arasında Ahmet Arif, Kemal Gündüzalp ve Kemal Özer vardır.

Öykü ve romanda da söz konusu politik yansımaları görmek mümkündür. Neoliberal politikaların yükselişi ve yaygınlaşmasıyla sanat içe kapanık ve durağan hâle gelir. Apolitik ve asosyal suçlamalarıyla karşı karşıya kalan öykü buna karşılık dil ve biçim unsurlarıyla öne çıkar. Yazarların düşüncüyü ifade etmenin suç sayıldığı bir dönemde eleştiriye korku unsuru olarak görmesiyle söyleyecek sözü kalmamıştır. Öykü, paradigmasını yitirmiştir.¹⁵ Modern anlatı kalıplarının edebiyatımıza dâhil olmasıyla birlikte farklı temalar ve biçimlerle karşılaşılır. Güncel toplumsal olaylar roman ve öykülere girer -hapishane koşulları ve hukuksuz uygulamalar-. Kadın öykücü ve romancı sayısında artış görülür. Pınar Kür, Nazlı Eray, Latife Tekin bunlardan bazılarıdır. Toplumcu gerçekçiliğin etkileri azalırken yabancılaşma, modernizmin getirdiği yozlaşma, cinsellik, yalnızlık sürekli işlenen konular olmuştur. Füsün Akatlı, bu dönemde öykücülüğümüzün zaman zaman ışıkların parladığı ancak bir türlü ivme kazanamayan rutine bağlanmış bir akıcılığı olduğunu belirtmiştir.

¹⁴ İrfan Yıldız, “Kuşaklar İçinde 90 Kuşağı ya da Benim 90 Kuşağım”, *Pathos*, Kış 2019, ss.81-83.

¹⁵ Ahmet Sait Akçay, “90 Kuşağını Okumayı Denemek”, *Kitaplık*, Temmuz-Ağustos 2008, s.69.

Umutla umutsuzluk arasında 1950 öykü kuşağının öykücülere olan Tomris Uyar, Leyla Erbil ve Bilge Karasu'yu örnek vererek bu düzlemde bir edebiyatı aradığını yazmıştır.¹⁶

90'lı yıllarda ise özgürlüklerin politik ortamdan sanat ortamına uzanmaya başlaması hareketlilikleri de beraberinde getirmiştir. Polemikler, dergiler, kitaplar, gazetelerin kültür-sanat sayfaları gitgide çoğalır. Çoğalmayla birlikte nitelikte bir "çoraklık" da baş gösterir. Bu konuda Özdemir İnce, 90'lı yılların panoramasını bir kelimeyle ifade eder: Kalpazan. Yazar şunları söylemektedir: "Kalpazan yazarların ürettiği, kalpazan yazın ve basının desteklediği yazılar bir kalpazan okur kitlesi yaratmıştır ülkemizde. "Kalpazanlar" bir ürünün sahtesini üretiyorlar, destekleyip tanıtıyorlar ve tüketiyorlar. Çünkü yazınsal dedikleri yazınsal değil, roman dedikleri roman değil, öykü dedikleri öykü değil, bilimsel inceleme dedikleri bilimsel inceleme değil." Özdemir İnce burada nitelikli eserlerin yoksunluğundan yakınmakta ve bunu eleştirmektedir. İnce'yi destekler nitelikteki gelişme ise 1993 yılında yayınevlerinin eskimez yazarların kitaplarını yeniden basması olmuştur. İletişim Yayınları Cemil Meriç'in külliyatını, Ötüken Yayınları ise Erol Güngör, Peyami Safa ve Nihat Sami Banarlı isimlerinin külliyatlarını yeniden basmıştır.¹⁷

Kültürel ve sanatsal kuraklığı ifade eden bu şekilde pek çok yazı olsa da 1990'lı yılların edebî tartışmalarında bireysellik, gelenek ve modernden postmoderne geçişin krizleri sürekli gündemde olmuştur. Söz konusu girişimlerin dışında okurdaki zevk değişimini de 1980 sonrası bireyci, içine kapanık ve hayatın gerçeklerinden uzak bir edebiyatın oluştuğuna dair söylemler örtmüştür. Söylemlerin kaynağında 1970'lerdeki eleştiri temaları oldukça etkilidir. Modern edebiyatın oluşturduğu metinler, okur nezdinde popülerlik kazanır. Dil ve biçimin bir kaldıraç görevi gördüğü 1980 sonrası edebiyat ortamı 1990'lardan itibaren postmodern edebiyat yükselişe geçer. Emre Kongar'ın *Hocaefendi'nin Sanduka'sı*, Orhan Pamuk'un *Kara Kitap*'ı, Metin Kaçan'ın *Ağır Roman*'ı, Alev Alatlının *Viva Le Muerte! Yaşasın Ölüm!* adlı eseri edebiyat ortamında tartışmalara sebep olur. *Kara Kitap* romanı üzerinden Tahsin

¹⁶ Füsün Akath, *Öykülerde Dünyalar*, Boyut Yayıncılık, İstanbul, 1998, s.178.

¹⁷ *Türkiye Yazarlar Birliği Kültür ve Sanat Yıllığı 1994*, haz. D. Mehmet Doğan, Ankara, 1994, ss.176-177.

Yücel, Orhan Pamuk'a eleştiriler yöneltir.¹⁸ Süreyya Evren'in *Postmodern Bir Kız Sevdim*, İhsan Oktay Anar'ın *Puslu Kıtalar Atlası*, Hasan Ali Toptaş'ın *Gölgesizler*'i öne çıkan postmodern metinlerdir. Postmodern, modern, fantastik roman akımlarının farklı biçim ve anlatım tekniklerini denemesi edebiyatımıza çeşitlilik kazandırmıştır. Geleneksel metinlerden ve onun anlatım biçimlerinden de yararlanmış, geçmişin tecrübelerinden istifade edilmiştir.

Şunu belirtmemiz gerek ki bu şair ve yazarların önemli bir bölümü kuşak veya akım iddiasında bulunmadığından bu dönemi "1990 dönemi Türk edebiyatı" olarak adlandıracaktır. 1990'ların yakın bir dönemi işaret etmesi sebebiyle dönemin edebiyatı üzerine yazılan telif eserlerin geniş çerçevede bir bakışı bulunmadığı için alıntılarımızı yıllıklar ve edebiyat dergilerinin özel sayıları üzerinden yapılacaktır. Ancak yine de bazı eserlerin görüşlerinden istifade edilecektir.

Türk edebiyatı tarihine metin merkezli olarak bakıldığında hep şiiri görürüz. Düzyazının bir tür olarak belirli biçimlerde üretildiğini, merkeze yaklaşmak için kendini yenilediğini görsek de şiir, kültürümüzde insanın kendisini tanımlama ve anlatma biçimi olarak karşımıza çıkmaktadır. Tanzimat, Servet-i Fünun, Fecr-i Ati, Beş Hececiler, Yedi Meşaleciler, Garipçiler, İkinci Yeni, 1980 kuşağı kendilerinden önceki şiir oluşum ve akımlarını reddederek kendi şiir anlayışlarını ortaya koymuşlardır. Davranış biçiminin özüne bakıldığında eskiyi reddetmek ve yenisini ortaya koymak insanın var olma kaygısıyla açıklanır. 1990'dan başlayarak ortaya çıkan ve kendilerini bir kuşak olarak kabul etmeyen aynı zamanda Türk edebiyatında şiirin icracısı olan şairler geleneği reddetmemekle birlikte onun varlığından güç almıştır. Yeni poetikalar ortaya çıkmıştır. Bu durum edebiyatımızda hareketlilikler meydana getirmiştir. Dergiler etrafında şekillenen 1990 dönemi Türk edebiyatı yeni şiirler ve şairleri ortaya çıkarmıştır. Farklı siyasi görüşlerin kafesinden sıyrılarak bireylik kaygılarını ortaya koyan şairlerin sayısının çokluğuyla birlikte akım veya kuşak kavramından bağımsız olarak dergilerin getirdiği oluşumlar dönemin öne çıkan bir diğer unsurudur.

¹⁸ Polemiğin ayrıntıları için bk. Kaan Eminoğlu, "İdeolojik Motivasyonlu Bir Kara Kitap Okuması: 'Görünmez Adam' Orhan Pamuk'a Karşı", *Hece Türk Edebiyatında Polemikler Özel Sayısı*, Haziran-Temmuz-Ağustos 2018, ss.846-856.

1990’larda şiirin iç unsurlarına bakmadan evvel bu şiiri yazarların çevrelerine bakmak istiyoruz. Bu on yılda yazılan şiir kuşak, akım veya eğilim oluşturmadı. Oluşturduğunu iddia eden çevreler ise sübjektif adlandırmalar üzerinden kendilerini meşru bir yere getirme çabasında olmuştur. Buna örnek olarak Baki Asiltürk’ün “Soylu Yenilikçi Şiir”i verilebilir. Oluşumlar bu dönem için konuşulabilecek bir konudur. Oluşumlara örnek olarak *Sombahar* dergisinden bahsetmek gerekir. Orhan Kahyaoğlu yönetimindeki dergi Eylül 1990-Haziran 1996 arasında hayatını sürdürdü. Mehmet Can Doğan, derginin poetik eleştiri kaygısını ilk sayısındaki bir cümleyi hatırlatarak ortaya koymuştur.¹⁹ Önemli şairleri ve şiirle ilgili konuları dosya konusu yapması önemli bir birikim oluşturmuştur. Erdal Doğan’ın deyimiyle bir platform dergisi görünümündeki *Sombahar* 80 kuşağının, 1990’larda şiir eleştirisine nitelik kazandırma hareketi olmuştur.

Bir diğer örnek ise *Göçebe* dergisidir. “Ortak yayın” deyişiyle çıkan dergiyi Birhan Keskin, Osman Çakmakçı, Hasan Öztoprak, İdris Özyol ve İrfan Yıldız çıkarıyordu. Ayda bir çıkması planlanan dergi Ocak 1995-Mayıs 1998 arasında yedi sayı yayımlanmıştır. Hasan Öztoprak, kuşağa karşı şairi savunan bir anlayışı ortaya koyar. İrfan Yıldız şiirde yapaylıktan, kuru belagatten, ağdalı dilden uzak bir anlayışı ortaya koymak istediklerini, gerçekliğe dayanma ve şiirin hayatta bir karşılığının olma yaklaşımının dergide hâkim olduğunu da belirtmiştir.²⁰ Bir mülakatında ise başka dergilerin kuruluşunda kadronun katkı vermiş olmasıydı. *Düşler ve Yeryüzü Konukları* dergilerinin kuruluşunda yer aldıklarını İrfan Yıldız dile getirmiştir. Selçuk Küpçük ise dergiyi poetik açıdan anlamlı bir yere koyar. Teorisini geliştirmeye yöneldikleri şiiri kendi dergilerinde yazmaya giriştiklerini belirtirken egemen şiire aktif bir muhalefet yaptığını ima eder.²¹

¹⁹ “Şiir okuruna iyi şiir zevkini aşlamak, şiirden ve şairden ne istediğini bilmeyen proletkült, arabesk ya da ‘son model’ eleştiri anlayışının; kısaca akademik olmayan eleştirisinin şiire daha fazla sarkıntılık etmesine izin vermemek için çıkıyoruz. Şiire insanoğlunun en çok gereksinim duyduğu bu zamanda üç darbe görmüş bir şiir kuşağının dünya şiiriyle olan kan dolaşımını da diri tutmak istiyoruz.” Mehmet Can Doğan, “Şiir Dergileri”, *Hece Türk Şiiri Özel Sayısı*, Mayıs-Haziran Temmuz 2001, ss.568-569.

²⁰ İrfan Yıldız, “Kuşaklar İçinde 90 Kuşağı ya da Benim 90 Kuşağım”, *Pathos*, Kış 2019, s.88.

²¹ Selçuk Küpçük, “1990’ların Dergileri ve Göçebe”, *Pathos*, Kış 2019, s.98.

İslamcı dünya görüşünün 1990'ların edebiyat ortamında sık sık öne çıktığını görürüz. 1980'lerden itibaren *Mavera*, *Yedi İklim* ve *Edebiyat* dergilerinin yazın dünyasına bir pencere açtığı muhakkaktır. Cahit Zarifoğlu, Erdem Bayazıt, Ali Haydar Haksal ve Nuri Pakdil'in İslami duyarlıkları şiir alanında işlediler. 1990'larda ise İslamcı şair ve yazarlar çıkardıkları dergilerle Türk edebiyatına yeni şiir anlayışları ve şairler kazandırdılar. Mustafa Kutlu yönetimindeki *Dergâh* dergisi, *İkindiyazıları*, *Kayıtlar*, *Kaşgar*, *Şehrengiz*, *Atlılar*, *Hece*, *Edebiyat Ortamı* dergileri söz konusu oluşumlardan bazılarıdır. Süleyman Çobanoğlu, Hakan Arslanbenzer, Hakan Şarkdemir, Ahmet Murat, Murat Menteş, İbrahim Tenekeci, Ali Ayçıl, Hayriye Ünal, Mehmet Aycı 1990'lı yıllarda İslamcı çevrelerin şairleri olarak ortaya çıktı. Hakan Arslanbenzer'in ortaya koyduğu "neo-epik" şiir anlayışı kendi mahallesindeki dergilerin yanı sıra çeşitli ideolojik çevrelerin şairlerince de tartışılmıştır. Şiirde ironi Osman Konuk'un da etkisiyle bir tarz ve tavır hâline dönüştü. Özellikle Murat Menteş ve Ah Muhsin Ünlü'nün dizeleri dönemin şiirinin ironili tavrını yansıtmıştır. Selçuk Küpçük, *Göçebe* dergisinin önerdiği şiirle neo-epik şiir arasında akrabalık bulunabileceğini iddia etmiştir. İddiasını ise daha sonra yine Hakan Arslanbenzer'in çıkardığı *Fayrap* dergisinin 36.sayısındaki Osman Çakmakçı'nın şiiri ve dergiciliği üzerine yapılan dosya konusuna dayandırmıştır.

Dergi ortamlarında meydana gelen oluşumlar dışında hiçbir eğilime ve kuşağa bağlanmayan kendi yolunda giden şairler de mevcuttur. Bunlar arasında; Didem Madak, Enis Akın, Ömer Erdem, Cevdet Karal, Bejan Matur ve Metin Kaygalak vardır. Kendi şiirinde ısrar eden, bireylik kaygısında olan, toplumsal kırılmaları yansıtabilen, konformizmi reddeden şiirler bu kişilerle ortaya çıkmıştır.

1990'lardan itibaren ortaya çıkan şiir anlayışı, 80'lerin şiirinden feyz almak istemiştir. Bununla birlikte aynı şiire yüksek sesli itirazlar da edilmiştir. Ancak Mehmet Can Doğan'ın aktardığına göre 1980'lerin gençleri bu itirazları susturmuştur. Şiirde vurgulamak istediğimiz, bu dönemde belirgin bir kuşak ya da akımın ortaya çıkmaması ve bireysel anlayışlarla yola devam eden şairlerin çoğunlukta oluşudur. Grup ve kuşak terimlerini reddeden dönem şairleri belirgin bir şiir anlayışını ortaya koyamamıştır. Özellikle tek kutuplu dünyanın ortaya çıkışıyla gündeme gelen erkek egemen kültüre karşı itirazlarını yükselten feminist hareketin yönelimleri edebiyata da

yansımıştır. Kadına yönelik politikalara itirazların sanat yoluyla dile getirilmesinde artış gözlenmiştir. Özellikle medyada kadınlar farklı görüşlerden olsa da acılarını dile getirdiler, yazdılar. Erkek egemen kültürün ortaya çıkardığı psikolojik ve fiziksel şiddeti ve 28 Şubat olayının yaşandığı yıllarda da kimliğini savunmak adına kadınlar öne çıkmıştır. Kadının varoluşsal sıkıntılarını dile getiren şairler arasında Birhan Keskin, Didem Madak, Bejan Matur, Emel İrtem, Türkan Yeşilyurt vardır. Metin Kaygalak, Birhan Keskin şiirini ikili bir olanaklılık üzerinden okurken Didem Madak şiiri içinse konformist bir algıya yaslanmadığını söylemiştir.²²

1990 dönemi Türk edebiyatında imgenin bombardımanı altında bir şiirle karşı karşıya kalmıştır. İkinci Yeni şiirinin popülaritesi artar. Bunun yanında dil felsefi bir duyarlılıkla şiirlerde işlenir ve ana eksene oturtulur. Wittgenstein, Foucault, Husserl ve Heidegger dil felsefesinde örnek alınan filozoflar olur. Metin Cengiz, şairlerdeki bu dil deneyimini şu şekilde açıklamaktadır:

“Bu şiirin temelde üç farklı kanalda aktığını söylemek gerekecek. İlki gelenek olanı yeni bir şiir için temel alan, bireysel sorunlardan ya da toplumsaldan hareketle gerçekliği irdeleyen, imgeye metafora dayalı, görünür gerçekliğin yanı sıra gizil olanı yakalamayı esas alan hem açık hem kapalı bir şiir... Bir yeryüzü mistisizmi, gerçekliğin ötesine geçmek isteyen bir gizemcilik, toplumsal sorunları bir de bu anlatım olanaklarıyla anlatmak isteyen daha geniş bir gerçekçilik anlayışı da bu şiire dahildir... İkincisi aynı anlayış ve söyleyiş biçiminden yola çıkarak, yer yer toplumsal irdelese de daha çok bireyi, bireyin karmaşık sorunlarını yazan bir şiir... Üçüncüsü de geleneği yeni bir şiir için değil de bir klasisizm için gerekli gören anlayış.”²³

Şiirde çeviri dönemin ana kaynaklarından birisini oluşturur. Özellikle Ezra Pound, Bertolt Brecht, Ted Hughes ve Paul Eluard’ın şiirleri ve yazıları çevrilerek edebiyat dergilerinde yer alır. Neo-epik şiir anlayışı da dönemin en çok tartışılan konularından birisi olmuştur. Hakan Arslanbenzer, Hakan Şarkdemir’i bu anlayışın ilk temsilcisi saymıştır.²⁴ Hakan Şarkdemir’in önceleri neo-epik şiiri “senfonik şiir” olarak adlandırdığını da belirtmiştir. Ona göre şair siyasi bir figürdür. Neo-epik şiir, geleneksel destan formunu modernleştiren, biçimsel kuralları bulunan ayrıca modern şiir figürlerini de örnek alan bir şiir anlayışıdır. Dipnotta verdiğimiz eserde

²² Metin Kaygalak, “‘Varlık Sorunu’ Çerçevesinde 90’lı Yıllar Şiiri”, *Pathos*, Kış 2019, ss.71-72.

²³ Metin Cengiz, *Modernleşme ve Modern Türk Şiiri*, Telos Yayıncılık, İstanbul, 2002, s.140.

²⁴ Hakan Arslanbenzer, *Dünyaya Saldıran Şair*, Dergâh Yayınları, İstanbul, 1998, s.148.

Arslanbenzer “Neo-epik Şiirin Temelleri” başlıklı yazısında şiirin tartışılmasını teklif etmiştir.

*“Türkçe şiirin tarihinin yeni bir merkezde ele alınmasını talep ediyoruz. Bunu siyasi bir programa bağlı olmadan başlatmak ve sürdürmek, yapılacak işin sağlığı için ilk gerekliliktir. İkinci bir gereklilikse ifrattan, yani aşırı nakilci bir gelenek anlayışından ve tefritten, yani dilin sonsuza kadar genişletilebilecek olan içkin özelliklerini sömürmekten vazgeçmektir.”*²⁵

Baki Ayhan T., *Budala* dergisinde bir şiir manifestosu yayımlar: Soyulu Yenilikçi Şiir. Ortaya attığı şiir anlayışında daha çok biçimci bir yeniliği işaret etmiştir. İzmir’de çıkan *Yenibinyıl Şiir* dergisi ise “Yenibinyıl Şiir Bildirisi”ni yayımlar. Bildiri, 1980 sonrası şiire eleştiriler yöneltirken felsefi bir şiiri savunuyordu. Burada bir içerik kaygısını olduğunu belirtmemiz gerekiyor. Aynı zamanda şiirde süren imge popülaritesine de karşı çıkıyorlardı. Bunların dışında “Kara Şiir”, “Nesne-Obsesif”, “Mükemmel Kısa Şiir”, “Madde Akımı” gibi ismi çok güzel ama altının dolu olmadığı şiir anlayışları ortaya çıkmıştır. Dönemin öne çıkan şairlerinden Hayriye Ünal 1990 dönemi Türk şiiri için şu yorumu yapar:

*“Kültürel alandaki parçalanma, öznelerin şizofrenik yarılışları, nesneleredeki hâkimiyet ve buna bağlı olarak tüm hayatı ele geçiren dağınıklık, olduğu gibi şiire de yansiyordu. Şiirle, iş olsun diye değil de şair kişiliği icabı ilgilenen her insan devralmaya uğraştığı mirasla problemliydi. Üstelik şiir geleneği öylece devralınacak, üstüne konulacak bir ‘miras’ hiç değildi. Buna rağmen söz konusu on yılda her yaştan şairin neredeyse akranmışçasına zımnî bazı uzlaşmalara gitmesi şaşırtıcıydı. Bunun şiir dışı güç sağlama girişimi taraftı olsa bile şiirde az çok ne yapılması gerektiği konusunda bir çıkar yol belirmiş gibiydi.”*²⁶

1990 dönemi Türk edebiyatında öykü patlaması yaşandı desek yanlış olmaz. Daha iyi anlaşılması açısından 1980’li yıllarda öykünün nerede durduğuna bakabiliriz. Öykü, depolitizasyon ikliminden etkilenerek 1970’lerin toplumcu gerçekçi söylemlerinden ve eleştiri kalıplarından sıyrılarak bireysel bir düzleme oturtulmuştur. Eleştirel, kesin yargılardan uzak bir söylem geliştiren 1980’ler öyküsü Nezihe Meriç, Tomris Uyar, Selim İleri, Adalet Ağaoğlu gibi önceki dönem öykücülerini de etkilemiştir. Özcan Karabulut ve Cemil Kavukçu öne çıkan öykücülerimiz olmuştur.

²⁵ Arslanbenzer, a.g.e., s.63.

²⁶ Hayriye Ünal, *Tahlil Tahrip İnşa*, Hece Yayınları, Ankara, 2014, s.26.

1990'ların sonundan itibaren tanıdığımız öykücü Necip Tosun dönemin öyküsüyle ilgili olarak şunları söylemiştir:

“Ürünlerde biçimsel/estetik kaygılar daha bir önem kazanırken, öykücülerde tematik anlamda kimi ortak paydalar oluştu. ‘Özeleştir’, ‘cinsellik’, ‘yalnızlık’, ‘bunalım’ ve ‘yüzleşme’ ortak bir tema olarak yaygınlık kazandı. Kaybedişler/yitirişler, nostalji, çocukluk ve hayatla yüzleşme/ödeşme kavramları öne çıktı. Öykülerde emek, sömürü, mücadele temaları geri çekilirken politik coşku yerini derin bir içe dönüşe bıraktı.”²⁷

Hem bu dönemde hem de 1990 dönemi Türk edebiyatında öykümüzde tek bir poetik tutumdan söz etmemiz zordur. Arayışların ve yeni bir varoluşun inşasının gerçekleştiği bu dönemde toplumcu gerçekçi söylem tabiri caizse “tukaka” edilmiştir. Farklılık ve çeşitli bireysel çıkışlar çok sesliliğin egemenliğini getirmiştir. Biçim ve söylem değişikliği de bu dönemde öne çıkan bir diğer unsurdur. Özellikle Cemil Kavukçu'nun metinleri dönemin kalıplarını özümsemiş görünmektedir. Yabancılaşma, çıkar ilişkileri ve modernizmin getirdiği yozlaşmayı öykülerinde görürüz. 1980'lerde ilk ürünlerini yayımlamaya başlayan Kavukçu, okuyucusunu 1990'larda bulmuştu.

Dönemin ilk yıllarında iletişim araçlarının yaygınlaşması ve baskı teknolojisinin gelişmesiyle ilk öykü kitaplarının sayısı artmıştır. Bir karşılaştırma yapacak olursak 1980'lerde yayımlanan toplam ilk öykü kitabı sayısı 136 iken 1990'larda saptanan sayı 217'dir.²⁸ 1990'larda ilk öykü kitabını yayınlayanlar arasında Mario Levi, Cemal Şakar, Ali Teoman, Behçet Çelik, Başar Başarır, Cihan Aktaş, Murat Yalçın, Memet Baydur, Mehmet Günsür, Aslı Erdoğan, Fatma Karabıyık Barbarosoğlu, Abdullah Harmancı, Necip Tosun, Faruk Duman, Sema Kaygusuz, Melek Paşalı, Yücel Balku, Şebnem İşigüzel, Nihat Genç, Kâmil Yeşil, Gürsel Korat, Ramazan Dikmen vardı.²⁹ Öykü dergilerinin sayısında bir artış olmuştu ancak önde olan dergi *Adam Öykü*'dür. Diğer dergilere baktığımızda: *Düşler Öyküler*, *Fayton Öykü*, *Üçüncü Öyküler*, *Bir Bilet Gidiş Dönüş*, *Kul Öykü*, *Hayalet Gemi* yayın hayatına

²⁷ Necip Tosun, *Modern Öykü Kuramı*, Hece Yayınları, Ankara, 2014, s.56.

²⁸ Kemal Gündüzalp, “90'lı Yıllarda İlk Öykü Kitapları”, *Heceöykü*, Haziran-Temmuz 2017, s.56.

²⁹ Dönemin öykü bağlamında sosyolojik görünümü için bk. Leyla Burcu Dündar, *Edebiyat Sosyolojisi Açısından 90'larda Türk Öykücülüğü*, Hece Yayınları, Ankara, 2016.

başlamış ve öykü, romandan arta kalan zamanda yazılan bir hobiyken ihtisası olan bir alana dönüşür. Bu dönemde öykü dergilerle birlikte kurumsallaşır.

Kurumsallaşmayla birlikte dönemin öykücülerinde farklı öykünmeler ortaya çıkar. Eleştiri kalıplarının başında gelen gerçekçilik akımı, postmodernizmin öyküde dil ve biçim bağlamında denenmesiyle birlikte aşınmaya başlar. Ben anlatıcının yaygın olduğu anlatılarda öznenin toplumdan ayrıldığına ve içine kapandığına şahit oluruz. Görünürlük üzerinden üretilen metinlerin daha öznel bir yapıya kavuşması sağlanır. Ahmet Sait Akçay bu gelişmeler için “realist öykünün çöküşü” ifadesini kullanır. Postmodernizmle birlikte realist öykünün çöktüğü iddiasına yönelik ise Selçuk Orhan, Dost Körpe'nin “DOC” öyküsü üzerinden şu yorumu yapmıştır:

“Oysa 90 öykücülüğü, çok başka biçimlerde bile olsa, çağının toplum ilişkilerini gözlemlene çabasından doğmuş bir bakış açısından yola çıkar.

... ‘DOC’ta sadece panoramik bir dönem betimlemesi yoktur; aynı zamanda bilgisayar oyunlarının çevresinde genişleyen bir yer altı kültürünün ışığıyla, yaşadığı çağın bireyini varoluş açısından kavramaya çalışır. Bu anlamda 90 Kuşağı öyküsünün gerçeklerden kaçan ya da kendine kapalı olduğu iddiasının yavanlığından söz edebiliriz.”³⁰

1980’lerin apolitikleşme süreci devam eder ancak politik öykü yazarlar da vardır. Cihan Aktaş, Murat Gülsoy, Fatma Karabıyık Barbarosoğlu, Abdullah Harmancı, Müge İplikçi ve Suzan Samancı’nın öyküleri çağın gerçeklerini yorumlama ve aktarma bağlamında okunabilir.³¹ Örnekler, yazarlara yönelik yapılan “apolitik, toplumdan habersiz, bireyselliğin ağırlıkta olduğu dertsiz metinler” gibi suçlamaları da kısmen ortadan kaldıracak niteliktedir. Öyküde gerçeklik ve politik olma eğilimi daha çok muhafazakâr yazarlarda görülmesi de dikkat çeken ayrıntılardan birisidir. 28 Şubat sürecinin getirdiği yaşam alanının daraltılmasıyla politik bilincin arttığını görürüz. Sonraları dönemdeki yaşananları yansıtan iki öykü antolojisi hazırlanmıştır.³²

İmgeci anlatım da yine bu dönemde yükselen bir anlayış olarak tarif edilebilir. İğretileme ve benzetmelerle dolu bir öykü dünyası kurulur. Metinlerin merkezinde

³⁰ Selçuk Orhan, “90 Kuşağı Öyküsü İçin İğreti Bir Pusula”, *Kitap-lık*, Temmuz-Ağustos 2008, s.75.

³¹ Ahmet Sait Akçay, “90 Kuşağı’nı Okumayı Denemek”, *Kitap-lık*, Temmuz-Ağustos 2008, ss.69-70.

³² Hatice Çelik Güler, *Kadınların Diliyle 28 Şubat Öyküleri*, Çıra Yayınları, 2014.

Yirmi Sekiz, haz. Abdullah Harmancı, Mehmet Kahraman, İz Yayıncılık, İstanbul, 2017.

imgelemin büyük önem taşıdığını belirtsek de bu anlayışı taşımayan öykücüler de - sayıları az olmakla birlikte- bulunmaktadır. İmgenin kuruluşunda dil de önemli bir enstrümandır. Sema Kaygusuz “Tacettin” öyküsünde Metin Kaçan’ı anımsatan gündeş bir külhanbeyi argosunu kurgulamıştır.³³

Türk öykücülüğü 90’larda bir savrulma yaşamıştır. Dil oluşturma çabası sırasında hem modern hem de klasik öykünün imkânlarından yararlanması, biçimsel kaygıların öncelenmesi ve hikâyeyi anlatmayı terk edip aktarma yoluna gitmesi bu savrulmanın başlıca nedenlerini oluşturur. İmgenin şiirde olduğu gibi öyküde de merkezde olması bir diğer öne çıkan unsurdur. İçerik olarak hem bireydeki hem de toplumdaki yaşantıları gözleyen ve aktaran öykücülerin oluşu da çoksesliliği getirmiştir.

1990 dönemi Türk edebiyatında roman, dergilerde yayımlanan yazıların önemli bir bölümünde kuramsal olarak tartışılmaktan ziyade verili bilgilerin ışığında metin tahlili şeklinde konu edilmiştir. Postmodern edebiyatın romanımıza gittikçe daha çok etki ettiği görülür. Orhan Pamuk, Latife Tekin, Alev Alatlı, Ahmet Altan, Elif Şafak, Nazlı Eray, Mehmet Eroğlu gibi yazarlar postmodern metinler ortaya koyar. Romanın konuları arasında anlatıcının merkezde olması, daha çok bireyin sıkıntılarını öne çıkarması, toplumun sıkıntılarının neredeyse olmaması, modernizmin getirdiği yabancılaşma ve yozlaşma yer almaktadır. 1990 yılında yayımlanan *Kara Kitap*, bu bağlamda Türk edebiyatının postmodern metinleri arasında amiral gemisi sayılmaktadır.

1.3.Türkiye’de 1990’lı Yılların Edebiyat Dergilerine Bir Bakış

Edebiyat tarihimizde önemli bir yeri olan basın-yayın, telif eserlerin okuyucu karşısına çıkmasında bir elçi görevi görmüştür. Osmanlı bürokrasisinde gelişen Batılılaşma hareketleri sırasında 1726 yılında matbaa ülke sınırlarına getirilmiştir. Dini yayınların dışındaki ürünlerin basılmasıyla birlikte geç kalınmış bir hareket olsa da basın-yayın hayatı bu şekilde başlamış olur. Bu alanın önemli faaliyetlerinden birisini teşkil eden dergiler; sanatın ve fikirlerin doğuş mekânıdır. Batılılaşma ile

³³ Orhan, *a.g.m.*, s.75.

birlikte sosyal ve fen bilimlerinin yanı sıra çeşitli sanat kollarının ürünleri dergiler aracılığıyla kamuya açılmıştır. Dergiyi tanımlama konusunda birçok edebiyatçı ve sanatçı yazı yazmış ve konuşmalar yapmıştır. Turan Karataş teknik tabirlerle dergiyi açıklarken Ahmet Kabaklı ise muhteva açısından dergiye bakmıştır.³⁴

Yalnızca Osmanlı döneminde değil Cumhuriyet rejiminin kurulmasıyla birlikte toplumun nabzını tutan, çeşitli bilimleri ve kuramları araştırıp ortaya koyan, politikayı nitelikli olarak tartışan, günceli yaşatan ama geleneğin de hafızası olan dergicilik, bugün de farklı türlerde yaşayarak yoluna devam etmektedir. Dergicilik tarihimizde en çok konuşulan alanlardan biri de edebiyattır. Bu başlıkta 1990 dönemi Türk edebiyatı içerisinde yayımlanan edebiyat dergilerini tanıtılacaktır. Tanıtılan dergiler kronolojik değil alfabetik olarak sıralanmıştır.

Adam Sanat (Aralık 1985–Mayıs 2005)

Adam Yayınları'nın editörü Memet Fuat'ın kuruculuğunu yaptığı ve her sayı yazdığı dergi, edebiyatın her türünden yazıları yayımlıyordu. Türk edebiyatının etkili şairleri Oktay Rifat, Edip Cansever, Melih Cevdet Anday, İlhan Berk şiirleriyle dergide yer alıyordu. 1990'larda da etkinliğini sürdüren dergi, özellikle şiir ve eleştiri alanlarında yoğunlaşmıştır. Eleştirmen Fethi Naci, "Eleştiri Günlüğü" köşesiyle her sayıya katkıda bulunurken; Mehmet H. Doğan, Uğur Kökden, Orhan Barlas, Ali Taygun, Vecihi Timuroğlu, Enis Batur ilk sayılarda en sık yer alan yazarlar olmuştur. Kadroya ilerleyen sayılarda Tahsin Yücel, Feridun Andaç, Hüseyin Peker, Mehmet Yaşın, Semih Gümüş, Şavkar Altınel, Erdal Alova, Turgay Fişekçi, Murathan Mungan, Arif Damar, Metin Cengiz, İnci Asena, Cevat Çapan, Roni Margulies, Abdülkadir Budak, Salah Birsnel de dâhil olur.

Genç şairlere de kapı açan dergi Küçük İskender ve Ali Asker Barut'un ilk şiirlerini yayımlamıştır. Çeviri yazılara da büyük önem verilmiştir. Raymond Williams, Irving Howe, Edward Bond, John Berger, Tzvetan Todorov gibi önemli yazarların metinleri yayınlanmıştır. 1993 yılından itibaren her yıl dergiyle birlikte verilen ve Mehmet H. Doğan tarafından hazırlanan "Adam Şiir Yıllığı" edebiyat

³⁴ Turan Karataş, *Ansiklopedik Edebiyat Terimleri Sözlüğü*, Akçağ Yayınları, 2007, Ankara, ss.105-107. Ahmet Kabaklı, *Türk Edebiyatı*, c.1, Türk Edebiyatı Vakfı Yayınları, 2008, İstanbul, s.594.

çevrelerinde ilgiyle karşılandı. Yaşadığı sağlık sorunları sebebiyle Memet Fuat 1999 yılında adının dergi künyesinden çıkarılmasını istedi. Mayıs 2005 yılında “Sabri Altinel Özel Sayısı”nı yayımlayan dergi 232. sayısıyla birlikte sanat hayatından çekilmiştir. Daha sonra derginin yazarlarının büyük bir bölümünün yer aldığı *Sözcükler*, *Adam Sanat*'ın devamı olarak Mayıs 2006'da yayına başlamıştır.

Adam Öykü (Kasım 1995–Mayıs/Haziran 2005)

Öykünün belirli bir tür olarak edebiyat dünyasında yükseldiği yıllarda yayın hayatına başlayan derginin genel yayın yönetmenliğini Semih Gümüş yürütüyordu. 58 sayı yayımlanan dergide öykü türünü yakından ilgilendiren söyleşiler, dosyalar ve tartışmalar yer almıştır. 1990 dönemi Türk edebiyatında eser veren öykücülerimizin sesi olmuştur. Günümüzde ismi öne çıkan birçok öykücümüzün ürünleri bu dergide yayımlanmıştır. Nezihe Meriç, Faruk Duman, Ayfer Tunç, Füzünan, Oktay Akbal, Özcan Karabulut, Sema Kaygusuz, Leyla Ruhan Okyay, Nalan Barbarosoğlu, Jale Sancak, Necati Tosuner gibi genç ve yaşlı kuşaktan öykücüler dergiye eser verenler arasındadır.

Adam Öykü'de 544 farklı yazarın öyküleri, 48 farklı yazarın ve eleştirmenin söyleşileri, 40 farklı yazarın denemeleri ve 105 farklı yazarın, araştırmacının ve akademisyenin incelemeleri dergi içerisinde yer almıştır.³⁵ *Adam Öykü*, Mayıs-Haziran 2005 tarihli sayısını yayımlamasının ardından kapanmıştır. Ardından Semih Gümüş yönetiminde çıkarılan *Notos* dergisiyle faaliyetlerini sürdürmüştür. Daha sonra ismi *Notos Öykü* olarak değişmiştir.

Atlular (Aralık 1999/Ocak 2000, Mart/Nisan 2005)

Hakan Arslanbenzer yönetiminde yayımlanan dergi toplamda 15 sayı çıkmıştır. 9. sayısıyla birlikte Haziran/Ağustos 2001'de yayın hayatına ara vermiş Mart/Nisan 2004'te tekrar çıkmaya başlamıştır. 1990'larda “Neo-Epik”³⁶ şiir anlayışını ortaya

³⁵ Daha ayrıntılı bilgi için bk. Abdullah Harmancı, *Adam Öykü Dergisi Bibliyografyası*, [http://www.turkishstudies.net/Makaleler/307548055_75-harmanc%C4%B1abdullah1545\(D%C3%BCzeltme\).pdf](http://www.turkishstudies.net/Makaleler/307548055_75-harmanc%C4%B1abdullah1545(D%C3%BCzeltme).pdf), (Erişim Tarihi 10.02.2019).

³⁶ Neo-Epik şiir Hakan Arslanbenzer ve çevresinin kurmuş olduğu dergilerde tartışılmış ve poetik tarafı oluşturulmuştur. Hakan Şarkdemir bu şiir kuramının ilk temsilcisi sayılmıştır. Coğul ve karmaşık olarak şiirini tarif eden Arslanbenzer, Selçuk Küpçük'e verdiği beyanatta renkli, tarafgir, hayat öneren ve

koyan dergi, farklı çevrelerce çok fazla tasvip edilmemiştir. Hakan Arslanbenzer bir söyleşisinde bu konuyla ilgili şunları söylemiştir:

“Atlılar birçok kitabevinden sağcı veya solcu diye kaldırılmıştı. Sağcılar siz derginin adını Nazım Hikmet’in şiirinden aldınız diyordu, solcular Necip Fazıl’dan. ‘Atlılar’ oysa epik çağrışımı ve Türkçedeki tanınırlığı nedeniyle seçilmişti. Bu kadar Türkçe bir kelimenin ideolojik bölünmeye kurban edilmek istenmesi utanç vericiydi.”³⁷

Derginin yazar kadrosu genç kuşaktan oluşuyordu. Hakan Şarkdemir, Eren Safi, Murat Menteş, Ali Akyurt, Fazıl Baş, Ali K. Metin, Hayriye Ünal, Selçuk Orhan, Osman Özbahçe, Cihan Aktaş, Ömer Faruk Dönmez derginin yazarları arasındaydı. Çeviri faaliyetlerine önem veren dergi Ezra Pound, Thomas Stearns Eliot, James J. Wilhelm, Theodor W. Adorno, Donald Barthelme gibi yazarların metinlerine yer vermiştir.

Budala (Nisan 1998–Mayıs/Haziran/Temmuz 2004)

Baki Ayhan T. (Baki Asiltürk olarak da bilinir) yönetiminde bir grup öğrenciyle çıkarılan dergi 2004’teki 27. Sayısıyla birlikte yayın hayatına veda etmiştir. Dergi edebiyatımıza poetik tartışmaları gündemde tutarak katkıda bulunmuştur. 2003 yılında yayımladıkları “Soylu Yenilikçi Şiir”³⁸ manifestosu dönemin dergilerinde tartışılmıştır. Serkan Işın ve Onur Caymaz ilk şiirlerini bu dergide yayımlamıştır. Baki Ayhan T. hâlen çeşitli dergilerde şiirlerini ve görüşlerini yansıtan denemelerini yayımlamayı sürdürmektedir.

Defter (Ekim/Kasım 1987–2002)

Başlangıçta iki ayda bir sonraları mevsim adlarına göre çıkmaya başlayan dergi 45 sayı çıkmıştır. Metis Yayınları’nın çıkardığı dergi eleştirel düşüncüyü öne çıkararak yayın politikasına yön vermiştir. Farklı disiplinlerin diyalog hâlinde çalışması dergi

muhafif olarak neo-epik şiiri nitelemiştir. Popülist şiir olarak da adlandırılan şiir hakkında Arslanbenzer devamla şunları söylemiştir: “Şiirin, dilin, düşüncenin sahibi, finansörü, hedefi halktır.” *Dünyaya Saldıran Şair* eserinde konuyla alakalı çeşitli görüşler yine dile getirilmiştir.

³⁷ Selçuk Küpçük, *Türkiye Edebiyat Dergileri Atlası*, Cümle Yayınları, Ankara, 2015, s.20.

³⁸ Baki Ayhan T., Selçuk Küpçük’e verdiği mülakatta bir manifestoyla şiir kuramını tanıttığını belirtmiştir. Esasen biçimci bir şiirdir. 1-2-3-4-3-2-1 görünümünde bir simetrik yapının kurulmasıyla sözcüklerin dizilmesi amaçlanmıştır. Şiirin siyasi bir yönünün de olduğunu belirten şair, zamanın ruhunu okumayı amaçladığını belirtmiştir. Ayrıntılar için bk. Selçuk Küpçük, “*Türkiye Edebiyat Dergileri Atlası*”, Cümle Yayınları, Ankara, 2015, ss.36-37.

yazarları için önem taşımaktadır. Akademik metinler ağırlıklı olmak üzere şiir, öykü ve anlatı türlerinde eserler yayımlanmıştır. Modernizm ve Postmodernizmin ne olduğu ve ne olacağı üzerine yazılar ağırlıktadır. Yazarları arasında Nurdan Gürbilek, Orhan Koçak, İskender Savaşır, Semih Sökmen, Zeynep Sayın, Bülent Somay, Müge Sökmen ve Saffet Murat Tura yer alır.³⁹

Dergâh (Mart 1990- ...)

Mustafa Kutlu yönetiminde yayın hayatına başlayan dergi, Yahya Kemal'in çıkardığı 1921 yılındaki *Dergâh* dergisiyle aynı adı alır. İlk sayıda çıkan "Bu Dergi" isimli yazıda şu ifadeler yer alır: "... kaybolmakta olan bütün bir şark dünyasının ruhunu, duygu ve düşünce planında yeniden canlandırmak istiyoruz."⁴⁰ Aynı zamanda ilk sayının sağ sütununda "*Dergâh* yerli ve millî bir dergidir." ifadesi yer alır. Şiir ve eleştiri/deneme ağırlıklı dergide diğer türler de yer almaktadır. İlk sayılarda İsmet Özel ağırlığı görülür. İlk sayılardaki diğer isimler Ezel Erverdi, Ahmet Tabakoğlu, İsmail Kara, Nazan Bekiroğlu. Orta sayfa sohbetleri derginin en ilgi çekici bölümüdür. Hem bu bölümde hem de diğer türlerdeki yazılarda belirleyici olan Doğu kültürünün yeterince irdelenmediği düşünülen konularının ele alınması ve üstü örtülen değerlerin gün ışığına çıkarılma çabasıdır. *Dergâh* dergisinden yeni şairler ve öykücüler yetişmekte ve yetişmeye de devam etmektedir. Bu öykücüler arasında Halime Toros, Kemal Sayar, Münire Daniş, Kâmil Yeşil, Sibel Eraslan, Abdullah Harmancı yer alır. 1990 dönemi Türk edebiyatında İslami çevrelerin şairleri daha çok bu dergi için yazmıştır. Cahit Koytak, Süleyman Çobanoğlu, Levent Sunal, Cengizhan Orakçı, Ali Ayçıl, Eren Safi, Hakan Arslanbenzer, Ali K. Metin, Ömer Erdem, Hayriye Ünal, Murat Menteş, Fatma Şengil Süzer, İbrahim Tenekeci bunlardan sadece bazılarıdır. Yayın hayatına devam eden derginin yönetimini Mustafa Kutlu 2015 yılında şair Ali Ayçıl'e devretmiştir.

³⁹ Ayrıntılı bilgi için bk. Uğur Çetin, *Değer Dergisi ve Türkiye Düşünce Yaşamındaki Yeri: Modernizm-Postmodernizm Tartışması Örneği*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Ankara Üniversitesi, 2008.

⁴⁰ Erdal Doğan, *Edebiyatımızda Dergiler*, Bağlam Yayınları, İstanbul, 1997, s.159.

Endülüs (Mayıs 1997–Şubat/Mart 1998)

Âdem Özbay tarafından çıkarılan dergi 6 sayı çıktıktan sonra kapanmıştır. Yazarları arasında Sadık Yalsızuçanlar, İbrahim Tenekeci, Hüseyin Akın, Ali Emre, Nurettin Durman, Cevat Akkanat gibi isimler yer alıyordu. O dönem yazılarıyla öne çıkan edebiyatçılarımızın yer aldığı derginin Türkiye’de bir ilke imza attığını belirtmek gerekiyor. *Endülüs*, Genel Ağ ortamında yayın yapan ilk edebiyat dergisi olma özelliğini taşımaktadır.

Hürriyet Gösteri (Aralık 1981- ...)

Tiyatrocu Egemen Bostancı’nın kurucuları arasında olduğu dergi ilk 8 sayı *Gösteri* adıyla yayımlanmıştır. Daha sonra *Hürriyet* gazetesi dergiyi bünyesine katınca adı *Hürriyet Gösteri* olur. Sanatın çeşitli dallarında ürünlerin yayınlandığı dergide edebiyat daha çok kendine yer bulmuştur. Genel Yayın Yönetmeni Doğan Hızlan’dır. Yazarları arasında Adalet Ağaoğlu, Cemal Süreya, İlhan Berk, Melih Cevdet Anday, Abidin Dino, Pınar Kür, Onat Kutlar, Haldun Taner, Füsün Akatlı, Füzünan gibi ünlü yazarlar yer almıştır.⁴¹

Göçebe (Ocak 1995–Mayıs 1998)

“Ortak yayın” şiarıyla çıkarılan derginin kurucuları Osman Çakmakçı, İrfan Yıldız, Hasan Öztoprak, Birhan Keskin ve İdris Özyol’dur. 1990 dönemi Türk edebiyatında 80 kuşağını eleştiren ve kendi sanatlarını icra eden sanatçılar derginin yayın hayatını sürdürmüştür. Hasan Öztoprak, kuşağa karşı şairi savunan bir anlayışı ortaya koyar. İrfan Yıldız şiirde yapaylıktan, kuru belagatten, ağdalı dilden uzak bir anlayışı ortaya koymak istediklerini belirtmiştir. Çeviri faaliyetleri derginin önemli bir bölümünü oluşturur. Bir şiir dergisi olan *Göçebe*, İstanbul’da çıkarılmış ve 7 sayı sürmüştür. İrfan Yıldız, derginin maddi imkânsızlıklar sebebiyle kapandığını belirtmiştir.⁴²

⁴¹ Ayrıntılı bilgi için bk. “Hami Çağdaş ile Hürriyet Gösteri Dergisi Üzerine”, Konuşmacı: Hami Çağdaş, <http://acikradio.com.tr/gunun-ve-guncelin-edebiyati/hami-cagdas-ile-hurriyet-gosteri-dergisi-uzerine>, (Erişim Tarihi: 11.01.2019).

⁴² Küpçük, *a.g.e.*, s.77.

Hayalet Gemi (Ekim 1992–Ekim 2002)

Öykücü ve romancı Murat Gülsoy'un yönetiminde öykü dergisi olarak çıkan *Hayalet Gemi* toplam 68 sayı sürmüştür ve İstanbul'da çıkarılmıştır. İçerisinde Nazlı Ökten, Yekta Kopan, Sabri Gürses gibi isimler bulunuyordu. Her sayı belirli bir tema üzerinden ürünler yer alıyordu. Bunlar arasında; Amerika, gelecek, illüzyon, merdiven, zaman gibi konular vardır. 1990 dönemi Türk edebiyatı öykücülerinin kendi metinlerini yayımlama imkânı bulduğu dergi üzerine Murat Gülsoy bir söyleşisinde şunları söylüyor:

“Dergi satıyordu ama kitapçılar para ödemiyordu. Korkunç bir dönemdi ve ucu görünmüyordu. Dolayısıyla dergiye kapatma kararı aldık. On yıl süren macera 2002’de bitti. Hayalet Gemi edebiyat tarihimizde kendine has bir üslup ve yaklaşım getirmiş, çok sayıda yazar kazandırmış, kayda değer bir çaba olarak anılacaktır.”⁴³

Kitap-lık (Eylül 1993-...)

Sermaye gruplarının sanat ortamına girişiyle birlikte kurulan Yapı Kredi Yayınları'nın kitap tanıtım dergisi olarak yayımlanmaya başlanan dergi 1998 yılından itibaren mevsimlik sayılar çıkararak yoluna devam etmiştir. 2000 yılından itibaren ise iki aylık bir edebiyat dergisi olmuştur. 2003'ten sonra ise aylık olarak çıkmıştır. Editörleri arasında Selahattin Özpalabıyıklar, Selçuk Altun, Enis Batur, Cem Aktaş ve Ayfer Tunç gibi isimler vardır. Şu anda bu görevi öykücü Murat Yalçın yürütmektedir. Edebiyatın her türünde telif ve çeviri eserleri yayımlayan dergi hâlen çıkmaya devam ediyor.

Kül (Mart 1998–Nisan 2004)

Ali Hikmet Eren, Hakan Kaynar, Bahadır Ateş ve Bilal Kolbüken derginin kuruluşunda yer almıştır. 13. sayıdan itibaren Bilal Kolbüken derginin yönetimini tek başına üstlenmiştir. Ankara'da 55 sayı çıkan dergi yeni yazar ve şairlerin ürünlerini yayımlıyordu. Bu süreçte dergiyle birlikte iki ayda bir yayımlanan ve 7 sayı süren *Kül Eleştiri*, *Sonsuzluk ve Bir Gün*, 18 sayı süren *Kül Öykü* dergileri vardır. Derginin kapanmasının ardından 25 sayı süren *Kül Öykü Gazetesi* yayımlandı. İçerisinde araştırmalar, dosya konuları ve manifestoların olması edebiyat ortamımıza

⁴³ Küpçük, a.g.e., s.83.

hareketlilik getirmiştir. Hayati Baki, Selim Temo, Gonca Özmen, Akın Sevinç gibi yazarlar dergide yer alır.

Parşömen (1999–2007)

Bilgi Üniversitesi Edebiyat Kulübü'nün yayın organı olarak başlayan dergi sonraları Bilgi Üniversitesi Yayınları tarafından çıkarılarak kurumsallaşmıştır. Eleştirel bir tavırla disiplinlerarası bir çalışma yöntemini benimseyen derginin editörü Ahmet Sait Akçay'dır. İlgi çekici dosya konularının yer aldığı dergi 8 sayı sürmüştür. Aslı Güneş, Gülbin Fırat, Kaya Genç, Birgül Oğuz, Kerim Değirmenci, Fatih Altuğ ve Veysel Öztürk yazarlar arasındadır. Ahmet Sait Akçay, ilk defa “90 Kuşağı Öyküsü”nün *Parşömen*'de tartışıldığını bir söyleşisinde ifade etmiştir.⁴⁴

Sombahar (Eylül 1990–Haziran 1996)

Merkezine şiiri alan ve 80 Kuşağından insanların katılımıyla oluşan dergi İstanbul'da çıkarılmış, 35 sayı sürmüştür. Kurucuları arasında Orhan Kahyaoğlu, Enver Ercan, Celal Gözütok ve Ferdi Arutan yer alır. Önemli şairleri ve şiirle ilgili konuları dosya konusu yapması önemli bir birikim oluşturmuştur. Erdal Doğan'ın deyimiyle bir platform dergisi görünümündeki *Sombahar* 80 kuşağının, 1990'larda şiir eleştirisine nitelik kazandırma hareketidir. Öykücü ve Yapı Kredi Yayınları editörü Murat Yalçın yakın zamandaki bir söyleşisinde dergi hakkında konuşmuştur. *Sombahar*'ın Ece Ayhan çevresi olduğunu belirtmiş 80 kuşağının şiirini 90'lara taşıyan ve keşifler yapan bir dergi olduğunu söylemiştir. Kadro oluşturma aşamasında kristalize olduklarını iddia etmiştir.⁴⁵ Güven Turan, Yücel Kayıran, Metin Celal, Hasan Bülent Kahraman, Hulki Aktunç, Metin Cengiz, Necmiye Alpay, Sezai Sarioğlu gibi isimlerin yer aldığı derginin amaçları arasında 1980'lerde tartışılan temel şiir sorunlarını açmak ve bir tartışma zeminine getirmek vardı. Yayımladığı dosya konuları edebiyat çevrelerince ilgiyle izlendi. “Nazım Hikmet”, “Kıbrıs Şiiri”, “Kadın Şairler Altarı” bunlardan bazılarıdır. 1996'da kapanan derginin ardından aynı kadro bu kez *Ludingirra* dergisini çıkarmış ve ömrü 3 yıl sürmüştür.

⁴⁴ Küpçük, *a.g.e.*, s.172.

⁴⁵ Ali Ayçil, “Murat Yalçın: Yaşadığımız Günlerin Dili ve Üslubu Beni Yalnızlığa İtiyor”, *Dergâh*, Haziran 2016, s.17.

Türk Dili (Ekim 1951-...)

Türk Dil Kurumunun bünyesinde çıkan dergi “bir çığırın, bir görüşün değil Türkçeyi sevenlerin, Türkçe için savaşılanların dergisi” olarak çıkmaktadır. Başlangıçta Agah Sırrı Levent’in, 250.sayıdan sonra da Ömer Asım Aksoy’un yönetiminde yayını sürdürür. Daha çok dil sorunlarına ağırlık veren dergi edebî türlerde eserler de yayımlar. Ayrıca mektup, deneme, çeviri sorunları, yazın akımları, eleştiri, anı, Türk Halk Edebiyatı, romanda Kurtuluş Savaşı konularında geniş kapsamlı ve kalıcı nitelikte özel sayılar yayımlar. Günümüzde dergi özel sayıları tıpkıbasım yöntemiyle yeniden yayımlamıştır. Fazıl Hüsnü Dağlarca, Cevdet Kudret Solok, Salah Birsell, Cahit Külebi, Ceyhun Atıf Kansu, Turgut Uyar, Tahsin Yücel, Rasim Özdenören gibi isimler dergide yazmış ya da yönetiminde bulunmuştur. Şu anda dergiyi Doç. Dr. Bilal Çakıcı yönetmektedir. Hâlen dergi yayını sürdürmektedir.⁴⁶ 1951’den 2011 yılına kadar yayımlanmış 717 sayı PDF formatında Genel Ağ ortamına aktarılmıştır.

Türk Edebiyatı (Ocak 1972-...)

Türk-İslam sentezinin toplumda fikri bir karşılığı olduğu düşüncesinden yola çıkarak bunun edebiyatta bir karşılığı olduğuna inanan sanatçılardan oluşan bir grup tarafından Türk Edebiyatı Vakfı bünyesinde kurulan dergi hâlen -540’lı sayılardadır-yayınına devam ediyor. Ahmet Kabaklı kurucudur ve İstanbul’da kurulmuştur. Başta Ahmet Kabaklı olmak üzere Mehmet Kaplan, Cemil Meriç, İnci Enginün, Erol Güngör, Mustafa Miyasoğlu, Alemdar Yalçın, Faruk K. Timurtaş, Arif Nihat Asya, Beşir Ayvazoğlu, İlhan Geçer, Necmettin Hacıeminoğlu, Sevinç Çokum, Mustafa Kutlu gibi isimler dergiye şiir ve yazılarıyla katkıda bulunmuştur. Ahmet Kabaklı, derginin ilk sayısındaki “Çıkarken” yazısında Türk kültürünü ve tarihini temel alarak edebî üretim yapacaklarını belirtmektedir. Şu anda da bu yayın politikasına devam edildiğini Beşir Ayvazoğlu’nun yönetimi devrettiği genel yayın yönetmeni Bahtiyar Aslan belirtmiştir:

“Vakfımızın ve dergimizin kurucusu merhum Ahmet Kabaklı’nın derginin ilk sayısında ortaya koyduğu ilkelere bağlı kalarak, köklerinden ayrılmadan yenileşmeyi, değişmeyi sürdürmekten yanayız. Zaten merhum Kabaklı’nın gelenek yorumu da bu

⁴⁶ Vedat Günyol, *Sanat ve Edebiyat Dergileri*, Alan Yayıncılık, İstanbul, 1986, s.56.

yöndedir. Önemli olan bir ruhu devam ettirmektir. Geleneği olduğu gibi kalıp hâlinde aktarmak gelenek düşmanlığının ta kendisidir. Gelenek böyle yok edilir. Maalesef hâlâ geleneği bir şekil içinde devam ettirmeyi tercih edenler var.”⁴⁷

Ahmet Kabaklı'nın açıkladığı ilkeler üzerinden yürüyen dergi 70'lerden 90'lara ve bugünlere edebiyatımızın çeşitli türlerinde çoğalarak ve üzerine koyarak gelmiştir.⁴⁸

Varlık (Temmuz 1933-...)

Türk edebiyatının Cumhuriyet devrindeki en uzun süre yayın yapan dergisi *Varlık*, Ankara'da Nahit Sırrı Örik ve Sabri Esat Siyavuşgil ortaklığıyla çıkarılır ve on beş günde bir çıkar. Ortaklık kısa sürede bozulur ve Yaşar Nabi derginin bütün işlerini üstlenir. Edebiyat tarihimizin en çok yaşayan ve bilinen dergisinin ilk sayısında şu isimler bulunuyordu: Kemalettin Kamu, Cevdet Kudret, Behçet Kemal, Feridun Fazıl Tülbentçi, Ahmet Muhip Dıranas, Vasfi Mahir Kocatürk. İlk sayıda “Varlık niçin çıkıyor?” yazısında derginin çıkış sebebi olarak “memlekette hakiki sanat mecmuasının olmayışı” gösterilir. Aynı yazıda dönemin inkılap yasalarına bağlı olduklarını da dile getirmişlerdir. Derginin dil anlayışı “öz Türkçe”yi koruyacaklarının teminatı olan yazılardır. Kapak sayfasındaki yazılarda Yaşar Nabi Nayır, Cemil Sena Ongun ve *Varlık* imzaları yer almıştır.⁴⁹ 1946 yılında derginin merkezi İstanbul'a taşınır ve Varlık Yayınevi kurulur. Yayınevinin ilk kitabı Cahit Sıtkı Tarancı'nın *Otuz Beş Yaş* kitabıdır. Bu dönemde köy edebiyatı dergi sayfalarını kaplamıştır. Mahmut Makal ve diğer Köy Enstitüsü yazarları *Varlık*'ta yazmaktadır. Toplumcu gerçekçi akımlara ve İkinci Yeni anlayışlarına ambargo konmuştur. 1960'a kadar Sait Faik, Orhan Kemal, Orhan Veli ve arkadaşları, Sabahattin Eyüboğlu, Fazıl Hüsnü Dağlarca, Attilâ İlhan, Oktay Akbal, Tahsin Yücel, Memet Fuat, Gülten Akın'la etkin bir yayın anlayışını sürdürmüştür. Bu tarihlerden sonra sönük bir dönem geçirir. Dönemin dergileri daha etkin görünür. Yaşar Nabi vefat ettikten sonra dergiyi 1981'den itibaren Konur Ertop yönetir. Konur Ertop'tan sonra 1983'te Kemal Özer yönetime gelir.

⁴⁷ Erhan Genç, “Bahtiyar Aslan: Hikâyeye Geçerken Şiire İhanet Ettiğim Duygusuna Kapılmadım”, *Dergâh*, Şubat 2019, s.17.

⁴⁸ Dergi hakkında ayrıntılı bilgi için bk. Ahmet Cemil Bedir, “*Türk Edebiyatı*” *Dergisi Hakkında Bir Değerlendirme Çalışması (1-86. Sayılar)*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi, 2015.

⁴⁹ Günyol, *a.g.e.*, s.37.

1990'dan itibaren ise dergiye şair Enver Ercan gelmiştir ve önceki yönetimin anlayışın zıddında bir zihniyet ortaya çıkmıştır. Enver Ercan'ın yönetime gelmesiyle birlikte ideolojik olarak liberal ve mikro milliyetçi yazarlar dergide -ör: Hasan Bülent Kahraman, Ercan y Yılmaz- yazmaya başlamıştır. Her sayı farklı bir dosya konusuyla 90'lı yıllarda çeşitli disiplinlerde fikir yazıları yayınlamıştır. Bunlardan bazıları: Günümüzde Şiir ve Özgürlük İlişkisi / Şiir Gelenek İlişkisi / Türkiye'de Din ve Siyasal Kültür / Postmodern Tanım / Cinselliğin Sapa Yolları ve Edebiyat / Antik Anadolu Kökenli Simgeler / Edebiyatımızda Kadın Duyarlığı Batılılaşma Tarih ve Birey...⁵⁰ Enver Ercan'ın 22 Ocak 2018'de vefat etmesiyle şu anda Mehmet Erte dergiyi yönetmektedir.⁵¹

Virgöl (Ekim 1997 – Kasım 2009)

Aylık kitap ve eleştiri dergisinin genel yayın yönetmenliğini Orhan Koçak yürütmüştür. Son yılında dergi iki ayda bir yayımlanmaya başlamıştır. Pusula Yayıncılık bünyesinde çıkan dergi kendi çizgisinde kitap tanıtımlarına, eleştiri yazılarına, söyleşilere ve telif yazılara yer vermiştir. 90'lı yıllarda yeni yazar ve şairlere sayfalarını açan dergi, Türk edebiyatına katkıda bulunmuştur. Fatih Özgüven, Nurdan Gürbilek, Behçet Çelik, Gonca Özmen, Baki Ayhan T., Uğur Kökden, Ahmet Büke, Funda Şenol Cantek derginin yazarları arasındadır.

⁵⁰ Doğan, a.g.e., s.27.

⁵¹ Dergi hakkında ayrıntılı bilgi için bk. Serap Cavkaytar, *Varlık Dergisi'nin İlk 150 Sayısındaki Edebiyat Yazılarının Sınıflandırılması*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir: Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, 2001. Çiğdem Özay, *Kültür Sanat Hayatımıza Katkısı Bakımından Varlık Dergisi Üzerine Bir İnceleme (1933-1981)*, Yayımlanmamış Doktora Tezi, İstanbul: İstanbul Üniversitesi, 2018.

İKİNCİ BÖLÜM

HECE DERGİSİNİN OLUŞUMU VE ÖZELLİKLERİ

2.1.Hece Dergisinin Adı, Oluşumu ve İlkeleri

Dergiler, edebiyat tarihi araştırılırken ansiklopediler ve özel vesikalardan sonra incelenecek kaynaklardan bir tanesidir. Edebiyatımızda da derginin tarihi ve hafızası hem nitelik hem de nicelik olarak üstündür. Bu noktada Tanzimat Dönemi'nden bu yana birçok alanda çeşitli dergiler ortaya çıkmıştır. Edebî hayatın nefes aldığı ortamların, gelişen ve değişen anlayışların izlendiği, yayımlandığı dönemdeki zenginliği de görmek mümkündür. Bu açıdan bakıldığında inceleme konumuz olan *Hece* dergisi de dönemin edebiyatına ve sanatına çeşitli görüşlerden insanları bünyesine katarak ışık tutmuştur. *Hece* aylık edebiyat dergisinin Ocak 1997 yılında ilk sayısı yayımlanmıştır. Yayımlandığı günlerde 28 Şubat'ın ayak sesleri yükseliyordu. *Mavera* ve *Edebiyat* dergisi kapanmıştı. 1990'da çıkan ve 45 sayı süren *Kayıtlar* dergisi de 1995'te yayın hayatına son vermişti. Öte yandan 1990'larda edebiyat ortamına yön veren *Varlık*, *Adam Sanat*, *Adam Öykü*, *Kitap-lık*, *Virgül*, *E* gibi dergiler kendilerini "sol"da tanımlar. Derginin yazarlarından eleştirmen Ömer Lekesiz, bu ortamın edebiyatta bir tek seslilik meydana getirdiğini belirtir. Bu tek seslilikle birlikte farklı kimliklere, özellikle muhafazakârlığa mesafeli duran yapılara karşı yeni bir anlayışın ortaya çıkmasının elzem hâle geldiğini vurgulamıştır. Yazar devamında şöyle der.

“... İslamcı ve yığın edebiyatıyla İslami edebiyatın alanlarının ayrışmaya başladığı, soldaki radikal unsurların Kemalizm'le bütünleşerek marjinalleştikleri, edebiyatın alanında kalarak düşünmeye, eylemeye yönelen diğer siyasi grupların Türk edebiyatı ortak paydasında buluştuğu bir zamanda doğmuştur.”⁵²

Ömer Lekesiz devamla derginin yayın politikasında üç yolun mevcut olduğunu belirtmiştir: Necip Fazıl'ın muhalif söylemini izlemek, güncel gelişmeleri dolaylı yollardan izleyerek asıl yazılacak ve söylenecek olan durumlarda ısrar etmek, Nuri Pakdil'in yolunu izleyerek günlük siyasi gelişmelere göre değil edebiyat merkezli hareket etmek. Yazar burada ikinci ve üçüncü yolu birleştirerek yola devam ettiklerini söylemiş, sol kimlikli yazarlara da dergiyi açık tutmak arzusunda olduklarını

⁵² Ömer Lekesiz, “Bir Dergi Olarak *Hece*: Kültürel Sorumluluk Projesi, *Hece*, Nisan 2005, s.150.

yazmıştır.⁵³ Yayın politikası ve ideolojik yönelimlerin koşut ilerlemesi, piyasada yer alan dergilerin “sol” eğilimli olmasıyla birlikte bir tek sesliliğin meydana gelmesi gibi sebepler *Hece*’nin oluşumundaki yapıtaşlarından biridir.

Dergi kurucularının ruh hâlini tasvir eden, yapacaklarını ve yapmak istediklerini yazan Hüseyin Su şunları söylüyordu:

*“Her şeye karşın düşlerimiz yıkılmadı. Bilincimiz yılmadı. Uygarlık enkazı içinde yaşasak da düşlerimiz diri. Sayfaların, kitapların uyarısını elden ele ulaştıracağız. Haber verilen bir sarsılışla sarsılacak ve sarsacağız. İçinde yaşadığımız uygarlık enkazının külleri kıvılcımlanacak böylece.”*⁵⁴

Yayınlandığı andan itibaren dergi; ideolojik oluşumlara, kalıplara kapalı olmamakla birlikte sınırlarını bilen ve başka “mahallelerin” tecrübelerine de saygılı bir profil çizmiştir. Kurucu Hüseyin Su konu ile ilgili olarak şunları yazmıştır:

*“Edebiyatın ve sanatın dünden yarına bir tarih ve coğrafya görüngesi vardı hepimiz için; damarları kendi birikimine ve toprağına bağlı, antenleri yeryüzüne ayarlı evrensel bir görünge: ... Düşünürken de konuşurken de yazarken de güncelin sığılığına, genelgeçer yargılara ve yargılamalara, bir düzey belirtmeyen kısır çekişmelere, kişilik bunalımına düşmeyen ve gönül indirmeyen ama insani hiçbir eyleme de burun kıvrımayan, hiçbir değeri hiçbir biçimde ve doğrudan araçsallaştırmayan bir görünge bir doğum.”*⁵⁵

Bu sözlerle felsefesini derginin kuruluşundan yedi yıl sonra yeniden hatırlatan Hüseyin Su, yerlilik ve ilkeler bağlamında bir dergiyi nasıl inşa ettiğini anlatmıştır. Kuşkusuz burada dönemin olumsuzluklarına ve güncel olaylara da atıfta bulunmuştur. Hem güncel hem de evrensel mesajlar verirken derginin yayın politikasında bir bilinç dikkatine de özen gösterdiklerini aynı yazıda belirtmiştir. Bahsedilen bilincin kaynağı nereden geliyor? Kültür, sanat, edebiyat, düşünce unsurları bu bilinç dikkatinin bileşenleridir. Derginin öne çıkan isimlerinden Vefa Taşdelen konuyla ilgili şunları söylüyor:

“Hece, ‘Türk edebiyatının birikimi’ mottosundan da anlaşılabilir gibi farklı kanallardan beslenen bir dergiydi. Bir geleneğin ve birikimin ürünüydü. Mehmet Akif, Necip Fazıl, Peyami Safa, Ahmet Hamdi Tanpınar, Nurettin Topçu, Cemil Meriç, Sezai Karakoç, Nuri Pakdil gibi belirli yönelimlerin kavşak noktasında ama diğer görüş ve

⁵³ a.g.m., s.151.

⁵⁴ Hüseyin Su, “Sıcak Takip”, *Hece*, Ocak 1997, s.4.

⁵⁵ Hüseyin Su, “Yüzüncü Hece”, *Hece*, Nisan 2005, s.54.

*tecrübelere de açık bir konumda, evrensel bir tutum ve entelektüel bir duyarlılık içindeydi.*⁵⁶

Necip Tosun da derginin tasarımı aşamasında Ali Karaçalı'nın ve Hüseyin Su'nun kendisine ziyaretleri olduğunu ve dergiyi birlikte tasarladıklarını yazmıştır.

*“Benim Hece serüvenim bir akşam derginin asıl kurucu iki ismi Hüseyin Su (İbrahim Çelik) ile Ali Karaçalı'nın ziyaretleriyle başladı. Yıl 1996. İki güvenilir, duruşu, edebiyat bilinci üst seviyedeki bu insanlar bir dergi tasarladıklarını benim de bu yolculuğa katılmama teklif ediyorlardı. O gece Hece'nin geleceğini, hangi ihtiyaca denk düşüğünü ve dergide kimlerin yazacağını ayrıntılı olarak konuştuğumuzu hatırlıyorum.*⁵⁷

Dergi, adını Yunus Emre'nin “Başları ucunda hece taşları / Ne söylerler ne bir haber verirler” dizelerindeki “hece” sözcüğünün kullanımından almaktadır. Söz konusu dizeler Yunus Emre'nin “Yalancı Dünyaya Konup Göçenler” şiirinden alınmıştır. Şiir, Malatya'nın Hekimhan ilçesine bağlı Ballıkaya köyündeki Şah İbrahim Veli Ocağı mensubu dedelerin ve yapılan cemlerin muhabbet fasıllarında söylenen nefes türünde bir şiirdir. Ruhi Su'nun bir plağında da bu şiir yer almıştır.⁵⁸

Bir derginin kuruluşunda en çok tartışılan konulardan birisi isimdir. Hüseyin Su dergi içerisindeki ad tartışmalarına TRT Türk'te katıldığı bir programda açıklık getirmiştir.

*“...çıkarcığımız dergiye bir isim ararken birkaç tane kuralımız vardı. Bunlardan bir tanesi Türkçe ya da Türkçeleşmiş bir ad olsun. İkincisi kültürel çağrışımı olsun. Üçüncüsü düşünsel çağrışımı olsun.”*⁵⁹

Nuri Pakdil'in *Edebiyat* dergisinin çekirdek kadrosu Hüseyin Su, Ali Karaçalı, Ali Ulvi Temel, İbrahim Demirci olarak sıralanır. Bunun dışında Ömer Faruk Ergezen, Abdürrahim Karadeniz, Necip Tosun, Ömer Lekesiz, Cemal Şakar, Gökhan Özcan, Turan Koç, Hüseyin Atlansoy, Arif Ay, Mustafa Aydoğan, Osman Özbahçe derginin kurucuları ve yazarları arasında yer almaktadır. O dönemde İslami kesimin en ünlü yazarları da dergide yazmıştır. Derginin çekirdek kadrosunda kimlerin olduğu

⁵⁶ Vefa Taşdelen, “Hece'deki Evim”, *Hece*, Eylül 2013, s.127.

⁵⁷ Necip Tosun, “Benim Hece'm”, *Hece*, Eylül 2013, s.114.

⁵⁸ Mehmet Ersal Bülent Akın, “Alevi Geleneğinde Yaşayan Yunus Emre”, *Uluslararası Yunus Emre Sempozyumu Bildirileri*, ed. Ünal Şenel, Yunusemre Belediyesi, Manisa, 2016, s.189.

⁵⁹ “Açık Şehir Programı TRT Türk”, Konuşmacılar: Doğan Hızlan, Beşir Ayvazoğlu, Hüseyin Su, <https://www.youtube.com/watch?v=9kQJN551-oo>, (Erişim Tarihi: 16.02.2019).

konusunda Ali Karaçalı ile *Hece*'nin bürosunda yaptığımız sohbette Hüseyin Su'nun ve kendisinin olduğunu belirtmiştir. Ancak burada söz konusu isimlerle birlikte derginin kuruluşuna emek veren edebiyatçıların da biyografilerini vermeyi uygun bulduk.

2.1.1.Dış Özellikleri

Hece dergisi ilk sayısını Ocak 1997 senesinde yayımlamıştır. Yayın hayatına devam eden dergi son olarak 269. sayısını çıkarmıştır. Dergi 16x24 cm ebadında olup 1.hamur baskıdır. Derginin en üstünde büyük puntolarla harfler arasında boşluk bırakılmak suretiyle “H E C E” yazmaktadır. Logonun üzerinde çok küçük puntolarla ISSN numarası yazılmıştır. Hemen altındaki satırda büyük harflerle “Aylık Edebiyat Dergisi” yazılıdır. Yıl, sayı ve tarih bilgisi yine aynı satırda yer almıştır. Hemen altında o sayıda yer alan yazarların ve çalışmalarının, “Dosya” ya da “Hece Taşları” isimli özel konuların isimlerine yer verilmiştir. Her sayının kapağı ayrı bir renktedir. Derginin tezimizde inceleyeceğimiz üç özel sayısında kapak tasarımı farklıdır. “Türk Öykücülüğü Özel Sayısı”nın kapağında zemin hardal renginde olup sağ tarafta edebiyatımızdaki bazı öykücülerin fotoğrafları yer almıştır. Solda ise sayının ismi yer almıştır. Sayının isminin hemen altında öykü kelimesinin sözlükte yazılı olduğu sayfa vardır, sayfa üzerinde büyüteç ikonu yer almıştır. “Türk Şiiri Özel Sayısı”nın kapağı mor renk üzerine yeşil yaprak zeminle kaplıdır. Üstte derginin adı ve sayının bilgileri vardır. Zeminin üzerinde edebiyatımızdaki bazı şairlerin fotoğrafları yer almıştır. Fotoğrafların altında sayının ismi yazılıdır. “Ahmet Hamdi Tanpınar Özel Sayısı”nın kapağı kahverengi zeminle kaplıdır. Kapağın solunda Ahmet Hamdi Tanpınar'ın bir fotoğrafı vardır. Fotoğrafın üzerinde sayının ismi yazılıdır. Kahverengi zeminin içine yedirilmiş bazı motifler görünmektedir.⁶⁰

Derginin sırt kısmının en üstünde derginin sayısı yazmaktadır. En altında ise derginin adı ve çıktığı tarih ay ve yıl belirtilmek suretiyle yazılmıştır. Derginin arka kapağı ya sayıya ait renktedir boştur ya da önceki sayının eser sahiplerinin hangi türde

⁶⁰ Tasvir ettiğimiz dergi kapaklarında ilk baskı esas alınmıştır.

yazdıkları tasnif edilmiş hâlde belirtilmiştir. Bazı sayılarda derginin çıkardığı kitaplar ya da özel sayıların reklamları yer almıştır.

2.1.2.İç Özellikleri

Dergi aylık edebiyat dergisi olduğunu duyurmuştur. Edebiyatın özellikle düşünce ve kültür yönünü de dikkate alarak sanatını icra eden sanatçıların dergide yer almasına özen gösterilmiştir. İçindekiler kısmında hangi türde yazılar çok hangilerinde daha az mukayesesine girdiğimizde şiir ve düşünceyi içeren deneme ve makalelerin çokluğu göze çarpar. Öykünün yeri daha azdır. Öykü eleştirisi yönünden zengin bir içerik görmek mümkündür.

İlk sayısından itibaren derginin geniş bir yayın kadrosu bulunmaktadır. Her sayıda kırk yazar yer almaktadır. Sahibi Ömer Faruk Ergezen'dir. Yazı İşleri Müdürü Faruk Koca, Yayın Yönetmeni İbrahim Çelik'tir. 26-27.sayıdan itibaren dizgi/düzelti işlerini üstlenen Murat Çınar'dır. Yönetim adresi altıncı sayıya kadar Konur Sokak 39/9 Kızılay / Ankara'dadır. 7.sayıdan itibaren ise yönetim Konur Sokak 39/1 şeklinde değişmiştir. Derginin fiyatı birinci sayıdan altıncı sayıya kadar 200.000 TL'dir. Yedinci sayıdan on ikinci sayıya kadar 300.000 TL'dir. On üçüncü sayıdan yirmi dördüncü sayıya kadar 500.000 TL'dir. Yirmi beşinci sayıdan otuz altıncı sayıya kadar 700.000 TL'dir. Otuz yedinci sayıdan kırk sekizinci sayıya kadar 1.000.000 TL'dir. Kırk dokuzuncu sayıdan altmışıncı sayıya kadar 2.000.000 TL'dir. Türk Öykücülüğü ve Ahmet Hamdi Tanpınar Özel Sayısının fiyatı 6.000.000 TL'dir. Türk Şiiri Özel Sayısının fiyatı ise 13.000.000 TL'dir.⁶¹

Yirmi beşinci sayıdan itibaren derginin e-posta adresi künyede yer almıştır: heceyayin@hotmail.com. Elli dokuzuncu sayıda e-posta adresi tekrar değişmiştir: hece@hecedergisi.com. Elli ikinci sayıdan itibaren derginin bir *İnternet* sitesi olduğu ilan edilmiştir: [hece.kirkikindi.com](http://www.hecedergisi.com). Elli dokuzuncu sayıdan itibaren internet adresi değişmiştir: <http://www.hecedergisi.com>.

⁶¹ Türk Lirasından 1 Ocak 2005 tarihinde altı sıfır atılmıştır. Konuyla alakalı daha ayrıntılı bilgiler için bk. <http://www3.tcmb.gov.tr/ytlkampanya/dokuman/YTLkitap25.pdf> (Erişim Tarihi: 08.09.2019).

Dergi içerisinde reklamlar da yer almıştır. Çeşitli sektörlerden reklamları görmekle birlikte reklamlardan örnek verecek olursak; Hece Yayınları, Birlik Radyo, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Şehir Tiyatroları, Vadi Yayınları, Yedi Gece Kitaplığı, Yöneliş Yayınları bunlardan bazılarıdır. Derginin sayfa sayısı sürekli değişiklik göstermektedir. Bazı sayılar seksen dört sayfa iken bazı sayılar yüz yirmi sayfa olabilmektedir. 25.sayıya kadar her ayın on beşinde yayımlanırken yirmi altıncı-yirmi yedinci sayıdan itibaren her ayın birinde yayımlanmaya başlamıştır.

Derginin yazar kadrosu şiir ağırlıklı olmakla birlikte kurucu yayın yönetmeni Hüseyin Su öykücüdür. Bunun yanında Necip Tosun ve Ömer Lekesiz öykü hakkında denemeler ve eleştiri yazılarıyla öne çıkmışlardır. Diğer türlere de önem verildiğini görüyoruz. Mektup, anı ve söyleşi türünde metinler de dergide kendisine yer bulmuştur.

Hasan Aycın, Ocak 1997’de çıkan derginin ilk sayısından itibaren derginin açılışında karşımıza çıkmıştır. Çizgilerini edebiyat dergilerinde gördüğümüz Hasan Aycın’la ilgili Osman Bayraktar şunları söylüyor:

*“Çizgilerin önemli bir bölümü birilerine adanmış olarak sunulmuştur izleyiciye; eserin hem oluşum safhasında hem de mesajın kavranmasında bu birlikteliklerin payı önemlidir; sanatçının yaşama bakışını yansıtır, birlikte gerçekleştirilmiş ruhsal kazılardan elde edilen izlenimlerdir çizgiye yansıyan.”*⁶²

Hem gündem hem gündem dışı çizgileriyle okuyucuda derin düşünceler bırakması ve derginin sadece yazı değil görselliğin de önemini bir nebze olsun kavraması önemli olmuştur.

Dergide “Dosya” ve “Hece Taşları” isimli özel konularla edebiyatın gündemi belirlenmek istenir. “Hece Taşları”nda beşinci sayı Ramazan Dikmen, altıncı sayı İlhami Çiçek on birinci sayı Şevket Bulut, on beşinci sayı Mustafa Sarıçiçek ve otuz dokuzuncu sayı Akif İnan’a ayrılmıştır. Dosya konularında ise on dördüncü sayıda “Beş Öykücü”, on yedinci sayıda “Şiir, Dil, İmge”, yirmi altıncı – yirmi yedinci

⁶² Osman Bayraktar, “Hasan Aycın”, *Hece*, Ağustos 2001, s.11.

sayılarda “Şeyh Galib”, otuz üçüncü – otuz dördüncü sayılarda “Mustafa Kutlu”⁶³, kırkıncı sayıda “Cemal Şakar” yer almıştır.

“Kum Saati” ve “Kitaplık” bölümleri dergide dönemin güncel olaylarının yansıtıldığı alanlar olmuştur. “Kum Saati” bölümünde polemik, çeşitleme, duyuru, hatırlatma niteliğinde yazılar yer almıştır. Yazılarda daha çok güncel konular işlenmiştir. “Kitaplık” bölümünde ise o tarihlerde çıkan yeni kitaplarla ilgili tanıtım yazılarına yer verilmiştir. On üçüncü sayıda “1997 Yılıının Ardından” başlığıyla o yılın edebiyat metinleri değerlendirilmiştir.

Derginin yayın politikasına dair izleri ilk sayıda Hüseyin Su imzasıyla yayımlanan “Sıcak Takip” yazısıyla görmek mümkündür.

Hece Kültür Evi söyleşilerinin planlandığı dergide özellikle yazılıp çizilmiştir. Ancak bu proje dergi üzerinden izleyebildiğimiz kadarıyla iki bölüm sürmüştür. Yedinci sayıda “Turan Koç’la Şiir Üzerine Söyleşi” başlıklı bir program düzenlenmiştir. Programın çözülmüş kaydı yayımlanmıştır. On altıncı sayıda bu projenin ikinci etkinliğini görürüz. “Dilimizden Olacak Kıyametimiz” başlıklı söyleşiye Turan Koç, Süleyman Sahra, İbrahim Demirci, Murat Keramettin, Fahrettin Arslan, Mete Çamdereli ve Ali Ulvi Temel katılmıştır. Programın kaydını Ali Karaçalı ve Bahar Karaçalı çözüp yayımlamıştır.

2.2.Özel Sayılar

Bir alana ya da kişiye özgü olarak dergilerin dosya ya da özel sayı içeriğinde çıkması, o döneme ve alana yönelik katkılar sunmakla birlikte kalıcılığına da işaret eder. Aynı zamanda özel sayılar ister kişilere yönelik olsun ister konulara yönelik olsun bir başvuru kaynağı olur ve çeşitli eğitim kurumlarında yararlanılan bir materyal olarak düşünülür. Hüseyin Su bir söyleşisinde özel sayılar için şu ifadeleri kullanıyor: “*Hece dergisinin özel sayılarının, Hece’nin kurumsal düşünce görüngesiyle ve*

⁶³ İhsan Deniz dosyanın içeriği ile ilgili bir köşe yazısı yayımlamıştır. İhsan Deniz, “Hece’nin ‘Mustafa Kutlu’ Dosyası”, *Yeni Şafak*, 18 Ekim 1999, s.14.

geleceğimize yönelik bir köprü kurmak amacına matuf olarak yapıldığının altını özellikle çizmek gerekir.”⁶⁴

Bu cümleden hareketle *Hece*’nin tez kapsamı içerisindeki özel sayılarına bakacağız. Derginin ilk kurulmasından bugüne kadar otuz yedi adet özel sayı yayımlanmıştır ancak biz tezimizin araştırma alanına dayanarak üç özel sayıya değineceğiz. Bunlar; kırk altıncı – kırk yedinci sayı: Türk Öykücülüğü Özel Sayısı, elli üçüncü – elli dördüncü – elli beşinci sayı: Türk Şiiri Özel Sayısı, 61. Sayı: Ahmet Hamdi Tanpınar Özel Sayısı.

2.2.1. Türk Öykücülüğü Özel Sayısı⁶⁵

2000 yılının Ekim ayında iki ay süreyle yayımlanmıştır. 440 sayfa olup 5 bölüme ayrılmıştır.

Birinci Bölüm: Dünden Bugüne, Hasan Aycın’ın “Çizgi” bölümüyle başlamıştır. Devamında Hüseyin Su’nun ve Ömer Lekesiz’in yazıları Türk öykücülüğünün geçmişten bugüne macerasını ele almıştır. Diğer yazılarda öykümüzün temel sorunları, yönelişleri, tarihsel kökeni ve diğer edebî türlerle karşılıklı etkileşimini ele almıştır. İkinci Bölüm: Öncü Birikimler, geçmişten bugüne öykü türünün usta isimleri üzerine yazılan yazılardan oluşmuştur. Üçüncü Bölüm: Öykü Soruşturması, “öykü nedir, onlarda ne ifade ediyor ve bugün nerede” benzeri sorular üzerinden otuz öykücü ile yapılan soruşturma ve bunların cevapları yer almıştır. Dördüncü Bölüm: Öyküler, Türk edebiyatının tanınmış isimleri Ömer Seyfettin, Memduh Şevket Esendal, Sabahattin Ali ve Sait Faik Abasıyanık’tan birer öyküyle başlayıp o günün öykücülerinin hiçbir yerde yayımlanmamış bit öyküsüyle devam etmiştir. Beşinci Bölüm: Öykü Yayıncılığı, Türk öykücülüğünün yayın serüveni; öykü dergileri, öykü özel sayıları, öykü antolojileri, öykü eleştirisi ve kuramı üzerine kitapları inceleyen bir yazı ile Türk öykü yazarları ve kitaplarının bir dökümü yapılmış, öykü kaynakçası verilmiştir. Kırk sekizinci sayıda Muhsin Mete “Türk

⁶⁴ Hüseyin Su, *Keklik Vurmak*, “Edebiyat, Sanat Kamuoyu Sanal Bir Aldanışı: Yazar da Takipçi ve Arkadaş Sayısını, Okuru Sanmak Gafletini Tercih Ediyor.”, Şule Yayınları, İstanbul, 2015, s.369.

⁶⁵ Türk Öykücülüğü Özel Sayısı sonradan eklenen yazılarla 2005 yılında ikinci, Mayıs 2018 tarihinde üçüncü baskısını yapmıştır.

Öykücülüğü Özel Sayısına Katkılar” başlıklı yazısında beşinci bölüme yönelik eklemeler yapmıştır.⁶⁶ Hüseyin Su, www.40ikindi.com adlı internet sitesinde 1 Mart 2001’de Rabia Gülcan ile yapılan söyleşide sayının amacına ulaştığını, Türk edebiyatında eşine az rastlanır bir kaynak olduğunu ancak eksiklerinin de olduğunu belirtmiştir. Olumlu ve olumsuz eleştirilere de değinip bunları değerlendireceklerini ifade etmiştir. Sayının kapsayıcılık bağlamında başarılı bir sınav verdiğini de söylemek mümkündür.⁶⁷ Birinci bölümdeki Hüseyin Su’nun yazısında⁶⁸ öykü serüvenimizin nerede başladığından, hangi kaynaklardan nasıl beslendiğine yönelik açıklamalarda bulunduktan sonra şunları belirtmiştir.

“Genelde edebiyatımızın, özelde de öykümüzün kaynaklarını/köklerini aramak, beslendiği/beslenmesi gereken damarları açmaya çalışmak, hayatımızın/tarihimizin bütün alanlarında Türkiye’nin toplumsal köklerini ve damarlarını aramakla aynı anlama gelir ve aynı toplumsal, tarihsel, etik ve estetik bilinci gerektirir. Bu noktada hiçbir zaman özgüvensizliğe, aşağılık duygusuna kapılmamızı gerektirecek tarihsel ve kültürel bir yoksulluğa sahip değiliz.”⁶⁹

Öykümüzün şimdisi ve sonrası için yol göstermek ve imkânları hatırlatan bu yazısı özel sayının en nitelikli yazısı olmuştur. Ömer Lekesiz ise “Öykücülüğümüzde Dönemler”⁷⁰ isimli makalesinde yaşadığı ve sanatını icra ettiği yıllara göre göre yazarlarımızı tasnife gitmiştir. Beş döneme ayırdığı Türk öykücülüğünü yorumlamıştır. Özel sayı için arşivini açıp katkılarda bulunan Muhsin Mete “Türk Öykücülüğü Özel Sayısına Katkılar” başlıklı yazısında bu makale için şunları söylemiştir.

“... Türk hikâyeciliği üzerine en yetkin çalışmaları yapan birkaç isimden biri olan Ömer Lekesiz’in “Öykücülüğümüzde Dönemler” yazısı yine kapaktaki fotoğraflar gibi tartışmaya açık, itiraz edilebilecek hususlara yer veren bir değerlendirmedir. Hikâyeciliğimizi dönemlere ayırarak incelemek elbette düşünülebilir.

⁶⁶ Mete, *agm*, Aralık 2000, s.78.

⁶⁷ Hüseyin Su, *Keklik Vurmak*, “Yazı Muhataplarıyla Birlikte Yazarını da Eğitir”, Şule Yayınları, İstanbul, 2015, ss.230-231.

⁶⁸ Hüseyin Su, “Öykümüzün Hikâyesi”, *Hece Türk Öykücülüğü Özel Sayısı*, Ekim-Kasım 2000, s.6.

⁶⁹ *a.g.m*, s.7.

⁷⁰ Lekesiz, *a.g.m*, Ekim-Kasım 2000, s.17.

Fakat, bu tür kategorize etme çabaları, bana öyle geliyor ki sanatta değil, daha çok maddi üretim alanında geçerli olabilir.”⁷¹

Dergi içerisinde ve diğer dergilerde bu özel sayı üzerine yapılan tartışmalar söz konusudur. Burada dergi içerisinden gelen bir eleştiriyi burada sunduk. Dergi içerisindeki uygar tartışma alanlarını göstermek ve bu anlayışın dergide gelenek olduğunu daha birçok yerde görebiliriz. Yukarıdaki alıntı sadece bir örnek olarak kayıtlara geçmiş olsun. Muhsin Mete bu yazıda özel sayı üzerinde daha birçok yere itirazda bulunmuştur. Bunlardan bir diğeri ise içeriğe yöneliktir. “Öykü eleştirisi, çocuk hikâyeciliği ve toplu öyküler kitaplarının eleştirisinin olmadığıdır. Diğer bir eleştiri ise dergi kapağındaki edebiyatçılarımızın fotoğraflarına yönelik olmuştur. İbrahim Eryiğit de özel sayı ile ilgili bir yazı yayımlamıştır.⁷² *Kaşgar* dergisinde isimsiz olarak çıkan bir yazıda özel sayıyla ilgili olarak şunlar söylenmiştir:

“Bu sayı, Hece’nin bugüne değin yapmak isteyip de kimi özel şartlardan olsa gerek bir türlü gerçekleştiremediği açılımı ve atılımı ortaya koyan bir sayı. ... Her başarı biraz eksiktir: Başka bağlamlar açılarak dosya daha da zenginleştirilebilirdi. Fakat yazarlar ve imkânlar buna elvermemiş olmalı. Ne var ki bu ve benzeri durumlar Hece’nin hem emeğini hem de başarısını görmemize engel olamaz.”⁷³

Öykü ve roman yazarı Sevinç Çokum da o dönemde yazdığı bir köşe yazısında özel sayıyı önemli bir çalışma olarak görmüş, isim seçimlerinde hakkaniyetli davranıldığını belirtmiştir. Ancak bazı isimlerin unutulduğunu da yazmıştır.⁷⁴ İhsan Deniz de köşesinde bu sayıyı tanıtmıştır.⁷⁵

2.2.2. Türk Şiiri Özel Sayısı⁷⁶

2001 yılının mayıs ayında üç aylık süreyle yayımlanmıştır. 688 sayfa olup 6 bölümden oluşmaktadır. 1. Bölüm: Tarihsel Süreç, eski Türk şiirinden günümüze,

⁷¹ Mete, *a.g.m.*, s.79.

⁷² İbrahim Eryiğit, “Hece Dergisinin Türk Öykücülüğü Özel Sayısı Üzerine”, *İktibas*, Ekim 2000, s.26.

⁷³ “Hece Türk Öykücülüğü Özel Sayısı”, *Kaşgar*, Kasım 2000, s.157.

⁷⁴ Sevinç Çokum, “Kitap Mevsimi”, *Türkiye*, 20 Ekim 2000, s.16.

⁷⁵ İhsan Deniz, “Ekim, öykü ayı oldu”, *Yeni Şafak*, 16 Ekim 2000, s.18.

⁷⁶ Türk Şiiri Özel Sayısı, Ağustos 2010 tarihinde sonradan eklenen yazılarla ikinci baskısını yapmıştır.

edebiyat tarihi bölümlenmelerini ve adlandırmalarını da göz önünde bulundurarak on bir yazı ile şiirimizin tarihsel serüveni gözden geçirilmiştir. 2. Bölüm: Öncü Birikimler: Türk şiirinin öncü şairleri arasından şiiri tamamlanmış on dört şairin şiirinin değerlendirmelerine yer verilmiştir. Bununla şiirimizin işaret taşları gösterilmek istenmiştir. 3. Bölüm: Şiir Sorunları, hemen her döneme ilişkin şiirimizin sorunlarına yönelik fikirleri okuruz. Bu fikirlerin başlıklarını çeşitlemek de mümkün olmakla beraber Hüseyin Su'nun burada bir sitemi vardır. Hilmi Yavuz'un ve Necat Çavuş'un dergiye yazı sözü verdiği hâlde bu sözü yerine getirmediğini yazmıştır.⁷⁷ 4. Bölüm: Şiir Soruşturması, 5. Bölüm: Şiirler, bu kısımlar için yüz on beş şaire mektup yazılmış ve mezkûr şairlerin bir kısmından soruşturma sorularına cevap bir kısmından ise şiir istenmiştir. Poetik görüşlerin ve şiirlerin dergideki sıraları yazarların doğum tarihlerine göre sıralanmıştır. 6. Bölüm: Şiir Kaynakçası: şiir yayınıımızın bilançosu çıkarılmıştır. Şiir kitapları, şiir dergileri, şiir özel sayıları, soruşturmalar, konuşmalar, açık oturumlar, şiir antolojileri ve şiir yazılarının geniş bir kaynakçası verilerek Türk şiirinin birikimi ortaya konulmuştur.

Hüseyin Su yine özel sayıyla ilgili olarak şunları söylemektedir:

*“Türk Şiiri Özel Sayımızda da ‘bir bakışı, bir duruşu ifade eden bir öznelliğimiz’ var. Yine bu öznelğin daraltıcı olmamasına özen gösterdiğimizi umuyor ve bu umudu sizlerle paylaşmak istiyorum.”*⁷⁸

Özel sayı çeşitli çevrelerce eleştirilmiştir. Cevat Akkanat, genel bir değerlendirme yaptığını belirterek bazı kusurları yazmıştır. Bazı bölümlerin ehil kişilere yazdırılmaması, aynı kişilerin farklı konularda yazı yazmaları önemli bir kusur olarak dile getirilmiştir.⁷⁹ Özel sayının çeşitli çevrelerce verdiği tepkileri de dile getiren yazar şunları söylemiştir:

“Kuşkusuz olumlu ve olumsuz tepkiler aldı. Fakat, doğrusu bizce bunlar yeterli değildi. Her iki anlamda da yeterli: Nicelik ve nitelikçe. Bu özel sayı, tembel Türk okur

⁷⁷ Hüseyin Su, “Şiir Uygarlığına Ant”, *Hece Türk Şiiri Özel Sayısı*, Mayıs Haziran Temmuz 2001, s.4.

⁷⁸ Su, *a.g.m.*, s.4.

⁷⁹ *Türkiye Yazarlar Birliği Kültür Sanat Yıllığı 2001-2004*, Hazırlayanlar: İbrahim Ulvi Yavuz-Rıfki Kaymaz, Ankara, 2004, s.270.

ve şair-yazarlarından hak ettiği ilgi ve dikkati yeterince bulamadığı gibi, ilgi ve dikkat buyuranlar da zayıf bir iki itiraz cümlesinden öteye geçemediler. Söz gelimi, Ülkü Tamer⁸⁰, D. Mehmet Doğan ve İhsan Deniz⁸¹ gibi kalemler gazete köşelerinde, İbrahim Eryiğit İktibas dergisinde⁸² yazdıkları yazılarla özel sayıyı överek tanıtırlarken, Nurettin Durman, Mustafa Miyasoğlu, Vahdettin Yiğitcan ve İbrahim Tenekeci gibi kalem sahipleri özellikle ‘Biz niye yokuz?’ noktasından hareketle karşı tavır aldılar. Hece’nin ‘Türk Şiiri Özel Sayısı’nın herhangi bir dergide kalıcı, geniş ve yorumlamalı bir incelemesinin yapılmaması ise, Türk entelektüelinin konum ve durumuyla açıklanabilecek bir durumdur.’⁸³

O dönem bazı çevrelerce edebiyat ortamımız için bir atılım olarak görülen ‘Türk Şiiri Özel Sayısı’nın tanıtımı için yapılacak bir organizasyon, dönemin ilgili makamlarınca engellenmiştir. Bu olayla ilgili olarak Vahdettin Yiğitcan bir yazı yayımlamıştır.⁸⁴ Gazetede ki köşelerinde Vahdettin Yiğitcan⁸⁵, D. Mehmet Doğan⁸⁶ ve İhsan Deniz⁸⁷ bu sayıyı tanıtmıştır. Nurettin Durman⁸⁸ ise çeşitli eleştirilerini köşesine taşımıştır.

Derginin kimliğinin ortaya konduğu ama çoğulculuğu da göz ardı etmediği görülüyor. Bakıldığı zaman çeşitli kesimlerden şairlerin hem yazıları hem şiirleri olduğu da görülüyor.

⁸⁰ Ülkü Tamer, ‘‘Hayat-şiiir-etik’’, *Radikal*, 12 Mayıs 2001, <http://www.radikal.com.tr/yazarlar/ulku-tamer/hayat-siir-etik-597444/> (Erişim Tarihi: 22.04.2019). Ülkü Tamer burada özel sayı için yazdığı ancak yayımlanamayan yazıyı yayımlamıştır.

⁸¹ İhsan Deniz, ‘‘Türk Şiiri Özel Sayısı’: Buradan bakınca...’’, *Yeni Şafak*, 4 Haziran 2001, <https://www.yenisafak.com/yazarlar/ihsandeniz/turk-iiri-ozel-sayisi-buradan-bakinca-51906> (Erişim Tarihi: 22.04.2019).

⁸² İbrahim Eryiğit, ‘‘Hece Dergisinin Türk Şiiri Özel Sayısı Üzerine’’, *İktibas*, Haziran 2001, s.47.

⁸³ *Türkiye Yazarlar Birliği Kültür Sanat Yıllığı 2001-2004*, Hazırlayanlar: İbrahim Ulvi Yavuz-Rıfki Kaymaz, Ankara, 2004, s.271.

⁸⁴ Vahdettin Yiğitcan, ‘‘İlgili makamların, ilginç engelleri’’, *Akit*, 6 Haziran 2001, s.14.

⁸⁵ Vahdettin Yiğitcan, ‘‘Hece’yi kutluyorum, ancak’’, *Akit*, 7 Mayıs 2001, s.14.

⁸⁶ D. Mehmet Doğan, ‘‘Şiir Sayısı/Şiir Dili’’, *Akit*, 13 Mayıs 2001, s.2.

⁸⁷ İhsan Deniz, ‘‘Hece’nin Işıkları’’, *Yeni Şafak*, 14 Mayıs 2001, s.14.

⁸⁸ Nurettin Durman, ‘‘Dergiler arasında: Hece dergisi Türk Şiiri Özel Sayısı’’, *Akit*, 11 Mayıs 2001, s.14.

2.2.3.Ahmet Hamdi Tanpınar Özel Sayısı⁸⁹

2002 yılının ocak ayında yayınlanmıştır. Tezimizde incelediğimiz son sayıdır. Türk Şiiri ve Türk Öykücülüğü Özel Sayılarının aksine hacim bakımından daha azdır. Bölümlere ayrılmayan özel sayı isimsiz olarak “Hangi Tanpınar?” başlıklı yazıyla başlıyor. Tanpınar’ın edebî dünyasını, romanlarını, şiirlerini, deneme ve makale yazılarını ve bu yazılardaki kavramların açılımlarını sorgulayan özel sayı aynı zamanda bir arşiv değeri de taşımaktadır. Bu konuda İlyas Dirin ismi öne çıkıyor. “Ahmet Hamdi Tanpınar’ın Edebiyat Üzerine Makaleler ve Yaşadığım Gibi’de Yer Almayan Yazı, Röportaj ve Anketlerden Seçmeler”, “Ahmet Hamdi Tanpınar ve Eserleri Hakkında Yazılanlar (Kaynakça)”, “Ahmet Hamdi Tanpınar’ın Şiir, Yazı, Röportaj ve Anketlerinin Yayınlandığı Dergi ve Gazeteler” başlıklı yazılarda Tanpınar’ın o zamana kadar hiçbir yerde yayımlanmayan yazı ve bilgileri dergi okuyucuyla paylaşmıştır. Sonlara doğru edebiyat dünyasında uzun tartışmalara sebep olan “Antalyalı Genç Kıza Mektup” yayınlanmıştır. Devamında Tanpınar’ın Tercüman gazetesinde 26 Ocak 1962 tarihinde yer alan ölüm ilanı yer almıştır. Ahmet Hamdi Tanpınar özel sayısı gazetelerin de gündeminde olmuştur. Asım Yenihaber⁹⁰, Ali Ayçıl⁹¹ ve Mustafa Armağan⁹² köşelerinde bu sayıyı tanıtmış ve önemli bir kaynak olduğunu belirtmişlerdir.

2.3.Derginin Kurucu Kadrosu

Derginin kurucu kadrosu çeşitli edebiyat anlayışlarını benimseyen yazarlardan oluşmuştur. 1980’li yıllardan itibaren eserleri dergilerde yayımlanan yazarlar daha öncesinde *Edebiyat*, *Mavera*, *Aylık*, *Yedi İklim* gibi edebiyat dergilerinde eserler vermiştir. Burada *Hece* dergisi kurucularının biyografilerini vereceğiz.

⁸⁹ Ahmet Hamdi Tanpınar Özel Sayısı, sonradan eklenen yazılarla 2010 tarihinde ikinci baskısını, Nisan 2016 tarihinde üçüncü baskısını yapmıştır.

⁹⁰ Asım Yenihaber, “Tanpınar ve Nâzım”, *Anadolu’da Vakit*, 23 Ocak 2002, s.2.

⁹¹ Ali Ayçıl, “Tanpınar Özel Sayısı Üzerine”, *Anadolu’da Vakit*, 14 Mart 2002, s.14.

⁹² Mustafa Armağan, “Tanpınar ve Anlama Sorunu”, *Anadolu’da Vakit*, 24 Nisan 2002, s.14.

İbrahim Çelik (Hüseyin Su)⁹³

1952 yılında Kırşehir’de doğmuştur. Ortaöğrenimini Kırıkkale’de tamamladıktan sonra Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümünden 1980 yılında mezun olmuştur. Bu tarihten itibaren Kütahya, Adapazarı ve Ankara’da öğretmenlik, 1997 yılında Millî Kütüphanede şube müdürü, Beyazıt Devlet Kütüphanesinde müdür yardımcılığı görevlerinde bulunan yazar 2000 yılında emekli olmuştur. Edebî çevresiyle birlikte 1997 yılında *Hece*, 2004 yılında *Heceöykü* dergilerini ve Hece Yayınları’nı kurmuş, yayın yönetmenliğini üstlenmiştir. Yazarın ilk öyküleri “Tüneller” ve “Ateş” *Edebiyat* dergisinin Ocak 1980 sayısında yayımlanmıştır. Sonraları *Mavera*, *İlim ve Sanat*, *Hece* ve *Heceöykü* dergilerinde öykü, deneme ve incelemeleri yayımlanmıştır. Öykülerinden “Ateş”, Boşnakçaya; “Ana Üşümesi”, “Gülşefdeli Yemeni” ve “Giden Gün Ömürdendir” Arnavutçaya çevrildi. Ayrıca *Gülşefdeli Yemeni* Kürtçeye çevrilerek Hece Yayınları’ndan çıkmıştır. Türkiye Yazarlar Birliği, 6. Edebiyat Mevsimi’nde 2014 Hikâye Ödülü’nü kazanmıştır. *Hece*’de yayımlanan ilk yazısının başlığı “Sıcak Takip”tir. İlk öyküsü ise ikinci sayıda yayımlanan “Geride Kaldı Gönülün”dür. **Öykü:** *Tüneller* (1983), *Gülşefdeli Yemeni* (1998), *Aşkın Hâlleri*, *Ana Üşümesi* (1999), *İç Kanama* (2018). **Deneme, İnceleme, Eleştiri:** *Bir Yağmur Türküsü* (1999), *Öykümüzün Hikayesi* (2000), *Asaf Halet Çelebi Kitabı* (2003 – İlyas Dirin ve Şaban Özdemir ile birlikte), *Teori ve Eleştiri* (2004), *Düşünce ve Dil* (2004), *Irmağın İçli Sesi -Atasoy Müftüoğlu Kitabı-* (2007), *Yazı ve Yazgı* (2014), *Hikâye Anlatıcısı* (2016) *Kalemin Yüğü* (2017), *Entelektüel Öfke Nuri Pakdil* (2018). **Günlük:** *Takvim Yırtıkları 1-2-3* (2017). **Söyleşi:** *Keklik Vurmak* (2015).

Ali Karaçalı⁹⁴

1960 yılında Maraş’ta doğmuştur. İlk ve ortaöğrenimini Maraş’ta tamamladıktan sonra Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümünden 1980 yılında mezun olmuştur. Ağrı ve Tokat’ta öğretmenlik, Millî Eğitim

⁹³ İlhan Sadıkoğlu, *Modern Türk Edebiyatı İçinde Nuri Pakdil’in Edebiyat Dergisinin Yeri ve Rolü*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, 2013, s.37.

⁹⁴ Sadıkoğlu, *a.g.e.*, s.38.

Bakanlığı'nda yöneticilik yapmıştır. Türk Dil Kurumu'nda genel sekreterlik görevinde bulunan yazar, *Milli Eğitim, Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim ve Türk Dili* dergilerinde yayın kurulu üyeliği, yayın yönetmenliği ve yazı işleri müdürlüğü yapmıştır. *Hece* dergisinin kurucuları arasında yer almıştır. Halen Türk Dil Kurumu başkan yardımcılığı görevini sürdürmektedir. Yazmaya ortaokul yıllarında başlayan yazar, ilk öyküsü “Korku”yu Maraş'ta yayımlanan *Kelam* dergisinde yayımlamıştır. Öykü ve denemeleri *Kelam*, *Edebiyat* ve *Hece* dergilerinde çıkmıştır. Yazar, *Edebiyat* dergisinde yayımladığı gezi notlarında ve Kâmil Aydoğan'la yaptığı bir konuşmada Câfer Haydar müstearını kullanmıştır. *Hece* dergisinin ilk sayısında “Sükûtun Derin Sularında” adlı öyküsü yayımlanmıştır. Sonraki öyküsü ise dördüncü sayıdaki “Uyan Ey Gözlerim”dir. *Hece* öykü dergisinin yayın kurulunda görev almaya devam etmektedir. **Öykü:** *Kamçı* (1982). **İnceleme:** *Maraşlı Âşık Behlül Ali* (2008).

Abdürrahim Karadeniz⁹⁵

1965 yılında Çanakkale'de doğdu. İlk ve orta öğrenimini bu ilde tamamladı. Erzurum Atatürk Üniversitesi Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünü bitirdi (1987). *Hece* dergisi, Hece Yayınları ve *Hece* öykü dergisinin kuruluşunda bulundu. Deneme ve incelemelerini *Hece* ve *Hece* öykü dergilerinde yayımladı. **Deneme:** *İzsüren Yazı* (2000), *Ayrıntı ya da Hiç* (2011).

Ali Ulvi Temel⁹⁶

1956'da Balıkesir'de doğdu. İlk, orta ve lise öğrenimini Balıkesir'de yaptı. Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesini bitirdi. 1979 yılından itibaren çeşitli kamu kurumlarında çalıştı. 1975-1981 yılları arasında *Edebiyat* dergisi ve Edebiyat Dergisi Yayınları'na katkıda bulundu. 1976'dan itibaren *Edebiyat* dergisinde öykü, deneme ve çevirileri yayımlandı. *Uzun Yürüyüşte* adlı öykü kitabı 1978'de Edebiyat Dergisi Yayınları arasından çıktı. Yine Edebiyat Dergisi Yayınları'ndan çıkan *Çağdaş Arap Öyküsü* derlemesinde farklı Arap öykücülerinden yaptığı çevirileri yer aldı. 1997'de yayımlanan *Hece* ve *Hece* öykü dergilerinin kurucuları arasında yer aldı ve bu

⁹⁵ Abdürrahim Karadeniz, *Ayrıntı ya da Hiç*, Hece Yayınları, Ankara, 2011.

⁹⁶ Ali Ulvi Temel, *Bildiri Öyküleri*, Hece Yayınları, Ankara, 2013.

dergilerde öykü, deneme ve çevirileri yayımlandı. *Bildiri Öyküleri* adlı eseri 2013 yılında Hece Yayınları tarafından yayımlanmıştır.

İbrahim Demirci⁹⁷

1956 yılında Konya’da doğdu. Erzurum A. Ü. Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünü bitirdi (1978). 1979 yılından itibaren edebiyat öğretmenliği yaptı. 19 Mayıs Üniversitesinde “Behçet Necatigil’in Şiir Dünyası” çalışmasıyla yüksek lisans yaptı. Öğretmenliği ve doktora çalışması devam ediyor. Şiir, yazı ve çevirileriyle önce Edebiyat dergisinde görüldü. *Yedi İklim, Nar, Eylül, Bumerang* ve *Hece* dergilerinde yazdı. 1995’ten başlayarak Yeni Şafak gazetesinde İbrahim Kardeş imzasıyla köşe yazarlığı yaptı. **Şiir:** *Yanıklar* (1981), *Ay Burcu* (1998). **Oyun:** *Bu Camı Kim Kırdı?* (1996). **Deneme:** *Yaralı Yazılar* (2000). **Çeviri:** *Kafkas Yollarında* (gezi yazıları, Ahmet Refik’ten, sad., 1992), *Güneşin Âyetine Uyanak Düş Görüyorum* (şiirler, Adonis’ten, 1995), *İşgal Altında* (deneme-şiir, Nizar Kabbani’den, Turan Koç ile, 1996), *Gazaba Uğramış Şiirler* (Nizar Kabbani’den, 1995), *Şimal Hatıraları* (gezi yazıları, Celal Nuri’den, 1997), *Kutub Muhasebeleri* (Celal Nuri’den, 1997), *Ben Beyrut* (deneme, Nizar Kabbani’den, 1999).

Turan Koç⁹⁸

Mayıs 1952 Kayseri/Çivril doğumlu. İlkokulu, Liseyi Kayseri’de okudu. 1977’de Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesini bitirdi. Azot Sanayi Genel Müdürlüğü ve Et-Balık Kurumunda memur olarak çalıştı. Erciyes Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, Din Felsefesi ana bilim dalında araştırma görevlisi oldu (1984). 1990 yılında, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünden “doktor” unvanı aldı. 1994 yılında doçent, Mayıs 2000 tarihinde profesör oldu. Erciyes Üniversitesi İlahiyat Fakültesinde bölüm başkanlığı, fakülte ve yönetim kurulu üyeliklerinde bulundu. Kayseri Büyükşehir Belediye Başkanlığında Kültür ve Sanat Danışmanlığı yaptı. Hâlen İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi İslami İlimler Fakültesinde öğretim üyesi (Dekan) olarak çalışmaktadır.

⁹⁷ http://hece.com.tr/yazarlar/Ibrahim_DEMIRCI/ (Erişim Tarihi: 08.09.2019).

⁹⁸ Turan Koç Biyografisi, *Hece*, Mart 2019, s.101.

İlk şiiri “Ay” 1975 yılında *Edebiyat* dergisinde yayımlandı. Daha sonra ürünlerini *Diriliş*, *Mavera* ve *Hece* dergilerinde yayımladı. *Din Dili* adlı kitabıyla Türkiye Yazarlar Birliği 1995 yılı inceleme ödülünü aldı. Arapça, İngilizce ve Farsçadan edebiyat, felsefe ve ilahiyatla ilgili yazılar ve kitaplar çevirdi. İngiliz şair T.S. Eliot ile İtalyan şair J. Ungaretti’nin seçme şiirlerini çevirdi. Evli ve dört çocuk babasıdır. **Şiir:** *Kan Gibi Vakte Düşen* (1980), *Fetret Zamanları* (1982), *Ara Dönem* (1992), *Kan Gibi Vakte Düşen* (Toplu Şiirler, 2014). **Deneme:** *Ceylan Kovalamak* (1997), *Din Dili* (1998), *İslam Estetiği* (2008), *İbn Arabi Geleneği ve Davud el-Kayserî* (2011), *Varoluşun Tanıkları* (2013), *Zamanın Gözleri* (2016), *Dilin Ötesi* (2018). **Çeviri:** O. Leaman, *Ortaçağ İslam Felsefesine Giriş* (1992); W. M. Watt, *İslami Hareketler ve Modernlik* (1997); *Günümüzde İslam ve Hristiyanlık* (2012); Nizar Kabbani, *İşgal Altında* (İbrahim Demirci ile birlikte, 1996); *Gazaba Uğramış Şiirler* (İbrahim Demirci ile birlikte, 2011); William C. Chittick, *Varolmanın Boyutları* (1997); *İslam’ın Boyutları* (2000); *Tasavvuf* (2003); Ahmed Gazzâli, *Âşıkların Hâlleri* (Mehmet Çetinkaya ile birlikte, 2004); J. Shaffer, *Zihin Felsefesi* (2005); Titus Buckhardt, *İslam Sanatı: Dil ve Anlam* (2006); Martin Lings, *Kur’an Hat ve Tezhibinden Parıltılar* (2012).

Ömer Lekesiz⁹⁹

1958’de Akdağmadeni / Yozgat’ta doğdu. İlk ve ortaöğrenimini Yozgat’ta tamamladı (1976). Ankara Meslek Yüksek Okulu Kamu Sevk ve İdaresi’ni bitirdi (1979). Ankara’da Yem Sanayi Türk A.Ş.’de iki dönem memur, şef, ticaret müdürü (1976-1982; 1987-1993); Kırıkkale Üniversitesi’nde daire başkanı, genel sekreter yardımcısı (1993-1998) olarak görev yaptı. Kırıkkale, Mersin ve İstanbul’da özel kuruluşlarda yönetici olarak çalıştı (1982-1987; 1998-2009). İstanbul’da sahafılık yaptı (2009-2013). *Kayıtlar*, *Hece* ve *Heceöykü* dergilerinin kurucuları arasında yer aldı. Yayımlarına devam eden *edebistan.com* adlı elektronik dergiyi *İnternet* ortamında kurup yönetti. *Yeni Şafak Kitap Eki*’nin yayın danışmanlığını yaptı. Hâlen *Yeni Şafak* gazetesi ve *Gerçek Hayat* dergisinde yazıyor. Edebiyat hayatına *Mavera* Dergisi’nde başladı. Eleştiri, deneme, inceleme yazıları çeşitli

⁹⁹ <http://www.omerlekesiz.com/ozgecmis/> (Erişim Tarihi 08.09.2019).

dergilerde ve gazete kitap eklerinde yayımlandı. *Yeni Türk Edebiyatı'nda Öykü* adlı çalışmasıyla Türkiye Yazarlar Birliği 2001 Edebî Tenkit Ödülü'nü kazandı. *edebistan.com*'a Türkiye Yazarlar Birliği tarafından 2002'de yılın internet yayıncılığı ödülü verildi. **İnceleme:** *Mimlerin Abecesi* (1995), *Hasan Aycın Çizgilerinden Örneklerle Çizgi Sanatında Dil ve Mesaj* (1995), *Sevgilinin Evi, Ev-Kabe Simgeciliği Üzerine Bir Çözümleme* (1997), *Şirazedden Şirazeye* (1997), *Öykü İzleri* (2000), *Yeni Türk Edebiyatında Öykü – Öykücüler ve Öykü Anlayışları- Öyküleri ve Çözümlemeleri* (5 Cilt, 1997-2001), *Öyküce Konuşmalar* (2003), *Hüseyin Su Kitabı* (Kemal Aykut'la birlikte, 2005), *Kuramdan Yoruma Öykü Yazıları* (2006), *Ateşten Kelimeler* (2009), *Minarenin Kılıfı* (2011), *Sanat Bizim Neyimize* (2013), *Sanat ve...* (2015), *Öykü Menzilleri* (2 Cilt, 2017), *Yılan Islığıyla Serenad* (2018).

Necip Tosun¹⁰⁰

1960'ta Kırıkkale'de doğdu. İlk ve ortaöğrenimini Kırıkkale'de tamamladı. Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesini bitirdi. 1988 yılından beri bir kamu kurumunda görev yapıyor. Ankara'da yaşıyor, evli ve iki çocuk babasıdır. İlk öyküsü “Yangın” 1983'te *Aylık Dergi*'de yayımlandı. Öykü, eleştiri ve sinema yazıları, *Mavera*, *Dergâh*, *Eşik Cini*, *Hece*, *Heceöykü*, *Karagöz*, *Kitap-lık*, *Dünyanın Öyküsü*, *Post Öykü*, *İtibar* dergilerinde yayımlandı. *Otuzüçüncü Peron* adlı öykü kitabıyla 2005 Türkiye Yazarlar Birliği “hikâye”, *Modern Öykü Kuramı* kitabıyla 2011 yılı “edebî eleştiri”, *Ansızın Hayat* kitabıyla 2014 Ömer Seyfettin Öykü, *Öykümüzün Sınır Taşları* kitabıyla 2016 yılı ESKADER “inceleme”, 2017 yılında da Necip Fazıl Hikâye-Roman Ödülü'nü aldı. **Öykü:** *Küller ve Uçurumlar* (1998), *Otuzüçüncü Peron* (2005), *Ansızın Hayat* (2014), *Emanet Hikâyeler* (2017). **Deneme:** *Hayat ve Öykü* (1999). **İnceleme-Eleştiri:** *Türk Öykücülüğünde Rasim Özdenören* (1996), *Türk Öykücülüğünde Mustafa Kutlu* (2004), *Film Defteri* (2005), *Modern Öykü Kuramı* (2011), *Öykümüzün Kırk Kapısı* (2013), *Doğu'nun Hikâye Kuramı* (2014), *Günümüz Öyküsü* (2015), *Öykümüzün Sınır Taşları* (2016), *Öyküyü Sanat Yapanlar* (2017), *Edebiyat Atlası* (2019).

¹⁰⁰ Necip Tosun, *Edebiyat Atlası*, Dedalus Yayınları, İstanbul, Mart 2019.

Cemal Şakar¹⁰¹

1962 yılında Balıkesir'in Gönen ilçesinde doğdu. İlk ve orta öğrenimini yine bu şehirde 1979 yılında tamamladı. Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme bölümünü 1983 yılında bitirdi. İlk öyküsü 1982 yılında *Güldeste* dergisinde yayımlandı. Bir grup arkadaşıyla birlikte *Kayıtlar*, *Hece* ve *Heceöykü* dergilerinin çıkışında yer aldı. Hâlen *Muhayyel* dergisinin yayın danışmanlığını ve edebistan.com adlı internet sitesinin yayın yönetmenliğini yürütmektedir. *Portakal Bahçeleri* ve *Pencere* Arnavutçaya; bazı öyküleri Farsça, Korece ve Azericeye çevrildi. *Esenlik Zamanları* 1999 yılında Türkiye Yazarlar Birliği; *Mürekkep* 2012 yılında ESKADER ve Ömer Seyfettin öykü ödülünü aldı. Cemal Şakar 2016 yılında Dede Korkut Edebiyat Ödülüne layık görüldü. **Öykü:** *Gidenler Gidenler* (1990), *Yol Düşleri* (1996), *Esenlik Zamanları* (1999), *Pencere* (2003), *Hayalperdesi* (2008), *Hikâyât* (2010), *Sular Tutuştuğunda* (2010), *Mürekkep* (2012), *Sessiz Harfler* (2013), *Portakal Bahçeleri* (2014), *Kara* (2016), *Adı Leyla Olsun* (2018). **Deneme-İnceleme:** *Yazı Bilinci* (2006), *Yazının Gizledikleri* (2010), *Edebiyatın Sırça Kulesi* (2011), *İmge, Gerçeklik ve Kültür* (2012), *Edebiyat Ne Söyler* (2014), *Hasan Aycın'ın Çizgi'si* (2016), *40 Soruda Türk Öyküsü 40 Soruda Türk Öyküsü* (2018). **Söyleşi:** *Dile Kolay* (2017).

2.4.Dergi Hakkında Çıkan Yazılar

Aşağıda yer alan yazılar yayımlandığı yayın organı adlarının alfabetik sırasına göre düzenlenmiştir.

DİKMEN, Ramazan, “Nobel ne kadar edebiyat ödülü”, *Akit*, 13 Nisan 2000, s.14.

YENİHABER, Asım, “Her şeye rağmen edebiyat ve fikir!”, *Akit*, 18 Ekim 2000, s.2.

ŞAKAR, Cemal, “Hayatı yeniden kurgulamak”, *Akit*, 7 Nisan 2001, s.14.

¹⁰¹ <http://www.cemalsakar.com/hakkinda/> (Erişim Tarihi: 08.09.2019).

EMRE, Ali, “‘Öykümüzün Hikâyesi’ üzerine”, *Akit*, 14 Nisan 2001, s.14.

YİĞİTCAN, Vahdettin, “Hece’yi kutluyorum, ancak”, *Akit*, 7 Mayıs 2001, s.14.

DURMAN, Nurettin, “Dergiler arasında: Hece dergisi Türk Şiiri Özel Sayısı”, *Akit*, 11 Mayıs 2001, s.14.

DOĞAN, D. Mehmet, “Şiir Sayısı/Şiir Dili”, *Akit*, 13 Mayıs 2001, s.2.

YİĞİTCAN, Vahdettin, “Hüseyin Su ve Şiir Özel Sayısı”, *Akit*, 14 Mayıs 2001, s.14.

YİĞİTCAN Vahdettin, “İlgili makamların, ilginç engelleri”, *Akit*, 6 Haziran 2001, s.14.

BAYRAKTAR, Osman, “Uygarlığımızın çizgileri...”, *Akit*, 7 Ağustos 2001, s.14.

YENİHABER, Asım, “Terörize edilen toplum!”, *Akit*, 7 Ekim 2001, s.2.

AKKANAT, Cevat, “Dergi yaprakları”, *Anadolu’da Vakit*, 30 Mayıs 1997, s.11.

AKKANAT, Cevat, “Dergi yaprakları”, *Anadolu’da Vakit*, 4 Haziran 1997, s.11.

“Hece’de Ramazan Dikmen özel bölümü”, *Anadolu’da Vakit*, 13 Haziran 1997, s.11.

NACAROĞLU, A.Kemal, “İki Dergi: Hece ve Yalnızardıç”, *Anadolu’da Vakit*, 26 Haziran 1997, s.13.

AKKANAT, Cevat, “Dergi yaprakları”, *Anadolu’da Vakit*, 21 Ocak 1998, s.11.

AKIN, Hüseyin, “Hece körlüğü mü gece körlüğü mü?”, *Anadolu’da Vakit*, 30 Ocak 1998, s.11.

YENİHABER, Asım, “Tanpınar ve Nâzım”, *Anadolu’da Vakit*, 23 Ocak 2002, s.2.

AYÇİL, Ali, “Tanpınar özel sayısı üzerine”, *Anadolu’da Vakit*, 14 Mart 2002, s.14.

ARMAĞAN, Mustafa, “Tanpınar ve anlama sorunu”, *Anadolu’da Vakit*, 24 Nisan 2002, s.14.

ERYİĞİT, İbrahim, “Hece Dergisinin Türk Şiiri Özel Sayısı Üzerine”, *İktibas*, Haziran 2001, s.47.

TAMER, Ülkü, “Hayat-şiiir-etik”, *Radikal*, 12 Mayıs 2001, <http://www.radikal.com.tr/yazarlar/ulku-tamer/hayat-siir-etik-597444/>

“Ayların en zalimidir nisan”, *Selam*, 24 Nisan 1997, s.9.

TAYYAR, Seyfullah, “HECE’de Ramazan Dikmen Dosyası”, *Selam*, 4 Haziran 1997, s.9.

“Ankara’da yayın hayatını sürdüren Hece dergisi 6. ayını doldurdu”, *Selam*, 30 Haziran 1997, s.9.

YARDIM, Mehmet Nuri, “Yorumumuz farklı”, *Türkiye*, 31 Temmuz 1998, s.14 [Hüseyin Su ile yapılan söyleşi].

“Filistin’de edebiyat”, *Türkiye*, 18 Nisan 1999, s.14.

“Dergilerin nabzı”, *Türkiye*, 11 Ekim 2000, s.16.

ÜNLÜ, Özcan, “Şiirin serüveni”, *Türkiye*, 8 Mayıs 2001, s.14.

DENİZ, İhsan, “Hece’nin ‘Mustafa Kutlu’ dosyası”, *Yeni Şafak*, 18 Ekim 1999, S.14.

ÖZDENÖREN, Rasim, “Akif İnan’ı anmak”, *Yeni Şafak*, 30 Mart 2000, s.14.

KAPLAN, Yusuf, “Yazı’nın heceleri Hece’nin yazıları”, *Yeni Şafak*, 30 Mayıs 2000, s.8.

MATUR, Remzi, “Hece’den özel sayı”, *Yeni Şafak*, 12 Ekim 2000, s.18.

DENİZ, İhsan, “Ekim, öykü ayı oldu”, *Yeni Şafak*, 16 Ekim 2000, s.18.

KUTLU, Mustafa, “Öykümüzün hikâyesi”, *Yeni Şafak*, 14 Şubat 2001, s.16.

DENİZ, İhsan, “Hece’nin Işıkları”, *Yeni Şafak*, 14 Mayıs 2001, s.14.

DENİZ, İhsan, “‘Türk Şiiri Özel Sayısı’: Buradan bakınca...”, *Yeni Şafak*, 4 Haziran 2001, s.14.

“HECE’de sürpriz var”, *Yeni Şafak*, 9 Eylül 2001, s.14.

2.5.Hece Dergisinin Yayın Dönemi

İncelediğimiz *Hece* dergisinin ilk sayısı 1997 yılının ocak ayında yayımlanmıştır. Ömer Lekesiz, yüzüncü sayıda kaleme aldığı yazıda *Hece*’nin çatısı altında toplanan yazarların uygarlık, kültür, edebiyat ve dergicilik konusunda Eşref Edip’in, Necip Fazıl’ın, Sezai Karakoç’un, Nuri Pakdil’in ve *Mavera* ekibinin anlayışlarını doğrudan miras olarak devraldıklarını belirtir.¹⁰² Söz konusu anlayışların içinden öne çıkan iki dergiden ilki *Edebiyat*, ikincisi *Mavera*’dır. Bu dergiler aynı zamanda muhafazakâr camianın edebiyat ve sanat alanında önde giden kuruluşları olmuştur. Sezai Karakoç’un dergisi olan *Diriliş* ise burada anacağımız bir diğer dergi olmuştur. Özellikle edebiyatta önemli bir yerde durduğu çeşitli otoriteler tarafından da tekrarlanmıştır.

Edebiyat dergisi Nuri Pakdil’in öncülüğünde Şubat 1969 tarihinde çıkmaya başlamıştır. Dergide dönemin resmî ideolojisi tahfif edilirken yerli malzemelerle geleneğe dönüşün metinleri yer almıştır. Nuri Pakdil’in dışında dergide Erdem Bayazıt, Cahit Zarifoğlu, Rasim Özdenören, Hüseyin Su, İbrahim Demirci, Ali Karaçalı, Ali Ulvi Temel, Turan Koç, Cahit Yeşilyurt, Ali Göçer, Kâmil Aydoğan gibi isimler de yazmıştır. Dergi, Aralık 1984’te dört sayının birleştiği bir nüsha ile birlikte kapandığını ilan etmiştir. Toplamda yüz kırk bir sayı yayımlanmıştır.

¹⁰² Ömer Lekesiz, “Bir Dergi Olarak Hece: Kültürel Sorumluluk Projesi, *Hece*, Nisan 2005, s.150.

Mavera dergisi 1976 yılında Ankara’da kurulmuştur. Yedi Güzel Adam -Cahit Zarifoğlu, Erdem Bayazıt, Rasim Özdenören, Hasan Seyithanoğlu, Nazif Gürdoğan, Akif İnan, Alaeddin Özdenören- olarak tarif edilen şair ve öykücüler tarafından kurulmuştur. Ömer Lekesiz, Atıf Bedir, Cemal Şakar, Necip Tosun gibi isimler yazmıştır. *Diriliş* ve *Büyük Doğu* dergilerinin tek kişi etrafında oluşturdukları edebiyat ortamının bir benzerini oluşturmak ve coğrafyanın sınırlarını aşarak çeviri faaliyetlerini çoğaltmak temel amaçlarından olmuştur. 1990 yılının ağustos ayında kapanan dergi toplamda yüz altmış dört sayı çıkmıştır.

“*Kendi iklimimizin sınırlarına ulaşabilmek için sürüp giden sıcak takibe bilinçli bir müdahil olma zorunluluğumuz var. Böylesine bir yükümlülükle karşı karşıyayız. Savaş hâli bilinci, dikkati ve uyanıklığı ile tavır almak, tavır koymak durumundayız.*”¹⁰³

Alıntılanan satırları kendilerine rehber edininip yola çıkan Hüseyin Su ve arkadaşlarının 1997’de kurdukları dergi bugüne kadar hiç aksatmadığı yayın hayatında -Mayıs 2019- iki yüz altmış dokuzuncu sayısına ulaşmıştır. 2004 yılında aynı çatı altında kurulan ve iki ayda bir yayımlanan öykü dergisi *Heceöykü* doksan ikinci sayısını yayımlamıştır.

2.6.Hece Yayınları

Hece dergisinin edebiyat içindeki yerini anlatırken aynı zamanda kitap yayıncılığını da anmak gerekir. Derginin yedinci sayısında Hece Yayınları’nın kuruluşu ilan edilir.

“*Eylül 1997’den itibaren Hece Yayınları’nı Hece dergisinin yayın ilkeleri doğrultusunda sizlere ulaştırmaya çalışacağız. Seçtiğimiz alanda, bu topraklarda ‘amel’imize katkımız sürecektir*”¹⁰⁴

Hece Yayınları, dergi içerisinde teknik katkılarda bulunan aynı zamanda dergiye metin de veren yazarlarının metninlerini yayımlama yoluna gitmiştir. Örneğin, Turan Koç’un *Ceylan Kovalamak*’ı yayımlanan ilk eserdir. Sonrasında ise edebiyatın bütün türleri, dilbilim, konuşma, sempozyum, armağan kitap, çocuk, seçki, sözlük,

¹⁰³ Hüseyin Su, “Sıcak Takip”, *Hece*, Ocak 1997, s.4.

¹⁰⁴ *Hece*, Temmuz 1997, s.2.

politika, tarih, din, estetik, felsefe, sosyoloji, bilim ve teknoloji, alanlarında neşredilen bugüne kadar beş yüz otuz eser yayınevinin arşivindedir. Yayın kurulunda yayınevinin sahibi Ömer Faruk Ergezen, Ali Karaçalı, Ali Ulvi Temel ve Hayriye Ünal bulunmaktadır. Çok geniş çapta bir yayın faaliyetinin icrası *Hece*'nin edebiyatımızdaki dergiler içerisinde önemli bir yeri olduğunun da bir göstergesi olmuştur. Erdal Çakır, yüzüncü sayıda *Hece* Yayınları ile ilgili bir yazı kaleme almıştır. Yayınevinin politikalarına yönelik şunları yazmıştır:

*“Hece, yayınladığı kitaplara bakıldığında, bugünü, içinde bulunandan yola çıkarak bugünde tutmak gibi bir kısırlığın anaforuna kapılmaktan şiddetle kaçınmayı yeğlemiş, batının ve doğunun anlam haritalarını oluşturan ve oluşturacak açılımlara kucak açmıştır.”*¹⁰⁵

Hece Yayınları'nın yayıncılık anlayışı *Dergâh* dergisinin bir sayısında işlenmiştir. Eylül 2001 yılının yüz otuz dokuzuncu sayısında “*Hece*'de Bir Söyleşi” başlıklı isimsiz yazıda şunlar yazılmış:

“Hece dergisinin Türkiye’de yaşanan şu kriz ortamında yayını sürdürüyor olması; ‘Hece Yayınları’ ile bugüne kadar şiir, öykü, deneme, eleştiri-inceleme, anı alanlarında otuzun üstünde eser neşretmesi; bunların da ötesinde biri yedi yüz öteki dört yüz elli sayfa tutarında büyük boy ‘Türk Şiiri Özel Sayısı’ ile ‘Türk Öykücülüğü Özel Sayısı’ni çıkarmış olması yayıncılık ve edebiyat açısından her türlü takdirin ötesindedir.”

Hece Yayınları, kendisiyle birlikte doğurduğu projelerle edebiyat ortamında kendisine bir alan açmak istemiştir. Birikimini zaman içerisinde değerlendirerek yeni yollar bulmaya da gayret etmiştir. *Heceöykü* dergisi bunun en güzel örneklerindedir. Türkiye’de öykü dergiciliğindeki kısıtlı alanı bir anlamda genişletmiştir. Edebiyatın bütün türlerinde eserler yayımlamış ve edebiyat ortamında birtakım tartışmalara da dergi kanalıyla zemin hazırlamıştır. Prensiplerine sıkı sıkıya bağlı ve günlük tasalarından uzaklığı ile her kesimden takdir kazanan *Hece* Yayınları faaliyetlerini sürdürmektedir.

¹⁰⁵ Erdal Çakır, “*Hece* Yayınları”, *Hece*, Nisan 2005, s.189.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
HECE DERGİSİNDE YER ALAN (1997-2002) METİNLERİN TÜRLERİNE
GÖRE KÜNYE DÖKÜMÜ

3.1.Şiir

- ABAK, Şaban, “Durmuşoğlu Duran Destanı’ndan”, Yıl: I, Mart 1997, S.3, ss.14-15.
- ABAK, Şaban, “Köprü Vezni”, Yıl: I, Haziran 1997, S.6, s.17.
- ABAK, Şaban, “Rü’yet-i Hilal”, Yıl: II, Aralık 1998, S.24, ss.11-12.
- ABAK, Şaban, “Meded Şeyhim”, Yıl: III, Mayıs 1999, S.29, ss.56-57.
- ABAK, Şaban, “Çocukluk”, Yıl: III, Eylül-Ekim 1999, S.33-34, s.80.
- ABAK, Şaban, “Arayış”, Yıl: IV, Şubat 2000, S.38, ss.43-44.
- ABAK, Şaban, “Süt Buğdası”, Yıl: V, Eylül 2001, S.57, ss.9-10.
- ABAK, Şaban, “Yıkık Tavla”, Yıl: V, Kasım 2001, S.59, ss.49-51.
- ABDALLA, Abdilatif, “Çağdaş Kenya Şiiri / Timsah”, çev. Mete Çamdereli, Yıl: IV, Haziran 2000, S.42, s.64.
- ADONİS, “Whilt Whitman ile Brooklyn Köprüsünde Konuşma”, çev. İbrahim Demirci, Yıl: I, Şubat 1997, S.2, ss.74-77.
- ALACATLI, Hüseyin, “Söz”, Yıl: I, Eylül 1997, S.9, s.63.
- ASLAN, Eda, “Durmadan Salıncak”, Yıl: III, Haziran 1999, S.30, s.24.
- ASLAN, Eda, “Güneşin Sorgucu”, Yıl: III, Kasım 1999, S.35, s.76.
- ASLAN, Eda, “Turnalar”, Yıl: III, Kasım 1999, S.35, s.76.
- ATİKER, Mustafa, “Senin Şiirin”, Yıl: V, Ocak 2001, S.49, s.41.
- ATİKER, Mustafa, “Rabgûzi”, Yıl: V, Mart 2001, S.51, s.22.
- ATLANSOY, Hüseyin, “Hurç”, Yıl: I, Mart 1997, S.3, s.7.
- ATLANSOY, Hüseyin, “Bir Çift Zenci”, Yıl: I, Mayıs 1997, S.5, s.49.
- ATLANSOY, Hüseyin, “Elveda Şehir”, Yıl: I, Haziran 1997, S.6, s.6.
- ATLANSOY, Hüseyin, “Emanet Anafor”, Yıl: I, Ekim 1997, S.10, s.10.
- ATLANSOY, Hüseyin, “İadeli Taahhütlü”, Yıl: II, Haziran 1998, S.18, s.17.
- ATLANSOY, Hüseyin, “Elif”, Yıl: III, Şubat-Mart 1999, S.26-27, s.35.
- ATLANSOY, Hüseyin, “Dünya; O Malum Karavana”, Yıl: III, Mayıs 1999, S.29, ss.3-5.
- ATLANSOY, Hüseyin, “Ortodoks”, Yıl: III, Eylül-Ekim 1999, S.33-34, s.22.
- ATLANSOY, Hüseyin, “Karşılama Töreni”, Yıl: IV, Şubat 2000, S.38, s.16.
- ATLANSOY, Hüseyin, “Süleyman”, Yıl: V, Ocak 2001, S.49, ss.4-5.

- AY, Arif, “Düştüğünü Bilirsen Kalkarsın”, Yıl: III, Haziran 1999, S.30, ss.22-23.
- AY, Arif, “Güne Dair”, Yıl: III, Temmuz 1999, S.31, s.13.
- AY, Arif, “Perçin”, Yıl: V, Aralık 2001, S.60, s.46.
- AYDIN, Ertuğrul, “Florya’da Sabah Sisleri”, Yıl: II, Haziran 1998, S.18, s.63.
- AYDIN, Ertuğrul, “Yorgun Saçılır Ellerine Güneş”, Yıl: V, Nisan 2001, S.52, ss.59-60.
- AYDOĞAN, Kâmil, “Akrep”, Yıl: I, Şubat 1997, S.2, s.78.
- AYDOĞAN, Kâmil, “Ararım”, Yıl: V, Mart 2001, S.51, s.56-57.
- AYDOĞAN, Mustafa, “Kan Damlasın Üstüme”, Yıl: I, Ocak 1997, S.1, s.51.
- AYDOĞAN, Mustafa, “Mızrak”, Yıl: I, Mayıs 1997, S.5, s.83.
- AYDOĞAN, Mustafa, “Bir Tuz Gibi”, Yıl: I, Temmuz 1997, S.7, s.27.
- AYDOĞAN, Mustafa, “Bir Dolu Bakır Yaz”, Yıl: I, Ağustos 1997, S.8, s.18.
- AYDOĞAN, Mustafa, “Tül Vakitler”, Yıl: I, Eylül 1997, S.9, s.52.
- AYDOĞAN, Mustafa, “Demirden Evler”, Yıl: I, Kasım 1997, S.11, s.15.
- AYDOĞAN, Mustafa, “Zaman Ağlattı Beni”, Yıl: I, Aralık 1997, S.12, s.7.
- AYDOĞAN, Mustafa, “Anlamıyorum, Sen Neden Burada Değilsin”, Yıl: II, Şubat 1998, S.14, ss.15-16.
- AYDOĞAN, Mustafa, “Padişah”, Yıl: II, Nisan 1998, S.16, ss.23-29.
- AYDOĞAN, Mustafa, “Mendil”, Yıl: II, Haziran 1998, S.18, ss.20-21.
- AYDOĞAN, Mustafa, “İlk”, Yıl: II, Temmuz 1998, S.19, ss.29-30.
- AYDOĞAN, Mustafa, “Ey Şair”, Yıl: II, Eylül 1998, S.21, s.44.
- AYDOĞAN, Mustafa, “Süleyman”, Yıl: II, Ekim 1998, S.22, ss.9-10.
- AYDOĞAN, Mustafa, “Acemi I-V”, Yıl: III, Şubat-Mart 1999, S.26-27, ss.16-17.
- AYDOĞAN, Mustafa, “Kapı”, Yıl: III, Mayıs 1999, S.29, ss.41-42.
- AYDOĞAN, Mustafa, “Ev”, Yıl: III, Haziran 1999, S.30, s.14.
- AYDOĞAN, Mustafa, “Çelebi”, Yıl: III, Ağustos 1999, S.32, s.20.
- AYDOĞAN, Mustafa, “Nar”, Yıl: IV, Ocak 2000, S.37, s.4.
- AYDOĞAN, Mustafa, “Kar”, Yıl: IV, Mart 2000, S.39, s.42.
- AYDOĞAN, Mustafa, “Düğün”, Yıl: IV, Nisan 2000, S.40, s.22.
- AYDOĞAN, Mustafa, “Çiçek Buğusu”, Yıl: IV, Temmuz 2000, S.43, s.27.
- AYDOĞAN, Mustafa, “Çocuk Aramızda”, Yıl: IV, Eylül 2000, S.45, s.30.
- AYDOĞAN, Mustafa, “Acemi VI”, Yıl: V, Şubat 2001, S.50, s.5.

- AYDOĞAN, Mustafa, “Kırılan Nar Sesi”, Yıl: V, Eylül 2001, S.57, s.31.
- AYDOĞAN, Mustafa, “İşaret”, Yıl: V, Kasım 2001, S.59, s.29.
- AYKANAT, İsmail, “Arabesk”, Yıl: I, Mart 1997, S.3, s.63.
- AYKANAT, İsmail, “Kanat Çırpan Saatlar”, Yıl: I, Mart 1997, S.3, s.63.
- BANBUBHAY, Sabir, “Yokluk”, çev. Mevlüt Ceylan, Yıl: IV, Mayıs 2000, S.41, s.66.
- BARKSANMAY, Ali, “Çingeneleri Anlatıyor”, Yıl: IV, Şubat 2000, S.38, s.63.
- BEDİR, Atıf, “Yenildim Beni Teslim Al”, Yıl: I, Mart 1997, S.3, s.5.
- BEDİR, Atıf, “Sular Saçlarını Tarayınca Gelirim”, Yıl: I, Mayıs 1997, S.5, s.15.
- BEDİR, Atıf, “Gözlerinde Davudî Sürme”, Yıl: I, Temmuz 1997, S.7, s.3.
- BEDİR, Atıf, “Sabahın Yağmur Kokulu Sesi”, Yıl: I, Ekim 1997, S.10, s.4.
- BEDİR, Atıf, “Bu Şehir Aldandığımın Resmidir”, Yıl: II, Ocak 1998, S.13, s.24.
- BEDİR, Atıf, “Sabahı Öpeyim Sen Uyanma”, Yıl: II, Mayıs 1998, S.17, s.24.
- BEDİR, Atıf, “Hayal Yazılar / Yakarış Bahsi”, Yıl: III, Şubat-Mart 1999, S.26-27, s.49.
- BEDİR, Atıf, “Hayal Yazılar / Övgü ya da Medet Bahsi”, Yıl: III, Nisan 1999, S.28, s.24.
- BEDİR, Atıf, “Öndeyiş”, Yıl: III, Nisan 1999, S.28, s.25.
- BEDİR, Atıf, “Hayal Yazılar / İksir”, Yıl: III, Temmuz 1999, S.31, ss.47-49.
- BEDİR, Atıf, “Hayal Yazılar / Kızılçık Günleri”, Yıl: III, Ağustos 1999, S.32, ss.46-47.
- BEDİR, Atıf, “Hayal Yazılar / Çağlayan Taş”, Yıl: III, Aralık 1999, S.36, ss.51-53.
- BEDİR, Atıf, “Hayal Yazılar / Sessiz Ardıç Ağacı”, Yıl: IV, Şubat 2000, S.38, ss.45-46.
- BEDİR, Atıf, “Kâşifin Yol Haritası I”, Yıl: IV, Aralık 2000, S.48, ss.45-46.
- BEDİR, Atıf, “Kâşifin Yol Haritası II”, Yıl: V, Ocak 2001, S.49, ss.22-23.
- BEDİR, Atıf, “Kâşifin Yol Haritası III”, Yıl: V, Mart 2001, S.51, ss.19-20.
- BEDİR, Atıf, “Kâşifin Yol Haritası IV”, Yıl: V, Eylül 2001, S.57, s.74.
- BEDİR, Atıf, “Hayal Yazılar / Elif Düşmüş Suyu”, Yıl: V, Nisan 2001, S.52, ss.9-11.
- BEDİR, Atıf, “Hayal Yazılar / Alıç Ağacı”, Yıl: V, Kasım 2001, S.59, ss.69-70.
- BEKRİ, Tahir, “Çağdaş Tunus Şiiri / Meçhul Mevsim”, çev. Mete Çamdereli, Yıl: I, Ocak 1997, S.1, ss.77-79.

- BEKRİ, Tahir, “Çağdaş Tunus Şiiri / Selma’ya Şiirler”, çev. Mete Çamdereli, Yıl: I, Nisan 1997, S.4, ss.39-41.
- BEKRİ, Tahir, “Çağdaş Tunus Şiiri / Mutlakın Hallaçları”, çev. Mete Çamdereli, Yıl: I, Mayıs 1997, S.5, ss.61-63.
- BEKRİ, Tahir, “Çağdaş Tunus Şiiri / Gölgenin Kalesi”, çev. Mete Çamdereli, Yıl: I, Ekim 1997, S.10, ss.64-66.
- BEKRİ, Tahir, “Çağdaş Tunus Şiiri / Bir Göynük İçin Tehlil”, çev. Mete Çamdereli, Yıl: I, Kasım 1997, S.11, ss.63-64.
- BEKTAŞ, Hüseyin, “Işıksız Bir Kimlik Resminin Arkasından Notlar – II”, Yıl: I, Ağustos 1997, S.8, s.5.
- BEKTAŞ, Hüseyin, “Işıksız Bir Kimlik Resminin Arkasındaki Notlar – III”, Yıl: I, Eylül 1997, S.9, s.31.
- BEKTAŞ, Hüseyin, “Hüzün Süvarisi Kelebekler”, Yıl: I, Aralık 1997, S.12, s.47.
- BEKTAŞ, Hüseyin, “Rüzgâr”, Yıl: II, Aralık 1998, S.24, ss.57-58.
- BEKTAŞ, Hüseyin, “Çark-ı Felek”, Yıl: III, Haziran 1999, S.30, s.25.
- BEKTAŞ, Hüseyin, “Mavi Çizgi”, Yıl: III, Haziran 1999, S.30, s.25.
- BEKTAŞ, Hüseyin, “Güldestesiniz”, Yıl: III, Eylül-Ekim 1999, S.33-34, s.70.
- BEKTAŞ, Hüseyin, “İnce Bir Hasret”, Yıl: III, Eylül-Ekim 1999, S.33-34, s.70.
- BEKTAŞ, Hüseyin, “Siyah”, Yıl: IV, Ağustos 2000, S.44, s.61.
- BEKTAŞ, Hüseyin, “Gittikçe Büyüyen Acıların Uğultusu”, Yıl: IV, Eylül 2000, S.45, s.7.
- BERKİ, Kâmil Eşfak, “Güneşin Tutulduğu Gün”, Yıl: IV, Aralık 2000, S.48, s.21.
- CAN, Osman, “Şeb-i Yelda Sözleri”, Yıl: I, Ekim 1997, S.10, ss.35-37.
- CANIM, Rıdvan, “Zaman ve Gözlerin”, Yıl: I, Temmuz 1997, S.7, s.26.
- CANIM, Rıdvan, “Sayıklamalar I”, Yıl: I, Ağustos 1997, S.8, ss.3-4.
- CANIM, Rıdvan, “Sayıklamalar II”, Yıl: I, Ekim 1997, S.10, s.73.
- CANIM, Rıdvan, “Ayışığından Gözlerin”, Yıl: I, Kasım 1997, S.11, ss.23-24.
- CANIM, Rıdvan, “Göz Gazeli”, Yıl: I, Aralık 1997, S.12, s.48.
- CANIM, Rıdvan, “Yağmur Şarkıları”, Yıl: II, Ağustos 1998, S.20, ss.48-49.
- CELAN, Paul, “Sığ Su”, çev. Murat Üstübal, Yıl: V, Nisan 2001, S.52, s.62.
- CENGİZ, Hüseyin Avni, “Kitans I-II”, Yıl: III, Ocak 1999, S.25, ss.38-40.

- CENGİZ, Hüseyin Avni, “Kitans III-A, III-B, III-C”, Yıl: III, Şubat-Mart 1999, S.26-27, ss.69-70.
- CERVALHO, Ruy Duarte de, “Çağdaş Angola Edebiyatı / Bir Güney Ülkesinden Geliyorum”, çev. Mete Çamdereli, Yıl: II, Aralık 1998, S.24, s.56.
- CEYLAN, Mevlüt, “Bir Öykü”, Yıl: I, Ocak 1997, S.1, ss.20-21.
- CEYLAN, Mevlüt, “Özgürlük”, Yıl: I, Ocak 1997, S.1, s.21.
- CEYLAN, Mevlüt, “Tarih”, Yıl: I, Ocak 1997, S.1, s.20.
- CEYLAN, Mevlüt, “İdam”, Yıl: I, Şubat 1997, S.2, s.41.
- CEYLAN, Mevlüt, “Parkta Bir Gezi”, Yıl: II, Eylül 1998, S.21, ss.17-18.
- CEYLAN, Mevlüt, “Hacı”, Yıl: II, Ekim 1998, S.22, s.17.
- CEYLAN, Mevlüt, “Yaşamak Bir Sanattır”, Yıl: II, Ekim 1998, S.22, s.17.
- CEYLAN, Mevlüt, “Ölüm Rengârenk”, Yıl: II, Aralık 1998, S.24, s.43.
- CEYLAN, Mevlüt, “Saat”, Yıl: II, Aralık 1998, S.24, s.44.
- CEYLAN, Mevlüt, “Sürüngen”, Yıl: II, Aralık 1998, S.24, s.43.
- CEYLAN, Mevlüt, “Yağmur”, Yıl: II, Aralık 1998, S.24, S.43.
- CEYLAN, Mevlüt, “Yazı”, Yıl: II, Aralık 1998, S.24, s.44.
- CEYLAN, Mevlüt, “Zeytin Ağacı”, Yıl: II, Aralık 1998, S.24, s.44.
- CEYLAN, Mevlüt, “Dünya”, Yıl: III, Şubat-Mart 1999, S.26-27, s.52.
- CEYLAN, Mevlüt, “Huzurlu Havalar”, Yıl: III, Şubat-Mart 1999, S.26-27, s.52.
- CEYLAN, Mevlüt, “Şefkat”, Yıl: III, Şubat-Mart 1999, S.26-27, s.52.
- CEYLAN, Mevlüt, “Devlet”, Yıl: III, Kasım 1999, S.35, s.63.
- CEYLAN, Mevlüt, “Gönül”, Yıl: III, Kasım 1999, S.35, s.63.
- CEYLAN, Mevlüt, “Meydan Dayağı”, Yıl: III, Kasım 1999, S.35, s.63.
- CEYLAN, Mevlüt, “Post-u Fani”, Yıl: IV, Ocak 2000, S.37, s.55.
- CEYLAN, Mevlüt, “Resmi Sağlık”, Yıl: IV, Ocak 2000, S.37, s.55.
- CİBRAN, Halil, “Aşk”, çev. Laurent Mignon, Yıl: IV, Aralık 2000, S.48, s.90.
- COŞKUN, Cengiz, “Kış Şiirleri – 1: Karsız Bir Kış İçin Şiir”, Yıl: I, Şubat 1997, S.2, s.54.
- COŞKUN, Cengiz, “Derinlik Korkusu”, Yıl: I, Nisan 1997, S.4, s.52.
- CUMMINGS, E. E., “önce duygu olduğu için”, çev. Faruk Uysal, Yıl: III, Aralık 1999, S.36, s.59.

- CUMMINGS, E. E., “hiç gitmediğim bir yerde”, çev. Faruk Uysal, Yıl: III, Aralık 1999, S.36, s.60.
- CUMMINGS, E. E., “şükür Sana Tanrım bu en şaşırtıcı için”, çev. Faruk Uysal, Yıl: III, Aralık 1999, S.36, s.58.
- CUMMINGS, E. E., “Yağmur ya da Dolu”, çev. Faruk Uysal, Yıl: IV, Şubat 2000, S.38, ss.70-71.
- CUMMINGS E. E., “Parmakların Yapar Erken Çiçeklerini”, çev. Faruk Uysal, Yıl: IV, Mayıs 2000, S.41, s.81.
- CUMMINGS, E. E., “Benim Aşkım Hep Yeşillikler Üzre Geçti”, çev. Faruk Uysal, Yıl: IV, Haziran 2000, S.42, ss.65-66.
- CUMMINGS, E. E., “Kim Bilir”, çev. Faruk Uysal, Yıl: IV, Ağustos 2000, S.44, s.84.
- CUMMINGS, E. E., “Sergi II İçin Önsöz”, çev. Samet Köse, Yıl: IV, Ağustos 2000, S.44, ss.85-86.
- CUMMINGS, E. E., “Birisini Yaşadı Öyle Şirin Bir Kasabada”, çev. Faruk Uysal, Yıl: IV, Eylül 2000, S.45, ss.81-82.
- CUMMINGS, Edward Estlin, “Ben Küçük Bir Kiliseyim”, çev. Faruk Uysal, Yıl: V, Kasım 2001, S.59, s.73.
- ÇAĞAN, Kenan, “İnfial”, Yıl: III, Nisan 1999, S.28, s.50.
- ÇAĞAN, Kenan, “Eyvah”, Yıl: III, Temmuz 1999, S.31, s.33.
- ÇAĞAN, Kenan, “Sis”, Yıl: IV, Ağustos 2000, S.44, s.36.
- ÇAĞAN, Kenan, “Şikâyet ve Kül”, Yıl: IV, Aralık 2000, S.48, s.44.
- ÇAĞAN, Kenan, “Zor Geliyor”, Yıl: V, Şubat 2001, S.50, s.25.
- ÇAĞAN, Kenan, “Uçurtması Kopan Çocuğun Gökyüzüne Derin Küskünlüğü”, Yıl: V, Ağustos 2001, S.56, s.20.
- ÇAĞAN, Kenan, “Poetika”, Yıl: V, Kasım 2001, S.59, s.48.
- ÇAĞLAR, Yusuf, “Yazı Defteri / Aşk Bahsi”, Yıl: III, Ocak 1999, S.25, ss.28-29.
- ÇAKIR, Erdal, “Güvercin Yakalayan Cüce”, Yıl: I, Ocak 1997, S.1, ss.22-23.
- ÇAKIR, Erdal, “Kan Hafızası Çalınmış Düşler Atlası”, Yıl: I, Şubat 1997, S.2, s.31.
- ÇAKIR, Erdal, “Çoğaldım Vakti Bitirdim Sırroidim”, Yıl: I, Mart 1997, S.3, s.28.
- ÇAKIR, Erdal, “Öptükçe Yıldızlanır Göğsümüzün Ağrısı”, Yıl: I, Nisan 1997, S.4, s.5.
- ÇAKIR, Erdal, “Sevgili Yanağında Sevda Demlenir”, Yıl: I, Haziran 1997, S.6, s.7.

- ÇAKIR, Erdal, “Sabrında Koyulaşır Rengi Gülümüzün”, Yıl: I, Temmuz 1997, S.7, s.37.
- ÇAKIR, Erdal, “Merhamet Çekilir Damarlarımızdan”, Yıl: I, Aralık 1997, S.12, s.22.
- ÇAKIR, Erdal, “Deniz Nutukları II”, Yıl: II, Şubat 1998, S.14, s.11.
- ÇAKIR, Erdal, “Serüven I”, Yıl: II, Aralık 1998, S.24, s.30.
- ÇAKIR, Erdal, “Serüven II”, Yıl: III, Mayıs 1999, S.29, s.55.
- ÇAKIR, Erdal, “İki Gül”, Yıl: V, Ağustos 2001, S.56, ss.29-30.
- ÇAVUŞ, Necat, “Gölge Oyunu”, Yıl: III, Nisan 1999, S.28, s.14.
- ÇAVUŞ, Necat, “Şairin İdamı”, Yıl: III, Mayıs 1999, S.29, ss.6-7.
- ÇEVİK, İrfan, “Anonim Anekdotlar”, Yıl: I, Mart 1997, S.3, s.36.
- ÇİÇEK, Abdurrahman Nuri, “Batan Güneş”, Yıl: I, Haziran 1997, S.6, s.69.
- ÇİÇEK, İlhami, “Yalnız Adam”, Yıl: I, Haziran 1997, S.6, s.91.
- DADIE, Bernard Binlin, “Çağdaş Fildişi Kıyısı Şiiri / Sevmiyorum!”, çev. Mete Çamdereli, Yıl: IV, Nisan 2000, S.40, ss.36-37.
- DEMİRCİ, İbrahim, “Seğirmeler”, Yıl: I, Ocak 1997, S.1, s.7.
- DEMİRCİ, İbrahim, “Sesleniş”, Yıl: I, Şubat 1997, S.2, ss.5-6.
- DEMİRCİ, İbrahim, “Dağlı Kadın”, Yıl: I, Mart 1997, S.3, s.12.
- DEMİRCİ, İbrahim, “Çocuktum”, Yıl: I, Haziran 1997, S.6, s.16.
- DEMİRCİ, İbrahim, “Çocukça”, Yıl: I, Temmuz 1997, S.7, s.16.
- DEMİRCİ, İbrahim, “Frenkçe”, Yıl: I, Temmuz 1997, S.7, s.16.
- DEMİRCİ, İbrahim, “İnsanca”, Yıl: I, Temmuz 1997, S.7, s.16.
- DEMİRCİ, İbrahim, “Cezir”, Yıl: II, Eylül 1998, S.21, s.19.
- DEMİRCİ, İbrahim, “Çalık”, Yıl: II, Eylül 1998, S.21, s.19.
- DEMİRCİ, İbrahim, “Yazıt”, Yıl: III, Mayıs 1999, S.29, s.45.
- DEMİRCİ, İbrahim, “Yaz Dersi”, Yıl: III, Eylül-Ekim 1999, S.33-34, s.23.
- DEMİRCİ, İbrahim, “Yoluk”, Yıl: IV, Mart 2000, S.39, s.11.
- DEMİRCİ, İbrahim, “Açık”, Yıl: IV, Mayıs 2000, S.41, s.6.
- DENİZ, Şefik, “Döner Belki İsa”, Yıl: I, Nisan 1997, S.4, ss.12-13.
- DENİZ, Şefik, “Kırlangıçlar Kitabı”, Yıl: I, Mayıs 1997, S.5, s.25.
- DENİZ, Şefik, “Tıpırtı”, Yıl: I, Temmuz 1997, S.7, s.25.
- DENİZ, Şefik, “Şifa Kitabı”, Yıl: II, Mart 1998, S.15, ss.17-18.
- DENİZ, Şefik, “Portakal Mezarlığı”, Yıl: II, Aralık 1999 S.24, ss.31-32.

- DENİZ, Şefik, “Kuşlar ve Ben Geldik Sana”, Yıl: III, Nisan 1999, S.28, ss.11-13.
- DENİZ, Şefik, “Namazgâh”, Yıl: III, Eylül-Ekim 1999, S.33-34 s.66-68.
- DOĞAN, Avni, “Karmaşık Günlerin Şiiri”, Yıl: II, Şubat 1998, S.14, s.24-25.
- DOĞAN, Mehmet Can, “Attar”, Yıl: III, Eylül-Ekim 1999, S.33-34, s.43-44.
- DOĞAN, Mehmet Can, “İki Veda Şarkısı İki Ağıt Belki”, Yıl: III, Aralık 1999, S.36, s.26-27.
- DOĞAN, Mehmet Can, “Attar”, Yıl: IV, Mart 2000, S.39, s.12-13.
- DOĞAN, Mehmet Can, “Attar”, Yıl: IV, Mayıs 2000, S.41, s.4-5.
- DOĞAN, Mehmet Can, “Attar / Kalbin Alınan Kuşları”, Yıl: IV, Haziran 2000, S.42, s.34.
- DOĞAN, Mehmet Can, “Attar /Kitapların ve Onların Yalnızlığı”, Yıl: IV, Temmuz 2000, S.43, s.47.
- DOĞRU, Ali, “Cezbe”, Yıl: III, Ağustos 1999, S.32, s.6.
- DOĞRU, Ali, “Çeyiz”, Yıl: IV, Ocak 2000, S.37, ss.56-57.
- DURAL, Kadir, “İstanbul Düşleri I”, Yıl: I, Ağustos 1997, S.8, s.48.
- DURAL, Kadir, “İstanbul Düşleri II”, Yıl: I, Kasım 1997, S.11, s.44.
- DURAL, Kadir, “Düşler İçinde”, Yıl: II, Ocak 1998, S.13, s.48.
- DURAL, Kadir, “Gidenler İçin”, Yıl: II, Haziran 1998, S.18, s.62.
- DURAL, Kadir, “Ülke”, Yıl: II, Haziran 1998, S.18, s.62.
- DURAL, Kadir, “Çorak”, Yıl: IV, Aralık 2000, S.48, s.67.
- DURSUN, Mehmet, “Söylemler”, Yıl: I, Ocak 1997, S.1, s.14.
- DURSUN, Mehmet, “Derviş Gülüşleri”, Yıl: I, Ocak 1997, S.1, s.15.
- DURSUN, Mehmet, “Akşam ve Karanfiller”, Yıl: I, Şubat 1997, S.2, s.30.
- DURSUN, Mehmet, “Bakışım”, Yıl: I, Mart 1997, S.3, s.47.
- DURSUN, Mehmet, “Ahların Gizemi”, Yıl: I, Nisan 1997, S.4, s.26.
- DURSUN, Mehmet, “Notlar”, Yıl: I, Ağustos 1997, S.8, s.16-17.
- DURSUN, Mehmet, “Notlar”, Yıl: II, Eylül 1997, S.9, s.41-42.
- DURSUN, Mehmet, “Notlar”, Yıl: III, Kasım 1997, S.11, s.16.
- DURU, Rıza, “Aynaları Kırdım”, Yıl: II, Şubat 1998, S.14, s.38.
- DURU, Rıza, “Göçebe”, Yıl: II, Şubat 1998, S.14, s.38.
- DURU, Rıza, “Karanlıkta Yaşamak”, Yıl: II, Haziran 1998, S.18, s.64.

EL-BAYATİ, Abdülvahhab, “Doğulu Metinler”, çev. İbrahim Demirci, Yıl: III, Eylül-Ekim 1999 S.33-34, ss.64-65.

ERDEM, Ömer, “Taş”, Yıl: III, Şubat-Mart 1999, S. 26-27, s.105.

ERDOĞAN, Ethem, “Silüet”, Yıl: III, Eylül- Ekim 1999, S.33-34, ss.78-79.

ERDOĞAN, Ethem, “3.Gün”, Yıl: IV, Şubat 2000, S.38, ss.61-62.

ERDOĞAN, Ethem, “Gece Oldukça İbrahim”, Yıl: IV, Nisan 2000, S.40, ss.6-7.

ERDOĞAN, Selim, “Fotoğraflar”, Yıl: III, Kasım 1999, S.35, ss.40-41.

ERDOĞAN, Selim, “Fotoğraflar / Ağustos Böceği”, Yıl: III, Aralık 1999, S.36, ss.28-29.

ERDOĞAN, Selim, “Fotoğraflar / Siyah Beyaz Bir Kar Fotoğrafı”, Yıl: IV, Nisan 2000, S.40, s.8-9.

ERİNÇ, Ömer, “Yağmura Gül Seren Atlar I”, Yıl: I, Ocak 1997, S.1, ss.31-32.

ERİNÇ, Ömer, “Yağmura Gül Seren Atlar II”, Yıl: I, Şubat 1997, S.2, ss.51-53.

ERİNÇ, Ömer, “Aşkın Mukassem Falı” Yıl: I, Mart 1997, S.3, s.25-27.

ERİNÇ, Ömer, “Göklere Koşan Kiraz”, Yıl: I, Nisan 1997, S.4 s.27.

ERİNÇ, Ömer, “Dudaklarımın Gizli Yağmuru”, Yıl: I, Mayıs 1997, S.5, ss.16-17.

ERİNÇ, Ömer, “Sevdanın Hükümü Bâkî Defteri”, Yıl: I, Haziran 1997, S.6, ss.4-5.

ERİNÇ, Ömer, “Taşları Konuşturan Usta”, Yıl: I, Temmuz 1997, S.7, ss.14-15.

ERİNÇ, Ömer, “Karanfil Yoğuran Irmaklar”, Yıl: I, Eylül 1997, S.9, ss. 3-5.

ERİNÇ, Ömer, “Geniş Zamanların Süvarisi”, Yıl: I, Ekim 1997, S.10, ss.28-30.

ERİNÇ, Ömer, “Rüzgâra Çizilmiş Aşklar”, Yıl: I, Aralık 1997, S.12, ss.23-24.

ERİNÇ, Ömer, “Aynada Suretini Gösteren Niyaz I-IV”, Yıl: II, Mart 1998, S.15, s.7-8.

ERİNÇ, Ömer, “Aynada Suretini Gösteren Niyaz V-XIII”, Yıl: II Nisan 1998, S.16, s.46-49.

ERİNÇ, Ömer, “Sevda Boyalı Sevgili Mızrak”, Yıl: II, Haziran 1998, S.18, s.59-60.

ERİNÇ, Ömer, “Sürgündeki Son Fotoğrafım Bu”, Yıl: II, Ağustos 1998, S.20, s.12-13.

ERİNÇ, Ömer, “Kâşif”, Yıl: II, Ekim 1998, S.22, s.33.

ERİNÇ, Ömer, “Aşk Çağrısı”, Yıl: II, Kasım 1998, S.S.23, s.20.

ERİNÇ, Ömer, “Dağ Kuşatması” Yıl: III, Ocak 1999, S.25, ss.36-37.

- ERİNÇ, Ömer, “Hüznünü Kalbine Gömen Irmak I-III”, Yıl: III, Mayıs 1999, S.29, ss.41-42.
- ERİNÇ, Ömer, “Hüznünü Kalbine Gömen Irmak IV”, Yıl: III, Haziran 1999, S.30, s.38.
- ERİNÇ, Ömer, “Hüznünü Kalbine Gömen Irmak V-VI”, Yıl: III, Ağustos 1999, S.32, ss.35-36.
- ERİNÇ, Ömer, “Hüznünü Kalbine Gömen Irmak VII-X”, Yıl: III, Aralık 1999, S.36, ss.30-31.
- ERİNÇ, Ömer, “Hüznünü Kalbine Gömen Irmak XI”, Yıl: IV, Ocak 2000, S.37, ss.41-42.
- ERİNÇ, Ömer, “Hüznünü Kalbine Gömen Irmak XI-XII”, Yıl: IV, Şubat 2000, S.38, ss.20-21.
- ERİNÇ, Ömer, “Hüznünü Kalbine Gömen Irmak XIV-XVI”, Yıl: IV, Mart 2000, S.39, ss.43-44.
- ERİNÇ, Ömer, “Hüznünü Kalbine Gömen Irmak XVII-XVIII”, Yıl: IV, Nisan 2000, S.40, s.21.
- ERİNÇ, Ömer, “Eyyub Dağları I”, Yıl: IV, Haziran 2000, S.42, s.35.
- ERİNÇ, Ömer, “Eyyub Dağları II”, Yıl: IV, Temmuz 2000, S.43, s.48.
- ERİNÇ, Ömer, “Eyyub Dağları III”, Yıl: IV, Ağustos 2000, S.44, ss.59-60.
- ERİNÇ, Ömer, “Gönül Külliyesi”, Yıl: IV, Aralık 2000, S.48, s.66.
- ERİNÇ, Ömer, “Sevgili Gönlünden Çıkmıyor Diye”, Yıl: V, Ocak 2001, S.49, ss.19-21.
- ERİNÇ, Ömer, “İnficar”, Yıl: V, Nisan 2001, S.52, s.37.
- ERİNÇ, Ömer, “Ruhun Güzeylemi”, Yıl: V, Eylül 2001, S.57, ss.72-73.
- ERİNÇ, Ömer, “Kanûn-ı Esâtir”, Yıl: V, Ekim 2001, S.58, ss.41-42.
- ERYİĞİT, İbrahim, “On Derste Matematik”, Yıl: I, Nisan 1997, S.4, ss.34-35.
- ERYİĞİT, İbrahim, “Kuyu”, Yıl: II, Şubat 1998, S.14, s.39.
- FİDANCI, Mehmet S., “Aynalı Akrep”, Yıl: III, Ocak 1999, S.25, ss.5-6.
- FİDANCI, Mehmet S., “Tığ”, Yıl: IV, Mayıs 2000, S.41, s.38.
- FİDANCI, Mehmet S., “Râh”, Yıl: V, Nisan 2001, S.52, s.12.
- FİDANCI, Mehmet S., “Işık”, Yıl: V, Kasım 2001, S.59, s.37.
- FİDANCI, Mehmet S., “Âb”, Yıl: V, Aralık 2001, S.60, s.48.

- GARİP, Recep, “Araf”, Yıl: I, Nisan 1997, S.4, s.63.
- GEMCİ, Mehmet, “YanlıŞ Parantez” Yıl: I, Aralık 1997, S.12, s.74.
- GEMUHLUOĞLU, Fethi, “Fark”, Yıl: I, Mayıs 1997, S.5, s.3.
- GÖÇER, Ali, “Sarmıç”, Yıl: I, Ocak 1997, S.1, s.6.
- GÖÇER, Ali, “Sancı”, Yıl: I, Şubat 1997, S.2, s.42.
- GÖÇER, Ali, “Evde Yoktu”, Yıl: I, Mart 1997, S.3, s.6.
- GÖÇER, Ali, “Gel / ecek”, Yıl: I, Aralık 1997, S.12, s.5.
- GÖÇER, Ali, “Belirsizlikler I”, Yıl: II, Ağustos 1998, S.20, ss.29-30.
- GÖÇER, Ali, “Belirsizlikler II”, Yıl: II, Eylül 1998, S.21, s.20-21.
- GÖÇER, Ali, “Belirsizlikler: Suyu Büyütmek”, Yıl: II, Aralık 1998, S.24, s.13.
- GÜNERSEL, Tarık, “Ayder Yaylası”, Yıl: II, Eylül 1998, S.21, s.43.
- GÜNEY, Halil, “İp ve Kuşlar”, Yıl: II, Mayıs 1998, S.17, s.58-59.
- GÜNEY, Halil, “BİR ve Adamın ARDINDAN”, Yıl: II, Aralık 1998, S.24, ss.40-41.
- GÜNEY, Halil, “Eşyadan Önce Kader”, Yıl: III, Ocak 1999, S.31, ss.43-44.
- GÜNEY, Halil, “KIRK ÇÖPTEN bir Devrim”, Yıl: III, Şubat-Mart 1999, S.26-27, ss.53-54.
- GÜNEY, Halil, “Vakit ne Kadar Sarkarsa Gövde ve Kadınlar ve Bacılar O Kadar Yanar”, Yıl: III, Mayıs 1999, S.29, ss.23-24.
- GÜNEY, Halil, “BİR ve Kadın Gelir ve Geçmez ÖYLESİNE”, Yıl: III, Eylül-Ekim 1999, S.33-34, ss.55-57.
- GÜNEY, Halil, “Kın”, Yıl: V, Mart 2001, S.51, s.21.
- GÜZELCE, Mesut, “Dervişin I”, Yıl: II, Mart 1998, S.15, s.26.
- GÜZELCE, Mesut, “Dervişin II”, Yıl: II, Haziran 1998, S.18, s.65.
- GÜZELCE, Mesut, “I. Sayfa” Yıl: II, Eylül 1998, S.21, s.45.
- GÜZELCE, Mesut, “Dervişin II. Sayfa”, Yıl: II, Kasım 1998, S.23, s.31.
- GÜZELCE, Mesut, “Yolcunun”, Yıl: III, Ocak 1999, S.31, ss.15-16.
- GÜZELCE, Mesut, “Dönüşe”, Yıl: III, Nisan 1999, S.28, s.52.
- GÜZELCE, Mesut, “UnutuŞa”, Yıl: III, Kasım 1999, S.35, ss.74-75.
- GÜZELCE, Mesut, “Dervişin III”, Yıl: IV, Şubat 2000, S.38, ss.17-19.
- GÜZELCE, Mesut, “Dervişe”, Yıl: IV, Mayıs 2000, S.41, ss.19-21.
- GÜZELCE, Mesut, “Kader Senfonisi I”, Yıl: IV, Temmuz 2000, S.43, s.63.
- GÜZELCE, Mesut, “Kader Senfonisi II”, Yıl: IV, Ağustos 2000, S.44, ss.37-38.

- GÜZELCE, Mesut, “Kader Senfonisi III”, Yıl: V, Ocak 2001, S.49, s.39.
- GÜZELCE, Mesut, “Mağara”, Yıl: V, Eylül 2001, S.57, ss.29-30.
- GÜZELCE, Mesut, “Varoluşlar Kayalığı I”, Yıl: V, Kasım 2001, S.59, ss.46-47.
- KABBANİ, Nizar, “Her Şeye Karşı Şiir”, çev. İbrahim Demirci, Yıl: I, Ocak 1997, S.1, ss.69-74.
- KABBANİ, Nizar, “Beşinci Güneş Senfonisi”, çev. İbrahim Demirci, Yıl: I, Mayıs 1997, S.5, ss.35-37.
- KABBANİ, Nizar, “Çağdaş Suriye Şiiri / Ben Terörün Yanındayım”, çev. İbrahim Demirci, Yıl: I, Haziran 1997, S.6, ss.27-28.
- KABBANİ, Nizar, “Beşinci Güneş Senfonisi”, çev. İbrahim Demirci, Yıl: I, Temmuz 1997, S.7, ss.35-36.
- KABBANİ, Nizar, “Tarih Öğretmenini Kim Öldürdü?”, çev. İbrahim Demirci, Yıl: III, Ocak 1999, S.31, ss.56-60.
- KABBANİ, Nizar, “Hüzünlerimin Kişnemesini Duyuyor musun?”, çev. Faruk Bozgöz, Yıl: IV, Eylül 2000, S.45, ss.46-48.
- KARABULUT, Kemal, “Âsiye”, Yıl: I, Kasım 1997, S.11, s.54.
- KARABULUT, Kemal, “Son ra”, Yıl: II, Şubat 1998, S.14, s.17.
- KARABULUT, Kemal, “Küçük Kız”, Yıl: III, Nisan 1999, S.28, s.43.
- KARABULUT, Kemal, “Sağalmaz Yara Bende”, Yıl: III, Haziran 1999, S.30, s.52.
- KARABULUT, Kemal, “Marmara”, Yıl: III, Kasım 1999, S.35, s.79.
- KARAKURT, İsmail, “Dipteki Terzi”, Yıl: I, Şubat 1997, S.2, s.23.
- KARAKURT, İsmail, “Yol İlahisi”, Yıl: I, Mart 1997, S.3, s.13.
- KARAKURT, İsmail, “Nisan Güzellemesi”, Yıl: I, Nisan 1997, S.4, s.3.
- KARAKURT, İsmail, “Dilayna”, Yıl: I, Temmuz 1997, S.7, s.46.
- KARAKURT, İsmail, “Şegâf”, Yıl: I, Ağustos 1997, S.8, s.6.
- KARAKURT, İsmail, “Aşk Olsun Efendim”, Yıl: I, Ekim 1997, S.10, s.3.
- KARAKURT, İsmail, “Zehre Bulanmış İma”, Yıl: I, Aralık 1997, S.12, s.6.
- KARAKURT, İsmail, “Dil Bir Gurbettir Efendim”, Yıl: II, Temmuz 1998, S.19, s.27.
- KARAKURT, İsmail, “Uzak İhtimal”, Yıl: II, Aralık 1998, S.24, ss.16-19.
- KARAKURT, İsmail, “Yokluk İlahisi”, Yıl: III, Ocak 1999, S.25, s.14.
- KARAKURT, İsmail, “Avşar”, Yıl: III, Mayıs 1999, S.29, s.44.
- KARAKURT, İsmail, “Türkü Anne”, Yıl: III, Eylül-Ekim 1999, S.33-34, s.54.

- KARAKURT, İsmail, “Dar Parantez”, Yıl: III, Kasım 1999, S.35, s.26.
- KARAKURT, İsmail, “Son Kare”, Yıl: III, Kasım 1999, S.35, s.26.
- KARAKURT, İsmail, “Körebe”, Yıl: IV, Şubat 2000, S.38, s.40.
- KAYA, Rahmi, “Ağustos”, Yıl: I, Ağustos 1997, S.8, s.19.
- KAYA, Rahmi, “Aşkım Dili Yok”, Yıl: I, Eylül 1997, S.9, s.40.
- KILIÇARSLAN, İsmail, “Ne Yani Şimdi de Metal Günleri mi Yaşayacağım”, Yıl: I, Ocak 1997, S.1, s.84.
- KILIÇARSLAN, İsmail, “Not Moment”, Yıl: I, Şubat 1997, S.2, s.85.
- KILIÇARSLAN, İsmail, “Su Acısı”, Yıl: I, Mayıs 1997, S.5, s.50.
- KILIÇARSLAN, İsmail, “Güneşi Kurutan Balıkçı”, Yıl: I, Temmuz 1997, S.7, s.47.
- KILIÇARSLAN, İsmail, “Üşüyen Temmuz”, Yıl: I, Ağustos 1997, S.8, s.40.
- KILIÇARSLAN, İsmail, “Yazılınca Yiten”, Yıl: I, Kasım 1997, S.11, s.43.
- KILIÇARSLAN, İsmail, “Evet, Evet!”, Yıl: I, Aralık 1997, S.12, ss.87-88.
- KILIÇARSLAN, İsmail, “Susuz”, Yıl: II, Ekim 1998, S.22, s.32.
- KILIÇARSLAN, İsmail, “Mücadele”, Yıl: III, Ocak 1999, S.25, s.22.
- KILIÇARSLAN, İsmail, “Eskiyen”, Yıl: III, Nisan 1999, S.28, s.28.
- KILIÇARSLAN, İsmail, “Beni Mutsuz Günlerinde”, Yıl: III, Ağustos 1999, S.32, s.49.
- KILIÇARSLAN, İsmail, “Acı”, Yıl: III, Eylül-Ekim 1999, S.33-34, s.21.
- KILIÇARSLAN, İsmail, “Onulmaz”, Yıl: IV, Mart 2000, S.39, s.54.
- KILIÇARSLAN, İsmail, “On İki Yaşın On Üç Ağustos”, Yıl: IV, Mayıs 2000, S.41, s.39.
- KILIÇARSLAN, İsmail, “Portakal, Turta, Bir de Kirpi”, Yıl: IV, Ağustos 2000, S.44, s.62.
- KIR, Hüseyin, “Aşk”, Yıl: I, Mayıs 1997, S.5, s.60.
- KIR, Hüseyin, “Bundandı”, Yıl: I, Aralık 1997, S.12, s.91.
- KIR, Hüseyin, “Sorgu”, Yıl: I, Aralık 1997, S.12, s.91.
- KIR, Hüseyin, “Tenha”, Yıl: III, Ocak 1999, S.31, s.30.
- KIR, Hüseyin, “Yarın Oluyorum”, Yıl: III, Ocak 1999, S.31, s.30.
- KIR, Hüseyin, “Mahsus”, Yıl: III, Şubat-Mart 1999, S.26-27, s.68.
- KIR, Hüseyin, “Perde”, Yıl: III, Şubat-Mart 1999, S.26-27, s.68.
- KIR, Hüseyin, “Böyledir”, Yıl: IV, Haziran 2000, S.42, s.49.

- KIR, Hüseyin, “Nefes”, Yıl: IV, Haziran 2000, S.42, s.49.
- KOÇ, Turan, “Kutlama 2”, Yıl: I, Ocak 1997, S.1, s.5.
- KOÇ, Turan, “İbrahim Çağrısı”, Yıl: I, Şubat 1997, S.2, s.9.
- KOÇ, Turan, “İbrahim Çağrısı”, Yıl: I, Mayıs 1997, S.5, s.4.
- KOYTAK, Cahit, “Sarf ve Nahiv”, Yıl: V, Eylül 2001, S.57, s.4-7.
- KOYTAK, Cahit, “Kalp Müfrezesi”, Yıl: V, Ekim 2001, S.58, s.21-22.
- KOYTAK, Cahit, “Sipahi III”, Yıl: V, Ekim 2001, S.58, s.20.
- KOYTAK, Cahit, “Piyanist”, Yıl: V, Kasım 2001, S.59, s.4-5.
- KOYTAK, Cahit, “Solo Saksafon”, Yıl: V, Aralık 2001, S.60, s.5-10.
- KUTLU, Caner, “Düş Sarkacı”, Yıl: II, Ocak 1998, S.13, ss.50-51.
- KUZU, Vaner, “Destan”, Yıl: V, Ağustos 2001, S.56, ss.55-57.
- KUZU, Vaner, “Ben Yağmurda Islanmaya Gittim”, Yıl: V, Eylül 2001, S.57, s.51.
- KUZU, Vaner, “Sen Şimdi Ağlarsan...”, Yıl: V, Kasım 2001, S.59, s.71.
- MACDIARMID, Hugh, “Doğu”, çev. Laurent Mignon, Yıl: V, Aralık 2001, S.60, s.79.
- METİN, Ali K., “Batık Atlas”, Yıl: II, Kasım 1998, S.23, ss.32-33.
- METİN, Ali K., “Fırar”, Yıl: III, Ocak 1999, S.25, s.41.
- METİN, Ali K., “Sağanaklı Akşam”, Yıl: III, Nisan 1999, S.28, ss.29-30.
- METİN, Ali K., “Bozkır Çekirgesi”, Yıl: III, Haziran 1999, S.30, ss.39-40.
- METİN, Ali K., “Bir Yangın Tenhası”, Yıl: V, Ağustos 2001, S.56, ss.32-38.
- METİN, Ali K., “Heyelan”, Yıl: V, Ekim 2001, S.58, s.37.
- METİN, Ali K., “Yangın Hâlinedir”, Yıl: V, Aralık 2001, S.60, ss.11-16.
- MUHAMMED VELİD, “Filistin Annem Benim”, çev. İbrahim Demirci, Yıl: III, Aralık 1999, S.36, ss.77-78.
- MURAT KERAMETTİN, “Duru Bir Deniz”, Yıl: I, Şubat 1997, S.2, s.32.
- MURAT KERAMETTİN, “İzler”, Yıl: I, Şubat 1997, S.2, s.32.
- MURAT KERAMETTİN, “Billur Anlar İçin Söylenme”, Yıl: I, Kasım 1997, S.11, s.14.
- MURAT KERAMETTİN, “Tül”, Yıl: II, Ocak 1998, S.13, s.49.
- MURAT KERAMETTİN, “Bir Gülün Alımına Nazire”, Yıl: II, Mayıs 1998, S.17, s.57.
- MURAT KERAMETTİN, “Her Yanım Mavi”, Yıl: II, Ağustos 1998, S.20, s.32.

MUSTAFA MUHARREM, “Kovulmuşlar İçin İstanbul’u Olan Aktar” Yıl: I, Şubat 1997, S.2, ss.20-22.

MUSTAFA MUHARREM, “Ten Yazıtı”, Yıl: I, Mart 1997, S.3, ss.37-38.

MUSTAFA MUHARREM, “Güle Şövalye”, Yıl: I, Nisan 1997, S.4, ss.14-15.

MUSTAFA MUHARREM, “Lanetin Dilsiz İlahisi”, Yıl: I, Mayıs 1997, S.5, ss.38-39.

MUSTAFA MUHARREM, “Sokak Üzerine Tezler”, Yıl: I, Temmuz 1997, S.7, ss.12-13.

MUSTAFA MUHARREM, “Hiç Serenad”, Yıl: I, Eylül 1997, S.9, ss.6-7.

MUSTAFA MUHARREM, “Yeryüzü Hâlleri”, Yıl: I, Ekim 1997, S.10, ss.13-14.

MUSTAFA MUHARREM, “Mi?”, Yıl: I, Aralık 1997, S.12, s.38.

MUSTAFA MUHARREM, “Flâma”, Yıl: II, Şubat 1998, S.14, s.12.

MUSTAFA MUHARREM, “Demli Albüm”, Yıl: II, Nisan 1998, S.16, ss.35-40.

MUSTAFA MUHARREM, “Mor Klarnet”, Yıl: II, Ağustos 1998, S.20, ss.14-15.

MUSTAFA MUHARREM, “Değirmen Kırmızı”, Yıl: II, Ekim 1998, S.22, s.15-16.

MUSTAFA MUHARREM, “Kumarbaz”, Yıl: III, Ocak 1999, S.25, s.23.

MUSTAFA MUHARREM, “İçrek Çeri I”, Yıl: III, Şubat-Mart 1999, S.26-27, s.34.

MUSTAFA MUHARREM, “İçrek Çeri II”, Yıl: III, Mayıs 1999, S.29, ss.21-22.

MUSTAFA MUHARREM, “İçrek Çeri III a”, Yıl: III, Ağustos 1999, S.32, ss.18-19.

MUSTAFA MUHARREM, “İçrek Çeri III b”, Yıl: III, Eylül-Ekim 1999, S.33-34, ss.39-40.

MUSTAFA MUHARREM, “İçrek Çeri III c”, Yıl: III, Kasım 1999, S.35, ss.12-13.

MUSTAFA MUHARREM, “İçrek Çeri IV tarih kuyruğu”, Aralık 1999, S.36, ss.10-11.

MUSTAFA MUHARREM, “İçrek Çeri IV gölü çalınan kuğu”, Yıl: IV, Ocak 2000, S.37, ss.25-26.

MUSTAFA MUHARREM, “Kör Konçerto”, Yıl: IV, Nisan 2000, S.40, ss.4-5.

MUSTAFA MUHARREM, “Mızıkçı”, Yıl: IV, Haziran 2000, S.42, ss.4-5.

MUSTAFA MUHARREM, “Eğik Dizeler”, Yıl: IV, Temmuz 2000, S.43, s.28-29.

MUSTAFA MUHARREM, “İslikların İşleri”, Yıl: IV, Aralık 2000, S.48, ss.42-43.

NARLI, Mehmet, “Yumuşak Yürekli Seyyah”, Yıl: I, Nisan 1997, S.4, s.29.

NARLI, Mehmet, “Elif Gibi Dikilmişti Akşam”, Yıl: I, Haziran 1997, S.6, s.1.

NARLI, Mehmet, “Ufuk Bir Tırpandır”, Yıl: I, Ağustos 1997, S.8, s.30.

- NARLI, Mehmet, “Yaşamak Ağrısı”, Yıl: I, Ekim 1997, S.10, s.53.
- NARLI, Mehmet, “Aşk-Rüya”, Yıl: II, Ocak 1998, S.13, s.38.
- NARLI, Mehmet, “Eşkiya”, Yıl: II, Ocak 1998, S.13, s.38.
- NARLI, Mehmet, “İki Hâl”, Yıl: II, Haziran 1998, S.18, s.61.
- NARLI, Mehmet, “Pusu”, Yıl: II, Haziran 1998, S.18, s.61.
- NARLI, Mehmet, “İltica”, Yıl: II, Aralık 1998, S.24, s.59.
- NETO, Agostinho, “Çağdaş Angola Şiiri / Gece”, çev. Mete Çamdereli, Yıl: II, Temmuz 1998, S.19, s.53.
- ÖLÜÇ, Esver, “Kemankeş”, Yıl: I, Ocak 1997, S.1, s.58.
- ÖLÜÇ, Esver, “Açık Söz”, Yıl: I, Şubat 1997, S.2, s.64.
- ÖLÜÇ, Esver, “Rüzgâr”, Yıl: I, Mart 1997, S.3, s.39.
- ÖLÜÇ, Esver, “Irmağa Küheylan”, Yıl: I, Nisan 1997, S.4, s.4.
- ÖLÜÇ, Esver, “Rüya Revan”, Yıl: I, Mayıs 1997, S.5, s.18.
- ÖLÜÇ, Esver, “Kenti Kundaklayan Kelebeğin İtirazları”, Yıl: I, Temmuz 1997, S.7, s.5.
- ÖLÜÇ, Esver, “Artık Kelimenin Dügünü Olmayacak”, Yıl: I, Eylül 1997, S.9, ss.29-30.
- ÖLÜÇ, Esver, “Eylül’e Sürgün Otuzüç Mısra”, Yıl: I, Ekim 1997, S.10, s.9.
- ÖLÜÇ, Esver, “Kasidemiz Sularda”, Yıl: I, Kasım 1997, S.11, ss.4-5.
- ÖLÜÇ, Esver, “Görklü Nazar”, Yıl: I, Aralık 1997, S.12, ss.20-21.
- ÖLÜÇ, Esver, “Tehlikeli Nazarın İmamı”, Yıl: II, Ocak 1998, S.13, s.12-13.
- ÖLÜÇ, Esver, “Kalem Tutan Acılarımla”, Yıl: II, Mart 1998, S.15, ss.5-6.
- ÖLÜÇ, Esver, “Mütercimi Zorda Bırakan Sözler”, Yıl: II, Nisan 1998, S.16, ss.14-15.
- ÖLÜÇ, Esver, “Yetimin Sakalları Yağmur”, Yıl: II, Haziran 1998, S.18, s.19.
- ÖLÜÇ, Esver, “Büyük Rüzgârların”, Yıl: II, Ağustos 1998, S.20, s.31.
- ÖLÜÇ, Esver, “Siyah ve Kandil”, Yıl: II, Kasım 1998, S.23, s.10.
- ÖLÜÇ, Esver, “Romantizan”, Yıl: II, Aralık 1998, S.24, s.8.
- ÖLÜÇ, Esver, “Eğer Eylül Değilsen”, Yıl: III, Ocak 1999, S.25, ss.3-4.
- ÖLÜÇ, Esver, “Ateş ve Su”, Yıl: III, Şubat-Mart 1999, S.26-27, s.33.
- ÖLÜÇ, Esver, “Gelir mi?”, Yıl: III, Mayıs 1999, S.29, s.54.
- ÖLÜÇ, Esver, “Su Bakışı”, Yıl: III, Ağustos 1999, S.32, ss.3-4.
- ÖLÜÇ, Esver, “Siyanür ve Cenk”, Yıl: III, Kasım 1999, S.35, s.62.

- ÖLÜÇ, Esver, “Fecre Sadık”, Yıl: IV, Ocak 2000, S.37, ss.23-24.
- ÖLÜÇ, Esver, “Minyatür ve Cenk”, Yıl: IV, Mart 2000, S.39, ss.52-53.
- ÖLÜÇ, Esver, “Gömlekte Kan”, Yıl: IV, Mayıs 2000, S.41, s.18.
- ÖLÜÇ, Esver, “Çiçeklerin Nehri”, Yıl: IV, Haziran 2000, S.42, s.10.
- ÖLÜÇ, Esver, “Sabah Duası”, Yıl: IV, Temmuz 2000, S.43, s.78.
- ÖLÜÇ, Esver, “Testide Bıçak Bileyli Yağmur”, Yıl: IV, Ağustos 2000, S.44, ss.12-13.
- ÖLÜÇ, Esver, “İnzal”, Yıl: V, Ocak 2001, S.49, ss.8-9.
- ÖLÜÇ, Esver, “Zemheride Bir Orman”, Yıl: V, Şubat 2001, S.50, ss.6-7.
- ÖLÜÇ, Esver, “Büyük Sükunete Doğru”, Yıl: V, Eylül 2001, S.57, s.8.
- ÖLÜÇ, Esver, “Gecenin Atları Kanatlı”, Yıl: V, Kasım 2001, S.59, s.28.
- ÖZBAHÇE, Osman, “Hönk”, Yıl: I, Ocak 1997, S.1, s.50.
- ÖZBAHÇE, Osman, “Bitli Gökyüzü”, Yıl: I, Şubat 1997, S.2, s.61.
- ÖZBAHÇE, Osman, “Işığı Kırıp Döken Çocuk Resimleri”, Yıl: I, Mart 1997, S.3, ss.48-49.
- ÖZBAHÇE, Osman, “Uzun Yürekli Nehir”, Yıl: I, Mayıs 1997, S.5, s.24.
- ÖZBAHÇE, Osman, “Tasma”, Yıl: I, Ekim 1997, S.10, s.52.
- ÖZBAHÇE, Osman, “Uzak Çiçek”, Yıl: I, Aralık 1997, S.12, s.39.
- ÖZBAHÇE, Osman, “Akşam Duası”, Yıl: II, Mayıs 1998, S.17, ss.22-23.
- ÖZBAHÇE, Osman, “Ulumayı Bozan Yağmur”, Yıl: II, Eylül 1998, S.21, ss.31-32.
- ÖZBAHÇE, Osman, “Bilye”, Yıl: II, Aralık 1998, S.24, s.42.
- ÖZBAHÇE, Osman, “Açık Yara”, Yıl: III, Ocak 1999, S.25, ss.7-8.
- ÖZBAHÇE, Osman, “Islık”, Yıl: III, Nisan 1999, S.28, ss.26-27.
- ÖZBAHÇE, Osman, “İçimde Yuvarlanan Başak”, Yıl: III, Haziran 1999, S.30, ss.11-23.
- ÖZBAHÇE, Osman, “İssız Takvim”, Yıl: III, Ağustos 1999, S.32, ss.16-17.
- ÖZBAHÇE, Osman, “İssız Takvim 8-12”, Yıl: III, Eylül-Ekim 1999, S.33-34, ss.41-42.
- ÖZBAHÇE, Osman, “İssız Takvim 13-16”, Yıl: III, Kasım 1999, S.35, ss.14-16.
- ÖZBAHÇE, Osman, “İssız Takvim 17-18”, Yıl: III, Aralık 1999, S.36, ss.8-9.
- ÖZBAHÇE, Osman, “İssız Takvim 19-20”, Yıl: IV, Şubat 2000, S.38, ss.41-42.
- ÖZBAHÇE, Osman, “Park”, Yıl: IV, Mart 2000, S.39, ss.39-41.

- ÖZBAHÇE, Osman, “Ekmek”, Yıl: IV, Haziran 2000, S.42, ss.6-9.
- ÖZBAHÇE, Osman, “Ahlak”, Yıl: IV, Temmuz 2000, S.43, ss.61-62.
- ÖZCAN, Ali, “Kumral ve Elâ”, Yıl: IV, Temmuz 2000, S.43, s.79.
- ÖZÇELİK, Basri, “Bir Fasıl Geç Ömrüme Dair”, Yıl: I, Nisan 1997, S.4, s.67.
- ÖZÇELİK, Basri, “Zümrüt Güllüğe Kanar Yüreğim”, Yıl: I, Haziran 1997, S.6, s.49.
- ÖZDENÖREN, Alâeddin, “Bitmeyecek Sevgili”, Yıl: II, Ocak 1998, S.13, ss.10-13.
- ÖZYURT, Cevat, “İsmail’in Boynundaki Söz”, Yıl: I, Şubat 1997, S.2, ss.62-63.
- ÖZYURT, Cevat, “Bu Yara Eşkâlimdir”, Yıl: I, Haziran 1997, S.6, ss.37-38.
- ÖZYURT, Cevat, “İncife”, Yıl: II, Ocak 1998, S.13, s.25.
- ÖZYURT, Cevat, “Kitap ve Çocuk”, Yıl: II, Kasım 1998, S.23, s.52.
- POE, Edgar Allan, “Kuzgun”, çev. Faruk Uysal, Yıl: V, Ocak 2001, S.49, ss.75-78.
- POUND, Ezra, “Din ya da Çocuklar İçin Bilgi Kılavuzu”, çev. Süleyman Sahra, Yıl: II, Ağustos 1998, S.20, ss.24-25.
- POUND, Ezra, “Axiomata”, çev. Süleyman Sahra, Yıl: II, Aralık 1998, S.24, ss.49-52.
- RAKİİ, Fatma, “Çağdaş İran Şiiri / Aşktan Ölmek”, çev. Sait Okumuş, Yıl: I, Kasım 1997, S.11, s.65.
- RİNDOKUR, Mehmet S., “Suskunluk Salvosu”, Yıl: IV, Eylül 2000, S.45, s.45.
- RİNDOKUR, Mehmet S., “Bahçede Oyuna Dalmış Çocuk Hayretle Büyür ve Annesini Çağırır”, Yıl: V, Ocak 2001, S.49, s.40.
- RİNDOKUR, Mehmet S., “Turna Balığı İrmak Prensini Arıyor”, Yıl: V, Mart 2001, S.51, s.58.
- RİNDOKUR, Mehmet S., “Durgun Sular Uzak Denizler”, Yıl: V, Nisan 2001, S.52, s.38.
- ROCHA, Jofre, “Dönüş Şiiri”, çev. Mete Çamdereli, Yıl: II, Eylül 1998, S.21, s.60.
- SAFİ, Eren, “Seferî”, Yıl: I, Ocak 1997, S.1, s.57.
- SAFİ, Eren, “Vav İçin Aria”, Yıl: I, Şubat 1997, S.2, s.79.
- SAFİ, Eren, “Tan Parçalanın Gümüş”, Yıl: I, Mayıs 1997, S.5, s.51.
- SAHRA, Süleyman, “Kimse Sen”, Yıl: I, Şubat 1997, S.2, s.50.
- SAHRA, Süleyman, “Çin Ülkesi Cinayeti”, Yıl: I, Haziran 1997, S.6, s.26.
- SAHRA, Süleyman, “N” Yıl: I, Ağustos 1997, S.8, s.31.
- SAHRA, Süleyman, “Tutumduğum”, Yıl: I, Ekim 1997, S.10, s.34.

- SAHRA, Süleyman, “Ol Aşk Ben”, Yıl: I, Kasım 1997, S.11, ss.64-66.
- SAHRA, Süleyman, “Fırsattan Sırat”, Yıl: II, Mayıs 1998, S.17, s.21.
- SAHRA, Süleyman, “Saymaca”, Yıl: II, Ağustos 1998, S.20, s.16.
- SAHRA, Süleyman, “En Derin”, Yıl: II, Kasım 1998, S.23, s.11.
- SAHRA, Süleyman, “Sütdili”, Yıl: III, Nisan 1999, S.28, s.10.
- SAHRA, Süleyman, “Sağöl”, Yıl: III, Haziran 1999, S.30, ss.50-51.
- SAHRA, Süleyman, “Kör Ebe”, Yıl: IV, Ocak 2000, S.37, ss.6-7.
- SAHRA, Süleyman, “Gelgit”, Yıl: IV, Haziran 2000, S.42, s.33.
- SAHRA, Süleyman, “Gün Düğünü Gürültüsü”, Yıl: V, Ocak 2001, S.49, ss.6-7.
- SAHRA, Süleyman, “Yarmayarık”, Yıl: V, Kasım 2001, S.59, ss.6-12.
- SALİ, Ali, “Telbîs ü İblis / Dibace 1-2”, Yıl: I, Mart 1997, S.3, s.29.
- SALİ, Ali, “Telbîs ü İblis 3”, Yıl: I, Mayıs 1997, S.5, s.23.
- SALİ, Ali, “Güzelliğin Adı Çiçek”, Yıl: II, Nisan 1998, S.16, ss.54-58.
- SAYAR, Kemal, “Dost”, Yıl: V, Ağustos 2001, S.56, s.21.
- SAYAR, Kemal, “TV Çağı”, Yıl: V, Ağustos 2001, S.56, s.21.
- SAYAR, Kemal, “Bilardo Oynayan İslamcılar”, Yıl: V, Eylül 2001, S.57, ss.27-28.
- SAYAR, Kemal, “Market Kadını”, Yıl: V, Ekim 2001, S.58, ss.23-24.
- SAYAR, Kemal, “Montreal Mektupları / Bir”, Yıl: V, Kasım 2001, S.59, ss.13-15.
- SAYAR, Kemal, “Montreal Mektupları / İki-Dört”, Yıl: V, Aralık 2000, S.60, ss.17-24.
- SENGAT-KUO, François, “Çağdaş Kamerun Şiiri: Başlangıç & Geldiler...”, çev. Mete Çamdereli, Yıl: III, Ağustos 1999, S.32, s.57.
- SERİM, Ömer Rahmi, “Gün Bugündür”, Yıl: V, Nisan 2001, S.52, s.61.
- SİPEHRİ, Sohrab, “Adres”, çev. Sait Okumuş, Yıl: I, Şubat 1997, S.2, ss.39-40.
- SİPEHRİ, Sohrab, “Bir Güzel Tenha Gece”, çev. Sait Okumuş, Yıl: I, Şubat 1997, S.2, s.40.
- SİPEHRİ, Sohrab, “Başlama Nidası”, çev. Sait Okumuş, Yıl: I, Nisan 1997, S.4, ss.53-54.
- SİPEHRİ, Sohrab, “Dost”, çev. Sait Okumuş, Yıl: I, Haziran 1997, S.6, ss.39-40.
- SİSSOKO, Fily Dabo, “Çit Devrilir”, çev. Mete Çamdereli, Yıl: I, Temmuz 1997, S.7, s.59.

- SİSSOKO, Fily Dabo, “Çağdaş Mali Şiiri / Nionson’un Ölümü”, çev. Mete Çamdereli, Yıl: I, Temmuz 1997, S.7, ss.58-59.
- SİSSOKO, Fily Dabo, “Çağdaş Mali Şiiri / Aşk Şarkısı”, çev. Mete Çamdereli, Yıl: I, Ağustos 1997, S.8, s.66.
- SOLAK, Mehmet, “Ağaran Bahtımıza Serenat”, Yıl: I, Ocak 1997, S.1, s.68.
- SOLAK, Mehmet, “Üç Çiçek”, Yıl: I, Mart 1997, S.3, s.55.
- SOLAK, Mehmet, “Mevsimlerden Arda Kalan Şiir”, Yıl: I, Mayıs 1997, S.5, s.40.
- SOLAK, Mehmet, “Aşkın Gülümseyen Resmine Nazire”, Yıl: I, Temmuz 1997, S.7, s.4.
- SOLAK, Mehmet, “Ölüm Fotoğrafları / 1”, Yıl: I, Eylül 1997, S.9, s.53.
- SOLAK, Mehmet, “Ölüm Fotoğrafları / 2”, Yıl: I, Kasım 1997, S.11, s.6.
- SOLAK, Mehmet, “Yırtıldı Perdeler / Beri Gel”, Yıl: II, Ocak 1998, S.13, s.39.
- SOLAK, Mehmet, “Aşkın Sitemi I”, Yıl: II, Mart 1998, S.15, s.19.
- SOLAK, Mehmet, “Aşkın Sitemi II”, Yıl: II, Mayıs 1998, S.17, s.56.
- SOLAK, Mehmet, “Aşka Yüzüm Var”, Yıl: II, Ağustos 1998, S.20, s.46.
- SOLAK, Mehmet, “Hani Gelecektin”, Yıl: II, Kasım 1998, S.23, s.53.
- SOLAK, Mehmet, “Tut Elimi”, Yıl: II, Aralık 1998, S.24, s.60.
- SOLAK, Mehmet, “Müebbet Hüküm”, Yıl: III, Mayıs 1999, S.29, s.65.
- SOLAK, Mehmet, “Yaz Çılgılık Çılgığa”, Yıl: III, Mayıs 1999, S.29, s.66.
- SOLAK, Mehmet, “Kan Yazgısı”, Yıl: III, Ağustos 1999, S.32, s.48.
- SOLAK, Mehmet, “Mavi Ölüm”, Yıl: III, Ağustos 1999, S.32, s.48.
- SOLAK, Mehmet, “Bozkır Gibi”, Yıl: III, Aralık 1999, S.36, s.49.
- SOLAK, Mehmet, “Arada Bir Yerde”, Yıl: IV, Haziran 2000, S.42, s.48.
- SOLAK, Mehmet, “Gittin Sensiz”, Yıl: V, Şubat 2001, S.50, s.49.
- SÖNMEZ, Mürsel, “Ayrılıkkıran”, Yıl: III, Nisan 1999, S.28, s.42.
- SÖNMEZ, Mürsel, “İpsiz Uçurtma”, Yıl: III, Mayıs 1999, S.29, ss.4-5.
- SÖNMEZ, Mürsel, “Emirgân Gazeli”, Yıl: III, Eylül-Ekim 1999, S.33-34, s.53.
- SÖNMEZ, Mürsel, “Dirim”, Yıl: III, Kasım 1999, S.35, s.25.
- SÖNMEZ, Mürsel, “Bir Gün Anadolukavağı’nda”, Yıl: IV, Ocak 2000, S.37, s.27.
- SÖNMEZ, Mürsel, “Biz İkimiz”, Yıl: IV, Eylül 2000, S.45, s.29.
- SÖNMEZ, Mürsel, “Sihir”, Yıl: IV, Eylül 2000, S.45, s.29.
- SÖNMEZ, Mürsel, “Mur”, Yıl: IV, Aralık 2000, S.48, s.22.

- SÖNMEZ, Mürsel, “Çakırkeyf”, Yıl: V, Nisan 2001, S.52, s.13.
- SORESCU, Marin, “Çevirme”, çev. Süleyman Sahra, Yıl: II, Nisan 1998, S.16, s.63.
- SPAHİ, Cevahir, “Kuşların Göçmesi”, çev. Mithat Hoca, Yıl: I, Eylül 1997, S.9, s.71.
- SPAHİ, Cevahir, “Mahkemelerin Sonbaharı”, çev. Mithat Hoca, Yıl: I, Eylül 1997, S.9, ss.70-71.
- SPAHİ, Cevahir, “Geç Uyanmak”, çev. Mithat Hoca, Yıl: I, Aralık 1997, S.12, s.74.
- SPAHİ, Cevahir, “Çağdaş Arnavut Şiiri / Bir Kanlı Sevgilinin İsmi”, çev. Mithat Hoca, Yıl: II, Nisan 1998, S.16, s.59.
- SPAHİ, Cevahir, “Çağdaş Arnavut Şiiri / Kelime”, çev. Mithat Hoca, Yıl: II, Temmuz 1998, S.19, s.54.
- ŞAHİN, H. Mehmet, “Sinema Vadileri”, Yıl: V, Mart 2001, S.51, ss.59-60.
- ŞAHİN, H. Mehmet, “En Eski Hâliyle”, Yıl: V, Ağustos 2001, S.56, s.58.
- ŞAHİN, H. Mehmet, “Kısık Ses”, Yıl: V, Ekim 2001, S.58, s.57.
- ŞEFÎ-İ KEDKENÎ, M. Rıza, “Çağdaş İran Şiiri / İyi Yolculuklar”, çev. Sait Okumuş, Yıl: I, Ağustos 1997, S.8, s.49.
- ŞENGİL SÜZER, Fatma, “Bir Şey Olacak Bir Şey Bekle Bu Sabah”, Yıl: III, Nisan 1999, S.28, s.51.
- ŞENGİL SÜZER, Fatma, “Bin Şebnem”, Yıl: III, Aralık 1999, S.36, s.50.
- “Şeyh Galib Divanı’ndan Seçmeler”, Yıl: III, Şubat-Mart 1998, S.26-27, s.83-86.
- ŞİMŞEK, Tacettin, “Geldim”, Yıl: I, Ekim 1997, S.10, s.47.
- ŞİRİN, Ahmet, “Zamanlar”, Yıl: V, Ağustos 2001, S.56, s.31.
- ŞİRİN, Ahmet, “Ay Şiiri”, Yıl: V, Eylül 2001, S.57, s.50.
- ŞİRİN, Ahmet, “Lâmelif”, Yıl: V, Ekim 2001, S.58, s.38.
- ŞİRİN, Ömer, “Kumaşlar”, Yıl: V, Kasım 2001, S.59, s.72.
- TAMGÜÇ, Resul, “Romantica”, Yıl: V, Eylül 2001, S.57, s.75.
- TAMGÜÇ, Resul, “Kırık Fanus”, Yıl: V, Ekim 2001, S.58, s.68.
- TAMURA, Ryûchi, “Çağdaş Japon Şiiri / Dört Bin Gün ve Gece”, çev. Turan Koç, Yıl: I, Mart 1997, S.3, ss.56-57.
- TAŞ, Şahin, “Defter”, Yıl: III, Eylül-Ekim 1999, S.33-34, s.69.
- TEKİN, Recai, “Denize Düşen Gölgele: Birinci Yüz”, Yıl: I, Kasım 1997, S.11, ss.52-53.
- TEKİN, Recai, “Denize Düşen Gölgele: İkinci Yüz”, Yıl: I, Aralık 1997, S.12, s.49.

- TİTINGA, Frederic Pacere, “Çağdaş Burkina Faso Şiiri / (...)”, çev. Mete Çamdereli, Yıl: IV, Mayıs 2000, S.41, ss.64-65.
- TUKAN, Fadva, “Yitik Barış”, çev. İbrahim Demirci, Yıl: II, Eylül 1998, S.21, s.59.
- TURAN, Âdem, “Mansur”, Yıl: I, Mart 1997, S.3, s.40.
- TURAN, Âdem, “Sin”, Yıl: I, Haziran 1997, S.6, s.50.
- UÇAR, M. Mehmet, “Bir Şairin Aşk Serencamı”, Yıl: II, Mart 1998, S.15, ss.32-33.
- UÇAR, M. Mehmet, “Yağmurla Gelen Çocukluğum”, Yıl: II, Temmuz 1998, S.19, s.52.
- UÇAR, M. Mehmet, “Gül’ce”, Yıl: II, Ekim 1998, S.22, s.53.
- UÇAR, M. Mehmet, “Çöl Elifba’sı”, Yıl: III, Ocak 1999, S.31, s.32.
- UÇAR, M. Mehmet, “En Çok Annemi Anınca Aklıma Düşüyorsun”, Yıl: IV, Şubat 2000, S.38, s.60.
- UÇAR, M. Mehmet, “Nayiha’nın Defteri”, Yıl: IV, Nisan 2000, S.40, s.23.
- UÇAR, M. Mehmet, “Yedi Yatır Yazgısı”, Yıl: V, Ağustos 2001, S.56, s.54.
- UÇAR, M. Mehmet, “Elveda”, Yıl: V, Ekim 2001, S.58, s.56.
- UĞURLU, Mehmet, “İçimde Acı / Kan Et”, Yıl: I, Haziran 1997, S.6, s.55.
- UĞURLU, Mehmet, “Kuyumun Suyu”, Yıl: I, Haziran 1997, S.6, s.55.
- URSI, Rita Valente, “Ramazan’ın Otuz Günü”, çev. İbrahim Demirci, Yıl: IV, Aralık 2000, S.48, s.51.
- UTAM’Sİ, Tchicaya, “Çağdaş Kongo Şiiri / Boz Güneş”, çev. Mete Çamdereli, Yıl: V, Mart 2001, S.51, s.79.
- UYSAL, Faruk, “Bir Hasret Güzellemesi”, Yıl: I, Kasım 1997, S.11, s.35.
- UYSAL, Faruk, “Bir Karanfilin Söylediği”, Yıl: I, Aralık 1997, S.12, ss.89-90.
- UYSAL, Faruk, “Suların Annesi”, Yıl: II, Mart 1998, S.15, s.25.
- UYSAL, Faruk, “Caza Tarih Düşmek”, Yıl: II, Mayıs 1998, S.17, s.20.
- UYSAL, Faruk, “Free Caz”, Yıl: II, Mayıs 1998, S.17, s.20.
- UYSAL, Faruk, “Blues”, Yıl: II, Haziran 1998, S.18, s.18.
- UYSAL, Faruk, “Cool Caz”, Yıl: II, Haziran 1998, S.18, s.18.
- UYSAL, Faruk, “Be-Bop’a Dönüş”, Yıl: II, Temmuz 1998, S.19, s.26.
- UYSAL, Faruk, “Funky Caz”, Yıl: II, Temmuz 1998, S.19, s.25.
- UYSAL, Faruk, “Siyah”, Yıl: II, Eylül 1998, S.21, s.33.
- UYSAL, Faruk, “Sevmenin En Fanatik Şekli”, Yıl: II, Ekim 1998, S.22, s.8.

- UYSAL, Faruk, “Bir Saksafon”, Yıl: II, Kasım 1998, S.23, s.19.
- UYSAL, Faruk, “Pastoral Caz”, Yıl: II, Kasım 1998, S.23, s.19.
- UYSAL, Faruk, “Kadim Kardeşlik”, Yıl: III, Ocak 1999, S.25, s.20-21.
- UYSAL, Faruk, “Chelonia”, Yıl: III, Mayıs 1999, S.29, s.25.
- UYSAL, Faruk, “Çiçekçi Zenci Bir”, Yıl: III, Haziran 1999, S.30, ss.36-37.
- UYSAL, Faruk, “Yakınuzak”, Yıl: III, Ağustos 1999, S.32, s.5.
- UYSAL, Faruk, “Yolları Kitabı”, Yıl: III, Eylül-Ekim 1999, S.33-34, ss.17-20.
- UYSAL, Faruk, “Tagore’un Tilmizi”, Yıl: IV, Ocak 2000, S.37, s.5.
- UYSAL, Faruk, “Japon Alfabesinde Bir Harf Olmak”, Yıl: IV, Mart 2000, S.39, s.14.
- UYSAL, Faruk, “Gamlı Gramer”, Yıl: IV, Ağustos 2000, S.44, s.14.
- UYSAL, Faruk, “Kimlik Tespiti”, Yıl: IV, Eylül 2000, S.45, ss.3-4.
- UYSAL, Faruk, “Yalnızlığın Dili”, Yıl: V, Şubat 2001, S.50, s.4.
- UYSAL, Faruk, “Bir Mavilik Aşkı”, Yıl: V, Nisan 2001, S.52, s.14.
- UYSAL, Faruk, “Şizofreni”, Yıl: V, Ağustos 2001, S.56, s.19.
- UYSAL, Faruk, “Aydınlık Bir Resim”, Yıl: V, Aralık 2001, S.60, s.47.
- ÜNAL, Hayriye, “Gözleri Kamaşanlar İçin Üç Kısa Şarkı”, Yıl: I, Eylül 1997, S.9, s.62.
- ÜNAL, Mustafa, “Balık Karnında”, Yıl: II, Mart 1998, S.15, s.47.
- ÜNAL, Mustafa, “Kınalı Boz Kirli”, Yıl: II, Temmuz 1998, S.19, ss.50-61.
- ÜNAL, Mustafa, “Mavi Çember”, Yıl: II, Ekim 1998, S.22, s.52.
- ÜNAL, Mustafa, “Şeyhim Galibim”, Yıl: III, Şubat-Mart 1999, S.26-27, ss.105-106.
- ÜNAL, Mustafa, “Düş Yorgunu”, Yıl: III, Kasım 1999, S.35, s.49.
- ÜNAL, Mustafa, “Bir Cinayetin Yayınlanmamış Eski Fotoğrafları I“, Yıl: IV, Ocak 2000, S.37, s.40.
- ÜNAL, Mustafa, “İnci Gibi Olmayan İnciler”, Yıl: V, Ocak 2001, S.49, ss.24-25.
- ÜNAL, Mustafa, “Sinan Mimarlar”, Yıl: V, Şubat 2001, S.50, s.26.
- ÜNAL, Mustafa, “Güneşin Doğuşu”, Yıl: V, Nisan 2001, S.52, s.39.
- ÜNAL, Mustafa, “Cuma”, Yıl: V, Ağustos 2001, S.56, s.53.
- ÜNAL, Mustafa, “Fundamentalist”, Yıl: V, Ekim 2001, S.58, ss.25-28.
- ÜNLÜ, Özcan, “Göç Zamanı”, Yıl: V, Şubat 2001, S.50, s.27.
- ÜNLÜ, Özcan, “Şehre Dönen Adamın Türküsü”, Yıl: V, Ekim 2001, S.58, ss.54-55.
- ÜNLÜ, Özcan, “Sesleniş”, Yıl: V, Aralık 2001, S.60, s.76.

- YAZGIÇ, Suavi Kemal, “Sessizliğin Kıyısında”, Yıl: I, Ekim 1997, S.10, s.74.
- YAZGIÇ, Suavi Kemal, “Garb ve Darb”, Yıl: II, Ağustos 2000, S.20, s.47.
- YEŞİLYURT, Cahit, “Güz Ritimleri”, Yıl: I, Ocak 1997, S.1, ss.12-13.
- YEŞİLYURT, Cahit, “Gül’ce”, Yıl: I, Nisan 1997, S.4, s.10-11.
- YEŞİLYURT, Cahit, “Med ve Cezir”, Yıl: I, Mayıs 1997, S.5, s.5.
- YEŞİLYURT, Cahit, “Sana Dair”, Yıl: I, Haziran 1997, S.6, s.3.
- YEŞİLYURT, Cahit, “Gönül Hayret Makamındadır”, Yıl: I, Nisan 1997, S.14, ss.10-11.
- YEŞİLYURT, Cahit, “En Dolaysız Yaşantı”, Yıl: II, Mayıs 1998, S.17, s.19.
- YEŞİLYURT, Cahit, “Loş Sözler”, Yıl: II, Haziran 1998, S.18, s.22.
- YEŞİLYURT, Cahit, “Total Söylen”, Yıl: II, Temmuz 1998, S.19, s.28.
- YEŞİLYURT, Cahit, “Yaz Alacası”, Yıl: II, Eylül 1998, S.21, s.34.
- YEŞİLYURT, Cahit, “Arz-ı Hâl”, Yıl: III, Ağustos 1999, S.32, s.37.
- YEŞİLYURT, Cahit, “Gözel Fora”, Yıl: IV, Eylül 2000, S.45, ss.5-6.
- YILDIZ, Ahmet Hamit, “The World is not A Wedding”, Yıl: II, Şubat 1998, S.14, ss.26-27.
- YUSUF, Selahattin, “Piyanonun Üstünde Acılı Eller”, Yıl: I, Haziran 1997, S.6, s.54.
- YUSUF, Selahattin, “Sayıklamalar”, Yıl: I, Eylül 1997, S.9, s.18.
- YÜREKLİ, Mustafa, “Aydınlığa Devinen Bir An”, Yıl: IV, Aralık 2000, S.48, s.23.
- YÜREKLİ, Mustafa, “Ayrılığın Boynundaki Yaftada”, Yıl: V, Şubat 2001, S.50, ss.50-53.
- YÜREKLİ, Mustafa, “Kanayarak Yontar Gökyüzünü”, Yıl: V, Ekim 2001, S.58, ss.39-40.
- ZENGİN, H. Salih, “Meksika’nın Ortasında Islak Çoraplar”, Yıl: I, Nisan 1997, S.4, s.33.
- ZENGİN, H. Salih, “Bir Şeyler Hep Akşam”, Yıl: I, Ağustos 1997, S.8, s.39.

3.2.Hikâye

- ABBAS, Nizar, “Çağdaş Arap Öyküsü / İhtiyar ve Balkon”, çev. Davut G. Benli, Yıl: II, Aralık 1998, S.24, ss.53-55.
- AKÇAY, Ahmet Sait, “Meçhul Bir Hikâye”, Yıl: III, Ağustos 1999, S.32, ss.58-60.
- AKÇAY, Ahmet Sait, “Yaşamak Gibi”, Yıl: III, Kasım 1999, S.35, ss.71-73.
- AKÇAY, Ahmet Sait, “Dılbrin”, Yıl: IV, Nisan 2000, S.40, ss.54-56.

- AKÇAY, Ahmet Sait, “Mayıskuşu”, Yıl: V, Ocak 2001, S.49, ss.42-45.
- AL-ABSİ, İbrahim, “Çağdaş Filistin Edebiyatı / Gece Yarısından Sonra Ne Oldu?”, çev. Hale Temel, Yıl: III, Nisan 1999, S.28, ss.68-71.
- ALİSPAHIÇ, Niyaz, “Çağdaş Boşnak Edebiyatı / Meyyit”, çev. Kerima Filan, Yıl: I, Haziran 1997, S.6, ss.41-46.
- ALVER, Köksal, “Mim”, Yıl: I, Mart 1997, S.3, ss.61-62.
- ALVER, Köksal, “Kerim Abi”, Yıl: III, Nisan 1999, S.28, ss.44-46.
- ALVER, Köksal, “Gri”, Yıl: III, Haziran 1999, S.30, ss.26-30.
- ALVER, Köksal, “Camekân”, Yıl: IV, Mayıs 2000, S.41, ss.44-50.
- ALVER, Köksal, “Şu Sazıma Bir Düzen Ver”, Yıl: V, Nisan 2001, S.52, ss.51-54.
- ASLANER, Dilek, “Akrostiş”, Yıl: III, Şubat-Mart 1999, S.26-27, ss.50-51.
- ASLANER, Dilek, “Bebeğim”, Yıl: III, Mayıs 1999, S.29, ss.63-64.
- ASLANER, Dilek, “Erik Ağacı”, Yıl: III, Ekim-Kasım 1999, S.33-34, ss.81-82.
- ASLANER, Dilek, “Albatros”, Yıl: V, Mart 2001, S.51, ss.61-63.
- AYDOĞAN, Mustafa, “Şişko Pazar”, Yıl: I, Ekim 1997, S.10, s.61.
- AYDOĞAN, Mustafa, “Telefon”, Yıl: II, Temmuz 1998, S.19, ss.66-69.
- AYDOĞAN, Mustafa, “Işık ve Gölge”, Yıl: II, Kasım 1998, S.23, ss.54-56.
- BULDUK, Zeki, “Yarın Olmasın”, Yıl: IV, Şubat 2000, S.38, ss.54-59.
- BULDUK, Zeki, “Eşikten Öte”, Yıl: IV, Haziran 2000, S.42, ss.67-70.
- CUBRAN, Halil Cubran, “Arzulu Menekşe”, çev. Metin Parıld, Yıl: I, Nisan 1997, S.4, ss.79-81.
- CUBRAN, Halil Cubran, “Mezar Kazıcısı”, çev. Metin Parıld, Yıl: I, Haziran 1997, S.6, s.29.
- DADİE, Bernard, “Çağdaş Fildişi Kıyısı Edebiyatı / Baule Efsanesi”, çev. Mete Çamdereli, Yıl: II, Mayıs 1998, S.17, ss.17-18.
- DANIŞ, Münire, “Ölümü Gören Yusuf”, Yıl: I, Eylül 1997, S.9, ss.13-17.
- DANIŞ, Münire, “Bir Hikâyecinin Hece Taşı”, Yıl: I, Kasım 1997, S.11, ss.17-20.
- DANIŞ, Münire, “Kırk Merdiven”, Yıl: II, Ocak 1998, S.13, ss.33-37.
- DANIŞ, Münire, “Rikkatin Yıldızı”, Yıl: II, Şubat 1998, S.14, ss.30-37.
- DANIŞ, Münire, “Bir Avuntu”, Yıl: II, Mayıs 1998, S.17, ss.12-14.
- DANIŞ, Münire, “Hüzündür Sesleri”, Yıl: II, Ekim 1998, S.22, ss.18-21.
- DANIŞ, Münire, “Kalsana Kara Tren”, Yıl: III, Şubat-Mart 1999, S.26-27, ss.71-73.

- DANIŞ, Münire, “Çoban Armağanı”, Yıl: III, Mayıs 1999, S.29, ss.46-51.
- DANIŞ, Münire, “Giden Bir Atlı”, Yıl: III, Ağustos 1999, S.32, ss.50-51.
- DANIŞ, Münire, “Methal”, Yıl: III, Aralık 1999, S.36, ss.75-76.
- DEVELİ, Yunus, “Çile”, Yıl: I, Şubat 1997, S.2, ss.80-84.
- DEVELİ, Yunus, “Koridor”, Yıl: I, Nisan 1997, S.4, ss.64-66.
- DEVELİ, Yunus, “İp”, Yıl: I, Ağustos 1997, S.8, ss.13-15.
- DEVELİ, Yunus, “Ben’e Senfoni”, Yıl: I, Ekim 1997, S.10, ss.31-33.
- DEVELİ, Yunus, “Pembe Renkli Kitap”, Yıl: II, Nisan 1998, S.16, ss.43-45.
- DEVELİ, Yunus, “Lacivertli Mahcupluğum”, Yıl: II, Temmuz 1998, S.19, ss.55-57.
- DEVELİ, Yunus, “Sıradakiler”, Yıl: III, Nisan 1999, S.28, ss.43-45.
- DEVELİ, Yunus, “Kayıp Bir Öykünün Hatıra Defterinden”, Yıl: IV, Haziran 2000, S.42, ss.52-56.
- DEVELİ, Yunus, “Koçero”, Yıl: IV, Ağustos 2000, S.44, ss.56-58.
- DEVELİ, Yunus, “Gözlük”, Yıl: IV, Eylül 2000, S.45, ss.73-76.
- DEVELİ, Yunus, “Kumercin”, Yıl: IV, Aralık 2000, S.48, ss.58-60.
- DEVELİ, Yunus, “Çırak”, Yıl: V, Şubat 2001, S.50, ss.20-24.
- EKEN, M. Çağrı, “İç Yüzü”, Yıl: I, Ağustos 1997, S.8, s.69.
- EL-BAYATİ, Mahmud, “Çağdaş Arap Öyküsü / Tavşanın Öyküsü ve Birleşik Kimlik”, çev. İbrahim Demirci, Yıl: II, Haziran 1998, S.18, ss.56-58.
- EL-HATİB, Muhammed Kâmil, “Çağdaş Arap Öyküsü / İlk ve Son Öykülerim”, Yıl: I, Ekim 1997, S.10, ss.67-69.
- FARES, Bişr, “Çağdaş Arap Öyküsü / Kütük”, çev. İshak Yetiş, Yıl: I, Ağustos 1997, S.8, ss.44-47.
- GÜZELCE, Asuman, “Aşk Sustu”, Yıl: V, Nisan 2001, S.52, ss.88-91.
- GÜZELCE, Asuman, “Geri Saymaya Vakit Yok”, Yıl: V, Eylül 2001, S.57, ss.69-71.
- HAKSAL, Ali Haydar, “Deli Adam”, Yıl: IV, Nisan 2000, S.40, ss.38-41.
- HARMANCI, Mehmet, “Katranlı Bir Yılan Hikâyesi”, Yıl: I, Mart 1997, S.3, ss.69-70.
- HARMANCI, Mehmet, “Yokolmak Varolmaktır”, Yıl: I, Eylül 1997, S.9, ss.64-65.
- HARMANCI, Mehmet, “Hayat Öğretmenim”, Yıl: II, Mayıs 1998, S.17, ss.15-16.
- HARMANCI, Mehmet, “Baba”, Yıl: III, Şubat-Mart 1999, S.26-27, s.31.
- HARMANCI, Mehmet, “Bekleyen”, Yıl: III, Şubat-Mart 1999, S.26-27, s.32.

- HARMANCI, Mehmet, “Çömez & Dalgın”, Yıl: III, Mayıs 1999, S.29, ss.67-68.
- HARMANCI, Mehmet, “Örtülü Öyküler”, Yıl: III, Eylül-Ekim 1999, S.33-34, ss.58-60.
- HARMANCI, Mehmet, “Üçleme”, Yıl: IV, Ocak 2000, S.37, ss.36-39.
- HARMANCI, Mehmet, “Hüseynoğlu Mehmed’in Çeyrek Asırlık Ayrıntılı Özyaşam Öyküsü”, Yıl: IV, Haziran 2000, S.42, s.46-47.
- HARMANCI, Mehmet, “Eskidarı ile Tazebuğdayın Hikâyesi”, Yıl: V, Şubat 2001, S.50, s.48.
- HARMANCI, Mehmet, “Hasbuğday ile Darının Konuşması”, Yıl: V, Şubat 2001, S.50, s.48.
- HARMANCI, Mehmet, “Katmerli Bir Yalan Hikâyesi”, Yıl: V, Aralık 2001, S.60, ss.80-88.
- IŞIK, Haşim, “Adam”, Yıl: I, Haziran 1997, S.6, ss.51-53.
- IŞIK, Haşim, “Âsude”, Yıl: I, Ağustos 1997, S.8, ss.36-38.
- IŞIK, Haşim, “Yolculuk”, Yıl: II, Kasım 1998, S.23, ss.21-23.
- IŞIK, Haşim, “Arabesk Bir Yol Hikâyesi”, Yıl: II, Aralık 1998, S.24, ss.30-37.
- IŞIK, Haşim, “Adı Aşk Olan”, Yıl: III, Şubat-Mart 1999, S.26-27, ss.66-67.
- IŞIK, Haşim, “Kelime: İnsan”, Yıl: III, Ocak 1999, S.31, s.45.
- IŞIK, Haşim, “Bir Ayağı Yere Basmayan Hikâye”, Yıl: III, Kasım 1999, S.35, ss.34-36.
- IŞIK, Haşim, “Oyun”, Yıl: IV, Şubat 2000, S.38, ss.67-68.
- IŞIK, Haşim, “Bir Çalışma Günü Güncesi”, Yıl: IV, Temmuz 2000, S.43, ss.80-82.
- IŞIK, Haşim, “Ve Ölümdür Sonrası”, Yıl: V, Ekim 2001, S.58, ss.47-51.
- İNAN KARATEPE, Mihriban, “Çok Haklısınız Efendim”, Yıl: IV, Mayıs 2000, S.41, ss.82-84.
- İNAN KARATEPE, Mihriban, “Semahat”, Yıl: V, Ağustos 2001, S.56, ss.26-28.
- KANDOĞMUŞ ŞAHİN, Selvigül, “Ahde Vefasızlığın Gözyaşları”, Yıl: II, Mart 1998, S.15, ss.34-38.
- KANDOĞMUŞ ŞAHİN, Selvigül, “Hayırlı Haber”, Yıl: III, Ocak 1999, S.25, ss.30-35.
- KANDOĞMUŞ ŞAHİN, Selvigül, “Uzun Çayır”, Yıl: III, Haziran 1999, S.30, ss.53-60.

- KARABIYIK BARBAROSOĞLU, Fatma, “Şiirleri Şehirleri Dolduran Kadın”, Yıl: II, Şubat 1998, S.14, ss.6-10.
- KARAÇALI, Ali, “Uyan Ey Gözlerim”, Yıl: I, Nisan 1997, S.4, ss.16-20.
- KARAÇALI, Ali, “Mum Işığı”, Yıl: I, Kasım 1997, S.11, ss.7-9.
- KARADAVUT, Yasemin, “Mavi Boşluk”, Yıl: I, Temmuz 1997, S.7, ss.19-24.
- KILIÇARSLAN, İsmail, “Rüzgâra”, Yıl: III, Aralık 1999, S.36, ss.79-80.
- KILIÇARSLAN, İsmail, “Olur”, Yıl: IV, Temmuz 2000, S.43, ss.75-77.
- KIZILAY, Arif, “Sınırdan Ağlamak”, Yıl: I, Eylül 1997, S.9, ss.49-51.
- KREA, Henri, “Çağdaş Cezayir Öyküsü / İntikam”, çev. Hâle Temel, Yıl: I, Kasım 1997, S.11, ss.55-62.
- KURT, Mustafa, “İşaretçiler”, Yıl: V, Mart 2001, S.51, ss.51-55.
- KUTLU, Caner, “Ayışığı”, Yıl: I, Nisan 1997, S.4, s.73.
- KUTLU, Caner, “Kabuk”, Yıl: I, Nisan 1997, S.4, s.74.
- KUTLU, Caner, “Kançanağı”, Yıl: I, Nisan 1997, S.4, s.73.
- KUTLU, Caner, “Melek”, Yıl: I, Nisan 1997, S.4, ss.73-74.
- KUTLU, Caner, “Demon ve Kadın”, Yıl: I, Ağustos 1997, S.8, s.56.
- KÜLEKÇİ, Cahit, “Yusufçuk Büyüsü”, Yıl: IV, Şubat 2000, S.38, s.75.
- NACAROĞLU, Ali Kemal, “Arkadaşım”, Yıl: I, Nisan 1997, S.4, ss.55-57.
- ORHANOĞLU, Hayrettin, “Kum Saati”, Yıl: V, Ağustos 2001, S.56, s.59-61.
- ORHANOĞLU, Hayrettin, “Düş Gören Defter I”, Yıl: V, Kasım 2001, S.59, ss.30-40.
- ORHANOĞLU, Hayrettin, “Düş Gören Defter II”, Yıl: V, Aralık 2001, S.60, ss.66-74.
- ÖNDER, Eyüp, “Lânetin Fötr Şapkaları”, Yıl: I, Mart 1997, S.3, ss.34-35.
- ÖZCAN, Gökhan, “Çatlak”, Yıl: I, Şubat 1997, S.2, ss.46-49.
- PAŞALI, Melek, “Malum Hikâye”, Yıl: II, Şubat 1998, S.14, ss.20-23.
- PU, Xie, “Çağdaş Çin Edebiyatı / Wuu! Wuu!, çev. Üzeyir Gündüz, Yıl: I, Haziran 1997, S.6, ss.56-63.
- PU, Xie, “Çağdaş Çin Edebiyatı / Wuu! Wuu!, çev. Üzeyir Gündüz, Yıl: I, Temmuz 1997, S.7, ss.60-66.
- SOSE, Osman, “Çağdaş Senegal Öyküsü / Torunlar”, çev. İshak Yetiş, Yıl: I, Eylül 1997, S.9, ss.54-58.

- STEINER, George, "Bir Faslı Muhabbet", çev. Süleyman Sahra, Yıl: I, Ocak 1997, S.1, ss.59-67.
- SU, Hüseyin, "Geride Kaldı Gönülün" Yıl: I, Şubat 1997, S.2, ss.13-19.
- SU, Hüseyin, "Kolum Kısa, Yol Uzun", Yıl: I, Temmuz 1997, S.7, ss.6-11.
- SU, Hüseyin, "Yanağımda Dedemin Sakal İzleri", Yıl: I, Aralık 1997, S.12, ss.25-32.
- SU, Hüseyin, "Gülşefdeli Yemeni", Yıl: II, Nisan 1998, S.16, ss.5-13.
- SU, Hüseyin, "İbrişimden Yürek Bağları", Yıl: II, Haziran 1998, S.18, ss.8-16.
- SU, Hüseyin, "Suya Vuran Kırılğan Suret", Yıl: II, Temmuz 1998, S.19, ss.16-24.
- SU, Hüseyin, "Yüzündeki Deniz Duruluğu", Yıl: II, Eylül 1998, S.21, ss.8-16.
- SU, Hüseyin, "Beri Dön Güzel De Yüzün Göreyim", Yıl: III, Şubat-Mart 1999, S.26-27, ss.3-13.
- SU, Hüseyin, "Yiğidim Ona Gücüm Yetmiyor", Yıl: III, Ocak 1999, S.31, ss.17-28.
- SU, Hüseyin, "Gömleği Yırtık Kırmızı Gül", Yıl: III, Eylül-Ekim 1999, S.33-34, ss.24-36.
- SU, Hüseyin, "Sen Gelmezsen Güvercinler Küser", Yıl: III, Aralık 1999, S.36, ss.37-48.
- SU, Hüseyin, "Ayrılık Makamında Gönül Ezgisi", Yıl: IV, Ocak 2000, S.37, ss.10-22.
- SU, Hüseyin, "İçimden Yüzlerine Karşı", Yıl: V, Eylül 2001, S.57, ss.16-25.
- SU, Hüseyin, "Yemen Treni Gözlerinden", Yıl: V, Aralık 2001, S.60, ss.32-43.
- SÜNGÜ, Güray, "Senin Kadar İstanbul Gibi", Yıl: II, Aralık 1998, S.24, ss.27-29.
- SÜNGÜ, Güray, "Aşkın Öteki Adı", Yıl: III, Nisan 1998, S.28, ss.53-55.
- SÜNGÜ, Güray, "Aşk... Ne İçin?", Yıl: III, Temmuz 1999, S.31, ss.61-65.
- SÜNGÜ, Güray, "Tiyatro", Yıl: III, Kasım 1999, S.35, ss.17-22.
- SÜNGÜ, Güray, "Kuka", Yıl: IV, Ocak 2000, S.37, ss.70-73.
- SÜNGÜ, Güray, "Menekşe Şahit", Yıl: IV, Mayıs 2000, S.41, ss.14-17.
- SÜNGÜ, Güray, "Ufak Adam", Yıl: IV, Temmuz 2000, S.43, ss.64-66.
- SÜNGÜ, Güray, "Sembol Put Tuval", Yıl: IV, Eylül 2000, S.45, ss.55-59.
- SÜNGÜ, Güray, "Yüzündendir Yağmur", Yıl: V, Ocak 2001, S.49, ss.70-74.
- SÜNGÜ, Güray, "Sona Dair Bir Yaklaşım", Yıl: V, Nisan 2001, S.52, ss.69-76.
- SÜNGÜ, Güray, "Herhangi Birisi", Yıl: V, Ekim 2001, S.58, ss.64-67.
- ŞAHİN, Mustafa, "Emanet Toprak", Yıl: I, Nisan 1997, S.4, ss.44-51.
- ŞAHİN, Mustafa, "Düzelü Bee", Yıl: II, Eylül 1998, S.21, ss.26-30.

- ŞAHİN, Mustafa, “Refûj”, Yıl: III, Temmuz 1999, S.31, ss.39-42.
- ŞAHİN, Mustafa, “Kördüğüm”, Yıl: III, Aralık 1999, S.36, ss.4-7.
- ŞAKAR, Cemal, “Atlas”, Yıl: I, Mart 1997, S.3, ss.16-19.
- ŞAKAR, Cemal, “Saat Henüz Üç”, Yıl: II, Eylül 1998, S.21, ss.40-42.
- ŞAKAR, Cemal, “Şar”, Yıl: III, Nisan 1999, S.28, ss.15-18.
- ŞAKAR, Cemal, “Irmak”, Yıl: III, Haziran 1999, S.30, ss.3-7.
- ŞAKAR, Cemal, “Öykünmek”, Yıl: IV, Nisan 2000, S.40, ss.15-20.
- ŞAKAR, Cemal, “Pencere”, Yıl: V, Mart 2001, S.51, ss.12-18.
- ŞAKAR, Cemal, “Yöneliş”, Yıl: V, Ağustos 2001, S.56, s.13-18.
- ŞİMŞEK, Tacettin, “Dilârâ”, Yıl: I, Aralık 1997, S.12, ss.52-61.
- ŞİMŞEK, Tacettin, “Şah”, Yıl: II, Ağustos 1998, S.20, ss.37-45.
- ŞİMŞEK, Tacettin, “Kırılan Gitar”, Yıl: III, Kasım 1999, S.35, ss.52-61.
- TARTAR, Elif Eda, “Avuçlarımda Yaşamaklar”, Yıl: IV, Aralık 2000, S.48, ss.72-76.
- TARTAR, Elif Eda, “Sondan Bir Önceki Sahne”, Yıl: V, Ocak 2001, S.49, ss.62-69.
- TARTAR, Elif Eda, “Çay, Resim ve Sessizlik”, Yıl: V, Şubat 2001, S.50, ss.68-70.
- TEMEL, Ali Ulvi, “Tut Elimden”, Yıl: I, Haziran 1997, S.6, ss.11-12.
- TEPE, Sevil, “Semavî Beste”, Yıl: II, Haziran 1998, S.18, ss.28-30.
- TOSUN, Necip, “İnfitar”, Yıl: I, Şubat 1997, S.2, ss.34-37.
- TOSUN, Necip, “İnşirah”, Yıl: I, Mayıs 1997, S.5, ss.6-8.
- TOSUN, Necip, “Kuyu”, Yıl: I, Ekim 1997, S.10, ss.15-20.
- TOSUN, Necip, “Küller”, Yıl: I, Aralık 1997, S.12, ss.13-16.
- TOSUN, Necip, “İnci”, Yıl: II, Nisan 1998, S.16, ss.31-34.
- TOSUN, Necip, “Sûr”, Yıl: III, Ocak 1999, S.25, ss.16-19.
- TOSUN, Necip, “Yağmur”, Yıl: III, Mayıs 1999, S.29, ss.11-15.
- TOSUN, Necip, “Geçit”, Yıl: III, Ağustos 1999, S.32, ss.38-43.
- TOSUN, Necip, “Aynalar ve Sırlar”, Yıl: III, Aralık 1999, S.36, ss.18-25.
- TOSUN, Necip, “Uğultu”, Yıl: IV, Şubat 2000, S.38, ss.35-39.
- TOSUN, Necip, “Sis”, Yıl: IV, Haziran 2000, S.42, ss.27-32.
- TOSUN, Necip, “Mektup”, Yıl: V, Ocak 2001, S.49, ss.26-31.
- TOSUN, Necip, “Yansıma”, Yıl: V, Eylül 2001, S.57, ss.41-45.
- TOSUN, Necip, “Ricât”, Yıl: V, Ekim 2001, S.58, ss.29-33.
- UÇURUM, Mustafa, “Esmerliğime Bakma”, Yıl: V, Eylül 2001, S.57, ss.89-91.

- XINSEN, Nie, “Çağdaş Çin Öyküsü / Shen Ailesinin Feneri”, çev. Üzeyir Gündüz, Yıl: II, Ağustos 1998, S.20, ss.60-69.
- XUE, Can, “Çağdaş Çin Edebiyatı / Dağdaki Küçük Kulübe”, çev. Üzeyir Gündüz, Yıl: I, Eylül 1997, S.9, ss.72-77.
- YAKA, Meral, “Kayboldum”, Yıl: I, Temmuz 1997, S.7, ss.48-53.
- YALSIUZUÇANLAR, Sadık, “Ayça”, Yıl: I, Şubat 1997, S.2, s.58.
- YALSIUZUÇANLAR, Sadık, “Berfin”, Yıl: I, Şubat 1997, S.2, s.60.
- YALSIUZUÇANLAR, Sadık, “Evsiz”, Yıl: I, Şubat 1997, S.2, s.59.
- YALSIUZUÇANLAR, Sadık, “İkiniz”, Yıl: I, Şubat 1997, S.2, ss.58-59.
- YALSIUZUÇANLAR, Sadık, “Öğle Şekeri”, Yıl: I, Şubat 1997, S.2, s.59.
- YALSIUZUÇANLAR, Sadık, “Endam Aynası”, Yıl: I, Mart 1997, S.3, s.50.
- YALSIUZUÇANLAR, Sadık, “Küf Kokulu Bir Anlaşma”, Yıl: I, Mart 1997, S.3, s.51.
- YALSIUZUÇANLAR, Sadık, “Sarhoş”, Yıl: I, Mart 1997, S.3, s.50-51.
- YALSIUZUÇANLAR, Sadık, “Neco”, Yıl: I, Mayıs 1997, S.5, ss.26-34.
- YALSIUZUÇANLAR, Sadık, “Portal”, Yıl: I, Mart 1998, S.15, ss.15-16.
- YALSIUZUÇANLAR, Sadık, “Bir Hayal Olmuş Sana”, Yıl: II, Mayıs 1998, S.17, s.10.
- YALSIUZUÇANLAR, Sadık, “Çit”, Yıl: II, Mayıs 1998, S.17, s.11.
- YALSIUZUÇANLAR, Sadık, “Düşük”, Yıl: II, Mayıs 1998, S.17, s.11.
- YALSIUZUÇANLAR, Sadık, “Aşk Oyunu”, Yıl: II, Temmuz 1998, S.19, ss.47-49.
- YALSIUZUÇANLAR, Sadık, “Üç İnci”, Yıl: II, Eylül 1998, S.21, ss.56-58.
- YALSIUZUÇANLAR, Sadık, “Karanlık Oda”, Yıl: II, Aralık 1998, S.24, ss.9-10.
- YALSIUZUÇANLAR, Sadık, “Kader Tozu”, Yıl: III, Mayıs 1999, S.29, ss.29-30.
- YAZGIÇ, Suavi Kemal, “Adı Aşk”, Yıl: II, Haziran 1998, S.18, s.46-47.
- YAZGIÇ, Suavi Kemal, “Bu Kıldan İnce”, Yıl: II, Haziran 1998, S.18, s.47.
- YAZGIÇ, Suavi Kemal, “Mecaz”, Yıl: II, Haziran 1998, S.18, s.47.
- YAZGIÇ, Suavi Kemal, “Debbağ”, Yıl: III, Ocak 1999, S.25, s.58.
- YAZGIÇ, Suavi Kemal, “Hezene”, Yıl: III, Ocak 1999, S.25, s.58.
- YEŞİL, Kâmil, “Desti”, Yıl: I, Şubat 1997, S.2, ss.68-73.
- YEŞİL, Kâmil, “Hacet”, Yıl: I, Mayıs 1997, S.5, ss.45-48.
- YEŞİL, Kâmil, “Yağmur Ol”, Yıl: I, Kasım 1997, S.11, ss.45-47.
- YEŞİL, Kâmil, “Tutanak”, Yıl: I, Aralık 1997, S.12, ss.83-86.
- YEŞİLYURT, Cahit, “Kuddüs Kuşu”, Yıl: I, Aralık 1997, S.12, ss.69-73.

- YILDIRIM, Hasan Ali, “Kimse”, Yıl: III, Ağustos 1999, S.32, ss.21-31.
- YILDIRIM, Hasan Ali, “Beklenti”, Yıl: III, Eylül-Ekim 1999, S.33-34, ss.71-74.
- YILDIRIM, Hasan Ali, “Kendi”, Yıl: IV, Mayıs 2000, S.41, ss.34-37.
- YILDIRIM, Hasan Ali, “Toprak”, Yıl: IV, Temmuz 2000, S.43, ss.33-46.
- YILDIRIM, Hasan Ali, “Kıyı”, Yıl: IV, Eylül 2000, S.45, ss.16-28.
- YILDIRIM, Hasan Ali, “Giriş” & “Hançer” & “Abadî” & “Düş” & “İlham” & “Etki” & “Geçen” & “Keramet” & “Kazma” & “Yüz”, Yıl: IV, Aralık 2000, S.48, ss.24-28.

3.3.Deneme

- ADONİS, “İlk Fırtına, İlk Işık”, çev. İbrahim Demirci, Yıl: II, Haziran 1998, S.18, ss.66-68.
- AHMET FETHİ, “Reddetmenin Ancak Yok Saymamanın Gerekliliği Üzerine Notlar”, Yıl: V, Eylül 2001, S.57, ss.57-60.
- AHMET FETHİ, “Hükümsüz”, Yıl: V, Ekim 2001, S.58, ss.10-14.
- AKALIN, Nazir, “Şiirin Kapalı Nakış Kutuları ve Notları”, Yıl: II, Haziran 1998, S.18, ss.38-45.
- AKALIN, Nazir, “Bir Bardak Suda Boğulan Şiir”, Yıl: III, Kasım 1999, S.35, ss.64-70.
- AKALIN, Nazir, “Şiir ve Slogan”, Yıl: V, Şubat 2001, S.50, ss.86-88.
- ANDIÇ, Zübeyde, “Türküler Sevdamız...”, “Reklamlardan Sonra”, Yıl: II, Mayıs 1998, S.17, ss.77-78.
- ATLANSOY, Hüseyin, “Nesnellik”, Yıl: I, Şubat 1997, S.2, ss.86-87.
- ATLANSOY, Hüseyin, “Rengârenk Yazılar”, Yıl: I, Ağustos 1997, S.8, ss.20-21.
- ATLANSOY, Hüseyin, “Rengârenk Yazılar”, Yıl: I, Eylül 1997, S.9, ss.43-44.
- ATLANSOY, Hüseyin, “Rengârenk Yazılar”, Yıl: I, Aralık 1997, S.12, ss.50-51.
- ATLANSOY, Hüseyin, “Ritmik Saymalar I”, Yıl: II, Ocak 1998, S.13, s.29.
- ATLANSOY, Hüseyin, “Ritmik Saymalar II İkiler”, Yıl: II, Haziran 1998, S.18, ss.31-33.
- ATLANSOY, Hüseyin, “Rengârenk Yazılar”, Yıl: II, Temmuz 1998, S.19, ss.31-33.
- ATLANSOY, Hüseyin, “Rengârenk Yazılar”, Yıl: III, Eylül-Ekim 1999, S.33-34, ss.37-38.
- ATLANSOY, Hüseyin, “Poetika”, Yıl: IV, Şubat 2000, S.38, ss.6-7.
- AY, Mehmet, “Yolcu”, Yıl: I, Eylül 1997, S.9, s.39.

- AYDIN, Ertuğrul, “Uzun Sokakta Uzun Yürüyüş”, Yıl: II, Ekim 1998, S.22, ss.56-57.
- AYDOĞAN, Kâmil, “İzler”, Yıl: I, Ocak 1997, S.1, ss.55-56.
- BAYRAKTAR, Osman, “Hasan Aycın”, Yıl: V, Ağustos 2001, S.56, ss.11-12.
- BEDİR, Ahmet Cemil, “Mutfak Yazıları: Acı Yemeğin Tadı Acısındadır”, Yıl: II, Ekim 1998, S.22, ss.69-70.
- BEDİR, Ahmet Cemil, “Kimler Ne Vakit Yazacak Masallarımızı?”, Yıl: II, Kasım 1998, S.23, ss.79-80.
- BEDİR, Ahmet Cemil, “Bir Sabır Taşdır Zaman”, Yıl: II, Aralık 1998, S.24, ss.78-79.
- BEDİR, Atıf, “Kent Yazıları / Bir Yazarın Notlarında Kudüs”, Yıl: I, Ocak 1997, S.1, ss.26-29.
- BEDİR, Atıf, “Kent Yazıları / Bir Yazarın Notlarında İstanbul”, Yıl: I, Şubat 1997, S.2, ss.65-67.
- BEDİR, Atıf, “Kent Yazıları / Neretva’nın Gerdanlığı”, Yıl: I, Nisan 1997, S.4, ss.30-32.
- BEDİR, Atıf, “Kent Yazıları / Noel Kusmuğu”, Yıl: I, Ağustos 1997, S.8, s.41.
- BEDİR, Atıf, “Kent Yazıları / Denizdeki Sığınak”, Yıl: I, Kasım 1997, S.11, ss.21-22.
- BEDİR, Atıf, “Yalnız Bir Adam”, Yıl: II, Mart 1998, S.15, s.63.
- BEDİR, Atıf, “Kent Yazıları / Lirik Düşünceler”, Yıl: II, Nisan 1998, S.16, ss.41-42.
- BEDİR, Atıf, “Kent Yazıları / Alanlar Issız”, Yıl: II, Ağustos 1998, S.20, ss.33-34.
- BEDİR, Atıf, “Kent Yazıları / Skrik”, Yıl: II, Kasım 1998, S.23, ss.59-60.
- BEDİR, Atıf, “Hayal Yazılar / Elif Düşmüş Suya”, Yıl: V, Nisan 2001, S.52, ss.9-11.
- BEDİR, Atıf, “Hayal Yazılar / Alıç Ağacı”, Yıl: V, Kasım 2001, S.59, ss.69-70.
- BURCKHARDT, Titus, “Simyanın Doğası ve Dili”, çev. Mehmet Temelli, Yıl: III, Haziran 1999, S.30, ss.29-35.
- CUBRAN, Cubran Halil, “Arzulu Menekşe”, çev. Metin Parıldı, Yıl: I, Nisan 1997, S.4, ss.79-81.
- CUBRAN, Cubran Halil, “Mezar Kazıcısı”, çev. Metin Parıldı, Yıl: I, Haziran 1997, S.6, s.29.
- CUMMINGS, E. E., “Bir Tanıtım”, çev. Süleyman Sahra, Yıl: III, Aralık 1999, S.36, ss.56-57.

- CUMMINGS, E. E., “Bir Şairin Öğrencilere Tavsiyesi”, çev. Samet Köse, Yıl: IV, Temmuz 2000, S.43, s.83.
- ÇAĞAN, Kenan, “Haber(siz)siniz Yanılsama Değil Gerçek”, Yıl: V, Mart 2001, S.51, ss.84-86.
- ÇAĞLAR, Yusuf, “Yazı Defteri”, Yıl: I, Nisan 1997, S.4, ss.36-38.
- ÇAĞLAR, Yusuf, “Yazı Defteri / Haminne”, Yıl: I, Haziran 1997, S.6, ss.47-48.
- ÇAĞLAR, Yusuf, “Yazı Defteri / Aşk Bahsi”, Yıl: I, Ağustos 1997, S.8, ss.53-55.
- ÇAĞLAR, Yusuf, “Yazı Defteri / Aşk Bahsi”, Yıl: I, Ekim 1997, S.10, ss.54-55.
- ÇAĞLAR, Yusuf, “Yazı Defteri / Aşk Bahsi”, Yıl: III, Ocak 1999, S.25, ss.28-29.
- ÇAĞLAR, Yusuf, “Yazı Defteri / Aşk Bahsi”, Yıl: III, Nisan 1999, S.28, ss.40-41.
- ÇAĞLAR, Yusuf, “Yazı Defteri / Aşk Bahsi”, Yıl: III, Temmuz 1999, S.31, ss.54-55.
- ÇAĞLAR, Yusuf, “Yazı Defteri / Aşk Bahsi”, Yıl: III, Ağustos 1999, S.32, ss.13-15.
- ÇAKIR, Erdal, “Sır I”, Yıl: II, Nisan 1998, S.16, ss.3-4.
- ÇAKIR, Erdal, “Sır II”, Yıl: II, Eylül 1998, S.21, ss.38-39.
- ÇAKIR, Erdal, “Sır III”, Yıl: II, Kasım 1998, S.23, ss.5-7.
- ÇAKIR, Erdal, “Tarihe Dokunuş”, Yıl: III, Temmuz 1999, S.31, ss.30-35.
- ÇINAR, Ali, “Güvercin Kanadıyla I / Sevgili Hüdayi”, Yıl: III, Kasım 1999, S.35, ss.77-78.
- ÇINAR, Ali, “Güvercin Kanadıyla II / Sevgili Ebûbekir”, Yıl: III, Aralık 1999, S.36, ss.81-83.
- ÇINAR, Ali, “Güvercin Kanadıyla III”, Yıl: IV, Ocak 2000, S.37, ss.74-75.
- ÇINAR, Ali, “Güvercin Kanadıyla IV”, Yıl: IV, Şubat 2000, S.38, ss.73-74.
- ÇİFTÇİ, Cemil, “Yalnızlığı Yaşamak”, Yıl: I, Ağustos 1997, S.8, ss.67-68.
- ÇİFTÇİ, Cemil, “Sorumluluk Bilinci”, Yıl: I, Aralık 1997, S.12, ss.103-104.
- ÇİFTÇİ, Cemil, “Haliç’in Donanması”, Yıl: III, Haziran 1999, S.30, ss.62-64.
- ÇİFTÇİ, Cemil, “Sükutun Vakti Geçti”, Yıl: III, Eylül-Ekim 1999, S.33-34, ss.130-131.
- DAĞ, Davut, “Pırıl Pırıl”, Yıl: I, Nisan 1997, S.4, s.9.
- DAĞ, Davut, “Alabildiğine”, Yıl: I, Ekim 1997, S.10, ss.11-12.
- DALLAS, Ian, “König’in Kararı”, çev. Süleyman Sahra, Yıl: I, Mart 1997, S.3, ss.64-68.
- DANIŞ, Münire, “Şu Kırık Kalbi Dinle”, Yıl: II, Mart 1998, S.15, ss.71-74.

- DANIŞ, Münire, “Öykünün Gizil Gücü”, Yıl: V, Ocak 2001, S.49, ss.37-38.
- DANIŞ, Münire, “Anlatılamayan Öyküler Üzerine”, Yıl: V, Nisan 2001, S.52, ss.77-79.
- DEMİRCİ, İbrahim, “Kâbe’nin Yolları”, Yıl: I, Nisan 1997, S.4, ss.6-8.
- DEMİRCİ, İbrahim, “Kemal Çiçekoğlu İlhami’ye Dair”, Yıl: I, Haziran 1997, S.6, ss.71-76.
- DEMİRCİ, İbrahim, “Diri Çiçek”, Yıl: II, Mart 1998, S.15, ss.60-62.
- DEMİRCİ, İbrahim, “Yazı Sorgulaması”, Yıl: II, Ekim 1998, S.22, ss.13-14.
- EFKÂR, Numan, “Gürül Gürül Şiir”, Yıl: I, Aralık 1997, S.12, s.105.
- EFKÂR, Numan, “Edebiyat ve Masumiyet”, Yıl: II, Ocak 1998, S.13, ss.73-74.
- EFKÂR, Numan, “Maske ve Dil”, Yıl: II, Haziran 1998, S.18, ss.6-7.
- EFKÂR, Numan, “Sancısız Doğum”, Yıl: II, Ekim 1998, S.22, ss.64-66.
- EKEN, M. Çağrı, “Bundandır İşte Benim Yaşamaya Katlanmam”, Yıl: I, Aralık 1997, S.12, s.109.
- ELİF BETÜL, “Japon Yapıştırıcısı”, Yıl: III, Ağustos 1999, S.32, ss.64-65.
- ERİNÇ, Ömer, “Şiir ve Hayat”, Yıl: II, Şubat 1998, S.14, ss.3-5.
- ERİNÇ, Ömer, “Seferi Yazılar / Kameradaki Görüntü”, Yıl: II, Nisan 1998, S.16, ss.16-17.
- ERİNÇ, Ömer, “Şiir Dilinin Hâlleri”, Yıl: II, Mayıs 1998, S.17, ss.53-55.
- ERİNÇ, Ömer, “Seferi Yazılar / Kerameti Kendinden Menkul Sima”, Yıl: II, Temmuz 1998, S.19, ss.43-46.
- ERİNÇ, Ömer, “Şiirde Anlamın Aktığı Irmak”, Yıl: II, Eylül 1998, S.21, ss.48-49.
- ERİNÇ, Ömer, “Seferi Yazılar / Kandilleri Kalbimiz Kalan Hayat”, Yıl: III, Şubat-Mart 1999, S.26-27, ss.57-60.
- ERİNÇ, Ömer, “Seferi Yazılar / Menkıbesini Okuyan Dağların Türküsü”, Yıl: III, Kasım 1999, S.35, ss.7-9.
- ERİNÇ, Ömer, “Seferi Yazılar / Şimal Çöllerini Yakan Şamil Fırtınası”, Yıl: III, Aralık 1999, S.36, ss.70-72.
- ERİNÇ, Ömer, “Seferi Yazılar / Hayatın Anlamı Irmaklarına Açılmak”, Yıl: IV, Şubat 2000, S.38, ss.64-66.
- ERİNÇ, Ömer, “Seferi Yazılar / Ötekinin Hikâyesi”, Yıl: V, Mart 2001, S.51, ss.64-71.

- ERİNÇ, Ömer, “Seferi Yazılar / Ölü Seviciler Teknesi”, Yıl: V, Kasım 2001, S.59, ss.24-26.
- ERİNÇ, Ömer, “Seferi Yazılar / Renklerin Alacasından Kıyametler Getirir Seyyah”, Yıl: V, Aralık 2001, S.60, ss.61-63.
- ERSÖZ, İlkay, “Sis Treni”, Yıl: IV, Ağustos 2000, S.44, s.87.
- GÖÇER, Ali, “Düş Güzeldir”, Yıl: I, Ocak 1997, S.1, ss.38-39.
- GÖÇER, Ali, “Dilin Tanıklığı”, Yıl: I, Şubat 1997, S.2, ss.10-12.
- GÖÇER, Ali, “Şiir Hafızası”, Yıl: I, Mart 1997, S.3, ss.30-33.
- GÖÇER, Ali, “Hüzün Çiçeği”, Yıl: I, Haziran 1997, S.6, s.88.
- GÖÇER, Ali, “Kalemin Ateş Alması”, Yıl: I, Haziran 1997, S.6, ss.8-10.
- GÖÇER, Ali, “Kara Yazılar / Işığın İpilediği Anlar”, Yıl: I, Ekim 1997, S.10, s.5-8.
- GÖÇER, Ali, “Varoluş Tedirginliği”, Yıl: I, Aralık 1997, S.12, ss.40-42.
- GÖÇER, Ali, “İma Sözleri”, Yıl: II, Haziran 1998, S.18, ss.23-25.
- GÖÇER, Ali, “İma Yazıları I”, Yıl: II, Ağustos 1998, S.20, s.3-7.
- GÖÇER, Ali, “İma Yazıları II”, Yıl: II, Eylül 1998, S.21, ss.50-55.
- GÖÇER, Ali, “İma Yazıları III”, Yıl: II, Ekim 1998, S.22, ss.26-32.
- HARMANCI, Mehmet, “Sinemaskop Yazılar: Gölge ve Görüntü & Gökten Çalınan Ateş & Cemalım Cemalım”, Yıl: IV, Aralık 2000, S.48, ss.93-94.
- KABBANİ, Nizar, “Yatağımın Çevresindeki Yurt”, çev. İbrahim Demirci, Yıl: II, Ocak 1998, S.13, ss.30-32.
- KABBANİ, Nizar, “Ben Beyrut: Bir Kentin Günlükleri 1-4”, çev. İbrahim Demirci, Yıl: II, Kasım 1998, S.22, ss.56-60.
- KABBANİ, Nizar, “Bir Kentin Günlükleri 5-8”, çev. İbrahim Demirci, Yıl: II, Kasım 1998, S.23, ss.72-73.
- KABBANİ, Nizar, “Bir Kentin Günlükleri 9-13”, çev. İbrahim Demirci, Yıl: II, Aralık 1998, S.24, ss.61-63.
- KABBANİ, Nizar, “Bir Kentin Günlükleri 14-17”, çev. İbrahim Demirci, Yıl: III, Ocak 1999, S.25, ss.62-64.
- KABBANİ, Nizar, “Bir Kentin Günlükleri 18-22”, çev. İbrahim Demirci, Yıl: III, Şubat-Mart 1999, S.26-27, ss.74-77.
- KAHRAMAN, Mehmet, “Delisi”, Yıl: II, Ocak 1998, S.13, ss.52-57.
- KAHRAMAN, Mehmet, “Delisi”, Yıl: II, Mart 1998, S.15, ss.48-50.

- KARABULUT, Kemal, “Kime Ne Söyleyesin”, Yıl: III, Kasım 1999, S.35, ss.79-80.
- KARAÇALI, Ali, “Sükutun Derin Sularında”, Yıl: I, Ocak 1997, S.1, ss.17-19.
- KARAÇALI, Ali, “Kalbimizin Ritmini Kim Bozuyor?”, Yıl: I, Şubat 1997, S.2, ss.43-45.
- KARAÇALI, Ali, “Her Şey Eninde Sonunda Sessizdir”, Yıl: I, Haziran 1997, S.6, ss.80-83.
- KARAÇALI, Ali, “Ayna ve Suret”, Yıl: II, Eylül 1998, S.21, ss.3-4.
- KARADENİZ, Abdürrahim, “Bir Halkı Dinlemek”, Yıl: I, Ocak 1997, S.1, ss.75-76.
- KARADENİZ, Abdürrahim, “Bir Halkı Dinlemek II”, Yıl: I, Şubat 1997, S.2, s.38.
- KARADENİZ, Abdürrahim, “Değirmen Gibi Mekânlarda”, Yıl: I, Haziran 1997, S.6, s.25.
- KARADENİZ, Abdürrahim, “Bir Yayla Düşü”, Yıl: I, Kasım 1997, S.11, ss.41-42.
- KARADENİZ, Abdürrahim, “Tutunmak”, Yıl: II, Mart 1998, S.15, ss.3-4.
- KARADENİZ, Abdürrahim, “Öteki”, Yıl: II, Temmuz 1998, S.19, ss.14-15.
- KARADENİZ, Abdürrahim, “Bir Gül Gibi Sebepsiz”, Yıl: III, Ocak 1999, S.25, ss.11-12.
- KARADENİZ, Abdürrahim, “Denk Düştüğümüz Kendi Gerçekliğimizdir”, Yıl: III, Haziran 1999, S.30, ss.17-19.
- KARADENİZ, Abdürrahim, “Bakmak ve Dinlemek”, Yıl: III, Kasım 1999, S.35, ss.10-11.
- KARADENİZ, Abdürrahim, “Kırılan Büyülü Aynalar”, Yıl: III, Aralık 1999, S.36, ss.13-17.
- KARADENİZ, Abdürrahim, “Kırılmayan”, Yıl: IV, Ocak 2000, S.37, ss.28-29.
- KARADENİZ, Abdürrahim, “Bilmek Eylemi”, Yıl: V, Şubat 2001, S.50, ss.8-9.
- KARADENİZ, Abdürrahim, “İç Eylem Bilgisi”, Yıl: V, Nisan 2001, S.52, ss.6-8.
- KARADENİZ, Abdürrahim, “Bağbozumu”, Yıl: V, Kasım 2001, S.59, s.17.
- KARAKURT, İsmail, “pörçük meşkler / Rüzgârlardan Sızan Işık”, Yıl: III, Haziran 1999, S.30, ss.8-10.
- KARAKURT, İsmail, “pörçük meşkler / Kaybolanlar İçin Mermer Mevsim”, Yıl: IV, Mart 2000, S.39, ss.9-10.
- KARAKURT, İsmail, “pörçük meşkler / Kır Odası”, Yıl: IV, Nisan 2000, S.40, ss.34-35.

- KAYA, Rahmi, “Yağmura Yakalanmış Yazılar / İbn-i Sina, Mart 1996”, Yıl: I, Ocak 1997, S.1, ss.24-25.
- KAYA, Rahmi, “Yağmura Yakalanmış Yazılar / Doğu Ekspresi 1966-76”, Yıl: I, Şubat 1997, S.2, ss.55-57.
- KAYA, Rahmi, “Yağmura Yakalanmış Yazılar / Çoban Yıldızı – Çınar Altı Nisan 1982”, Yıl: I, Mart 1997, S.3, ss.8-9.
- KAYA, Rahmi, “Yağmura Yakalanmış Yazılar / Fünye Pastanesi, Ankara Mart 1997”, Yıl: I, Nisan 1997, S.4, ss.42-43.
- KAYA, Rahmi, “Yağmura Yakalanmış Yazılar / Cep Savaşı Ankara Nisan 1997”, Yıl: I, Mayıs 1997, S.5, ss.21-22.
- KAYA, Rahmi, “Kitap Öfkesi”, Yıl: I, Mayıs 1997, S.5, s.81.
- KAYA, Rahmi, “Yağmura Yakalanmış Yazılar 19 Eylül 1984 Ankara”, Yıl: I, Ağustos 1997, S.8, ss.42-43.
- KAYA, Rahmi, “Yağmura Yakalanmış Yazılar / Konya Haziran 1986”, Yıl: I, Kasım 1997, S.11, ss.12-13.
- KAYA, Rahmi, “Yağmura Yakalanmış Yazılar / Gece Mavisi İstanbul Temmuz 1982”, Yıl: I, Aralık 1997, S.12, ss.43-44.
- KAYA, Rahmi, “Yağmura Yakalanmış Yazılar”, Yıl: II, Ocak 1998, S.13, ss.26-28.
- KAYA, Rahmi, “Yağmura Yakalanmış Yazılar / Kırk Ambar”, Yıl: II, Mart 1998, S.15, ss.20-22.
- KAYA, Rahmi, “Yağmura Yakalanmış Yazılar / Mektup”, Yıl: II, Nisan 1998, S.16, s.30.
- KAYA, Rahmi, “Yağmura Yakalanmış Yazılar / Ben Her Bahar Ülser Olurum”, Yıl: II, Temmuz 1998, S.19, ss.34-36.
- KAYA, Rahmi, “Yağmura Yakalanmış Yazılar / ... Ve Şarkı Ve Sabır Ve Yağmur”, Yıl: II, Ağustos 1998, S.20, ss.10-11.
- KAYA, Rahmi, “Yağmura Yakalanmış Yazılar / Batum – Temmuz Doksan Yedi”, Yıl: II, Eylül 1998, S.21, ss.5-7.
- KAYA, Rahmi, “Yağmura Yakalanmış Yazılar / Şiir Mektubu – Kırıkkale – 1976”, Yıl: II, Ekim 1998, S.22, ss.22-25.
- KAYA, Rahmi, “Vav Yorumları”, Yıl: II, Kasım 1998, S.23, ss.15-16.

- KELEŞ, Zülfiye, “Bir Hayatı Akorda Uğraşırken”, Yıl: IV, Nisan 2000, S.40, ss.88-89.
- KILIÇARSLAN, İsmail, “Bireysel Yorumlamamalar Tarihinden Seçmeler”, Yıl: II, Kasım 1998, S.23, ss.24-25.
- KILIÇARSLAN, İsmail, “Hem de Ne Geceydi”, Yıl: II, Aralık 1998, S.24, ss.35-36.
- KILIÇARSLAN, İsmail, “Kupkuru Bembeyaz Bir Yaz”, Yıl: III, Eylül-Ekim 1999, S.33-34, ss.45-47.
- KOÇ, Turan, “Zuhül”, Yıl: I, Aralık 1997, S.12, ss.11-12.
- KORKMAZ, Durmuş, “Bir Umutla Akmak”, Yıl: I, Eylül 1997, S.9, s.59-61.
- KÖROĞLU, Emin, “Koro”, Yıl: III, Haziran 1999, S.30, ss.61-62.
- KÖROĞLU, Emin, “Juju”, Yıl: III, Eylül-Ekim 1999, S.33-34, ss.48-49.
- KUVVET, Hasan, “Fotoğraf Okumaları”, Yıl: II, Ekim 1998, S.22, s.
- KUVVET, Hasan, “Fotoğraf Okumaları / Afişin Portresi”, Yıl: II, Kasım 1998, S.23, ss.57-58.
- KUVVET, Hasan, “Fotoğraf Okumaları”, Yıl: III, Ağustos 1999, S.32, ss.52-53.
- LEKESİZ, Ömer, “Sır”, Yıl: III, Eylül-Ekim 1999, S.33-34, ss.99-105.
- LEKESİZ, Ömer, “Yollar Senin...”, Yıl: V, Şubat 2001, S.50, ss.10-11.
- MERT, Necati, “Karani Dayı’nın Evi”, Yıl: III, Eylül-Ekim 1999, S.33-34, ss.15-16.
- METİN, Ali K., “Can Yücel’e Mektup”, Yıl: III, Eylül-Ekim 1999, S.33-34, s.128-130.
- METİN, Ali K., “Yaşasın Gol”, Yıl: IV, Temmuz 2000, S.43, ss.86-88.
- MİCHEL, Albin, “İki Âlem”, çev. Mete Çamdereli, Yıl: I, Mart 1997, S.3, ss.52-54.
- MUSTAFA MUHARREM, “Yazmak Bir Suikast Tasarlamaktır”, Yıl: II, Mart 1998, S.15, ss.23-24.
- MUSTAFA MUHARREM, “Yedi Pepegî Kroki”, Yıl: II, Mayıs 1998, S.17, s.37.
- MUSTAFA MUHARREM, “Mazlumluk İmkânı”, Yıl: II, Haziran 1998, S.18, ss.3-5.
- MUSTAFA MUHARREM, “Kınama Gongunu Susturmak”, Yıl: II, Temmuz 1998, S.19, ss.8-11.
- MUSTAFA MUHARREM, “Firesiz Bakış”, Yıl: II, Eylül 1998, S.21, ss.46-47.
- MUSTAFA MUHARREM, “Şamanın Aydınlaşması”, Yıl: II, Ekim 1998, S.22, s.3-5.
- MUSTAFA MUHARREM, “Şamanın Aydınlaşması II”, Yıl: II, Kasım 1998, S.23, ss.8-9.

- MUSTAFA MUHARREM, “Şamanın Aydınlaşması IIP”, Yıl: III, Aralık 1998, S.24, ss.5-7.
- MUSTAFA MUHARREM, “Şamanın Aydınlaşması IV”, Yıl: III, Ocak 1999, S.25, ss.13-15.
- MUSTAFA MUHARREM, “Şairin Kim Olduğundan Kime Ne”, Yıl: III, Haziran 1999, S.30, ss.41-43.
- MUSTAFA MUHARREM, “Şiir ve Gelenek”, Yıl: III, Ağustos 1999, S.32, ss.7-9.
- MUSTAFA MUHARREM, “Şiirin Fiilleri Hakkında”, Yıl: III, Eylül-Ekim 1999, S.33-34, ss.61-62.
- MUSTAFA MUHARREM, “Şiir, Ses ve Öznenin Siyaseti”, Yıl: IV, Nisan 2000, S.40, ss.24-27.
- MUSTAFA MUHARREM, “Şiirin Yargısı ya da Dilsel Bir Mahşer Olarak Şiir”, Yıl: IV, Temmuz 2000, S.43, ss.67-69.
- MUSTAFA MUHARREM, “Şiir, Doğa ve Çıplaklaşma”, Yıl: IV, Eylül 2000, S.45, ss.32-34.
- OĞUZ, Hayrettin, “Gönül Dağı’nın Sakinleri”, Yıl: IV, Şubat 2000, S.38, ss.77-80.
- OĞUZ, Hayrettin, “Türkü ve Ahlâk”, Yıl: V, Kasım 2001, S.59, ss.59-65.
- ORÇAN, Mustafa, “Eyfel Kulesi’nin Doruklarında Bir Doğulu”, Yıl: I, Aralık 1997, S.12, ss.105-107.
- ORÇAN, Mustafa, “Galata’nın Semazenleri”, Yıl: III, Kasım 1999, S.35, ss.83-85.
- ORHANOĞLU, Hayrettin, “Gül Ertesi Yazıları I”, Yıl: IV, Haziran 2000, S.42, ss.11-18.
- ORHANOĞLU, Hayrettin, “Gül Ertesi Yazıları II”, Yıl: IV, Eylül 2000, S.45, ss.8-11.
- ORHANOĞLU, Hayrettin, “Gül Ertesi Yazıları III”, Yıl: IV, Aralık 2000, S.48, ss.17-20.
- ORHANOĞLU, Hayrettin, “Gül Ertesi Yazıları IV”, Yıl: V, Ocak 2001, S.49, ss.10-13.
- ORHANOĞLU, Hayrettin, “Gül Ertesi Yazıları V”, Yıl: V, Ekim 2001, S.58, ss.15-19.
- ÖLMEZ, Mehmet, “Eski Türk Şiirine Kısa Bir Bakış”, Yıl: V, Mayıs – Temmuz 2001, S.53-55, ss.7-14.
- ÖLÜÇ, Esver, “Dil ve İtaat”, Yıl: II, Temmuz 1998, S.19, ss.12-13.

- ÖLÜÇ, Esver, “Dil ve Edebiyat”, Yıl: II, Ağustos 1998, S.20, ss.8-9.
- ÖLÜÇ, Esver, “Söz ve İrade”, Yıl: II, Eylül 1998, S.21, ss.24-25.
- ÖLÜÇ, Esver, “Sözü Iskalamak”, Yıl: II, Ekim 1998, S.22, ss.11-12.
- ÖLÜÇ, Esver, “Değer Sömürüsü”, Yıl: III, Ocak 1999, S.25, ss.24-25.
- ÖLÜÇ, Esver, “Bağ”, Yıl: III, Şubat-Mart 1999, S.26-27, ss.92-94.
- ÖLÜÇ, Esver, “Kalem ve Kir”, Yıl: III, Nisan 1999, S.28, ss.3-5.
- ÖLÜÇ, Esver, “Mütemadiyen Seçim”, Yıl: III, Haziran 1999, S.30, ss.20-21.
- ÖLÜÇ, Esver, “Bir’in Eylemi”, Yıl: III, Temmuz 1999, S.31, ss.7-9.
- ÖLÜÇ, Esver, “Unutmak”, Yıl: III, Ağustos 1999, S.32, ss.44-45.
- ÖLÜÇ, Esver, “Bir Yazıyı Yazamamak”, Yıl: III, Eylül-Ekim 1999, S.33-34, s.9.
- ÖLÜÇ, Esver, “Gergin Tetik”, Yıl: III, Aralık 1999, S.36, ss.34-35.
- ÖLÜÇ, Esver, “Gül Açar I”, Yıl: IV, Şubat 2000, S.38, ss.8-11.
- ÖLÜÇ, Esver, “Gül Açar II”, Yıl: IV, Nisan 2000, S.40, ss.12-14.
- ÖLÜÇ, Esver, “Şairin Nefesi Dile İyi Gelir”, Yıl: IV, Temmuz 2000, S.43, ss.30-32.
- ÖLÜÇ, Esver, “Dilin Orucu”, Yıl: IV, Aralık 2000, S.48, ss.15-16.
- ÖLÜÇ, Esver, “Kelimenin Şairle İmtihani”, Yıl: V, Aralık 2001, S.60, ss.30-31.
- ÖZBAHÇE, Osman, “Net Piknik”, Yıl: II, Şubat 1998, S.14, ss.69-71.
- ÖZBAHÇE, Osman, “Tec Orhan Veli Tec”, Yıl: II, Haziran 1998, S.18, ss.34-37.
- ÖZBAHÇE, Osman, “Yazıda Anlam mı Olurmuş”, Yıl: II, Kasım 1998, S.23, ss.26-27.
- ÖZBAHÇE, Osman, “Aşk Tanesinden Mahvolan Kokteyl”, Yıl: II, Aralık 1998, S.24, ss.71-72.
- ÖZBAHÇE, Osman, “Derinlik Korkusu”, Yıl: III, Haziran 1999, S.30, ss.47-49.
- ÖZBAHÇE, Osman, “Kelebek Çırpınması”, Yıl: III, Aralık 1999, S.36, ss.54-55.
- ÖZBAHÇE, Osman, “Şifreyi Çözdüm Mehdi Kesin”, Yıl: IV, Mayıs 2000, S.41, ss.86-88.
- ÖZBAHÇE, Osman, “Garajın Apartmanı Kaldı Bende”, Yıl: IV, Haziran 2000, S.42, ss.87-88.
- ÖZBAHÇE, Osman, “Derinlerden Bir Ezan Sesi Geliyor Etimden”, Yıl: IV, Ağustos 2000, S.44, ss.89-90.
- ÖZCAN, Gökhan, “Yalan Dünya”, Yıl: I, Ocak 1997, S.1, ss.33-36.
- ÖZCAN, Gökhan, “CEVAP VER Sus Sonra”, Yıl: IV, Ocak 2000, S.37, ss.82-84.

- ÖZDENÖREN, Alâeddin, “Yalnızlığım Yalnız Değil”, Yıl: V, Aralık 2001, S.60, ss.28-29.
- ÖZDENÖREN, Rasim, “Köpekler”, Yıl: I, Mayıs 1997, S.5, ss.19-20.
- ÖZDENÖREN, Rasim, “Köpekler”, Yıl: I, Haziran 1997, S.6, ss.33-36.
- ÖZGÜL, Eriş, “Masal Masal İçinde”, Yıl: V, Kasım 2001, S.59, ss.41-43.
- ÖZGÜL, Eriş, “Kimyacı”, Yıl: V, Aralık 2001, S.60, ss.98-99.
- ÖZYURT, Cevat, “Carrel Bu Meçhul”, Yıl: II, Şubat 1998, S.14, ss.26-29.
- ÖZYURT, Cevat, “Carrel Bu Meçhul”, Yıl: II, Mart 1998, S.15, ss.42-46.
- PALA, Hüseyin, “Yani... Ne Başladık Ne Bitirdik”, Yıl: IV, Haziran 2000, S.42, ss.44-45.
- POUND, Ezra, “Bankalar”, çev. Süleyman Sahra, Yıl: I, Nisan 1997, S.4, ss.71-72.
- POUND, Ezra, “Yehova Dönemi Bürokrasi”, çev. Süleyman Sahra, Yıl: I, Eylül 1997, S.9, ss.19-23.
- POUND, Ezra, “Devlet”, çev. Süleyman Sahra, Yıl: II, Mart 1998, S.15, ss.9-11.
- POUND, Ezra, “İmgeciliğe Dair”, çev. Süleyman Sahra, Yıl: II, Mayıs 1998, S.17, ss.30-33.
- POUND, Ezra, “Şiirin Bilgeliği”, çev. Süleyman Sahra, “Yıl: II, Mayıs 1998, S.17, s.33-36.
- POUND, Ezra, “Axiomata”, çev. Süleyman Sahra, Yıl: II, Aralık 1998, S.24, ss.49-52.
- SAHRA, Süleyman, “Aşk İmiş / Bir Kıl ü Kâl Alemde / Ancak”, Yıl: I, Kasım 1997, S.11, s.87.
- SAHRA, Süleyman, “Gel Gör Beni Aşk Neyledi”, Yıl: I, Aralık 1997, S.12, ss.36-37.
- SAHRA, Süleyman, “Ne Yıldım Ama”, Yıl: II, Ocak 1998, S.13, ss.58-60.
- SAHRA, Süleyman, “Maçı Gördüm”, Yıl: II, Temmuz 1998, S.19, ss.5-7.
- SAHRA, Süleyman, “Babasız Oğul Oğulsuz Baba”, Yıl: II, Eylül 1998, S.21, ss.22-23.
- SAHRA, Süleyman, “Baba-Oğul / Oğul-Baba”, Yıl: II, Ekim 1998, S.22, ss.6-7.
- SAHRA, Süleyman, “Yine Yeni”, Yıl: III, Temmuz 1999, S.31, ss.3-6.
- SAHRA, Süleyman, “Ne Yani, Bir Gül Gibi Kımıltısız Yaşamak Marifet Değil mi?”, Yıl: III, Şubat-Mart 1999, S.26-27, ss.22-25.
- SAHRA, Süleyman, “Yok Oluş”, Yıl: III, Eylül-Ekim 1999, S.33-34, ss.4-6.

- SAHRA, Süleyman, “Bir Boğa Güreşi Öyküsü Değildir”, Yıl: IV, Temmuz 2000, S.43, ss.20-26.
- SALİ, Ali, “Kraliçe’ye Mektuplar 1-2”, Yıl: I, Ocak 1997, S.1, ss.85-86.
- SALİ, Ali, “Kraliçe’ye Mektuplar 3”, Yıl: I, Mart 1997, S.3, ss.58-60.
- SALİ, Ali, “Kraliçe’ye Mektuplar 4”, Yıl: I, Nisan 1997, S.4, ss.68-70.
- SAYAR, Kemal, “An Fotoğrafları”, Yıl: IV, Haziran 2000, S.42, ss.50-51.
- SCHUON, Frithjof, “Evrensel Sanatın İlke ve Kıstasları”, çev. Ramazan Dikmen, Yıl: III, Nisan 1999, S.28, ss.19-23.
- SEVİL, Muharrem, “Giden Bir ‘Son Âşık’tı; Sadece Sadece Sanatçı Değil”, Yıl: III, Şubat-Mart 1999, S.26-27, ss.122-124.
- SEVİL, Muharrem, “Sevda Duvarı”, Yıl: IV, Ocak 2000, S.37, ss.31-35.
- SEVİL, Muharrem, “Sırf Eve Dönelim Diye Yerler Mühürlendi”, Yıl: IV, Aralık 2000, S.48, ss.12-14.
- SEVİL, Muharrem, “Nedir Ki Bizi Var Kılan”, Yıl: V, Ocak 2001, S.49, ss.14-15.
- SEVİL, Muharrem, “Peki, Hüznün Rengi Ne...”, Yıl: V, Şubat 2001, S.50, ss.28-30.
- SEVİL, Muharrem, “Show Must Go On”, Yıl: V, Mart 2001, S.51, ss.9-11.
- SEVİL, Muharrem, “Baharla Nasıl Bir İlgi Kurulabilir Ki Yüreğine Mukayyet Ol Denildiğinde”, Yıl: V, Ağustos 2001, S.56, ss.24-25.
- SEVİL, Muharrem, “Aşkın Tenhalığı...”, Yıl: V, Eylül 2001, S.57, ss.61-62.
- SEVİL, Muharrem, “Bir Gülü Koklamak”, Yıl: V, Ekim 2001, S.58, ss.52-53.
- SEVİL, Muharrem, “Yolcu Ol(mak) Yeryüzünde...”, Yıl: V, Kasım 2001, S.59, ss.44-45.
- SEVİL, Muharrem, “Aşk Ne Zaman Aşk...”, Yıl: V, Aralık 2001, S.60, ss.64-65.
- SEYİT, Ömer, “Hem Okudum Hem Yazdım”, Yıl: III, Ağustos 1999, S.32, ss.65-67.
- SOLAK, Mehmet, “Okumanın Neresindeyiz?”, Yıl: II, Haziran 1998, S.18, ss.77-78.
- SOLAK, Mehmet, “Yarım Oluyorum”, Yıl: II, Eylül 1998, S.21, ss.63-65.
- SOLAK, Mehmet, “III. Mütemediyen Köksalan”, Yıl: II, Ekim 1998, S.22, ss.61-62.
- SOLAK, Mehmet, “Arzuhâl”, Yıl: III, Şubat-Mart 1999, S.26-27, s.107.
- SOLAK, Mehmet, “Denize Gel & Yaz”, Yıl: III, Ağustos 1999, S.32, ss.54-56.
- SOLAK, Mehmet, “Ne Vardı?”, Yıl: IV, Şubat 2000, S.38, s.69.
- SOLAK, Mehmet, “Her Şey Çöl???””, Yıl: IV, Mart 2000, S.39, ss.45-47.
- SOLAK, Mehmet, “Yok Say Beni” & “Aradayız”, Yıl: V, Mart 2001, S.51, ss.72-74.

- SOLAK, Mehmet, “Öteki Kırgınlık” & “Beni Kim Gördü”, Yıl: V, Nisan 2001, S.52, ss.40-41.
- SOLAK, Mehmet, “Gelmiş Bulundum”, Yıl: V, Ekim 2001, S.58, ss.46-47.
- SOLAK, Mehmet, “Bilemezsin”, Yıl: V, Kasım 2001, S.59, ss.74-75.
- SOYLU, Korkut, “Elbet Robinson da Şiir Okur”, Yıl: III, Nisan 1999, S.28, ss.63-67.
- SOYLU, Korkut, “Bendeki Aşk Sendeki Güzellik”, Yıl: IV, Temmuz 2000, S.43, ss.49-51.
- SÖĞÜT, Osman, “Şiir Bahardır”, Yıl: II, Aralık 1998, S.24, ss.33-34.
- STEINER, George, “Tali Şehir 1-2”, çev. Süleyman Sahra, Yıl: III, Kasım 1999, S.35, ss.22-24.
- STEINER, George, “Tali Şehir 3”, çev. Süleyman Sahra, Yıl: III, Aralık 1999, S.36, ss.67-70.
- SU, Hüseyin, “Değın, Denli ve Karşın”, Yıl: I, Mart 1997, S.3, ss.81-82.
- SU, Hüseyin, “Afife Abla Ağlıyor”, Yıl: I, Mayıs 1997, S.5, s.79.
- SU, Hüseyin, “Belleğimizin Cepleri”, Yıl: I, Ekim 1997, S.10, ss.82-83.
- SU, Hüseyin, “İstanbul’un Orta Yeri Tiyatro”, Yıl: I, Kasım 1997, s.11, ss.89-90.
- SU, Hüseyin, “Hepimiz Tehlikedeyiz”, Yıl: I, Aralık 1997, S.12, ss.8-10.
- SU, Hüseyin, “Ateş Emri”, Yıl: II, Ocak 1998, S.13, ss.3-5.
- SU, Hüseyin, “Muhafazakâr Körlük ve Bohem, Entelektüel Körlük”, Yıl: II, Ocak 1998, S.13, s.72.
- SU, Hüseyin, “Gittikçe Daralan Bir Kuşatma Altındayız”, Yıl: II, Mayıs 1998, S.17, ss.3-6.
- SU, Hüseyin, “Zaman Yongaları / İstanbul Çarpması”, Yıl: II, Ağustos 1998, S.20, ss.17-23.
- SU, Hüseyin, “Zaman Yongaları / Saçlarımıza Yıldız Düştü”, Yıl: II, Kasım 1998, S.23, ss.34-37.
- SU, Hüseyin, “Bir İsyân Ahlâkçısı”, Yıl: III, Ocak 1999, S.25, s.68-71.
- SU, Hüseyin, “Herkes Katılmalı Onur Savunmasına”, Yıl: III, Nisan 1999, S.28, ss.6-9.
- SU, Hüseyin, “Birbirimizi Ateşimizle Korumalıyız”, Yıl: III, Ağustos 1999, S.32, ss.10-12.
- SU, Hüseyin, “Kalbimizin Taburları Ateş İster”, Yıl: IV, Şubat 2000, S.38, ss.12-15.

- SU, Hüseyin, “Yenilginin ve Geleceğin Dili”, Yıl: V, Ekim 2001, S.58, ss.4-9.
- SU, Hüseyin, “Yazı İnsafsız Bir İç Kaledir”, Yıl: V, Kasım 2001, S.59, ss.18-23.
- SUNGUR, Ferhan, “Sivilleşme”, Yıl: III, Temmuz 1999, S.31, ss.36-38.
- SUNGUR, Ferhan, “Sevmek Üzerine”, Yıl: III, Ağustos 1999, S.32, ss.32-34.
- SUNGUR, Ferhan, “Toplum ve Devlet”, Yıl: III, Eylül-Ekim 1999, S.33-34, ss.10-14.
- SUNGUR, Ferhan, “Birey ve Toplumsal Roller”, Yıl: III, Kasım 1999, S.35, ss.37-39.
- SUNGUR, Ferhan, “Bilmenin Bedeli”, Yıl: III, Aralık 1999, S.36, ss.73-74.
- SURUÇLU, Abdurrahman, “Gerici Selim İleri”, Yıl: V, Ekim 2001, S.58, ss.89-90.
- ŞAHİN, Mustafa, “Kıyıya Vuranların Kıyısı”, Yıl: I, Mayıs 1997, S.5, ss.88-89.
- ŞAHİN, Mustafa, “Gel Keyfim Gel “Yıl: I, Aralık 1997, S.12, ss.33-35.
- ŞAHİN, Mustafa, “Hilmi Ağabey”, Yıl: II, Haziran 1998, S.18, ss.74-75.
- ŞAHİN, Mustafa, “Yazı Önemlidir Hayat Daha Önemlidir”, Yıl: III, Ocak 1999, S.25, ss.26-27.
- ŞAHİN, Mustafa, “Gerçek Olan Aşktır”, Yıl: IV, Nisan 2000, S.40, ss.85-86.
- ŞAKAR, Cemal, “Sevgili Ramazan”, Yıl: I, Mayıs 1997, S.5, s.80.
- ŞAKAR, Cemal, “İzlek”, Yıl: II, Ocak 1998, S.13, ss.14-17.
- ŞAKAR, Cemal, “Anlatma”, Yıl: IV, Mart 2000, S.39, ss.4-6.
- ŞAKAR, Cemal, “Kurgulamak”, Yıl: V, Nisan 2001, S.52, ss.4-5.
- TARTAR, Eda Elif, “Zaman Tırnaklamalar”, Yıl: V, Ekim 2001, S.58, s.62-63.
- TEMEL, Ali Ulvi, “Sarı Çiçek”, Yıl: II, Mart 1998, S.15, ss.64-66.
- TOSUN, Necip, “Gönlümüze Vuran Ramazan”, Yıl: I, Mayıs 1997, S.5, ss.82-83.
- TOSUN, Necip, “İzlekleri Öyküleme Biçimleri”, Yıl: I, Ağustos 1997, S.8, ss.22-23.
- TOSUN, Necip, “Ateşlerden Geçiyoruz, “Yıl: I, Aralık 1997, S.12, ss.101-102.
- TOSUN, Necip, “Ara Türler ve Öykü” Yıl: II, Eylül 1998, S.21, ss.35-37.
- TOSUN, Necip, “Hayatlar, Eserler ve Sonlar”, Yıl: II, Kasım 1998, S.23, ss.76-78.
- TOSUN, Necip, “Etme Bulma Dünyası”, Yıl: III, Şubat-Mart 1999, S.26-27, ss.121-122.
- TOSUN, Necip, “Fanilikten Ebediliğe”, Yıl: III, Eylül-Ekim 1999, S.33-34, ss.50-52.
- TOSUN, Necip, “Ses Geldi”, Yıl: III, Eylül-Ekim 1999, S.33-34, ss.7-8.
- UÇAN, Hilmi, “Aşk, ‘Ben’ Değil, ‘Sen’ Demektir”, Yıl: IV, Eylül 2000, S.45, ss.49-54.
- UMUT, Ruhan, “Yarın Ekimin Son Günü”, Yıl: IV, Haziran 2000, S.42, ss.60-63.

ÜNLÜ, Özcan, “Âkif Pirinççi veya Dedektif Kediden Notlar”, Yıl: V, Nisan 2001, S.52, ss.63-68.

VURAL, Hanifi, “Sana Bir Mektubum Var”, Yıl: II, Şubat 1998, S.14, ss.72-73.

YALSIZUÇANLAR, Sadık, “Hayırlı Traşlar”, Yıl: I, Ağustos 1997, S.8, s.75.

YALSIZUÇANLAR, Sadık, “Aşk ve Ölüm Habersiz Gelir”, Yıl: I, Eylül 1997, S.9, ss.84-85.

YALSIZUÇANLAR, Sadık, “Sevgi Çözümdür”, Yıl: I, Ekim 1997, S.10, ss.85-86.

YAVUZ, Selim, “Yazar ve Dil”, Yıl: I, Mart 1997, S.3, ss.80-81.

YAZGIÇ, Suavi Kemal, “Kuşkonmaz”, Yıl: II, Eylül 1998, S.21, ss.61-62.

YEŞİL, Kâmil, “Hayat Beş Vakittir”, Yıl: I, Nisan 1997, S.4, s.82.

YEŞİLYURT, Cahit, “İnsanın Kutsal Vadisi ve Şimdide Yaşamının Poetikası”, Yıl: II, Ocak 1998, S.13, ss.6-9.

YETİŞ, İshak, “Bu Topraklar”, Yıl: II, Haziran 1998, S.18, ss.75-76.

YILMAZ, Erol, “Niye Okumuyoruz?”, Yıl: V, Nisan 2001, S.52, ss.103-105.

YUSUF, Selahattin, “Ormanda Bir Melodinin Peşinde... / Eren Safi İçin”, Yıl: I, Ekim 1997, S.10, s.80.

YÜKSEL, Hanife, “İstanbul’un Günbatımı”, Yıl: IV, Nisan 2000, S.40, ss.87-88.

ZİYAÜDDİN, Serdar, “Kitap Medeniyeti”, çev. Mustafa Bozdemir,” Yıl: I, Ağustos 1997, S.8, ss.7-12.

ZİYAÜDDİN, Serdar, “Kitap Medeniyeti”, çev. Mustafa Bozdemir, Yıl: I, Eylül 1997, S.9, ss.8-12.

3.4.İnceleme-Eleştiri

ABAK, Şaban, “Bir Diriliş Şairi Olarak Necat Çavuş”, Yıl: III, Aralık 1999, S.36, ss.61-66.

AHMED SALİH, “Ürün Dergiciliği ile Edebiyat” Yıl: II, Ocak 1998, S.13, s.61-62.

AHMET MURAT, “Yeni, Türk, Şiir, vs.”, Yıl: IV, Şubat 2000, S.38, ss.85-86.

AKALIN, Nazir, “Hüseyin Atlansoy’un Şiir Dünyasında Metaforlar ve Sesler”, Yıl: II, Mayıs 1998, S.17, ss.60-66.

AKALIN, Nazir, “Faruk Uysal’ın Ayva Çiçeği”, Yıl: III, Nisan 1999, S.28, ss.60-62.

AKALIN, Nazir, “Tenkidin Özne ile Nesnesi”, Yıl: III, Haziran 1999, S.30, ss.66-69.

AKALIN, Nazir, “Leylâ vü Mecnunların Tartışmalı Kıyasları”, Yıl: III, Temmuz 1999, S.31, ss.73-78.

- AKALIN, Nazir, “Müstear-Leâdri Lakırdısında Güme Giden Mahlas...”, Yıl: III, Ağustos 1999, S.32, ss.71-72.
- AKALIN, Nazir, “Âlimin Sanatkârı Göremediği Rüya”, Yıl: III, Eylül-Ekim 1999, S.33-34, ss.75-77.
- AKALIN, Nazir, “Sessizlikler”, Yıl: IV, Ocak 2000, S.37, ss.76-81.
- AKALIN, Nazir, “Eski Şair Arkadaşlara Dair”, Yıl: V, Ocak 2001, S.49, ss.89-90.
- AKÇAOĞLU, Serap, “Ayrılık Sevdaya Dahil Şiiri Üzerine Bir İnceleme”, Yıl: IV, Ağustos 2000, S.44, ss.50-55.
- AKÇAY, Ahmet Sait, “Türk Öyküsünün Yeni Çehresi: Yeni Öykü ya da Bireysiz Öykü”, Yıl: IV, Ekim-Kasım 2000, S.46-47 (Türk Öykücülüğü ö.s), ss.225-227.
- AKÇAY, Ahmet Sait, “Bilimkurgu, Bilim ve Bilimsellik”, Yıl: V, Şubat 2001, S.50, ss.71-73.
- AKÇAY, Ahmet Sait, “Bilimkurgu ve Dogmatizm”, Yıl: V, Nisan 2001, S.52, ss.80-82.
- AKTAŞ, Cihan, “Daktilolu Göçebeler”, Yıl: V, Ocak 2001, S.49, ss.32-36.
- AKTAŞ, Hasan, “Nazirecilik Geleneği ve Çağdaş Şiirimizin Ufukları”, Yıl: V, Mayıs-Temmuz 2001, S.53-55 (Türk Şiiri ö.s.), ss.282-294.
- ALLEN, Walter, “Joyce ve Ulysses”, çev. Mehmet Uzman, Yıl: I, Mart 1997, S.3, ss.72-77.
- ALVER, Köksal, “Roman ve Batılılaşma İdeolojisi”, Yıl: IV, Mart 2000, S.39, ss.26-28.
- ANDAÇ, Feridun, “Yazı Yordamı İçinden Öyküye Bakarken”, Yıl: IV, Ekim-Kasım 2000, S.46-47 (Türk Öykücülüğü ö.s), ss.228-235.
- ARSLANBENZER Hakan – Mehmet Erdoğan, “Modern Türk Edebiyatında Şiir Eleştirisi”, Yıl: V, Mayıs-Temmuz 2001, S.53-55 (Türk Şiiri ö.s.), ss.372-386.
- ATİKER, Mustafa, “İdeolojik Yazılar: *Modern Bilinç ve Trendeki Yolculuk*”, Yıl: V, Şubat 2001, S.50, ss.78-84.
- ATLANSOY, Hüseyin, “Cevap Hakkı”, Yıl: II, Kasım 1998, S.23, ss.44-45 [H. Aslanbenzer’e].
- ATLANSOY, Hüseyin, “Aşk ve Ölüm Üzerine Kısa Notlar” Yıl: V, Mayıs-Temmuz 2001, S.53-55 (Türk Şiiri ö.s.), s.371.

- AVŞAR, Ziya, “Divan Şiirinin Poetik Verilerine Yeni Bir Yaklaşım Denemesi”, Yıl: V, Mayıs-Temmuz 2001, S.53-55 (Türk Şiiri ö.s.), ss.323-330.
- AY, Arif, “İkibuçuk Darbe Arası Türk Şiiri”, Yıl: V, Mayıs-Temmuz 2001, S.53-55 (Türk Şiiri ö.s.), ss.109-110.
- AY, Mehmet, “Kıyıya Vuranlar: Hayatı Kareleyen Fotoğraflar”, Yıl: I, Mayıs 1997, S.5, ss.85-87 [Ramazan Dikmen hk.].
- AYDIN, Ertuğrul, “Ellili Yıllarda Fransız ‘Yeni Roman’ Akımı”, Yıl: III, Temmuz 1999, S.31, ss.66-68.
- AYDIN, Ertuğrul, “Tanpınar’da Hayat ve Şiir”, Yıl: III, Kasım 1999, S.35, ss.50-51.
- AYDIN, Ertuğrul, “Hasma Bir Sitem Dosyası”, Yıl: V, Şubat 2001, S.50, ss.54-56.
- AYDIN, Ertuğrul, “Şiir ve Gerçek(çi)lik”, Yıl: V, Mayıs-Temmuz 2001, S.53-55 (Türk Şiiri ö.s.), ss.405-413.
- AYDIN, Ertuğrul, “Mercek Altı Yansımaları”, Yıl: V, Eylül 2001, S.57, ss.11-15.
- AYDIN, Ertuğrul, “Ahmet Hamdi Tanpınar’da Tarih ve Zaman”, Yıl: VI, Ocak 2002, S.61, ss.126-143.
- AYDOĞAN, Mustafa, “Notlar”, Yıl: II, Ekim 1998, S.22, ss.67-69.
- AYDOĞAN, Mustafa, “Albüm ve Çerçeve / Asaf Hâlet Çelebi ve Şeyh Galib”, Yıl: III, Şubat-Mart 1999, S.26-27, ss.126-127.
- AYDOĞAN, Mustafa, “Albüm ve Çerçeve / 1999 Şiir Yıllığı; Hüzün ve Tesadüf”, Yıl: III, Nisan 1999, S.28, ss.90-91.
- AYDOĞAN, Mustafa, “Albüm ve Çerçeve / Bir Özel Sayı: Rasim Özdenören; Bir Kitap: Kaf ve Rengi”, Yıl: III, Mayıs 1999, S.29, ss.69-79 [Yedi İklim’in ö.s. hk.].
- AYDOĞAN, Mustafa, “Albüm ve Çerçeve / Kitaplar... Kitaplar... & Özdemir İnce’nin Rimbaud Bahanesi”, Yıl: III, Temmuz 1999, S.31, ss.70-73.
- AYDOĞAN, Mustafa, “Albüm ve Çerçeve / Turan Koç, Lütfen Yuvana Dön! & Hece’nin Kitapları & Deprem Oluyor, Kaçalım”, Yıl: IV, Ocak 2000, S.37, ss.85-86.
- AYDOĞAN, Mustafa, “Akif İnan ve Şiir”, Yıl: IV, Mart 2000, S.39, ss.72-77.
- AYDOĞAN, Mustafa, “Albüm ve Çerçeve / Şiir ve Poetika & Albümden Çerçeveye Alınanlar”, Yıl: IV, Temmuz 2000, S.43, ss.88-89.
- AYDOĞAN, Mustafa, “Ece Ayhan ve İncil Sesli Keçiler”, Yıl: IV, Eylül 2000, S.45, ss.90-92.

- AYDOĞAN, Mustafa, “Albüm ve Çerçeve / Behçet Necatigil – Yorum Korkusu”, Yıl: IV, Aralık 2000, S.48, ss.91-93.
- AYDOĞAN, Mustafa, “Albüm ve Çerçeve / Asaf Hâlet Çelebi; Bahar Köpüğü; Çerçevenin Kırılan Yeri”, Yıl: V, Mart 2001, S.51, ss.81-84.
- AYDOĞAN, Mustafa, “Cahit Zarifoğlu: ‘Varolmak Hevesim İşte Böyle Başkaldırıyor’”, Yıl: V, Mayıs-Temmuz 2001, S.53-55 (Türk Şiiri ö.s.), ss.204-209.
- AYDOĞAN, Mustafa, “Albüm ve Çerçeve / Lale Müldür”, Yıl: V, Aralık 2001, S.60, ss.97-98.
- AYTAŞ, Gıyasettin, “Çocuk Hikâyesi Yazmak...”, Yıl: V, Şubat 2001, S.50, ss.74-77.
- AYTAŞ, Gıyasettin, “Çocuk ve Şiir”, Yıl: V, Mayıs-Temmuz 2001, S.53-55 (Türk Şiiri ö.s.), ss.390-393.
- AYVAZOĞLU, Beşir, “Orphee’nin Sazı / Yahya Kemal Şiirinin Arka Planı Üzerine Bazı Düşünceler”, Yıl: V, Mayıs-Temmuz 2001, S.53-55 (Türk Şiiri ö.s.), ss.146-149.
- BACHELARD, Gaston, “Şiirsel An ve Fizikötesi An”, çev. Fahrettin Aslan, Yıl: I, Aralık 1997, S.12, ss.62-66.
- BALCI, Mustafa, “Eşkîya’nın Seyircisi Seyircinin Eşkîya’sı”, Yıl: I, Nisan 1997, S.4, ss.84-85.
- BALCI, Mustafa, “Kemal Tahir’in ‘Kelleci Mehmet’inde Köylüler ve ‘ATÜT’”, Yıl: II, Haziran 1998, S.18, ss.48-55.
- BALCI, Mustafa, “Fethi Naci Hangi İpin Cambazı?”, Yıl: II, Temmuz 1998, S.19, ss.73-75.
- BAYRAKTAR, Osman, “Portreler’deki Portreler”, Yıl: IV, Aralık 2000, S.48, ss.29-34.
- BEDİR, Atıf, “Yalnız Hüznü Vardır Kalbi Olanın”, Yıl: I, Haziran 1997, S.6, s.89 [İlhami Çiçek hk.].
- BEDİR, Atıf, “Bir Yazarın Notlarında Maraş”, Yıl: I, Temmuz 1997, S.7, ss.38-40.
- BEDİR, Atıf, “Bir Yazarın Notlarında Ankara”, Yıl: I, Aralık 1997, S.12, ss.67-68.
- BEDİR, Atıf, “Taşrada Bir Entelektüel Nedim Ali”, Yıl: II, Eylül 1998, S.21, s.72.
- BEDİR, Atıf, “Saçlarım / Gecikmiş Bir Cevap Yazısıdır”, Yıl: III, Ocak 1999, S.25, s.56.
- BEDİR, Atıf, “Okurken”, Yıl: IV, Mart 2000, S.39, ss.85-86.

- BERKİ, Kâmil Eşfak, “Sezai Karakoç’un Hikâyeleri”, Yıl: IV, Ekim-Kasım 2000, S.46-47 (Türk Öykücülüğü ö.s.), ss.346-349.
- CAN, Osman, “Güneş Donanması veya Kerem’in Çantası”, Yıl: I, Nisan 1997, S.4, ss.82-84.
- CAN, Osman, “Şiir Törenlerde Kurban Edilmemeli”, Yıl: I, Ağustos 1997, S.8, ss.70-73.
- CANBERK, Eray, “‘1940 Kuşağı’ Şiiri ve Günümüze Etkisi”, Yıl: V, Mayıs-Haziran 2001, S.53-55 (Türk Şiiri ö.s.), ss.102-108.
- CEMİLE SÜMEYRA, “Müntehir Şairler”, Yıl: V, Mayıs-Temmuz 2001, S.53-55 (Türk Şiiri ö.s.), ss.430-437.
- CEMİLE SÜMEYRA & Köksal Alver, “Vüs’at O. Bener Öyküsü”, Yıl: IV, Ekim-Kasım 2000, S.46-47 (Türk Öykücülüğü ö.s.), ss.341-345.
- CENGİZ, Metin, “Çeviri Sorunları”, Yıl: V, Mayıs-Temmuz 2001, S.53-55 (Türk Şiiri ö.s.), ss.386-389.
- CEYHAN, Nesime, “1988’de Bir Şiir Polemiği: Hapishane Şiiri/Şairi”, Yıl: V, Eylül 2001, S.57, ss.81-88.
- CHITTICK, William C., “Bir Gelişme Teolojisine Doğru I”, çev. Turan Koç, Yıl: I, Ekim 1997, S.10, ss.21-27.
- CHITTICK, William C., “Bir Gelişme Teolojisine Doğru II”, çev. Turan Koç, Yıl: I, Kasım 1997, S.11, ss.25-32.
- CHITTICK, William C., “Bir Gelişme Teolojisine Doğru III”, çev. Turan Koç, Yıl: I, Aralık 1997, S.12, ss.96-100.
- CHITTICK, William C., “İhsan’ın Tarihsel Tezahürleri”, çev. Turan Koç, Yıl: IV, Mayıs 2000, S.41, ss.22-33.
- CUNNEEN, Joseph, “Sinema ve Kutsal”, çev. Hayriye Ünal, Yıl: I, Ağustos 1997, S.8, ss.60-65.
- CUNNEEN, Joseph, “Sinema ve Kutsal”, çev. Hayriye Ünal, Yıl: I, Eylül 1997, S.9, ss.78-83 [8. Sayıdan süren].
- ÇAĞAN, Kenan, “Türk Aydınımın Fikir Beyanına Dair Küçük Bir Dipnot”, Yıl: IV, Eylül 2000, S.45, ss.89-90.
- ÇAĞAN, Kenan, “Sanat ve Katılım”, Yıl: V, Nisan 2001, S.52, ss.55-58.

- ÇAĞAN, Kenan, “Hakikati İfade Biçimi ya da Hakikatin Bilgisi Olarak Şiir”, Yıl: V, Mayıs-Temmuz 2001, S.53-55 (Türk Şiiri ö.s.), ss.401-404.
- ÇAKIR, Erdal, “Deprem Ama Ne!”, Yıl: III, Kasım 1999, S.35, ss.3-6.
- ÇAMDERELİ, Mete, “Aydınlığa Uğurlanmış Bir Dostun Ardından Di’li Geçmiş Kullanmanın Hüznü”, Yıl: I, Mayıs 1997, S.5, s.84 [Ramazan Dikmen hk.].
- ÇAMDERELİ, Mete, “Reklamlardan Kaç(ın)mak Mümkün mü?”, Yıl: IV, Mayıs 2000, S.41, ss.67-69.
- ÇELİK, Betül, “Bir Başka Gerçekliğin Öyküleri”, Yıl: IV, Ekim-Kasım 2000, S.46-47 (Türk Öykücülüğü ö.s.), ss.322-330 [Tarık Buğra öyküleri hk.].
- ÇETİN, Nurullah, “Behçet Necatigil”, Yıl: V, Mayıs-Haziran 2001, S.53-55 (Türk Şiiri ö.s.), ss.196-200.
- ÇETİN, Nurullah, “Türk Şiirinde Anlam Sorunu”, Yıl: V, Mayıs-Temmuz 2001, S.53-55, (Türk Şiiri ö.s.), ss.247-262.
- ÇETİN, Nurullah, “Ahmet Hamdi Tanpınar’ın Şiiri”, Yıl: VI, Ocak 2002 (Tanpınar ö.s.), S.61, ss.39-56.
- ÇIRAKLI, Mustafa Zeki, “Ayla Kutlu’da Mitolojinin Yapıbozumu: ‘Zühre’ Hikâyesini Yeniden Yazmak”, Yıl: IV, Ekim-Kasım 2000, S.46-47 (Türk Öykücülüğü ö.s.), ss.192-196.
- DEMİRCİ, İbrahim, “Bir Beytin Eşiğinde”, Yıl: I, Aralık 1997, S.12, ss.45-46.
- DEMİRCİ, İbrahim, “Recaizâde’yi Okumak”, Yıl: III, Temmuz 1999, S.31, ss.69-70.
- DEMİRCİ, İbrahim, “Abdülvahab El-Bayati’nin Ardından”, Yıl: III, Eylül-Ekim 1999, S.33-34, s.63.
- DEMİRCİ, İbrahim, “İlgisi ve Gereği...”, Yıl: IV, Ağustos 2000, S.44, ss.88-89 [Faruk Uysal’ın Bir Yazısı hk.].
- DEMİRCİ, İbrahim, “Bir Süvariye Tahattur: Ahmet Haşim”, Yıl: V, Mayıs-Temmuz 2001, S.53-55 (Türk Şiiri ö.s.), ss.138-145.
- DEMİRCİ, İbrahim, “Ahmet Haşim’in Bir Cevap’ı”, Yıl: V, Kasım 2001, S.59, ss.93-94.
- DİRİN, İlyas, “Şairlerin Hikâye Sevdası”, Yıl: IV, Ekim-Kasım 2000, S.46-47 (Türk Öykücülüğü ö.s.), ss.211-224.
- DİRİN, İlyas, “Ahmet Hamdi Tanpınar’ın Edebiyat Anketlerine Verdiği Cevaplar I”, Yıl: V, Eylül 2001, S.57, ss.76-80.

- DİRİN, İlyas, “Ahmet Hamdi Tanpınar’ın Edebiyat Anketlerine Verdiği Cevaplar II”, Yıl: V, Ekim 2001, S.58, ss.69-70.
- DİRİN, İlyas, “Ahmet Hamdi Tanpınar’ın Memleket Realiteleri”, Yıl: V, Kasım 2001, S.59, ss.78-81.
- DOĞAN, Mehmet Can, “Kalp Diliyle İyimser” Yıl: II, Kasım 1998, S.23, ss.38-43.
- DOĞAN, Mehmet Can, “Tesadüf ve Kader Arasında Zihinsel Bir Kaza”, Yıl: III, Şubat-Mart 1999, S.26-27, ss.95-103.
- DOĞAN, Mehmet Can, “Söyletir Efsâne Efsâne Seni”, Yıl: IV, Ocak 2000, S.37, ss.58-64.
- DOĞAN, Mehmet Can, “Şairin Kulağı, Midas’ın Kulağı”, Yıl: IV, Temmuz 2000, S.43, ss.70-74.
- DOĞAN, Mehmet Can, “Ben Şiirin Gelenekli, Röprodüksiyon ve Aynı Zamanda Sahih Olanını...”, Yıl: IV, Haziran 2000, S.42, ss.71-77.
- DOĞAN, Mehmet Can, “Şiir ve Hikâye”, Yıl: IV, Ekim-Kasım 2000, S.46-47 (Türk Öykücülüğü ö.s.), ss.204-210.
- DOĞAN, Mehmet Can, “Bir Ara Durum: Şiir ile Rüya”, Yıl: IV, Aralık 2000, S.48, ss.47-57.
- DOĞAN, Mehmet Can, “Sular Durulmadan: 1980-2000”, Yıl: V, Mayıs-Temmuz 2001, S.53-55 (Türk Şiiri ö.s.), ss.111-117.
- DOĞAN, H. Mehmet, “Türk Şiirinde İkinci Yeni Dönemeci”, Yıl: V, Mayıs-Temmuz 2001, S.53-55 (Türk Şiiri ö.s.), ss.93-101.
- DOĞRU, Ali, “Titrek Masal”, Yıl: IV, Nisan 2000, S.40, s.87.
- DORUK, Muharrem K., “İzlek ‘Sürmeli’”, Yıl: III, Haziran 1999, S.30, ss.65-66.
- EBUBEKİR SİDDİK, “Söz Çizgiye Göz Kırıyor”, Yıl: I, Eylül 1997, S.9, ss.85-87.
- ENGİNÜN, İnci, “Tanpınar’ı Düşünürken”, Yıl: VI, Ocak 2002, S.61, ss.91-93.
- ERDOĞAN, Mehmet, “Şiirde İnsan Unsuru”, Yıl: I, Ocak 1997, S.1, ss.82-83.
- ERDOĞAN, Mehmet & Hakan Arslanbenzer, “Modern Türk Edebiyatında Şiir Eleştirisi”, Yıl: V, Mayıs-Temmuz 2001, S.53-55 (Türk Şiiri ö.s.), ss.372-386.
- EREN, Tahsin, “Akira Kurosawa: Düşler İçinde(n) Düştü!”, Yıl: II, Ekim 1998, S.22, ss.66-67.
- ERGÜLEN, Haydar, “Pir Sultan Abdal İçin Yedi Eksik Söz”, Yıl: V, Mayıs-Temmuz 2001, S.53-55 (Türk Şiiri ö.s.), ss.134-137.

- FİLAN, Kerima, “Çağdaş Boşnak Edebiyatı Üzerine”, Yıl: I, Mayıs 1997, S.5, ss.52-55.
- FORBES, Peter, “Yüzyıl Şiirini Nasıl Kaybetti”, çev. Hayriye Ünal, Yıl: I, Ekim 1997, S.10, ss.75-79.
- GARAUDY, Roger, “Saint-John Perse”, çev. Ali Ulvi Temel, Yıl: III, Ocak 1999, S.25, ss.65-67.
- GÖÇER, Ali, “Sarıçiçek Efsanesi”, Yıl: II, Mart 1998, S.15, ss.67-68 [Mustafa Sarıçiçek hk.].
- GÖÇER, Ali, “Aladağlarda Arya Dinlemek”, Yıl: IV, Ocak 2000, S.37, ss.43-51.
- GÜL, Zeynep, “Ağlatılan Çocuk”, Yıl: III, Ağustos 1999, S.32, ss.63-64.
- GÜLCAN, Rabia, “Vav”, Yıl: IV, Eylül 2000, S.45, s.93.
- GÜNAY, Mehmet, “Hikâye Etmede Kurgu Kavramı”, Yıl: IV, Ekim-Kasım 2000, S.46-47 (Türk Öykücülüğü ö.s.), ss.183-191.
- GÜNEY, Halil, “Farkındalıklar Üzerine Kurulan İmgeler ve İsa’dan Önce Gül”, Yıl: III, Haziran 1999, S.30, ss.44-46.
- GÜRBÜZ, Hüseyin, “Sosyal Meseleler Açısından Ömer Seyfettin’in Hikâyeleri”, Yıl: IV, Ekim-Kasım 2000, S.46-47 (Türk Öykücülüğü ö.s.), ss.284-297.
- HALMAN, Talat S., “Yedi Yunus”, Yıl: V, Mayıs-Temmuz 2001, S.53-55 (Türk Şiiri ö.s.), ss.130-133.
- HÂNLERÎ, Perviz Nâtil, “Dil Nedir?”, çev. Sait Okumuş, Yıl: II, Mayıs 1998, S.17, ss.66-71.
- HÂNLERÎ, Perviz Nâtil, “Dil Nedir?”, çev. Sait Okumuş, Yıl: II, Eylül 1998, S.21, ss.39-52.
- HARMANCI, Mehmet, “İzlenç: Hollywood”, Yıl: II, Kasım 1998, S.23, ss.78-79.
- HARMANCI, Mehmet, “İzlenç: İçinden Kemal Sunal Geçen Yazı”, Yıl: IV, Ağustos 2000, S.44, ss.91-92.
- HARMANCI, Mehmet, “Müzikte Tahkiye Unsuru -Orhan Gencebay Örneği-“, Yıl: IV, Ekim-Kasım 2000, S.46-47 (Türk Öykücülüğü ö.s.), ss.260-270.
- İNAN KARATEPE, Mihriban, “‘Şişhane’ye Yağmur Yağıyordu’ Öyküsünde İronik Anlatım Tutumuna Dair”, Yıl: IV, Ekim-Kasım 2000, S.46-47 (Türk Öykücülüğü ö.s.), ss.336-340.

- İSEN, Mustafa, “Şiir Tarihimizin Tutanakları: Tezkireler”, Yıl: V, Mayıs-Temmuz 2001, S.53-55 (Türk Şiir ö.s.), ss.263-268.
- KAHRAMAN, Âlim, “Tanpınar’ın Denemeciliği Üzerine”, Yıl: VI, Ocak 2002, S.61, ss.57-60.
- KAHRAMAN, Mehmet, “‘Son Günün Şiiri’ Üstüne”, Yıl: III, Haziran 1999, S.30, ss.69-73.
- KAPLAN, Mahmut, “Sebk-i Hindi Şairlerinden Fehîm, İsmetî, Na’îlî, ve Neşatî’nin Divanlarına Göre Şair ve Şiir Hakkındaki Görüşleri”, Yıl: V, Mayıs-Temmuz 2001, S.53-55 (Türk Şiiri ö.s.), ss.550-559.
- KARAÇALI, Ali, “Anlamı Örtmek Marifet mi?”, Yıl: III, Ocak 1999, S.25, ss.9-10.
- KARADAVUT, Yasemin, “Yedi Öyküsüyle Münire Daniş”, Yıl: II, Şubat 1998, S.14, ss.66-68.
- KARADENİZ, Abdürrahim, “*Huzur*’un Saz Parçaları”, Yıl: I, Temmuz 1997, S.7, ss.34-37.
- KARADENİZ, Abdürrahim, “*Huzur*’un Saz Parçaları”, Yıl: I, Ağustos 1997, S.8, ss.50-52 [7. Sayıdan süren].
- KARADENİZ, Abdürrahim, “Asri Zamanların Ferhadı”, Yıl: II, Ocak 1998, S.13, ss.40-41.
- KARADENİZ, Abdürrahim, “Sanal İstiare”, Yıl: II, Ağustos 1998, S.20, ss.35-36.
- KARADENİZ, Abdürrahim, “Tanım ve Tanıma Üzerine”, Yıl: III, Temmuz 1999, S.31, ss.10-12.
- KARADENİZ, Abdürrahim, “Şehrazat’ı Yeniden Okumak”, Yıl: IV, Mayıs 2000, S.41, ss.40-43.
- KARADENİZ, Abdürrahim, “Edebiyattan Ne Beklenmez?”, Yıl: IV, Haziran 2000, S.42, ss.86-87.
- KARADENİZ, Abdürrahim, “Anlatma Zorunluluğu”, Yıl: IV, Ekim-Kasım 2000, S.46-47 (Türk Öykücülüğü ö.s.), ss.154-156.
- KARADENİZ, Abdürrahim, “Eylemsizlik Bilgisi”, Yıl: V, Mart 2001, S.51, ss.4-5.
- KARADENİZ, Abdürrahim, “Mütevazı Bir Şair: Mehmet Akif Ersoy”, Yıl: V, Mayıs-Temmuz 2001, S.53-55 (Türk Şiiri ö.s.), ss.150-156.
- KARADENİZ, Abdürrahim, “Mektuplarındaki Tanpınar: O Kadar Az Kendimiz Oluyoruz Ki!”, Yıl: VI, Ocak 2002, S.61 (Tanpınar ö.s.), ss.61-79.

- KARATAŞ, Turan, “İnsana, Aşka, Tabiata Dair 101 Dize”, Yıl: I, Nisan 1997, S.4, ss.21-25 [Güven Turan’ın *101 Bir Dize*’si hk.].
- KARATAŞ, Turan, “Taşrada ‘Nefeslenen’ Şiir”, Yıl: I, Mayıs 1997, S.5, ss.56-59.
- KARATAŞ, Turan, “Şairlere Ölüm Yok’ta Nasıl Yaşatmalıyız Onları?”, Yıl: I, Temmuz 1997, S.7, ss.41-45 [Oktay Akbal’ın kitabı etrafında].
- KARATAŞ, Turan, “Şiiri Hayatımızdan Kovduk mu?”, Yıl: I, Eylül 1997, S.9, ss.45-48.
- KARATAŞ, Turan, “Bir Şairin Mektupları”, Yıl: I, Kasım 1997, S.11, ss.36-40 [Cahit Sıtkı Tarancı’nın mektupları hk.].
- KARATAŞ, Turan, “Bir ‘Eren’in Gözüyle Mevlâna”, Yıl: I, Aralık 1997, S.12, ss.78-82.
- KARATAŞ, Turan, “Okumak / Niçin, Nasıl, Neyi?”, Yıl: II, Nisan 1998, S.16, ss.18-22.
- KARATAŞ, Turan, “Bende Mecnun’dan Füzun Âşıklık İstidadı Var...”, Yıl: III, Ocak 1999, S.25, ss.42-47.
- KASAP, İsmail, “Halk Hikâyeleri Üzerine”, Yıl: IV, Ekim-Kasım 2000, S.46-47 (Türk Öykücülüğü ö.s.), s.58-63.
- KASIR, Hasan Ali, “Şiirimizde Gurbet I”, Yıl: I, Eylül 1997, S.9, ss.66-69.
- KASIR, Hasan Ali, “Şiirimizde Gurbet II”, Yıl: I, Ekim 1997, S.10, ss.70-72.
- KASIR, Hasan Ali, “Şeyh Galib ve ‘Yâr-ı Vefâdar’ı Esrâr Dede”, Yıl: III, Şubat-Mart 1999, S.26-27, ss.111-117.
- KAVRUK, Hasan, “Tekke Şiiri”, Yıl: V, Mayıs-Temmuz 2001, S.53-55 (Türk Şiiri ö.s.), ss.19-23.
- KAVUKÇU, Cemil, “Öykülere Taşınan Çocukluk”, Yıl: IV, Ekim-Kasım 2000, S.46-47 (Türk Öykücülüğü ö.s.), ss.236-237.
- KAYA, Rahmi, “Asfalta Kapaklanan Anka Nicoldu ki Kafdağında Otururdu”, Yıl: I, Haziran 1997, S.6, ss.84-87 [İlhami Çiçek hk.].
- KEARNEY, Richard, “İmaj Dönemi / 1. İmaj Uygarlığı”, çev. Turan Koç, Yıl: I, Mayıs 1997, S.5, ss.41-44.
- KEARNEY, Richard, “İmaj Dönemi / 2. Değişen Yüzler”, çev. Turan Koç, Yıl: I, Haziran 1997, S.6, ss.19-24.

- KILIÇARSLAN, İsmail, “Birazcık Yağmur İncitmez ya da Tom Waits”, Yıl: IV, Ağustos 2000, S.44, ss.90-91.
- KILIÇARSLAN, İsmail, “Kavvali’nin En Parlak Yıldızı: Nusret Fatih Ali Han”, Yıl: IV, Eylül 2000, S.45, ss.92-93.
- KOÇ, Turan, “Şiir ve Hakikat”, Yıl: II, Mayıs 1998, S.17, ss.25-29.
- KOÇ, Turan, “Kıssaların Açtığı Dünya”, Yıl: IV, Ekim-Kasım 2000, S.46-47 (Türk Öykücülüğü ö.s.), ss.27-32.
- KOÇ, Turan, “Şiir Dili”, Yıl: V, Mayıs-Temmuz 2001, S.53-55 (Türk Şiiri ö.s.), ss.227-243.
- KOÇAK, Orhan, “Yahya Kemal’le Mayakovski Arasından Nâzım Hikmet”, Yıl: V, Mayıs-Temmuz 2001, S.53-55 (Türk Şiiri ö.s.), ss.162-172.
- KODAL, Türkân, “‘Sâlihât-ı Nisvandan Safvet Hanımefendiye’ Şiirinin Anlam Çerçevesi Açısından Değerlendirilmesi”, Yıl: IV, Eylül 2000, S.45, ss.60-66.
- KÖROĞLU, Emin, “Basın ve Cüret Etmek”, Yıl: V, Mart 2001, S.51, ss.86-87.
- KURT, Mustafa, “Tan/Pınar Şiirler’in İzinde”, Yıl: V, Şubat 2001, S.50, ss.31-41.
- KÜPÇÜK, Selçuk, “‘Dünya Müziği’ Kavramı Üzerine”, Yıl: IV, Aralık 2000, S.48, ss.94-97.
- KÜPÇÜK, Selçuk, “Müziğin Politik Koşusu”, Yıl: V, Şubat 2001, S.50, ss.88-89.
- KÜPÇÜK, Selçuk, “Müzikal Bir Trajedinin Öyküsü – I”, Yıl: V, Ağustos 2001, S.56, ss.88-90.
- LEKESİZ, Ömer, “Simgelerin Dünyası Dünyanın Simgeleri”, Yıl: I, Ocak 1997, S.1, ss.8-11.
- LEKESİZ, Ömer, “Karanfilli Kavga”, Yıl: I, Mart 1997, S.3, ss.20-24 [Fatma Karabıyık Barbarosoğlu’nun aynı adlı öyküsü hk.].
- LEKESİZ, Ömer, “Simgesel Bir Öykü: Reis”, Yıl: I, Mayıs 1997, S.5, ss.9-14 [Kâmil Doruk’un aynı adlı öyküsü hk.].
- LEKESİZ, Ömer, “Şair Necmi Efendi’nin Bahar Kasidesi”, Yıl: I, Ekim 1997, S.10, ss.38-46 [Nahit Sırrı Örik’in aynı adlı öyküsü hk.].
- LEKESİZ, Ömer, “Üstün Başarılı Öğretmen: Bir ‘Memleket Hikâyesi’”, Yıl: I, Kasım 1997, S.11, ss.78-84 [Şevket Bulut’un bir öyküsü hk.].
- LEKESİZ, Ömer, “‘Boşluğun İlmihâli’nde Çocuk, Zaman ve Mekân”, Yıl: II, Ocak 1998, S.13, ss.18-24 [Mustafa Aydoğan’ın bir şiiri üzerinde].

- LEKESİZ, Ömer, “*Yedi İklim*’in Üç Öykücüsünde Bakış Açısı”, Yıl: II, Mart 1998, S.15, ss.27-31 [Mihriban İnan, Selvigül Kandoğmuş Şahin, Dilek Aslaner].
- LEKESİZ, Ömer, “Yakın Zaman Notları (Mayıs ’98)”, Yıl: II, Haziran 1998, S.18, ss.71-74 [Frithjof Schuon, Hölderlin, Necip Fazıl – Hilmi Oflaz, Köksal Alver].
- LEKESİZ, Ömer, “Marksist Talep ve Tekliflerin Yönü”, Yıl: II, Ekim 1998, S.22, ss.63-64.
- LEKESİZ, Ömer, “Mübeccel İzmirli’yi Aramak”, Yıl: III, Ocak 1999, S.25, ss.73-76.
- LEKESİZ, Ömer, “Hikâye, Öykü, Benöykü, Bencilöykü – I”, Yıl: IV, Ocak 2000, S.37, ss.8-9.
- LEKESİZ, Ömer, “Hikâye, Öykü, Benöykü, Bencilöykü – II”, Yıl: IV, Şubat 2000, S.38, ss.4-5.
- LEKESİZ, Ömer, “Hikâye, Öykü, Benöykü, Bencilöykü – III”, Yıl: IV, Mart 2000, S.39, ss.7-8.
- LEKESİZ, Ömer, “Hikâye, Öykü, Benöykü, Bencilöykü – IV”, Yıl: IV, Nisan 2000, S.40, ss.10-11.
- LEKESİZ, Ömer, “Gün Akşamsızdır”, Yıl: IV, Haziran 2000, S.42, ss.36-43 [Fatma Karabıyık Barbarosoğlu’nun kitabı hk.].
- LEKESİZ, Ömer, “Aziz Bey Hadisesi”, Yıl: IV, Ağustos 2000, S.44, ss.39-49 [Ayfer Tunç’un öykü kitabı hk.].
- LEKESİZ, Ömer, “Aziz Bey Hadisesi II”, Yıl: IV, Eylül 2000, S.45, ss.35-39.
- LEKESİZ, Ömer, “Öykücülüğümüzde Dönemler”, Yıl: IV, Ekim-Kasım 2000, S.46-47 (Türk Öykücülüğü ö.s.), ss.18-26.
- LEKESİZ, Ömer, “Her Ses Bir Ezgi”, Yıl: V, Mart 2001, S.51, ss.31-35 [Nalan Barbarosoğlu’nun kitabı hk.].
- LEKESİZ, Ömer, “Kâmil Doruk’la Öykü Üstüne”, Yıl: V, Eylül 2001, S.57, ss.52-56.
- LEKESİZ, Ömer, “Tanpınar Nereden ve Nasıl Bakar?”, Yıl: VI, Ocak 2002, S.61 (Tanpınar ö.s.), ss.75-83.
- LINGS, Martin, “Frithjof Schuon ve Rene Guenon”, çev. Süleyman Sähra, Yıl: V, Mart 2001, S.51, ss.36-45.
- MACİT, Muhsin, “Merd Ona Dinür ki Aça Nev-râh”, Yıl: III, Şubat-Mart 1999, S.26-27, ss.89-91 [Şeyh Galib hk.].

- MACİT, Muhsin, “Divan Şiirinin Cumhuriyet Sonrası Şiirine Etkileri”, Yıl: V, Mayıs-Temmuz 2001, S.53-55 (Türk Şiiri ö.s.), ss.295-404.
- MACİT, Muhsin, “Osmanlı Mülkünün Yüz Akı: Şairler Sultanı Bâki”, Yıl: V, Mayıs-Temmuz 2001, S.53-55 (Türk Şiiri ö.s.), ss.123-129.
- MERT, Necati, “Öyküde Kişisel Alan”, Yıl: IV, Ekim-Kasım 2000, S.46-47 (Türk Öykücülüğü ö.s.), ss.172-176.
- METE, Muhsin, “Hikâye Sinema / Televizyon”, Yıl: IV, Ekim-Kasım 2000, S.46-47 (Türk Öykücülüğü ö.s.), ss.271-283.
- METE, Muhsin, “Türk Öykücülüğü Özel Sayısına Katkılar”, Yıl: IV, Aralık 2000, S.48, ss.77-86.
- METİN, Ali K., “Devlet, Sanat, Sakarya...”, Yıl: III, Şubat-Mart 1999, S.26-27, ss.120-121.
- METİN, Ali K., “İyinin Adı Var”, Yıl: IV, Mart 2000, S.39, ss.63-65 [M. Akif İnan hk.].
- METİN, Ali K., “Pop Şiiri Eleştirirken”, Yıl: IV, Aralık 2000, S.48, ss.68-71.
- MIGNON, Laurent, “Gürcistan Şiiristan”, Yıl: III, Kasım 1999, S.35, ss.43-48.
- MIGNON, Laurent, “Türk Edebiyat Tarihinin Yazılmamış Bir Sayfası: İsak Ferrera Efendi (1883-1993) ve Eserleri”, Yıl: IV, Haziran 2000, S.42, ss.82-85.
- MIGNON, Laurent, “Ziya Gökalp ve Maltalıların Dili”, Yıl: IV, Eylül 2000, S.45, ss.88-89.
- MIGNON, Laurent, “Vuslattan Sonra: Cumhuriyet Türk Şiirinde Aşk”, Yıl: V, Mayıs-Temmuz 2001, S.53-55 (Türk Şiiri ö.s.), ss.342-349.
- MİRAC, Büşra, “Şiir Kitabının Adı ‘Çile’ İmiş”, Yıl: I, Eylül 1997, S.9, s.87 [Erdal Öz’ün Necip Fazıl hakkında *Varlık*’ta çıkan yazısı hk.].
- MİRAC, Büşra, “Dergilerde Öykü”, Yıl: II, Ocak 1998, S.13, ss.63-65.
- MUSTAFA MUHARREM, “Orhan Gencebay ya da (T)EI Yordamı ile Kozmiğe Dokunmak”, Yıl: II, Temmuz 1998, S.19, ss.70-73.
- MUSTAFA MUHARREM, “Bir Klip Çek Usta, Müzik Üstü Az Şiir”, Yıl: III, Eylül-Ekim 1999, S.33-34, ss.124-126.
- MUSTAFA MUHARREM, “İmge-Anne, Şiir-Oğul, Uzuv-Kelime”, Yıl: IV, Haziran 2000, S.43, ss.57-59.

- OĞUZ, Hayrettin, “Tüketim Toplumunda Öykü (Yeniden Doğuş mu Tüketilen Bir Meta mı?)”, Yıl: IV, Ocak 2000, S.37, ss.
- OĞUZ, Hayrettin, “Müzik ve Sosyal Değişme”, Yıl: IV, Haziran 2000, S.42, ss.78-81.
- OĞUZ, Hayrettin, “Zahidem (Bir Sevdanın Türküsü)”, Yıl: V, Nisan 2001, S.52, ss.101-103.
- OKAY, M. Orhan, “Tanpınar’ın Hikâyeleri Üzerine Notlar”, Yıl: IV, Ekim-Kasım 2000, S.46-47 (Türk Öykücülüğü ö.s.), ss.176-181.
- OKAY, M. Orhan, “Kaderin Eşiğinde Tanpınar”, Yıl: VI, Ocak 2002, S.61, ss.7-14.
- ORHAN, Selçuk, “Hikâye Kendini Arındırıyor”, Yıl: IV, Ekim-Kasım 2000, S.46-47 (Türk Öykücülüğü ö.s.), ss.99-105.
- ORHANOĞLU, Hayrettin, “Maske/Siz”, Yıl: IV, Ağustos 2000, S.44, ss.4-8.
- ORHANOĞLU, Hayrettin, “Anlatı Kişilerinde ‘Özne’ Tavrının İşlevsellikleri yahut ‘Ben’in Hâlleri”, Yıl: IV, Ekim-Kasım 2000, S.46-47 (Türk Öykücülüğü ö.s.), ss.71-75.
- ORHANOĞLU, Hayrettin, “İsmet Özel: Uyumsuz Tutku ve ‘Kargaşa’ / 3.Yenik Düşenlerin Çağıltısı yahut ‘Gurbet-i Garbiye’de Bir Çıglık”, Yıl: V, Şubat 2001, S.50, ss.42-47.
- ORHANOĞLU, Hayrettin, “İsmet Özel: Uyumsuz Tutku ve ‘Kargaşa’ / 4. Aynadaki Ben’in Elinde Tuttuğu Aynadan Yansıyan ‘Bî-linç’”, Yıl: V, Nisan 2001, S.52, ss.42-47.
- ORHANOĞLU, Hayrettin, “Şiirin Anlatıcıları”, Yıl: V, Mayıs-Temmuz 2001, S.53-55 (Türk Şiiri ö.s.), ss.414-421.
- ORHANOĞLU, Hayrettin, “İsmet Özel: Uyumsuz Tutku ve ‘Kargaşa’ / 5. Kılavuzu Olmayan Şiir yahut Gelecektek Geleneğe Kırık Köprü”, Yıl: V, Eylül 2001, S.57, ss.63-68.
- ORHANOĞLU, Hayrettin, “Eserin Macerası yahut Mağaranın Eşiğindeki Tanpınar”, Yıl: VI, Ocak 2002, S.61 (Tanpınar ö.s.), ss.146-154.
- ÖZBAHÇE, Osman, “Minik Kelime Topluluğundan Doğan Öykü Devleti: *Hiçbişey*”, Yıl: II, Nisan 1998, S.16, ss.50-53.
- ÖZBAHÇE, Osman, “Sakin Şiir”, Yıl: II, Ağustos 1998, S.20, ss.52-59 [İbrahim Demirci’nin *Ay Burcu* adlı kitabı hk.].

- ÖZBAHÇE, Osman, “Hüseyin Atlansoy’un Şiirini Okumak / A. Üç Sahne”, Yıl: III, Ocak 1999, S.25, ss.48-55.
- ÖZBAHÇE, Osman, “Hüseyin Atlansoy’un Şiirini Okumak / B. Kar Dolu Derin Bir Ölünün Gözlerinde Gördüm Gözlerimi”, Yıl: III, Şubat-Mart 1999, S.26-27, ss.36-48.
- ÖZBAHÇE, Osman, “Hüseyin Atlansoy’un Şiirini Okumak / C. Dönüp Dolaşıp Yunus’a Gideceğiz”, Yıl: III, Nisan 1999, S.28, ss.56-59.
- ÖZBAHÇE, Osman, “Hüseyin Atlansoy’un Şiirini Okumak / Ç. Dil Sağırlar İçindir”, Yıl: III, Mayıs 1999, S.29, ss.31-40.
- ÖZBAHÇE, Osman, “Mehmet Erdoğan’ın Şiddeti Giderek Artıyor”, Yıl: III, Kasım 1999, S.35, ss.81-83.
- ÖZBAHÇE, Osman, “Aşk Şairin Afyonudur”, Yıl: IV, Ocak 2000, S.37, ss.65-69.
- ÖZCAN, Hidayet, “1901-1935 Yılları Arasında Gelişen Türk Şiiri”, Yıl: V, Mayıs-Temmuz 2001, S.53-55 (Türk Şiiri ö.s.), ss.65-73.
- ÖZGÜL, M. Kayahan, “Divan Yolu’ndan Pera’ya Selâmetle...”, Yıl: V, Mayıs-Temmuz 2001, S.53-55 (Türk Şiiri ö.s.), ss.28-64.
- PALA, İskender, “Divan Şiirini Tanıyor muyuz?”, Yıl: V, Mayıs-Temmuz 2001, S.53-55 (Türk Şiiri ö.s.), ss.15-18.
- POE, Edgar Allan, “Kompozisyon Felsefesi”, çev. Faruk Uysal, Yıl: V, Ocak 2001, S.49, ss.79-88.
- ROWE HOLBROOK, Victoria, “İran ve Turan: Türkiye’de Edebî Tartışmalar”, çev. Aydın Ünal, Yıl: V, Mayıs-Temmuz 2001, S.53-55 (Türk Şiiri ö.s.), ss.269-271.
- SAĞ, Rahim, “Yenileşme Dönemi Türk Şiirinde Folklor Etkisi Üzerine Kuramsal ve Eleştirel Bir Yaklaşım”, Yıl: V, Ağustos 2001, S.56, ss.71-86.
- SAĞLIK, Şaban, “Şiirin Kapsam Alanındaki Kardeş Sanat: Öykü / Öykünün Şiirdeki Macerası”, Yıl: V, Mayıs-Temmuz 2001, S.53-55 (Türk Şiiri ö.s.), ss.350-370.
- SAĞLIK, Şaban, “Bir Şahsi Nizamın Peşinde Estetiği ve Felsefeyi Arayan Adam: Ahmet Hamdi Tanpınar”, Yıl: VI, Ocak 2002, S.61 (Tanpınar ö.s.), ss.94-119.
- SAHRA, Süleyman, “Ulu Şairle Kırk Dakika Bile Değil”, Yıl: V, Mayıs-Temmuz 2001, S.53-55 (Türk Şiiri ö.s.), ss.201-203 [Sezai Karakoç hk.].
- SAHRA, Süleyman, “Varolmanın Boyutları / Kelimenin Sesi Uzaktan Hoş Geliyor”, Yıl: V, Kasım 2001, S.59, ss.66-68.

- SAHRA, Süleyman, “Kopardın Tasmanı Korkak Sarı”, Yıl: V, Aralık 2001, S.60, ss.44-45 [Ayfer Tunç hk.].
- SAZYEK, Hakan, “Modernizm Bağlamında Garip Hareketine ve Şiirine Bir Bakış”, Yıl: V, Mayıs-Temmuz 2001, S.53-55 (Türk Şiiri ö.s.), ss.74-92.
- SOLAK, Mehmet, “Aynadaki He: Asaf Halet Çelebi”, Yıl: V, Mayıs-Temmuz 2001, S.53-55 (Türk Şiiri ö.s.), ss.173-180.
- SOYLU, Korkut, “Yayıncı Müellifi Okurdan Saklar mı?”, Yıl: II, Aralık 1998, S.24, ss.75-76.
- SOYLU, Korkut, “Gelenekle Bağlarını Koparmamış Bir Şair: M. Akif İnan”, Yıl: IV, Mart 2000, S.39, ss.57-62.
- SÖĞÜT, Osman, “İsmiyle Müsemma Bir Dergi: *Athılar*”, Yıl: IV, Mayıs 2000, S.41, ss.88-89.
- SÖNMEZ, Faruk, “Avrupa’daki Eski Türk Müziği”, Yıl: I, Temmuz 1997, S.7, s.89.
- SÖNMEZ, Faruk, “İnsan ve Evren Arasındaki Köprü”, Yıl: I, Temmuz 1997, S.7, ss.88-89.
- SÖNMEZ, Fatih, “Klâsik Arap Müziği”, Yıl: I, Ağustos 1997, S.8, ss.77-78.
- SU, Hüseyin, “Eğik Ehramlar”, Yıl: I, Temmuz 1997, S.7, ss.67-69 [Sezai Karakoç hk.].
- SU, Hüseyin, “Şapka ve Şapka”, Yıl: I, Ağustos 1997, S.8, ss.26-29.
- SU, Hüseyin, “Tek ü Tenha Bir Çiğdem’in Öyküleri”, Yıl: I, Kasım 1997, S.11, ss.77-78 [Şevket Bulut hk.].
- SU, Hüseyin, “Dağınık Dünyaların Öyküleri”, Yıl: II, Şubat 1998, S.14, ss.53-61 [Cihan Aktaş hk.].
- SU, Hüseyin, “Modern Hayatın Bahtsız Çocukları’nın Öyküleri”, Yıl: II, Ekim 1998, S.22, ss.36-45 [Necip Tosun’un *Küller ve Uçurumlar* adlı öykü kitabı hk.].
- SU, Hüseyin, “Eşik’i Aşamayan Türküler”, Yıl: III, Ocak 1999, S.25, ss.71-73 [Nurhan Karadağ’ın yönettiği oyun üzerine].
- SU, Hüseyin, “Hayatın Füsun ve Şiiri’nin Öyküleri”, Eylül-Ekim 1999, S.33-34, ss.83-98 [Mustafa Kutlu hk.].
- SU, Hüseyin, “Yolun ve Yolcunun Öyküleri”, Yıl: IV, Nisan 2000, S.40, ss.67-78 [Cemal Şakar hk.].

- SU, Hüseyin, “Öykümüzün Hikâyesi”, Yıl: IV, Ekim-Kasım 2000, S.46-47 (Türk Öykücülüğü ö.s.), ss.6-17.
- SU, Hüseyin, “Şiir Uygarlığına Anıt”, Yıl: V, Mayıs-Temmuz 2001, S.53-55 (Türk Şiiri ö.s.), ss.3-5.
- SU, Hüseyin, “Rüya Gören Öyküler”, Yıl: VI, Ocak 2002, S.61 (Tanpınar ö.s.), ss.24-38.
- ŞAKAR, Cemal, “Sevim Burak Kendini Neden Anlatamıyor”, Yıl: IV, Ekim-Kasım 2000, S.46-47 (Türk Öykücülüğü ö.s.), ss.229-231.
- ŞENDERİN, Zübeyde, “Toplumcu Gerçekçilik Üzerine Notlar”, Yıl: I, Nisan 1997, S.4, ss.58-62.
- ŞENDERİN, Zübeyde, “Sabahattin Ali’nin Hikâyelerinde Toplumsal Eleştiri”, Yıl: IV, Ekim-Kasım 2000, S.46-47 (Türk Öykücülüğü ö.s.), ss.194-198.
- ŞİMŞEK, Tacettin, “Masal’dan Destana: Dağlarca Şiiri”, Yıl: V, Mayıs-Temmuz 2001, S.53-55 (Türk Şiiri ö.s.), ss.183-195.
- ŞİŞMAN, Bekir, “Tarihsel Süreçte Değişen ve Değişmeyenleriyle Türk Halk Şiiri”, Yıl: V, Mayıs-Temmuz 2001, S.53-55 (Türk Şiiri ö.s.), ss.24-27.
- TEMİZYÜREK, Mahmut, “Şiir Şiir midir? Şiir Edebiyat mıdır?”, Yıl: V, Mayıs-Temmuz 2001, S.53-55 (Türk Şiiri ö.s.), ss.394-400.
- TOSUN, Necip, “Eleştiri Kalbin Neresine Düşer?”, Yıl: I, Ocak 1997, S.1, ss.52-54.
- TOSUN, Necip, “Öykü ve Deneme”, Yıl: I, Mart 1997, S.3, ss.10-11.
- TOSUN, Necip, “Öyküde Bakış Açısı”, Yıl: I, Haziran 1997, S.6, ss.13-15.
- TOSUN, Necip, “Öyküde Açıklık ve Kapalılık”, Yıl: I, Eylül 1997, S.9, ss.37-38.
- TOSUN, Necip, “Öykü ve Kurgu”, Yıl: II, Şubat 1998, S.14, ss.13-14.
- TOSUN, Necip, “Üç Kitap Üç Dünya”, Yıl: II, Şubat 1998, S.14, ss.62-65 [Nun Masalları, Acı Deniz, Hayal Günlüğü hk.].
- TOSUN, Necip, “Öyküde Bilinç Akımı”, Yıl: II, Mart 1998, S.15, ss.12-14.
- TOSUN, Necip, “Öyküde Kısalık Neye Tekabül Eder?” Yıl: II Mayıs 1998, S.17, ss.7-9.
- TOSUN, Necip, “Öykü ve Görüntüleme”, Yıl: II, Temmuz 1998, S.19, ss.37-42.
- TOSUN, Necip, “Öykü ve Etki”, Yıl: II, Ağustos 1998, S.20, ss.26-28.
- TOSUN, Necip, “Usta Öykücülerden Vasat Öyküler”, Yıl: II, Ağustos 1998, S.20, ss.73. [Adalet Ağaoglu, Nezihe Meriç, Tomris Uyar hk.].

- TOSUN, Necip, “Öykü ve İbret”, Yıl: II, Aralık 1998, S.24, ss.25-26.
- TOSUN, Necip, “Öykü, Şu Büyülü Dünya”, Yıl: III, Şubat-Mart 1999, S.26-27, ss.26-30.
- TOSUN, Necip, “Şark Hikâyelerinde Sembolik Anlatım”, Yıl: III, Temmuz 1999, S.31, ss.29-31.
- TOSUN, Necip, “Hakikatin Peşinde: ‘Esenlik Zamanları’”, Yıl: IV, Nisan 2000, S.40, ss.79-84 [Cemal Şakar hk.].
- TOSUN, Necip, “Modern Öykü ve Gerçekçilik”, Yıl: IV, Ekim-Kasım 2000, S.46-47 (Türk Öykücülüğü ö.s.), ss.92-95.
- TOSUN, Necip, “Renk Renk Kartpostallar: Sait Faik Öykücülüğü”, Yıl: IV, Ekim-Kasım 2000, S.46-47 (Türk Öykücülüğü ö.s.), ss.216-219.
- TÖKEL, Dursun Ali, “Şiirin Korkusu, Şiirin Kurgusu: Divan Şiirinde Kurgu ve Anlam”, Yıl: V, Mayıs-Temmuz 2001, S.53-55 (Türk Şiiri ö.s.), ss.305-322.
- TUNÇ, Ayfer, “MŞE: Edebiyatımızın Neşeli ve İnce Kalem”, Yıl: IV, Ekim-Kasım 2000, S.46-47 (Türk Öykücülüğü ö.s.), ss.190-193 [Memduh Şevket Esendal hk.].
- TURİNAY, Necmettin, “Ahmet Hamdi Tanpınar: 1932 Öncesi ve Sonrası”, Yıl: VI, Ocak 2002, S.61 (Tanpınar ö.s.), ss.84-90.
- UÇAN, Hilmi, “‘Yazar’ Roland Barthes ve Öz(n)el Yanı”, Yıl: IV, Mart 2000, S.39, ss.29-38.
- UÇAN, Hilmi, “Batı’da ve Bizde Roman, Öykü ve Anlatı Teknikleri ve Bir Mustafa Kutlu Öyküsü: ‘Bu Böyledir’”, Yıl: IV, Nisan 2000, S.40, ss.43-53.
- UÇAN, Hilmi, “*Gülşefdeli Yemeni* ya da İki Yürek Yangını”, Yıl: IV, Mayıs 2000, S.41, ss.51-58 [Hüseyin Su’nun öykü kitabı hk.].
- UÇAN, Hilmi, “İonesco’nun Yalnızlığı ya da ‘Deliksiz, Çatlaksız, Güvenilir Bir Dünya Düzeni’ Özlemi”, Yıl: IV, Temmuz 2000, S.43, ss.52-60.
- UÇAN, Hilmi, “Edebiyat, Eleştiri ve Göstergibilim Üçgeninde Okuyucunun Metne Yaklaşım Tarzı”, Yıl: IV, Aralık 2000, S.48, ss.61-65.
- UÇAN, Hilmi, “Balzac’ın *İki Gelin*’inin Söyledikleri” Yıl: V, Şubat 2001, S.50, ss.57-67.
- UÇAN, Hilmi, “Kar Soğukluğunda Sıcak Öyküler”, Yıl: V, Ağustos 2001, S.56, ss.62-70 [Ayfer Tunç’un *Aziz Bey Hadisesi* kitabı hk.].

- UÇAN, Hilmi, “‘Senin Hikâyen’ ya da Modern Olan ile Geleneksel Olanın Gündelik Hayattaki Çatışması” Yıl: V, Eylül 2001, S.57, ss.32-40.
- UÇAN, Hilmi, “Ağlatan Bağlılıklar”, Yıl: V, Ekim 2001, S.58, ss.58-61 [Cemil Kavukçu’nun *Gemiler de Ağlarmış* adlı öykü kitabı hk.].
- USLUCAN, Fikret, “Cahit Sıtkı Tarancı’nın ‘Değirmen’ Şiirine Ontolojik Analiz Metoduyla Bir Yaklaşım Denemesi”, Yıl: V, Ekim 2001, S.58, ss.71-78.
- USTA, Nilüfer, “Zeynep Sayın ve Noli Me Tangere: Beden Yazısı II”, Yıl: V, Ocak 2001, S.49, ss.46-55.
- UYSAL, Faruk, “Kapıyı Çalanla İnciyi Çalanı Ayırmak”, Yıl: IV, Temmuz 2000, S.43, ss.85-86.
- UYSAL, Faruk, “Tahta Atın İçindekiler”, Yıl: V, Mart 2001, S.51, ss.46-50 [Edgar Allan Poe hk.].
- VURAL, Hanifi, “Edebî Türler ve Dil Yanlılıkları”, Yıl: I, Aralık 1997, S.12, ss.107-109.
- YALSIZUÇANLAR, Sadık, “Deniz Bitmedi – İnsan Tükenmedi, O İyi İnsanlar da O Güzel Atlara Binip Gitmediler”, Yıl: II, Kasım 1998, S.23, ss.17-18.
- YALSIZUÇANLAR, Sadık, “Modern Türk Öykücülüğünde Bir Ada: Bilge Karasu”, Yıl: IV, Ekim-Kasım 2000, S.46-47 (Türk Öykücülüğü ö.s.), ss.232-242.
- YAZAR, Yusuf, “Internet & Multimedia”, Yıl: I, Nisan 1997, S.4, ss.85-86.
- YAZAR, Yusuf, “Eymişler”, Yıl: I, Ekim 1997, S.10, ss.83-85.
- YAZAR, Yusuf, “Müthiş Olan Neydi?”, Yıl: I, Kasım 1997, S.11, ss.87-89.
- YEŞİL, Kâmil, “Edebiyatımız Kaç Yaşında?”, Yıl: II, Eylül 1998, S.21, s.74.
- YEŞİLYURT, Cahit, “J. Baudrillard’da İroni ve Umutsuzluk”, Yıl: I, Mart 1997, S.3, ss.41-46.
- YETİŞ, İshak, “‘Saraydaki Casus’ ve II. Abdülhamid”, Yıl: II, Ağustos 1998, S.20, ss.70-72 [Mim Kemal Öke’nin aynı adlı kitabı hk.].
- YETİŞ, Kâzım, “Şiir ve Retorik”, Yıl: V, Mayıs-Temmuz 2001, S.53-55 (Türk Şiiri ö.s.), ss.244-246.
- YILDIRIM, Hasan Ali, “Hikâyede Anlam Anlatılanın Neresinde?”, Yıl: IV, Ekim-Kasım 2000, S.46-47 (Türk Öykücülüğü ö.s.), ss.85-91.
- ZIMMERMANN, H. D., “Edebiyat Estetiğinde Sembol ve Gösterge”, çev. Fatih Tepebaşılı, Yıl: V, Nisan 2001, S.52, ss.92-100.

3.5.Mektup

BULUT, Şevket, “Bir Mektup”, Yıl: I, Kasım 1997, S.11, ss.85-86 [Ümit Fehmi Sorgunlu’ya].

DEMİRCİ, İbrahim, “Şubat Mektupları”, Yıl: V, Mart 2001, S.51, ss.80-81 [Esver Ölüç’e ve Korkut Soylu’ya].

[DİKMEN, Ramazan], “Ramazan Dikmen’den Altı Mektup”, Yıl: I, Mayıs 1997, S.5, ss.73-78.

KOÇ, Turan, “Saygıdeğer Ağabey”, Yıl: I, Haziran 1997, S.6, s.90 [İlhami Çiçek’in babası Kemal Çiçek’e].

MANSFIELD, Katherine, “Seçme Mektuplar”, Yıl: I, Ekim 1997, S.10, ss.48-51.

MANSFIELD, Katherine, “Seçme Mektuplar”, Yıl: I, Kasım 1997, S.11, ss.48-51.

MANSFIELD, Katherine, “Mektup”, çev. Yusuf Nilî-Mübeşşer Doğulu, Yıl: I, Aralık 1998, S.12, ss.48-51.

MANSFIELD, Katherine, “Seçme Mektuplar”, Yıl: II, Mart 1998, S.15, ss.38-41.

MANSFIELD, Katherine, “İki Mektup”, çev. Yusuf Nilî-Mübeşşer Doğulu, Yıl: II, Nisan 1998, S.16, ss.76-77.

MIGNON, Laurent, “Sevgili Hece’liler”, Yıl: III, Kasım 1999, S.35, s.42.

[SARIÇİÇEK, Mustafa], “Mustafa Sarıçiçek’ten Mektuplar”, Yıl: II, Mart 1998, S.15, ss.69-70.

WOOLF, Virginia, “İki Mektup”, çev. Ahmet Dönmez, Yıl: I, Temmuz 1997, S.7, ss.32-34.

3.6.Söyleşi / Açık Oturum

“Adonis ile Söyleşi”, çev. Mete Çamdereli, Yıl: IV, Şubat 2000, S.38, ss.47-53.

AKÇAY, Ahmet Sait, “Bülent Somay ile Bilimkurgu Üzerine”, Yıl: V, Ekim 2001, S.58, ss.79-85.

“Ali Göçer ile Bir Konuşma”, Yıl: II, Mart 1998, S.15, ss.51-57 [*Bir Gece Bekçisi Daha* adlı sahnelenen oyunu ve tiyatro anlayışı üzerine].

ALVER, Köksal, “Cemal Şakar’la Söyleşi”, Yıl: IV, Nisan 2000, S.40, ss.61-66.

ALVER, Köksal, “Kurtuluş Kayalı ile Türk Düşüncesi Üzerine: ‘Türk entelektüelinin genelinde şahsiyetin tınısı yok.’”, Yıl: V, Aralık 2001, S.60, ss.49-60.

DİRİN, İlyas, “Söyleşi: Mustafa Kutlu ile Öykücülüğü Üzerine”, Yıl: III, Eylül-Ekim 1999, S.33-34, ss.106-123.

- EFKÂR, Numan, “Rasim Özdenören’le Akif İnan Üzerine Söyleşi”, Yıl: IV, Mart 2000, S.39, ss.66-71.
- GAUDEMAR, Antoine De, “Nathalie Sarruate ile Söyleşi”, çev. İbrahim Demirci, Yıl: IV, Eylül 2000, S.45, ss.83-87.
- GÖÇER, Ali, “Turan Koç’la Mini Söyleşi”, Yıl: I, Mart 1997, S.3, ss.79-80.
- HARMANCI, Mehmet, “İbrahim Demirci ile ‘Ay Burcu’ Üzerine”, Yıl: II, Ağustos 1998, S.20, ss.50-52.
- KARAÇALI, Ali, “Atıf Bedir’le ‘Ateş Salaları’ Üzerine Konuşma”, Yıl: II, Temmuz 1998, S.19, ss.62-65.
- KARAÇALI, Bahar, Karaçalı, Ali, “Hece’nin Kültürevi Etkinlikleri II / Dilimizden Olacak Kıyametimiz”, Yıl: II, Nisan 1998, S.16, ss.63-79 [Katılanlar: Turan Koç, Süleyman Sahra, Murat Keramettin, Fahrettin Arslan, İbrahim Demirci, Mete Çamdereli, Esver Ölüç, Ali Ulvi Temel].
- KAYA, Rahmi, “‘Çiçek’ Toplantısı”, Yıl: I, Haziran 1997, S.6, ss.70-74 [Hamiyet Çiçek, Kemal Çiçek ve Letafet Çiçek ile birlikte].
- KAYA, Rahmi, Korkmaz, Durmuş, “Hece Kültürevi Etkinlikleri I / Turan Koç’la Şiir Üzerine Söyleşi”, Yıl: I, Temmuz 1997, S.7, ss.70-85 [Katılanlar: Murat Keramettin, Ömer Lekesiz, Necmettin Turinay, Süleyman Sahra, Hüseyin Su, Esver Ölüç].
- LEKESİZ, Ömer, Solak, Mehmet, “Hasan Ali Kasır ile Şiiri ‘Güldeste’ Çalışmaları Üzerine”, Yıl: II, Aralık 1998, S.24, ss.64-70.
- LEKESİZ, Ömer, Tosun, Necip, “Söyleşi: Gelenek ve Modernlik Çerçevesinde Öykü”, Yıl: III, Nisan 1999, S.28, ss.72-88.
- LEKESİZ, Ömer, “Kâmil Doruk’la Öykü Üstüne”, Yıl: V, Eylül 2001, S.57, ss.52-56.
- SOUIBES, Boudem, “Tahir Bekri ile Söyleşi”, çev. Mete Çamdereli, Yıl: I, Aralık 1997, S.12, ss.92-95.
- ŞAKAR, Cemal, “Necip Tosun’la *Küller ve Uçurumlar* Üzerine”, Yıl: II, Ekim 1998, S.22, ss.46-51.
- ŞAKAR, Cemal, “Hasan Aycın’la Söyleşi: Herkesin elde ettiği kendinde olandır.”, Yıl: IV, Haziran 2000, S.42, ss.19-26.
- ŞAKAR, Cemal, “Hüseyin Su ile Öykü Üzerine: Öykü yazarının kulağı ‘Kün’ emrine aşına olmalı”, Yıl: V, Ağustos 2001, S.56, ss.39-52.

“Turan Karataş’la ‘Şiir Vadilerinde’ Üzerine”, Yıl: II, Kasım 1998, S.23, ss.61-71 [Konuşanlar: Ömer Lekesiz, Nazir Akalın, Mehmet Kahraman, Cevat Özyurt, Hanifi Vural, Mustafa Balcı].

UYSAL, Faruk, “Mustafa İnan: Ağabeyim bir köprüydü” Yıl: IV, Mart 2000, S.39, ss.78-83 [Akif İnan hk.].

3.7.Çizgi

- AYCIN, Hasan, Çizgi, Yıl: I, Nisan 1997, S.4, s.2.
- AYCIN, Hasan, Çizgi, Yıl: I, Haziran 1997, S.6, s.2.
- AYCIN, Hasan, Çizgi, Yıl: I, Ağustos 1997, S.8, s.2.
- AYCIN, Hasan, Çizgi, Yıl: I, Eylül 1997, S.9, s.2.
- AYCIN, Hasan, Çizgi, Yıl: I, Ekim 1997, S.10, s.2.
- AYCIN, Hasan, Çizgi, Yıl: I, Kasım 1997, S.11, s.2.
- AYCIN, Hasan, Çizgi, Yıl: I, Aralık 1997, S.12, s.4.
- AYCIN, Hasan, Çizgi, Yıl: II, Ocak 1998, S.13, s.2.
- AYCIN, Hasan, Çizgi, Yıl: II, Şubat 1998, S.14, s.2.
- AYCIN, Hasan, Çizgi, Yıl: II, Mart 1998, S.15, s.2.
- AYCIN, Hasan, Çizgi, Yıl: II, Nisan 1998, S.16, s.2.
- AYCIN, Hasan, Çizgi, Yıl: II, Mayıs 1998, S.17, s.2.
- AYCIN, Hasan, Çizgi, Yıl: II, Haziran 1998, S.18, s.2.
- AYCIN, Hasan, Çizgi, Yıl: II, Temmuz 1998, S.19, s.2.
- AYCIN, Hasan, Çizgi, Yıl: II, Ağustos 1998, S.20, s.2.
- AYCIN, Hasan, Çizgi, Yıl: II, Eylül 1998, S.21, s.2.
- AYCIN, Hasan, Çizgi, Yıl: II, Ekim 1998, S.22, s.2.
- AYCIN, Hasan, Çizgi, Yıl: II, Kasım 1998, S.23, s.2.
- AYCIN, Hasan, Çizgi, Yıl: II, Aralık 1998, S.24, s.4.
- AYCIN, Hasan, Çizgi, Yıl: III, Ocak 1999, S.25, s.2.
- AYCIN, Hasan, Çizgi, Yıl: III, Şubat-Mart 1999, S.26-27, s.21.
- AYCIN, Hasan, Çizgi, Yıl: III, Nisan 1999, S.28, s.2.
- AYCIN, Hasan, Çizgi, Yıl: III, Mayıs 1999, S.29, s.2.
- AYCIN, Hasan, Çizgi, Yıl: III, Haziran 1999, S.30, s.2.
- AYCIN, Hasan, Çizgi, Yıl: III, Temmuz 1999, S.31, s.2.
- AYCIN, Hasan, Çizgi, Yıl: III, Ağustos 1999, S.32, s.2.

- AYCIN, Hasan, Çizgi, Yıl: III, Eylül-Ekim 1999, S.33-34, s.3.
- AYCIN, Hasan, Çizgi, Yıl: III, Kasım 1999, S.35, s.2.
- AYCIN, Hasan, Çizgi, Yıl: III, Aralık 1999, S.36, s.3.
- AYCIN, Hasan, Çizgi, Yıl: IV, Ocak 2000, S.37, s.3.
- AYCIN, Hasan, Çizgi, Yıl: IV, Şubat 2000, S.38, s.3.
- AYCIN, Hasan, Çizgi, Yıl: IV, Mart 2000, S.39, s.3.
- AYCIN, Hasan, Çizgi, Yıl: IV, Nisan 2000, S.40, s.3.
- AYCIN, Hasan, Çizgi, Yıl: IV, Mayıs 2000, S.41, s.3.
- AYCIN, Hasan, Çizgi, Yıl: IV, Haziran 2000, S.42, s.3.
- AYCIN, Hasan, Çizgi, Yıl: IV, Temmuz 2000, S.43, s.3.
- AYCIN, Hasan, Çizgi, Yıl: IV, Ekim-Kasım 2000, S.46-47 (Türk Öykücülüğü ö.s.), s.5.
- AYCIN, Hasan, Çizgi, Yıl: IV, Aralık 2000, S.48, s.4.
- AYCIN, Hasan, Çizgi, Yıl: V, Ocak 2001, S.49, s.3.
- AYCIN, Hasan, Çizgi, Yıl: V, Şubat 2001, S.50, s.3.
- AYCIN, Hasan, Çizgi, Yıl: V, Mart 2001, S.51, s.3.
- AYCIN, Hasan, Çizgi, Yıl: V, Nisan 2001, S.52, s.3.
- AYCIN, Hasan, Çizgi, Yıl: V, Mayıs-Temmuz 2001, S.53-55 (Türk Şiiri ö.s.), s.6.
- AYCIN, Hasan, Çizgi, Yıl: V, Ağustos 2001, S.56, s.3.
- AYCIN, Hasan, Çizgi, Yıl: V, Eylül 2001, S.57, s.3.
- AYCIN, Hasan, Çizgi, Yıl: V, Ekim 2001, S.58, s.3.
- AYCIN, Hasan, Çizgi, Yıl: V, Kasım 2001, S.59, s.3.
- AYCIN, Hasan, Çizgi, Yıl: V, Aralık 2001, S.60, s.4.
- AYCIN, Hasan, Çizgi, Yıl: VI, Ocak 2002, S.61 (Tanpınar ö.s.), s.6.

3.8.Bibliyografya ve Dizin

- DİRİN, İlyas, Şaban, Özdemir, “Ahmet Hamdi Tanpınar ve Eserleri Hakkında Yazılanlar (Kaynakça)”, Yıl: VI, Ocak 2002, S.61 (Tanpınar ö.s.), ss.197-210.
- DİRİN, İlyas, “Şiir Özel Sayıları”, Yıl: V, Mayıs-Temmuz 2001, S.53-55 (Türk Şiiri ö.s.), ss.600-612.
- DİRİN, İlyas, “Tanpınar’ın Bibliyografyasına Zeyl”, Yıl: VI, Ocak 2002, S.61 (Tanpınar ö.s.), ss.155-169.

DOĞAN, Mehmet Can, “Şiir Kitapları – Şiir Dergileri”, Yıl: V, Mayıs-Temmuz 2001, S.53-55 (Türk Şiiri ö.s.), ss.530-582.

“Hece Cilt 1 1-6. Sayılar Fihristi”, Yıl: I, Haziran 1997, S.6 [S.6’den sonra verilen müstakil ek, 8 s.].

“Hece Cilt 2 7-12. Sayıların Fihristi”, Yıl: I, Aralık 1997, S.12, ss.117-120.

“Hece Cilt 3 13-18. Sayıların Fihristi”, haz. Ahmet Cemil Bedir, Yıl: II, Haziran 1998, S.18, ss.84-86.

“Hece Cilt 4 19-24. Sayıların Fihristi”, haz. Ahmet Cemil Bedir, Yıl: II, Aralık 1998, S.24, ss.85-87.

“Hece Cilt 5 25-30. Sayıların Fihristi”, haz. Ahmet Cemil Bedir, Yıl: III, Haziran 1999, S.30, ss.77-80.

“Hece Cilt 6 31-36. Sayıların Fihristi”, haz. Ahmet Cemil Bedir, Yıl: III, Aralık 1999, S.36, ss.91-94.

“Hece Cilt 7 37-42. Sayıların Fihristi”, haz. Hülya N. Bedir, Yıl: IV, Haziran 2000, S.42, ss.92-95.

“Hece Cilt 8 43-48. Sayıların Fihristi”, haz. Abdullah Pak, Yıl: IV, Aralık 2000, S.48, ss.105-110.

“Hece Cilt 10 56-60. Sayıların Fihristi”, Yıl: V, Aralık 2001, S.60, ss.102-104.

KARATAŞ, Turan, “Şiir Bibliyografyası – Şiire Dair Yazılanlar”, Yıl: V, Mayıs-Temmuz 2001, S.53-55 (Türk Şiiri ö.s.), ss.613-686.

KURT, Mustafa, “Şiir Antolojileri”, Yıl: V, Mayıs-Temmuz 2001, S.53-55 (Türk Şiiri ö.s.), ss.583-589.

SU, Hüseyin, “Öykümüzün Yayın Serüveni (*Öykü Dergileri, Öykü Özel Sayıları, Öykü Antolojileri, Kuram ve Eleştiri Kitapları*) / Türk Öykü Yazarları ve Öykü Kitapları / Öykü Kaynakçası, Yıl: IV, S.46-47, Ekim-Kasım 2000, ss.378-438.

3.9.Dosyalar

“Hece Taşları / Ramazan Dikmen (1956 – 1997)”, Yıl: I, Mayıs 1997, S.5, ss.65-89 [Hüseyin Su, Cemal Şakar, Rahmi Kaya, Necip Tosun, Mustafa Aydoğan, Mete Çamdereli, Mehmet Ay, Mustafa Şahin].

“Hece Taşları / İlhami Çiçek (1954 – 1983)”, Yıl: I, Haziran 1997, S.6, ss.64-91 [Abdurrahman Nuri Çiçek, Rahmi Kaya, İbrahim Demirci, Ömer Lekesiz, Ali Karaçalı, Ali Göçer, Atıf Bedir, Turan Koç].

“Bir Hikâyecî: Şevket Bulut”, Yıl: I, Kasım 1997, S.11, ss.67-86 [Hüseyin Su, Ömer Lekesiz].

“1997 Yılıının Ardından”, Yıl: II, Ocak 1998, S.13, ss.58-69 [Süleyman Sahra, Ahmed Salih, Büşra Miraç, Numan Efkâr].

“Beş Öykücü: Cihan Aktaş, Melek Paşalı, Nazan Bekiroğlu, Fatma Karabıyık Barbarosoğlu, Münire Daniş”, Yıl: II, Şubat 1998, S.14, ss.40-68 [Ömer Lekesiz, Hüseyin Su, Necip Tosun, Yasemin Karadavut].

“Hece Taşları / Mustafa Sarıççek (1952 – 1998)”, Yıl: II, Mart 1998, S.15, ss.58-70 [İbrahim Demirci, Atıf Bedir, Ali Ulvi Temel, Ali Göçer, Mustafa Sarıççek].

“Şeyh Galib”, Yıl: III, Şubat-Mart 1999, S.26-27, ss.82-119 [Muhsin Macit, Esver Ölüç, Mehmet Can Doğan, Ömer Erdem, Mustafa Ünal, Mehmet Solak, Necip Fazıl Duru, Hasan Ali Kasır, Ahmet Cemil Bedir].

“Mustafa Kutlu”, Yıl: III, Eylül-Ekim 1999, S.33-34, ss.83-123 [Hüseyin Su, Ömer Lekesiz, İlyas Dirin].

“Hece Taşları / M. Akif İnan (1940 – 2000)”, Yıl: IV, Mart 2000, S.39, ss.55-84 [Korkut Soylu, Ali K. Metin, Numan Efkâr, Mustafa Aydoğan, Faruk Uysal].

“Öyküler”, Yıl: IV, Ekim-Kasım 2000, S.46-47 (Türk Öykücülüğü ö.s.), ss.274-376 [Özel sayı içerisinde seçilmiş öykülere yer verilmiştir. Ömer Seyfettin, Memduh Şevket Esendal, Sabahattin Ali, Sait Faik Abasıyanık, Rasim Özdenören, Sevinç Çokum, Necati Mert, Mustafa Kutlu, Hüseyin Su, Feridun Andaç, Cemal Şakar, Cihan Aktaş, Fatma Karabıyık Barbarosoğlu, Mustafa Şahin, Mehmet Harmancı, Almıla Özdek, Abdullah Harmancı, Münire Daniş, Hasan Ali Yıldırım, Müge İplikçi, Mustafa Kurt, Elif Eda Tartar] (Seçki).

“Şiirler”, Yıl: V, Mayıs-Temmuz 2001, S.53-55 (Türk Şiiri ö.s.), ss.470-528 [Özel sayı içerisinde seçilmiş şiirlere yer verilmiştir. Sedat Umran, Ahmet Necdet, Erdem Beyazıt, Alâeddin Özdenören, Süreyya Berfe, Mehmet Taner, Ahmet Telli, Hüseyin Peker, Ahmet Ada, Kâmil Eşfak Berki, Mehmet Atilla Maraş, Mahmut Temizyürek, Cahit Koytak, İhsan Işık, Metin Cengiz, Arif Ay, Haydar Ergülen, İbrahim Demirci, Faruk Uysal, Ahmet Şirin, Engin Turgut, Ömer Erinç, İhsan Deniz, Hüseyin Atlansoy, Adem Turan, Süleyman Sahra, Şaban Abak, Mürsel Sönmez, Seyfettin Ünlü, Hayrettin Orhanoğlu, Mustafa Aydoğan, Kenan Çağan, Ali K. Metin, Mehmet S.

Fidancı, A. Ali Ural, Mehmet Solak, Atif Bedir, Kemal Sayar, Mesut Güzelce, Mehmet Can Doğan, Cem Yavuz, Ali Ayçıl, Esver Ölüç] (Seçki).

3.10.Soruşturmalar

“Öykü Soruşturması: ‘Öykü türünün sizdeki yazınsal karşılığı nedir? Öykülerinizi nasıl yazıyorsunuz?’”, Yıl: IV, Ekim-Kasım 2000, S.46-47 (Türk Öykücülüğü ö.s.), ss.243-273 [Tarık Dursun K., Orhan Duru, Rasim Özdenören, Sevinç Çokum, Necati Tosuner, Necati Mert, Mustafa Kutlu, Hulki Aktunç, Cemil Kavukçu, Osman Çeviksoy, Hüseyin Su, Hasan Ali Toptaş, Cemal Şakar, Necip Tosun, Özcan Karabulut, Cihan Aktaş, Fatma Karabıyık Barbarosoğlu, Ahmet Kekeç, Sadık Yalsızuçanlar, Mehmet Önal, Ayfer Tunç, Ethem Baran, Hasan Ali Yıldırım, Melek Paşalı, Murat Yalçın, Elif Şafak, Almıla Özdek, Müge İplikçi, Murat Gülsoy, Selçuk Orhan].

“Şiir Soruşturması: Şiir-hayat ve şiir etik ilişkileri bağlamında poetik görüşleriniz nelerdir?”, Yıl: V, Mayıs-Temmuz 2001, S.53-55 (Türk Şiiri ö.s.), ss.438-469 [Fazıl Hüsnü Dağlarca, Sedat Umran, Ece Ayhan, Erdem Beyazıt, Alâeddin Özdenören, Süreyya Berfe, Mehmet Taner, Hüseyin Peker, Ahmet Telli, Ahmet Ada, Kâmil Eşfak Berki, Sina Akyol, Turan Koç, Mahmut Temizyürek, Metin Cengiz, Arif Ay, Veysel Çolak, Haydar Ergülen, İbrahim Demirci, Faruk Uysal, Engin Turgut, Hasan Öztoprak, Ömer Erinç, İhsan Deniz, Mehmet Erdoğan, Hüseyin Atlansoy, Mürsel Sönmez, Mustafa Aydoğan, Mehmet Can Doğan, Esver Ölüç].

3.11.Kitap Değerlendirmeleri

“Doğu'nun Limanları, Amin Maalouf”, Yıl: I, Ocak 1997, S.1, s.87.

“Geceye Uçurulan Güvercinler, Necati Mert”, Yıl: I, Ocak 1997, S.1, ss.87-88.

“İşgal Altında, Nizar Kabbani”, Yıl: I, Ocak 1997, S.1, s.88.

A.B., “Sığınak, Ali Göçer”, Yıl: I, Şubat 1997, S.2, s.88.

ACAR, İsmail, “İzlek, Osman Bayraktar”, Yıl: II, Şubat 1998, ss.74-75.

AHMET CEMİL, “Şark Klasikleri / Timaş Yayınları”, Yıl: III, Ağustos 1999, S.32, ss.77-78.

AHMET CEMİL, “İslam'da Adalet Kavramı, Macit Hadduri”, Yıl: IV, Mart 2000, S.39, ss.89-90.

AHMET CEMİL, “En Uzun Asrın Hikâyesi, Mehmet Önal”, Yıl: IV, Mart 2000, S.39, ss.90-91.

- AHMET CEMİL, “*Hatun, Musa Carullah*”, Yıl: IV, Mart 2000, S.39, ss.91-92.
- AKÇAY, Ahmet Sait, “*Lanetli Sınıf, İdris Özyol*”, Yıl: IV, Mart 2000, S.39, ss.93-94.
- AKÇAY, Ahmet Sait, “*Kayıplar Kosova, Zeki Bulduk*”, Yıl: IV, Eylül 2000, S.45, s.94.
- AKÇAY, Ahmet Sait, “*Edebiyatımızın Yol Haritası, Feridun Andaç*”, Yıl: IV, Eylül 2000, S.45, ss.95-96.
- ALPHAN, Zeynep, “*Kısır, Mihail Nuayme*”, Yıl: IV, Aralık 2000, S.48, ss.103-104.
- ALTUN, Fatma Nur, “*Kamusal Alanda Başörtülüler, Nazife Şişman*”, Yıl: IV, Mayıs 2000, S.41, ss.93-94.
- ALTUN, Fatma Nur, “*Don Kişot’tan Bugüne Roman, Jale Parla*”, Yıl: IV, Temmuz 2000, S.43, ss.94-95.
- ALVER, Köksal, “*Cemaatin Dönüşümü, Ramazan Yelken*”, Yıl: III, Eylül-Ekim 1999, S.33-34, ss.132-133.
- ALVER, Köksal, “*Gecikmiş Modernlik ve Estetik Kültür: Millî Edebiyatın İcra Edilişi, Gregory Daniss*”, Yıl: III, Kasım 1999, S.35, ss.91-93.
- ALVER, Köksal, “*Roman ve Hayat, M. Fatih Andı*”, Yıl: III, Aralık 1999, S.36, ss.89-90.
- ALVER, Köksal, “*Esenlik Zamanları, Cemal Şakar*”, Yıl: IV, Ocak 2000, S.37, ss.93-94.
- ALVER, Köksal, “*Modern Kapitalizmin Doğuşu, Henry See*”, Yıl: V, Şubat 2001, S.50, ss.91-92.
- ALVER, Köksal, “*Türk Düşünce Dünyasının Bunalımı, Kurtuluş Kayalı*”, Yıl: V, Ekim 2001, S.58, ss.92-94.
- BEDİR, Ahmet Cemil, “*İslam Felsefesinde Sembolik Hikâyeler (I)*”, Yıl: I, Eylül 1997, S.9, ss.91-93.
- BEDİR, Ahmet Cemil, “*Kelimelerin Büyülü Dünyası, John C. Condon*”, Yıl: I, Ekim 1997, S.10, ss.90-91.
- BEDİR, Ahmet Cemil, “*Rüyalarımızın Sarışın Buğdayı, Turan Karataş*”, Yıl: I, Aralık 1997, S.12, ss.112-113.
- BEDİR, Ahmet Cemil, “*Toprağı İşleyen Kalem, Âlim Kahraman*”, Yıl: II, Şubat 1998, S.14, ss.76-77.

- BEDİR, Ahmet Cemil, “*Rüya Saati*, Mustafa Ruhi Şirin”, Yıl: II, Haziran 1998, S.18, ss.82-83.
- BEDİR, Ahmet Cemil, “*Şehir ve İnsan*, Rıdvan Canım”, Yıl: II, Ağustos 1998, S.20, ss.76-77.
- BEDİR, Ahmet Cemil, “*Fırtınalar*, Halil Cibran: Alınlarımızda Derin Kanyonlar”, Yıl: II, Eylül 1998, S.21, s.78.
- BEDİR, Ahmet Cemil, “*Şeyh Galib Kitabı*”, Yıl: III, Şubat-Mart 1999, S.26-27, ss.118-119.
- BEDİR, Atıf, “*Çeçen Şiir Antolojisi*, Refik Özdemir”, Yıl: I, Ekim 1997, S.10, ss.91-92.
- BEDİR, Atıf, “*Kendini Aynalarda Çoğaltan Şehir*, Mustafa Aydoğan”, Yıl: I, Kasım 1997, S.11, s.92.
- BEDİR, Atıf, “*Gazaba Uğramış Şiirler*, Nizar Kabbani”, Yıl: I, Aralık 1997, S.12, ss.111-112.
- BEDİR, Atıf, “*Kuşkonmazda Konuşan Adam*, Ali Haydar Haksal”, Yıl: II, Şubat 1998, S.14, ss.75-76.
- BEDİR, Atıf, “*Aşkın Kitabı*, Nizar Kabbani”, Yıl: V, Ocak 2001, S.49, s.95.
- BULDUK, Zeki, “*Tavşanın Randevusu*, İsmet Özel”, Yıl: III, Kasım 1999, S.35, ss.93-94.
- CAN, Osman, “*İlahi Şiarları Özgürleştirmek*, Atasoy Müftüoğlu”, Yıl: I, Temmuz 1997, S.7, ss.90-91.
- CAN, Osman, “*İyi Geceler Bayım*, Mevlâna İdris”, Yıl: I, Temmuz 1997, S.7, ss.91-92.
- CEMİLE SÜMEYRA, “*Annem Belkıs*, Gündüz Vassaf”, Yıl: V, Mart 2001, S.51, ss.93-95.
- CEYHAN, Nesime, “*Posta Kutusundaki Mızıka*, A. Ali Ural”, Yıl: V, Şubat 2001, S.50, ss.93-94.
- ÇAĞAN, Kenan, “*Kitle Kültürü Efsanesi*, Allan Swingewood”, Yıl: IV, Ağustos 2000, S.44, ss.93-94.
- ÇAĞAN, Kenan, “*Modernizm ve Kitle Toplumunu*, Erhan Atiker”, Yıl: IV, Aralık 2000, S.48, ss.100-102.

- ÇAĞAN, Kenan, “*Silik Fotoğraflar*, Orhan Okay”, Yıl: V, Kasım 2001, S.59, ss.95-96.
- ÇAĞAN, Kenan, “*Tam Ekran*, Jean Baudrillard”, Yıl: V, Aralık 2001, S.60, ss.100-101.
- ÇAĞLAROĞLU, Taha, “*Ve Kandil Ve Ateş Ve Caz*, Arif Ay”, Yıl: V, Aralık 2001, S.60, ss.89-93.
- ÇAVUŞ, Kemal, “*Güzerân*, Sadık Yalsızuçanlar”, Yıl: II, Haziran 1998, S.18, ss.79-80.
- ÇAVUŞ, Kemal, “*Düş Bahçesi*, Sadık Yalsızuçanlar”, Yıl: II, Haziran 1998, S.18, ss.80-81.
- ÇAVUŞ, Kemal, “*Düş Kırığı*, Sadık Yalsızuçanlar”, Yıl: II, Haziran 1998, S.18, ss.81-82.
- ÇAVUŞ, Kemal, “*Halvet Der Encümen & Geçen Gün Ömürdendir*, Sadık Yalsızuçanlar”, Yıl: III, Ocak 1999, S.25, ss.84-85.
- ÇELEBİ, Ali, “*Tasavvuf: İlmî ve Akademik Araştırma Dergisi*”, Yıl: IV, Haziran 2000, S.42, ss.91-92.
- ÇELEBİ, Ali, “*Halıksay – Kızılderili Öyküleri*, Ayşe Göktürk Tunceroğlu”, Yıl: IV, Temmuz 2000, S.43, ss.93-94.
- ÇİFTÇİ, Cemil, “*Divan Edebiyatında Edebî Muhitler*, Haluk İpekten”, Yıl: I, Mayıs 1997, S.5, ss.92-93.
- ÇINAR, Ali, “*Masal Bahçesi – Dünya Masalları Seçkisi*, Ahmet Özalp”, Yıl: I, Nisan 1997, S.4, ss.87-88.
- ÇINAR, Ali, “*Işık Bahçeleri*, Amin Maalouf”, Yıl: I, Mayıs 1997, S.5, s.94.
- ÇINAR, Ali, “*Divan-ı Es’ad*, Muhammed Es’ad Erbili”, Yıl: I, Haziran 1997, S.6, ss.92-93.
- ÇINAR, Ali, “*Kemâlî Dergâhından Hatıralar (İstanbul 1925)*, Carl Vett”, Yıl: I, Ağustos 1997, S.8, ss.79-80.
- ÇINAR, Ali, “*Sufî Tıbbı*, Şeyh Hâkim Muhîddin Çiştî”, Yıl: I, Ağustos 1997, S.8, s.81.
- ÇINAR, Ali, “*Tûtiname – Kâmülü’l-Kelâm ve Bânûcihan*, Süleyman Tevfik”, Yıl: I, Eylül 1997, S.9, ss.88-89.
- ÇINAR, Ali, “*Arapların Gözüyle Haçlı Seferleri*, Amin Maalouf”, Yıl: I, Aralık 1997, S.12, s.110.

- ÇINAR, Ali, “*İsmail, Reha Çamuroğlu*”, Yıl: III, Haziran 1999, S.30, ss.74-76.
- ÇINAR, Ali, “*Mehmed’in Kitabı, Nadire Merter*”, Yıl: III, Temmuz 1999, S.31, s.80.
- ÇINAR, Ali, “*Akasya ve Mandolin, Mustafa Kutlu*”, Yıl: III, Aralık 1999, S.36, ss.88-89.
- DANIŞ, Münire, “*Gülendam’ın Renkleri, Selvigül Kandoğmuş Şahin*”, Yıl: V, Mart 2001, S.51, s.93.
- DANIŞ, Münire, “*Kadife Durağı, Mihriban İnan Karatepe*”, Yıl: V, Mart 2001, S.51, ss.92-93.
- DEMİRTAŞ, Fahrettin, “*Batılılaşma Hastalığı, Celal Ali Ahmedi*”, Yıl: IV, Mayıs 2000, S.41, ss.91-92.
- EFKÂR, Numan, “*Savaş Esintisi, Malik B. Nebi*”, Yıl: I, Temmuz 1997, S.7, s.92.
- EFKÂR, Numan, “*Kalıcı Felsefe, Aldous Huxley*”, Ağustos 1997, S.8, s.79.
- EFKÂR, Numan, “*Başak ve Ayrıkotları, Tage Lindbom*”, Yıl: I, Eylül 1997, S.9, ss.89-90.
- EFKÂR, Numan, “*İslam’da Bilginin Temelleri, Şakir Kocabaş*”, Yıl: II, Mayıs 1998, S.17, s.79.
- EFKÂR, Numan, “*Sözün Düşüşü, Jacqus Ellul*”, Yıl: II, Temmuz 1998, S.19, s.77.
- EFKÂR, Numan, “*İbni Arabi’nin Fusûs’undaki Anahtar Kavramlar, Toshihiko Izutsu*”, Yıl: II, Ekim 1998, S.22, ss.72-73.
- EFKÂR, Numan, “*Kitle ve İktidar, Elias Canetti*”, Yıl: II, Kasım 1998, S.23, ss.83-84.
- EFKÂR, Numan, “*Yitiriler, Ömer Erdem*”, Yıl: II, Kasım 1998, S.23, ss.84-85.
- EFKÂR, Numan, “*Can Esintisi: İslamda Şiir Metafiziği, Nasrullah Pürcevadî*”, Yıl: III, Temmuz 1999, S.31, s.79.
- EFKÂR, Numan, “*Ruhum Bir Kadındır, Anne Marie Schimmel*”, Yıl: III, Temmuz 1999, S.31, ss.79-80.
- EFKÂR, Numan, “*Bilgi ve Kutsal, S. Hüseyin Nasr*”, Yıl: III, Ağustos 1999, S.32, ss.75-76.
- EFKÂR, Numan, “*Geleneksel Edebiyat Teorisi, Ray Livinston*”, Yıl: III, Ağustos 1999, S.32, ss.76-77.
- EFKÂR, Numan, “*Bıldır ’99, Şeref Bilsel*”, Yıl: III, Kasım 1999, S.35, ss.88-89.
- EFKÂR, Numan, “*Çorak Ülke’nin Bittiği Yer, Theodor Roszak*”, Yıl: IV, Ocak 2000, S.37, s.95.

- EFKÂR, Numan, “*Ben Rüzgârım Sen Ateş*, Anne Marie Schimmel”, Yıl: IV, Şubat 2000, S.38, s.90.
- EFKÂR, Numan, “*Arastanın Son Çırağı*, Ali Ayçıl”, Yıl: IV, Şubat 2000, S.38, ss.90-92.
- EFKÂR, Numan, “*Câvidname*, Muhammed İkbâl”, Yıl: IV, Haziran 2000, S.42, s.89.
- EFKÂR, Numan, “*İmanın Dinamikleri*, Paul Tillich”, Yıl: IV, Haziran 2000, S.42, ss.89-90.
- ERGÜL, Muharrem, “*Fatih’ten Günümüze Şairlerin Gözüyle İstanbul*, Hasan Akay”, Yıl: I, Nisan 1997, S.4, s.92.
- GÜLCAN, Rabia, “*Meşrutiyet Çocukları*, Cüneyd Okay”, Yıl: V, Nisan 2001, S.52, ss.108-110.
- GÜLEÇ, İsmail, “*Kanuni’yi Hicveden Şiir: Şehzade Mustafa Mersiyesi*, Ahmet Atilla Şentürk”, Yıl: III, Nisan 1999, S.28, ss.93-94.
- GÜLTEKİN, M. Asım, “*Kayıp Hikâyeci*, Âlim Kahraman”, Yıl: V, Şubat 2001, S.50, ss.94-95.
- H. D., “*Türk Öykücülüğünde Rasim Özdenören*, Necip Tosun”, Yıl: I, Şubat 1997, S.2, ss.89-90.
- H. D., “*Otoyol Uykusu*, Kemal Sayar”, Yıl: I, Şubat 1997, S.2, ss.90-91.
- KARABULUT, Kemal, “*Deniz Acısı*, Mustafa Dabakbaşı”, Yıl: II, Mart 1998, S.15, ss.77-78.
- KARADENİZ, Abdürrahim, “*Divan Edebiyatı Üzerine Tartışmalar*, Mehmet Kahraman”, Yıl: I, Mart 1997, S.3, ss.83-84.
- KARADENİZ, Abdürrahim, “*Yağmurlar Kitabı*, Cahit Yeşilyurt”, Yıl: I, Nisan 1997, S.4, s.90.
- KARADENİZ, Abdürrahim, “*Tasavvuf Terimleri ve Deyimleri Sözlüğü*, Ethem Cebecioğlu”, Yıl: II, Ocak 1998, S.13, s.78.
- KARADENİZ, Abdürrahim, “*Kimlik Mekânları*, David Morley – Kevin Robins”, Yıl: II, Temmuz 1998, S.19, ss.78-79.
- KAYAOĞLU, Aysun, “*Yağmurdan Sonra*, Ahmet Kekeç”, Yıl: V, Ağustos 2001, S.56, s.93.
- KIR, Hüseyin, “*Varolmanın Boyutları*, William C. Chittick”, Yıl: II, Mayıs 1998, S.17, ss.82-83.

- KOCA, Mustafa, “*İçim Su Berraklığında*, Ali Haydar Haksal”, Yıl: V, Ağustos 2001, S.56, ss.93-94.
- KÖROĞLU, Emin, “*Dar Vakit Günleri*, Mürsel Sönmez”, Yıl: III, Ağustos 1999, S.32, s.73.
- KÖROĞLU, Emin, “*Ortadoğu’da Modernleşme ve İslâmî Hareketler*, Alev Erkilet Başer”, Yıl: IV, Nisan 2000, S.40, ss.91-95.
- KÜLEKÇİ, Cahit, “*Düş Kurgusu*, Caner Kutlu”, Yıl: III, Eylül-Ekim 1999, S.33-34, ss.133-134.
- KURŞUN, Mehmet, “*Edebiyat Ortamı*”, Yıl: I, Mart 1997, S.3, s.86.
- KURT, Mustafa, “*Kader ve Keder Arasında: Sıraselviler’de Bir Otel Odası*, Anar Rızayev”, Yıl: IV, Aralık 2000, S.48, ss.102-103.
- KUTLU, Caner, “*Korku ve Ümit ve Aşk*, Sadık Yalsızuçanlar”, Yıl: I, Mart 1997, S.3, ss.84-85.
- LEKESİZ, Ömer, “*Adını Koyamadığım ve Babil’i Beş Geçe*, Yaşar Bedri”, Yıl: I, Aralık 1997, S.12, s.111.
- LEKESİZ, Ömer, “*Modern Devletin Doğuşu*, İsmail Coşkun”, Yıl: II, Ocak 1998, S.13, s.75.
- LEKESİZ, Ömer, “*Orta Çağ Estetiğinde Sanat ve Güzellik*, Umberto Eco”, Yıl: II, Eylül 1998, S.21, ss.75-76.
- LEKESİZ, Ömer, “*Horozlu Ayna ve Ölüm*, Cevdet Karal”, Yıl: II, Kasım 1999, S.23, ss.81-83.
- LEKESİZ, Ömer, “*Romancılar Konuşuyor*, Mehmet Nuri Yardım”, Yıl: V, Ocak 2001, S.49, s.93.
- LEKESİZ, Ömer, “*Asitâne / Evvel Zaman İçinde İstanbul*, A. Ragıp Akyavaş”, Yıl: V, Ocak 2001, S.49, s.92.
- MİRAC, Büşra, “*Günlük Güneşlik Şarkılar*, Ali Çolak”, Yıl: I, Mart 1997, S.3, s.83.
- MİRAC, Büşra, “*Doğu’nun Yedinci Oğlu Sezai Karakoç*, Turan Karataş”, Yıl: III, Şubat-Mart 1999, S.26-27, ss.128-129.
- MİRAC, Büşra, “*Kuyu*, Rasim Özdenören”, Yıl: IV, Şubat 2000, S.38, ss.93-94.
- MİRAC, Büşra, “*Mor Mürekkep*, Nazan Bekiroğlu”, Yıl: IV, Mayıs 2000, S.41, ss.90-91.

- MURAT KERAMETTİN, “*Heidegger, Georg Steiner*”, Yıl: I, Mayıs 1997, S.5, ss.95-96.
- MURAT KERAMETTİN, “*Şehir, Ey Şehir, Mustafa Armağan*”, Yıl: I, Temmuz 1997, S.7, ss.92-93.
- MURAT KERAMETTİN, “*Kubbeyi Yere Koymamak, Turgut Cansever*”, Yıl: I, Ağustos 1997, S.8, s.82.
- MURAT KERAMETTİN, “*Van Gogh, Antonin Artaud*”, Yıl: II, Şubat 1998, S.14, ss.77-78.
- Ö.F.L., “*100’lük Ülkeden Mektuplar, Feride Çiçekoğlu*”, Yıl: I, Şubat 1997, S.2, ss.88-89.
- Ö.F.L., “*Ulysses, James Joyce*”, Yıl: I, Şubat 1997, S.2, s.91.
- ÖMER FARUK, “*Divan (İlmî Araştırmalar Dergisi)*”, Yıl: I, Mart 1997, S.3, ss.85-86.
- ÖZEL, Faruk, “*Müstesna Güzeller, İskender Pala*”, Yıl: II, Mart 1998, S.15, ss.76-77.
- ÖZYURT, Cevat, “*Kaçak Yolcu & İlk Sözler, Hüseyin Atlansoy: Mücahir Gitmekten Erinmez*”, Yıl: II, Nisan 1998, S.16, ss.81-82.
- PAK, Abdullah, “*Birey – Edebiyat*”, Yıl: V, Ağustos 2001, S.56, ss.94-95 [İbrahim Tenekeci, Üç Köpük; Hüseyin Akın, Çöl Vaazları; Ali Emre, Milyon Sesli Mızıka; İsmail Kılıçarslan, Portakal, Turta, Bir de Kirpi hk.].
- PAK, Abdullah, “*Bir Kadının Hayatı, Mehmet Celal*”, Yıl: V, Eylül 2001, S.57, ss.95-96.
- ŞAHİNOĞLU, Cihad, “*Dergiler, Yazarlar, Kitaplar...*”, Yıl: IV, Ocak 2000, S.37, s.91 [Üçüncü Öyküler, İzlek, Göçebe, E, Yaba Öykü hk.].
- ŞAHİNOĞLU, Cihad, “*Dergiler, Kitaplar, Yazarlar...*”, Yıl: IV, Mart 2000, S.39, s.88 [Matbuat, Osmanlı Şiir Antolojisi (YKY), Üçüncü Öyküler, Tanpınar, Cogito, Merdiven hk.].
- SÖĞÜT, Osman, “*Beyaz Yürüyüş, Faruk Uysal: Şiir Yollarında Beyaz Yürüyüş*”, Yıl: II, Ağustos 1998, S.20, ss.74-76.
- SOLAK, Mehmet, “*İnsanlığın Medeniyet Destanı, Roger Garaudy*”, Yıl: I, Ekim 1997, S.10, ss.89-90.
- SOLAK, Mehmet, “*Diyalektiğin Sonu Gelecek Olan İnsan İçin, Abdülkadir El Murâbıt*”, Yıl: I, Kasım 1997, S.11, ss.91-92.

- SOLAK, Mehmet, “*Baudelaire Efsanesi, Necmi Naz*”, Yıl: I, Aralık 1997, S.12, ss.113-114.
- SOLAK, Mehmet, “*İslam Düşüncesinde Marifet ve İbni Arabi, Seyfullah Sevim*”, Yıl: II, Mart 1998, S.15, ss.75-76.
- SOLAK, Mehmet, “*Öteki Ses (The Other Voice), Octavio Paz*”, Yıl: II, Nisan 1998, S.16, ss.82-84.
- SOLAK, Mehmet, “*Gurbet Şiirleri, Hasan Ali Kasır*”, Yıl: II, Mayıs 1998, S.17, ss.79-80.
- SOLAK, Mehmet, “*Şiir Defteri, Hasan Ali Kasır*”, Yıl: II, Mayıs 1998, S.17, ss.80-82.
- SOYLU, Korkut, “*Kent İlişkileri, Rasim Özdenören*”, Yıl: III, Ağustos 1999, S.32, ss.74-75.
- SOYLU, Korkut, “*Sürgün ve Atlas, Ali K. Metin*”, Yıl: III, Eylül-Ekim 1999, S.33-34, ss.134-135.
- SOYLU, Korkut, “*Bindörtüyzondokuz, Necat Çavuş*”, Yıl: III, Kasım 1999, S.35, ss.87-88.
- SOYLU, Korkut, “*Köpekçe Düşünceler, Rasim Özdenören*”, Yıl: IV, Ocak 2000, S.37, ss.92-93.
- SOYLU, Korkut, “*Hafız’ın Yolculuğu, Jan Potocki*”, Yıl: IV, Temmuz 2000, S.43, ss.92-93.
- SOYLU, Korkut, “*Ölümcül Kimlikler, Amin Maalouf*”, Yıl: IV, Ağustos 2000, S.44, ss.94-95.
- SOYLU, Korkut, “*İki Yeni Kitap*”, Yıl: IV, Aralık 2000, S.48, ss.99-100 [Alper Çeker, *Gece Şehre Dedi Ki; İbrahim Tenekeci, Güzellik Uykusu* hk.].
- SOYLU, Korkut, “*Saçları Vardır Aşkın, Hayriye Ünal*”, Yıl: V, Şubat 2001, S.50, ss.90-91.
- SOYLU, Korkut, “*Dizeler, Erdal Alovera*”, Yıl: V, Ekim 2001, S.58, ss.91-92.
- SU, Hüseyin, “*Mağara Kitapları*”, Yıl: I, Ağustos 1997, S.8, ss.83-84.
- SU, Hüseyin, “*Son Günün Şiiri, Adem Turan*”, Yıl: I, Eylül 1997, S.9, ss.92-93.
- SU, Hüseyin, “*Sonsuz Bekleyiş, Yılmaz Güney*”, Yıl: I, Ekim 1997, S.10, ss.87-89.
- SU, Hüseyin, “*Merdiven Uzuyor*”, Yıl: I, Kasım 1997, S.11, ss.93-94.
- SU, Hüseyin, “*Kaşgar*”, Yıl: II, Ocak 1998, S.13, ss.77-78.
- SU, Hüseyin, “*Âsâ, Hasan Aycın*”, Yıl: II, Aralık 1998, S.24, ss.80-81.

- SU, Hüseyin, “*Cenap Şahabettin’in Şiirleri Üzerinde Stilistik Bir Araştırma*, Hasan Akçay”, Yıl: II, Aralık 1998, S.24, s.81-83.
- ŞAKAR, Cemal, “*Yüzüncü Ad*, Amin Maalouf”, Yıl: V, Nisan 2001, S.52, ss.106-108.
- TOSUN, Necip, “*Sükût Suretinde*, Nuri Pakdil”, Yıl: I, Nisan 1997, S.4, s.87.
- UÇAN, Hilmi, “*Yazınsal Okuma Süreçleri*, Zeynep Kıran – Ayşe Eziler Kıran”, Yıl: V, Mart 2001, S.51, ss.88-90.
- UYSAL, Faruk, “*Şiirin Geçitleri*, Alâeddin Özdenören”, Yıl: II, Temmuz 1998, S.19, ss.76-77.
- UYSAL, Faruk, “*Törenler ve Komplolar*, Mehmet Can Doğan”, Yıl: II, Ağustos 1998, S.20, ss.77-79.
- UYSAL, Faruk, “*Aşkın Okunmaz Kıyıları*, Victoria R. Hollbrook”, Yıl: II, Eylül 1998, S.21, ss.76-77.
- UYSAL, Faruk, “*Dünyaya Saldıran Şair*, Hakan Arslanbenzer”, Yıl: II, Ekim 1998, S.22, ss.73-74.
- UYSAL, Faruk, “*Sevgi Üstüne*, Jose Ortega Y. Gasset”, Yıl: II, Kasım 1998, S.23, ss.85-86.
- UYSAL, Faruk, “*Şahitsiz Vakitler*, Ebubekir Eroğlu”, Yıl: II, Aralık 1998, S.24, ss.83-84.
- UYSAL, Faruk, “*Üniversitenin Misyonu*, Jose Ortega Y. Gasset”, Yıl: III, Ocak 1999, S.25, ss.82-83.
- UZMAN, Mehmet, “*Sevgili'nin Evi*, Ömer Lekesiz”, Yıl: I, Haziran 1997, S.6, ss.93-94.
- YALSIZUÇANLAR, Sadık, “*Simyacı*, Paulo Coelho”, Yıl: I, Nisan 1997, S.4, ss.91-92.
- YALSIZUÇANLAR, Sadık, “*Sevgili Kipatlar*”, Yıl: I, Haziran 1997, S.6, ss.94-95 [Denge Yayınları'nın çocuk kitapları hk.].
- YALSIZUÇANLAR, Sadık, “*Mantku't Tayr (Kuş Dili)*, Feridüddin Attar: Kuşların Diliyle İslam Sanatı – İslam Maneviyatı İlişkisi”, Yıl: II, Ekim 1998, S.22, ss.71-72.
- YAZICI, Tahir, “*Körün Parmak Uçları*, A. Ali Ural”, Yıl: III, Ocak 1999, S.25, ss.85-86.
- YAZICI, Tahir, “*Ankebût*, Kâmil Yeşil”, Yıl: III, Şubat-Mart 1999, S.26-27, ss.131-132.

YAZICI, Tahir, “*Hüzün ve Tesadüf*, Mustafa Kutlu”, Yıl: III, Nisan 1999, S.28, ss.92-93.

YAZICI, Tahir, “*Yüzyılın Sonu*, Ed. Nathan Gardels”, Yıl: IV, Şubat 2000, S.38, ss.92-93.

YAZICI, Tahir, “*Değişim Sancısı & Aklın Muhteris Çağı*, Eric Hoffer”, Yıl: IV, Temmuz 2000, S.43, ss.90-92.

YAZICI, Tahir, “*Karagöz Kitabı*, Sevgül Sönmez”, Yıl: V, Ocak 2001, S.49, s.94.

YAZICI, Tahir, “*Üç Gül Ömrü & Şehir Masalları*”, Yıl: V, Mart 2001, S.51, s.90.

YAZICI, Tahir, “*Öyküler*, Rabindranath Tagore”, Yıl: V, Mart 2001, S.51, ss.91-92.

YAZICI, Tahir, “‘Hür Tefekkür’ Üç Yeni Kale Daha Kazandı”, Yıl: V, Nisan 2001, S.52, ss.110-111 [*Avrupa Günlüğü*, *Bir Nokta*, *Bumerang* dergileri hk.].

YEŞİL, Kâmil, “*Bütün Yazıları Asaf Halet Çelebi*”, Yıl: II, Ekim 1998, S.22, ss.75-76.

YEŞİLYURT, Cahit, “*I-Sanat Nedir? II-İnsan Ne İle Yaşar?*, Tolstoy”, Yıl: I, Nisan 1997, S.4, ss.89-90.

YÜCELİ, Mahmut, “*Bir Felsefe Dili Kurmak*, İsmail Kara: Babanzade Ahmet Naim ve Serencami”, Yıl: V, Ekim 2001, S.58, ss.94-96.

3.12.Haber Yazıları / Değıniler

“Şeyh Galip Divanı’ndan Seçmeler”, Yıl: III, Şubat-Mart 1999, S.26-27, ss.83-86.

“İstanbul’da Postmodern Bir Köy Kurmak”, Yıl: III, Kasım 1999, S.35, ss.85-86.

“Rahmet!...”, Yıl: IV, Şubat 2000, S.38, s.84 [Mehmet Akif İnan’ın ölüm haberi].

“Bursa Araştırma Kütüphanesi’ Açılıyor”, Yıl: V, Kasım 2001, S.59, s.91.

“Bilkent’te ‘Tezler ve Kuramlar Sempozyumu Yapılacak’”, Yıl: V, Aralık 2001, S.60, s.97.

3.13.Özel Sayılar

1.Özel Sayı: “*Türk Öykücülüğü Özel Sayısı*”, Yıl: IV, Ekim-Kasım 2000, S.46-47, 440 s.

2.Özel Sayı: “*Türk Şiiri Özel Sayısı*”, Yıl: V, Mayıs-Temmuz 2001, S.53-55, 688 s.

3.Özel Sayı: “*Ahmet Hamdi Tanpınar Özel Sayısı*”, Yıl: VI, Ocak 2002, S.61, 216 s.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

HECE DERGİSİNDE YER ALAN (1997-2002) YAZILARIN TEMALARINA GÖRE EDEBÎ TÜRLER

Çalışmanın bu bölümünde, *Hece* dergisinde yayımlanmış edebî türler incelenecektir. Dergide birçok edebî türde yazı yayımlanmıştır. Türler içerisinde nicelik ve nitelik bakımından öne çıkmış olan yazarların metinleri yapı ve konu bakımından incelenecektir. Ancak en önce edebî tür ne olup ne olmadığı ile alakalı bir açıklama zorunludur. Türler neye ya da nelere göre tasnif ediliyor? Nasıl tasnifler oluşturulmuştur? Sorular üzerine yoğunlaşan yazarların görüşlerine başvurulacaktır.

Aristo'dan itibaren edebî türler nazım ve nesir diye iki gruba ayrılmıştır. Modern edebiyat bunları daha görünür kılmak amacıyla roman, dram ve şiir olmak üzere üç bölümde toplamıştır. Bu unsurların tür olup olmadığı ile alakalı tartışmalar vardır. Rene Wellek, bu üç unsurun alt bölümlerinin tür olduğunu savunmuştur. Ona göre şiiri değil onun alt bölümleri olan ağıt, hiciv, pastoral, lirik, epik vb. çeşitler tür olarak kabul edilmelidir. Burada okuyucu açısından bir gruplandırma yapıldığı söylenebilir.¹⁰⁶

Edebî türler farklı biçimlerde tanımlanır. Turan Karataş'a göre edebî tür, edebiyat sahasında ortaya konan eserlerin ortak yönlerinin sınıflandırılmasıyla ortaya çıkan yazı/metin çeşitlerine verilen addır.¹⁰⁷

4.1.Şiir

Edebiyatımızda akla ilk gelen tür şiirdir. Geleneğin tarihe yansımından da kaynaklanan bu zihin dünyası edebiyatımızda şiirin geniş bir yerde konumlanmasını sağlamıştır. Çeşitli girişimlere uğramış, biçim ve konu bakımından sayısız yolların denendiği bir türden söz edilmektedir. Son yarım yüzyıl içerisinde kesin kolayca tarif edilebilen sembolizm akımından tutun da klasik, modern, romantik eserler ortaya çıkmış çeşit çeşit metinlerle en serbest denemelere varıncaya kadar arka arkaya bir sürü şiir modaları ortaya çıkmıştır. Bu modaların içerisinde şiiri resim, müzik, hikâye, tiyatro sanatlarına yaklaştırmak isteyenler çıkmıştır. Özünde ise insanın yaşadığı

¹⁰⁶ Turan Karataş, *Ansiklopedik Edebiyat Terimleri Sözlüğü*, Akçağ Yayınları, Ankara, 2007, s.489.

¹⁰⁷ *age*, s.489.

hayatın güzelliklerini şiir biçiminde ortaya çıkarmak şairler için yegâne amaç olmuştur.

Türk edebiyatının tarihi de başlangıcını şiir biçimiyle metinler vererek biçimlendirmiştir. *Orhon Yazıtları*'ndan itibaren başladığı kabul edilen yazılı edebiyatımızın bugüne geldiğinde ise dağarcığındaki şiir türlerinin sayısı bilinmiyordur. Eski Türk şiiri, çeviri esaslı ve dinî niteliktedir. Tabii yine aşk ve doğa konulu şiirlere de rastlanmaktadır.

Türklerin İslam dinini kabul etmesinden sonra değişen kültür algısı edebiyata da yansımıştır. Bu döneme adını veren klasik şiirimiz “divan edebiyatı”nın Arap ve Fars kültürüyle şekillenmiştir. Yahya Kemal, klasik şiirimiz için “milletimizin Anadolu’daki teşekkülüyle başlar”¹⁰⁸ ifadesini kullanmıştır. Klasik şiirin en önde gelen konusu ise aşktır. Çeşitli biçimlerde yazılmakla birlikte en çok beyit nazım birimiyle yazılan şiirleri görmemiz mümkündür.

Klasik Türk şiiri 19.yy’ın sonuna doğru siyasi gelişmelerden oldukça etkilenmiştir. Saray ve çevresinde geliştiği için bu etkiye açık olması ise gayet doğal bir durumdur. 20.yy’a yaklaşılana günlerde edebiyat alanında işlenmek istenen özellikle şiir türündeki yenilikler gündeme gelmiştir. Yeniliklerin gündeme gelmesindeki nedenlerden birisi de Klasik Türk şiirindeki verimsizliktir. Namık Kemal, Ziya Paşa gibi isimlerin başı çektiği bu yenilikçiler Osmanlı kültürüyle ve edebiyatıyla büyümüş, beslenmiştir. Ancak yenilik olgusunu da ortaya çıkarmışlardır. Söz konusu yeniliği ise biçimde değil muhtevada yapmışlardır. Yeniliklerle birlikte modern Türk şiirinin de doğuşu başlamış olacaktı.

Hece’nin incelenen sayılarında en çok yer alan tür şiirdir. Edebiyatımızda şiir merkezde olduğundan derginin yörüngesini ve yerini kaybetmediği görülmektedir. Derginin ilk sayısına baktığımızda otuz altı isim görürüz, bunların yirmisi şairdir. Kapsam içerisindeki sayıları incelediğimizde de sayısal olarak şiir hâkimiyetini görmek mümkündür. Elli üç, elli dört ve elli beşinci sayıları kapsayan “Türk Şiiri Özel Sayısı”nın hacmine de bakacak olursak derginin yayın politikasında şiirin önemli bir yeri olduğu anlaşılacaktır. İncelememiz içerisinde olan sayılarda altı yüze yakın şiirin yer aldığını görmekteyiz. Bunların çoğunluğu telifken çeşitli dillerin ve ülkelerin

¹⁰⁸ Yahya Kemal, *Edebiyata Dair*, İstanbul Fetih Cemiyeti, İstanbul, 2012, s.31.

edebiyatından seçilen çeviri şiirlere de yer verilmiştir. İlk senede elli dokuz, ikinci senede on bir, üçüncü senede on üç, dördüncü senede altı, beşinci senede sekiz şair eklenerek derginin alandaki skalası genişlemiştir. Bu dönemde aynı zamanda ilk şiirlerini *Hece*'de yayımlayan şairler de vardır. Bu kişilere bakacak olursak Esver Ölüç, Mustafa Ünal, Nuh Er, Hüseyin Kır. İlk yılından başlamak üzere dergiden ayrılmayan şairler Hüseyin Atlansoy, Erdal Çakır, Mehmet Solak, Mehmet Narlı ve Hüseyin Kır'dır. Dergideki şiirlerin geneline bakıldığında öncelikle bir biçim kaygısı olduğu görülüyor. İçerikte ise geçmişe dayanan kelimeler, tarihi ve peygamberleri hatırlatan tasvirleri daha çok göze çarpıyor. Aynı zamanda dergide kişilere ithaf edilen şiirler de tespit edilmiştir. Örneğin Mustafa Muharrem'in "Aliya İzzetbegoviç"¹⁰⁹, Hüseyin Atlansoy'un "Süleyman"¹¹⁰ ve Ömer Erinç'in "Eyyub Dağları"¹¹¹ şiirleri tarihi ve dini kişileri anlatır.

4.1.1.Şairler

Burada söz edeceğimiz şairleri seçerken hem nicelik hem nitelik yönlerini kriter olarak kullandık. Tanıtacağımız şairlerin yayımladığı şiir sayılarını araştırma alanımız içerisindeki sayılar baz alınarak yazılmıştır.

4.1.1.1.İbrahim Demirci

İbrahim Demirci, *Hece* dergisinde on üç adet şiir yayımlamıştır. Yayımlanan ilk şiiri "Seğirmeler" Ocak 1997 tarihlidir. Yapı olarak dördlüğü tercih etmiş ve serbest bir tarz tutturmuştur. Şiirde şikâyetçi, zihnen dağınık ve kendisine sürekli sorular soran bir ruh hâli içerisinde. İfadelerindeki sadelik önceki ürünlerinde yer alan özellikleri kaybetmediğini göstermektedir.

Konular ve Temalar: İbrahim Demirci şiiri; doğa sevgisi, yaşama sevinci ve inanç coşkusu merkeze alır. Bu üç konu birbiriyle bağlantılıdır. Şiirlerinde Allah'a inancı tam olan ancak ona karşı kulluğunu yerine getirememenin mahcubiyetini yaşayan bir müminin iç dünyasında gezinilir. "Sesleniş"¹¹² adlı şiirinde Allah'a

¹⁰⁹ Mustafa Muharrem, "Aliya İzzetbegoviç", *Hece*, Ocak 1997, s.42.

¹¹⁰ Hüseyin Atlansoy, "Süleyman", *Hece*, Ocak 2001, s.4.

¹¹¹ Ömer Erinç, "Eyyub Dağları", *Hece*, Haziran 2000, s.35, 48, 59.

¹¹² İbrahim Demirci, "Sesleniş", *Hece*, Şubat 1997, s.5.

yönelik yakarışı ve ona yönelik sevgisi öne çıkmıştır. “Senden geldik Rabbim, sanadır dönüşümüz / Yankılanır her yanda ‘Elestü birabbiküm’ / ‘Belâ’ dedik Rabbim, ‘belâ’ dedik şükür / Belâları sınav bildik yürüdük”, “Çocuktum”¹¹³ şiirinde çocukluğunu özlemekte ve bu özlemini tabiat ve köy hayatını anımsatan kavramlarla süslemektedir. “Bir ustura yalayacak gövdemi sanki / Islak otları kavrarken çıplak ellerim / Bilirim bu ürperiş de gelir geçer / Yeter ki hoşnut olsun onlar / Yağız babam, ak annem / Otları yolunursa rahat ve hızlı akar / Yoncalara doğru suyu güden arıklar / Seher serinliğini ısıtan sütün ateşi / İkinci güneşini gölgeleyen ayran”. İbrahim Demirci, şiirlerinde zaman algısını ve insanın bu kavram içerisindeki değişimini de anlamaya çalışır ve şiirlerine yansıtır. “Bisikletle geçerdim bu yoldan ben / Mezarlığı görürdüm uzun uzun / Serin âyetleriyle Yasin geçirdi içimden / Güneş vururdu yüzüme sıcak / Alnımı usul usul okşardı rüzgâr / Şimdi otomobille geçerken aynı yoldan / Mezarlık hızla kayıyor yanımdan / Bazen farkına bile varmıyorum / Bazen zor geçiyor aklımdan İhlas / Güneşe ve rüzgâra ve yola ve ruhuma Fatıha” mısralarında “mezarlık” kavramı üzerinden insan yaşamının ve zamanın getirdiği yeniliklerin işlendiği görülmektedir.

İbrahim Demirci şiiri bireysel konularla toplumsal konuları iç içe sunar. Şiirlerinde bireysel konulardan toplumsal konulara hemen geçmek mümkündür.

Biçim ve Dil: Demirci şiiri, Cumhuriyet dönemi şiirimize özellikle İkinci Yeni ile girmiş olan ve “alışılmamış bağdaştırmalar” veya “anlam sapması” olarak bilinen uygulamalardan fazlaca yararlanmaz. Soyut, kapalı ve kaotik bir şiir dilinden söz etmek mümkün değildir. Şiirinde tahkiye özelliği görülmektedir.

Dile karşı hassasiyet geliştiren İbrahim Demirci, “Su bir bulutta, bir kuyuda, hep Tanrı’daydı / Bilekle kürek, yürekle emek sarmaşık”¹¹⁴ dizelerinde ahenk ve ses özelliklerini ustaca kullanmıştır. İkili, üçlü, dörtlü ve beşli bentlerden, mısra ve kelime tekrarlarından ve ünlemlerinden yararlanmıştır. Mısralarında tekrarın anlatıma getirdiği zenginliği de kullanmıştır: “Ne Zeus ne Prometheus / İlle Yunus ille Yunus”.¹¹⁵

¹¹³ İbrahim Demirci, “Çocuktum”, *Hece*, Haziran 1997, s.16.

¹¹⁴ *Agm.*

¹¹⁵ İbrahim Demirci, “İnsanca”, *Hece*, Temmuz 1997, s.16.

4.1.1.2.Cahit Koytak

İlk şiirini 1970’te *Diriliş* dergisinde yayımlayan Cahit Koytak, *Hece* dergisinde beş şiir yayımlamıştır. 1984’ten sonra ardı ardına yayımladığı şiirlerle sanatını geliştirmiş ve estetik bir bütünlüğe getirmiştir. Söyleyişindeki Sezai Karakoç etkisi edebiyat çevrelerinde tartışılan konular arasında yer almıştır. Yayımlanan ilk şiiri “Sarf ve Nahiv” Eylül 2001 tarihlidir. Cahit Koytak şiirinin temelinde hakikati ve sahiciliği aramak vardır. “Döner çengi, döner gece; / durur, durmak ister zaman; / durur, durmak ister kader! / Yo, duramaz! dalgalanır, / dalgalanır... / Sonra sıyrılır ve düşer / gerçeğin yüzündeki / o ipekten, kumdan peçe; / o ateşten, buzdan miğfer!”¹¹⁶

Konular ve Temalar: Koytak, kendisini de kurduğu şiire dâhil eder. Kendi poetik zeminini şiirinin içerisinde gündeme getirir ve bir anlamda dizeleriyle sanat hayatını kurar. “sevdiğin kadın, bir de analarıysa, / sekiz göz nuru çocuğunun... / ve sen de sevgine kelimelerle / vadiler, yataklar açmak, / ve onunla gönlüne akan varlığın / önünde kemerler, derbendler / yükseltmek istiyorsan eğer, / işin zor senin şair, işin zor!”¹¹⁷

Koytak’ın şiirlerinde sinematografik bir anlatım da görülür. “Piyanist” şiirinde bunu açıkça görüyoruz. “dünyaya kaderle boy ölçüşmeye / boy ölçüşmeye değil de, yalnız / yerin bilmem kaç kat altında / kaç kat altında küçük / küçük bir barda / bir barda kederli, sarhoş / kederli, sarhoş müşterilere / müşterilere, bir de dünya güzeli / dünya güzeli öksüz bar kızlarına / bar kızlarına piyano çalmaya / piyano çalmaya gelmiş... / elleri, piyano tuşları üzerinde, / gecenin bembeyaz dişleri arasında / gezinen iki güvercin; / ikisi bir çift kanatla / yalnız bir çift kanatla / yol bulup yerin altından / yol bulup aklın altından / aklın altından ya da bir kulaç / bir kulaç üstünden aklın / yol bulup tanrıya / tanrıya doğru / uçmak isteyen! / ince ışıklı parmakları / ışıklı parmaklar öyle su gibi / su gibi akıyor, öyle küçük dereler gibi / dereler gibi çağıldıyor ki... / çağıldıyor ki... bir melek değilse / melek değilse eğer, öldü o zaman / öldü o zaman öte tarafta / öte tarafta, gün bilmem kaçınıcı / bilmem kaçınıcı katında yine / küçük mü küçük bir barda/ bir barda kederli, sarhoş / kederli, sarhoş ruhlara / ruhlara acıklı

¹¹⁶ Cahit Koytak, “Sarf ve Nahiv”, *Hece*, Eylül 2001, s.4.

¹¹⁷ Cahit Koytak, “Kalp Müfrezesi”, *Hece*, Ekim 2001, s.21.

parçalar / parçalar çalmaya devam edecek. / ve bunu yapsın diye eminim, / eminim, öldüğü zaman / öldüğü zaman sorgusuz sualsiz / sorgusuz sualsiz cennete / cennete alacaklar onu / onu ve dünya güzeli / öksüz bar kızlarını...”¹¹⁸ Şiirde aynı zamanda platonik bir aşkın metafizik imgelerle süslenerek anlatıldığını da görmekteyiz. Şiirde kurmaca, fantastik sayılabilecek bölümlerde gerçek hayattan alıntılanmış fragmanlar bulmak mümkündür.

Biçim ve Dil: Hayriye Ünal, Koytak şiirinin yapısı için şunları söylemektedir:

*“Özellikle uzun şiirlerinde mekanizmin kolaycılığına kapıldığını gözlemlediğimiz Koytak’ın uzun şiirde en önemli eksiği çok sesli veya epizodik bir kurguyu ihmal ederek belli bir sözdizimi ve ifadeyi aynı düzyazısal teknikle çoğaltmasıdır. Şiire giren özel isimler ve karakterler, Koytak şiirini ilginç kılmıştır, ancak kendilerinden içdünya esirgenen ve yalnızca bir temsil unsuru olarak kullanılan bu isimler, kahraman olma katına yükselemeyip simge olmakla sınırlandırılmışlardır. Dolayısıyla bu simgeler etrafında örülen büyüsel haleler, birbirine çarparak dağılır gider.”*¹¹⁹

Bunların dışında şiirin dil özelliklerine bakıldığında noktalama işaretlerinden ve seslenme unsurlarından sıklıkla yararlandığı görülmektedir. “Döner çengi, döner gece; / durur, durmak ister zaman; / durur durmak ister kader! / Yo, duramaz! dalgaları” “Piyaniist” adlı şiirinde dize sonundaki ve başındaki kelimeleri tekrar ettirmiş, anlama yönelik bir kıvraklık sağlanmıştır.

4.1.1.3.Hüseyin Atlansoy

Hüseyin Atlansoy, 1980 sonrası modern Türk şiirinde önemli bir konumdadır. Bu önemli konumun en önemli göstergesi onun 80 Kuşağı’na mensup olup aynı zamanda okullarda okutulan ders kitaplarına şiirlerinin girmesidir. Şiirindeki imge ve soyut unsurlar geniş yer tutmuştur ancak Atlansoy buna tamamen kendisini kaptırmamıştır. “Şairler kendilerini ‘soyutlama ruhu’na hepten (!) kaptırmamalı. Yoksa ortada ‘Ruh ve Madde Yayınları’ gibi dolaşırlar.”¹²⁰

Hayriye Ünal, Hüseyin Atlansoy şiiri için şunları söylemiştir:

¹¹⁸ Cahit Koytak, “Piyaniist”, *Hece*, Kasım 2001, s.4.

¹¹⁹ Hayriye Ünal, *Tahil Tahrip İnşa –Modern Şiir Eleştirileri-*, Hece Yayınları, Ankara, 2014, s.295.

¹²⁰ Hüseyin Atlansoy, “Poetika”, *Hece*, Şubat 2000, s.6.

*“Hüseyin Atlansoy’un şiiri için tek sözcüklük bir hüküm vermek gerekseydi “ciddi” derdim. Bu ciddiyet, öze ve hakikate eğilen düşünsel çabayı desteklemektedir. Dünyaya bakışında maddi-manevi karşıtlığını esas alır ve maddi olanın karşısında durur.”*¹²¹

Hece dergisindeki ilk şiiri Mart 1997 tarihinde yayımlanan üçüncü sayısında “Hurç” başlığıyla yer almıştır. 1997 – 2002 arasında çıkan dergileri içerisinde 10 şiiri yer almıştır. Ayrıca deneme yazılarıyla da dergiye katkıda bulunmuştur. Ağır bir melankoli havası solunan şiirde kişinin, yalnızlığı ve bunu yaşadığı sıradaki hüznü yansıttığı görülmektedir. “Sabah kaldırır / İççe geçmiş dikenli kapakları / Açılırken güneş kocar papatya yaprakları / Ortası hüznün sarısı”. Hayattaki kötülükleri de gözler önüne sermek isteyen bir ruh hâli söz konusudur. “Bakışlarımın derin gecesinde / Mahpustur künyesi incitilmiş hayat / Orada ykanıyorlar bak / Yeşil gözlü sunalar yeniyetme turnalar / Kör bir gölün sularında”.

Konular ve Temalar: İlk yayımladığı şiirinde Atlansoy tabiat unsurlarını düşüncelerinin imajı hâline getirmiştir. Tabiat unsurlarının Atlansoy şiirinde neden yer aldığını derginin Şubat 2000 tarihli sayısındaki “Poetika” yazısından öğreniyoruz:

“Ruhu önceleyen şair aşkı önceler. Suyu önceler. Toprağı önceler. Bedeni önceleyen şair isyanı önceler. Ateşi önceler. Rüzgârı önceler.”

Örneğin; “Yeşil gözlü sunalar yeniyetme turnalar / Kör bir gölün sularında”, “Açılırken güneş kopar papatya yaprakları / Ortası hüznün sarısı”. “Elveda Şehir” şiirinde de bu özellik görülmektedir. “ne goncam var yamaçlarında / karşılamaya yetmedi ne ayazın ne rüzgârın”, “deniz yok ufuk yok ve yok gökyüzü buralarda / ulaşamasam bile denizin kıyılarına”.

Ölüm duygusunu ve dünyanın geçiciliğini de şiirlerinde işleyen Atlansoy, şu dizelerle duygularını dile getirmiştir: “Sürü sürü kuşlar uçsuz bucaksız ovalarla / Bir ayağımız seksek oynar sonsuzla / Ölümün çağrısı çeker bizi / Tılsımlı bir mağara gibi ağzına”.

Gelenek ve tarihe yakınlık, tarihî kişilikleri modern hayatın verilerine aktarmak Atlansoy şiirinin özelliklerinden birisidir. “Süleyman” şiirinde yazar şu dizelerle bize

¹²¹ Hayriye Ünal, *Eşikteki Özgürlük Çok Sesli Şiir*, Hece Yayınları, Ankara, 2011, s.332.

seslenmektedir. “süleyman! / senin gözlerin / milyon kerre filistin / attığın taş Allah’ım evet / taşıyan kalbimiz miydi”, “mevlâna görse bu gecedir derdi / görmese de mevlâna Mevlâ görüyor / attığın taş kalbimiz değildi”.

Biçim ve Dil: Hüseyin Atlansoy 80 Kuşağı’na ait bir şair olarak kendisine Modern Türk şiirinde yer bulmuştur. Dolayısıyla şiirinde İkinci Yeni etkisinden söz etmek mümkündür. Bunun temellendirilmesi noktasında verebileceğimiz en önemli örnek imge kavramıdır. Şair, imgeyi şiirinin merkezine oturtmuştur. Çevresinde ise ironi, metinlerarasılık ve soyutlama olarak göze çarpmaktadır. Özellikle göz imgesi bu şiirin en önemli anlatım yollarından birisidir. Osman Özbahçe bu konuyla ilgili olarak şunları dile getirir.

“İnsan, Atlansoy’un şiirinde gözlerini düşünmeye başladığı zaman iki özelliğin öncelikli olarak altını çizmeli: Bir: Gözleri aracılığıyla konuşmak. Ve iki: Tüm birlikteliği gözlerinde toplayarak varlığın anlamına ermek, bütünlemek ve bütünlenmek.”¹²²

“Dünyayı tutan o derin çiviler / Bak birazdan sökülecek gibi / Gör o görünmez kerpeteni”. “Dünya; O Malum Karavana” şiirinde geçen bu dizeler gözün varlığın anlamına ve sırrına ermek mânâsına gelir. Dünyanın değerlerine yönelik yapılan bu seslenişte şair kanaatimizce Amin Maalouf’un *Çivisi Çıkmış Dünya* eserine de bir gönderme yapmış olabilir.

Dize yapısı olarak uzunluk ve kısalık değişkenlik göstermektedir. Bazı şiirlerinde çok kısa dizeler tercih eden şair –“Süleyman” şiiri- bazı şiirlerinde ise kısa ve uzun dizeleri bir arada kullanmıştır – “Emanet Anafor”, “Dünya; O Malum Karavana”-. Cümle yapısı devriktir ya da eksiltilidir. “Emanet Anafor” şiirindeki, “Korkunç bir uğultudur yayılan / Yaralı gövdelerimizin kapanmayan sarnıçlarından”, “Karşılama Töreni” adlı şiirindeki, “-Provadan var törenden yok kaçış-“, “İadeli Taahhütlü” şiirindeki, “Bir poyraz gibi sert esmeli sesim: bıçkın / Ve uçar bir gülümseyişle karşılamalı çocukluğumu” dizelerinde bu cümle yapılarını görmemiz mümkündür.

¹²² Osman Özbahçe, “Hüseyin Atlansoy’un Şiirini Okumak”, *Hece*, Şubat-Mart 1999, s.36.

Dize ve kelime tekrarları Hüseyin Atlansoy şiirinde düşünceyi vurgulamak ve okuyucuyu etkilemek adına yapılmıştır. “İadeli Taahhütlü” şiirindeki “Ölümlerden ölüm beğen beğim / -Ne sarışınlığı- / Ölümlerden ölümünü beğen” dizeleri tekrar edilmiştir. “Karşılama Töreni” şiirinde “Siz” kelimesi çokça tekrar edilir.

4.1.1.4. Mustafa Aydoğan

Mustafa Aydoğan, dergide en çok şiir yayımlayan şairlerden birisi olmuştur. Şair, toplamda yirmi beş şiir yayımlamıştır. Dergide yayımladığı deneme yazılarıyla da Türk şiirinin güncel gelişmelerini yorumlamıştır. İlk yayımlanan şiiri Ocak 1997 tarihli derginin ilk sayısında yer alan “Kan Damlasın Üstüme”dir. Mustafa Aydoğan’ın “Kan Damlasın Üstüme” şiiri sevgiliye kavuşma arzusunu ve kavuştuklarında neler hissedeceğini yansıtmaktadır. Osman Özbahçe, *Hece* dergisinde Mustafa Aydoğan’ın şiirini değerlendirdiği bir yazı yayımlamıştır.¹²³

Konular ve Temalar: Mustafa Aydoğan şiirini hangi kavramlar oluşturuyor diye bir soru sorulursa sanırım cevap ilham ve lirizm olacaktır. Kendisi bir söyleşisinde bu iki kavramı kendi şiiri açısından şu şekilde açıklamıştır.

*“Modern insan lirizmi küçümsedi. Çünkü hakikati küçümsedi. Gitgide lirizm ile sululuk birbirine karıştırıldı. Böylece büyük şairler çağı kapanmış oldu. Birinci Dünya Savaşı, lirizm ile gerçekçilik arasındaki savaştı. Yazık ki lirizm kaybetti. Müslüman milletler yenildi. Katı gerçekçilik kazandı. Görmeden, dokunmadan iman etme devri bitti yani. İkinci Dünya Savaşı ise gerçekçilikten pay kapma savaşıydı. Oysa insanlık asıl meselesini kaybetmişti.”*¹²⁴

Aydoğan, ilham ile şiirin arasında varoluşsal bir bağ olduğunu da belirtmiştir. Bunun dışında ölüm, tabiat, taşrada yaşanan sıkıntılar, çocukluk, şehir hayatı gibi konular öne çıkmıştır. Bunların dışında derginin yazarlarına yazdığı şiirler vardır – “Acemi I-V”-. Ramazan Dikmen, Necip Tosun, Ömer Lekesiz, Hüseyin Su, Faruk Uysal şiiri yazılan kişilerdir. Şairin “Demirden Evler” şiirinde şehir hayatının içerisindeki insanların yaşama tarzları ele alınmış ve şairin geçmiş güzel günleri arayışı ele alınmıştır. “*demirden evler yapmışlar / içinde kâğıttan yürekler / sonra*

¹²³ Osman Özbahçe, “Aydoğan’ın Şiiri”, *Hece*, Mayıs 2000, ss.70-80.

¹²⁴ Osman Özbahçe, “Mustafa Aydoğan ile Söyleşi”, *Türk Dili*, Nisan 2015, s.49.

çekip gitmişler / acı nerde, hüznün nerde". Mustafa Aydoğan, "Çocuk Aramızda" şiirinde izlediği bir çocuğun yaşadıklarını anlatmaktadır. Bu şiirde ise çocukluğun şehirde geçtiğini anlaşılmaktadır. "*Kutu çınlayarak döner ayağın önünde / Dizde yara kanlı, küçük / Hevesle dokunmak ister boşluğa / Dağınık gömlek, şişkin yumruk*". "Düğün" şiirinde sevgiliye kavuşma arzusu işlenmektedir. "*çarparak akıyordum bir kimsesizliğe / boyuyorken beni kavuşmanın tatlı sancısı / koşup gittin sen dönülmez bir yaz düğününe*". "Bir Dolu Bakır Yaz" şiirinde çevresel betimlemelerin ardından şair yaşadığı dünyada insanların hâllerinden şikâyet eder. Bunu ise ironi yoluyla yapar. "*kanatmış bıçağı ekmekler üzerinde / bu kimin gölgesidir Allahım / ne kadar gerçek ne kadar emin / öyle insan kokuyor ki yüzün / bu kadarı da fazla biraz*". Yine aynı şiirde Oktay Akbal'ın *Suçumuz İnsan Olmak* adlı eserine gönderme vardır. "*Suçumuz insan olmaktır ya / hayat da suçludur biraz*".

Biçim ve Dil: Serbest ölçüyle şiirlerini yazmıştır. Şiirleri çoğunlukla kısadır ancak az da olsa uzun şiirleri de mevcuttur –"Padişah"-. Şiirlerinde karşısındaki kişiyle konuşuyormuş havası vardır. Çoğu şiirinde sanki iki kişi varmış –sen / ben- gibi bir hava hâkim olmuştur. Mustafa Aydoğan şiirinde en önemli kavram ise imgedir. Birbirine zıt kavramların bir araya getirilmesi ya da birbirinden bağımsız söz öbeklerinin bir araya getirilmesiyle oluşan imge, ilk anda fark edilen unsur olarak dikkati çekmektedir. "Bir Tuz Gibi" şiirindeki "pelür kâğıtlardı düşler", "aşk suyun coştığı derin köşeydi" dizelerinde şair imge dünyasını açığa çıkarmıştır. "Tül Vakitler" adlı şiirindeki "kovulmuş saati döndüren zaman / kemiğimi onaran deprensini" dizelerindeki imgelerde ise sevgilinin iyileştirici tesirinden söz edilmiştir. Bazı şiirlerinde büyük harf kullanmayan şair, Attilâ İlhan'ı hatırlatmaktadır. Bazı şiirlerinde ise iki, üç bölüm hâlinde kurulmuştur –"Tül Vakitler", "Acemi I-V".

4.1.1.5. Atıf Bedir (Abdurrahman Başpınar)

Atıf Bedir, dergide toplam on dokuz şiir yayımlamıştır. İlk yayımlanan şiiri "Yenildim Teslim Al Beni" derginin Mart 1997 tarihli sayısında yer almıştır.

Konular ve Temalar: Atıf Bedir'in *Hece* dergisinde yayımladığı şiirlerin konuları *Edebiyat* dergisinde yayımladığı konulardan ayrışır. O dönemde taşradan modern hayata taşınan bir gencin hayatındaki bocalamalar ve bunun getirdiği

gerginlik, duygu dünyası şiirine taşınmıştır. Şehir-köy karşıtlığından hareketle yaşadığı duyguları dile getiren şair *Hece* dergisi döneminde ise daha çok aşk, hasret, gurbet, hayaller, tarih ve inanç kavramları üzerine şiirini bina etmiştir.

Atıf Bedir şiirinin ilahi aşkı ve beşeri aşkı aynı dizelerde yansıtmak isteyen bir üslubu vardır. “Dünyanın sonu aşk ülkesi olmalı / sonunda bulup kâşifin yol haritasını / yârin kapısına varıp dayanmalı”. “Kâşifin Yol Haritası - I ” adlı şiirinde geçen bu pasajda şiirin genelinde anlaşılan bir ilahi aşk olsa da özellikle “yârin kapısına dayanmak” ifadesi beşeri aşkı anımsatmaktadır. Bu bakımdan beşeri ve ilahi aşkı aynı anda hissettiğimizi söyleyebiliriz. “Hayal Yazılar: Yakarış Bahsi” şiirinde ise Allah’a yakarış söz konusudur. İnanç kavramları üzerine bina edilen şiirde kişinin kul olduğunu ve geçiciliğini idrak etmesi gerektiği açıklanmıştır.

Şehir-kasaba hattında gezen bir insanın bocalamasını anlatan şiiri “Bu Şehir Aldandığının Resmidir”de Atıf Bedir bizi *Edebiyat* dergisi yıllarına götürmüştür. Taşralının şehirde yaşadığı tedirginlik ve korku hâlinin neticesini anlatan bir şiir okuruz burada. Kararsız ve yerini yadırgayan bir ruh hâli şairde ayrıca görülmektedir. Osman Özbahçe de *Hece*’de bu ruh hâlini onaylar bir yazı yayımlamıştır.¹²⁵

Biçim ve Dil: Serbest ölçüden faydalanmıştır. Cümleleri kıvrarak farklı mısralar üretmiş bu şekilde de şiiri hacim olarak uzatma yoluna gitmiştir. Şiirde tahkiye yapmıştır. Bu, özellikle İkinci Yeni şiirinde, Turgut Uyar ve Edip Cansever şiirinde görülmekteydi. “Hayal Yazılar: Çağıldayan Taş” şiirinde yazar bir babanın çalışmak için yurt dışına gidişini ve oğlu ile ayrılışını konu almıştır. “Hayal Yazılar: Yakarış Bahsi” şiirinde dua ederken seslenme ünlemlerini kullanmıştır. “Gökyüzünün, / yeryüzünün, / doğunun, / batının sahibi ey!”. Mekân isimlerini şiirinde kullanmıştır. Nemrut dağı, Harput, Kudüs, Hakkâri, Diyarbakır, Ahlat, Dicle, Fırat, Hasankeyf “Sular Saçlarını Tarayınca Gelirim” şiirinde geçmektedir.

Atıf Bedir şiirinde “Saç” imgesine ayrıca bir başlık açmak gerekir. Bu konuda şair eleştirilse de bundan vazgeçmez hatta bir mazmun gibi kullanmak istemektedir.”Yenildim Teslim Al Beni” şiirinde “Saçlarını seriver, üşüyorum /

¹²⁵ Osman Özbahçe, “Titrek Şiir”, *Hece*, Temmuz 1998, s.60.

Afsunla ve değiştir beni / geliyorum saçlarımda bir yakınma” dizeleriyle saçı kişileştirerek ona bir şahsiyet kazandırmıştır. “Sabahın Yağmur Kokulu Sesi” şiirinde “Tarumar bir caddeye dđnüşür şehir / gün değdiğinde saçlarımıza” dizelerinde saçı önemli bir konumdadır.

şiirlerin uzun oluşu da önemli yapısal özelliklerden birisidir. “Hayal Yazılar: İksir” adlı şiirde 3 ayrı şiir yer almaktadır. “Kâşifin Yol Haritası” şiirlerinde de yazarın hacim olarak şiirleri çok uzundur. Uzunluğun sebepleri arasında şairin cümleleri kıırarak hacimsel olarak büyümeyi sağlaması ve tahkiye unsurunu şiirde kullanması ön plana çıkan özelliklerdir. şiirlerinin içeriğini belirleyen “titrek”lik, şiirlerinin söyleyişini belirleyen sessizlikle paralellik arz etmektedir.

4.1.1.6.Osman Özbahçe

Osman Özbahçe, dergide 1997-2000 yılları arasında toplam yirmi şiir yayımlamıştır. İlk yayımlanan eseri Ocak 1997 tarihli birinci sayısında yer alan “Hönk” adlı şiirdir. şiirde bireyin iç dünyasındaki seslerin yansımaları ve arayış duygusu anlatılmıştır. Başlık ile metin arasında bir ilişki vardır. “Hönk” yansıma köklü bir sestir. Bundan dolayı bireyin içindeki seslerin de anlatımıyla burada paralellik göstermiştir. Yazar, eleştiri ve deneme yazılarıyla da dergiye katkıda bulunmuştur.

Konular ve Temalar: Osman Özbahçe şiiri için Hayriye Ünal şunları yazmıştır.

“Özbahçe'nin şiirini harekete geçiren düşünce: 'Ben büyük şeyler yapmak istiyorum' dizesiyle özetlenmelidir. şiirine gerekçe olarak seçtiği arka plan, düşünce dünyası sağlam bir dinî inanca bağlı görünüyor. Olumlu değer taşıyıcı figürün arka planı dindir.”¹²⁶

Bu savın yanı sıra Osman Özbahçe'yi neo-epik şiir anlayışına dâhil eden yazarlar da vardır. şiirlerinde realizm hâkimdir. Günlük hayattan pasajların da yer aldığı şiir aynı zamanda imge açasından da zengindir. Okuyucuya dönük, konuşan bir şiiri olan Osman Özbahçe, Hakan Arslanbenzer tarafından neo-epik şiirin temsilcisi

¹²⁶ Hayriye Ünal, *Eşikteki Özgürlük Çok Sesli şiir*, Hece Yayınları, Ankara, 2011, s.313.

sayılır.¹²⁷ Şurası da açık ve ortak bir görüştür ki Osman Özbahçe'nin şiiri çeşitlilik gösterir. Bireyin iç dünyasındaki sıkıntılar, ölüm, aşk temaları şiirlerinde yer almıştır. Bununla birlikte şurası açık bir şeydir ki, Özbahçe'nin şiiri okuyucusunu Müslüman-Türk ütopyasına davet etmektedir.

Osman Özbahçe, “Ahlak” adlı şiirinde ahlak kavramını sorgularken aynı zamanda çevresinde neler olup bittiğini de anlatmaktadır. “*Ahlak? Sahi nedir ahlak? / Yani tam olarak nedir ahlak? / Sessizleşmek? Sessiz kalmak? Sessizleşip temiz / Tertemiz bir gövdeye dolmak? Yahut semiz bir saate*”. “Tasma” şiirinde bireyin iç sıkıntısı anlatılmaktadır. “*çirkin bir ölü akıyor beynimin / peşpeşe patlayan karanlık tomurcuklarından / açılıp kapanan öpüşünden geceye*”. Yine aynı şiirde aşk duygusu da anlatılmıştır. “*sen uzun süren bir gökyüzü / gibi kaplayınca çit çit aklımı / kımultısız kalbini özliyorum*”.

Biçim ve Dil: Şairin şiirinin yapısını incelediğimizde karşımıza çıkan ilk unsur cümle yapısı olmuştur. Osman Özbahçe şiirinde bir cümle kıtaya yayılır ve söyleyişe bir hitabet kazandırır. Devrik cümle yapısında dizelerini kurmuştur. “İçimde Yuvalanan Başak” şiirindeki “*Burnum burnuma dokundukça sarsılan bahar / mezarında kaynıyor rüzgâr*” ve “Ulumayı Bozan Yağmur” şiirindeki “*Konuşmaz çöl çünkü sağlamdır tanelerinden / Serin evlerde uluyan köpeklerinden*” dizeleri savımıza birer örnektir. Her şiirde bir kişiye seslenilir. Örneğin “Akşam Duası” şiirinde sevgiliye seslenen şair, “İçimde Yuvalanan Başak” şiirinde babasına seslenmiştir.

Osman Özbahçe, şiirlerinde yansıma köklü sesler kullanmıştır. “Hönk” şiirinde; “hök, çın çın”, “Tasma” şiirinde “çıt çıt”, “İssız Takvim” şiirinin yedinci parçasında; “şaplak”, sekizinci parçasında “patlatıp”, “Park” şiirinde “fırlayıp” kelimeleri yansıma ses olarak şiirlerde yer almıştır. “Açık Yara” şiirinde, şair diyalog biçimini kullanarak şiire başka bir biçim getirmiştir. Burada tahkiye unsurunun yer alıp almadığı bir tartışma konusu olacaktır. “- Olta? / - Olta nerde!”.

¹²⁷ Servet Şengül, *Modern Türk Edebiyatında Epik Şiir*, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Van: Yüzüncü Yıl Üniversitesi, 2016, s.181.

4.1.1.7.Mevlüt Ceylan

Mevlüt Ceylan, dergide 1997-2000 yılları arasında toplam yirmi bir şiir yayımlamıştır. İlk yayımlanan eseri Ocak 1997 tarihli birinci sayısında yer alan “Tarih / Bir Öykü / Özgürlük” adlı şiirlerdir.

Konular ve Temalar: Mevlüt Ceylan’ın dergi içerisinde aşırı politik bir çizgi meydana getirdiğini görürüz. Dergi içerisinde politika konusunda açık olmama tercihinin Mevlüt Ceylan düşüncelerini şiir biçiminde yansıtmak istemiştir. Batı eleştirisi, Cumhuriyet Devri sonrası Türk modernleşmesinin uygulamalarına yönelik eleştiriler, Anadolu ve İslam coğrafyasının çeşitli unsurlarına yönelik betimlemeler, şiirlerinin konularını oluşturmaktadır. “Parkta Bir Gezi” adlı şiirinde çağın düzenine yönelik medeniyet ve politika eleştirisi dikkat çekmektedir. “*Ki özel bir kurs vardır / ki orada / öğrenebilir insan / ve kazanabilir / kendini kurban etmenin bilgeliğini ve şanını / tarihçilerin, kameramanların ve gazete muhabirlerinin çıkarına*”. “Tarih” şiirinde ise Batı medeniyeti eleştirisi vardır. “Çan sesleri altındaki / katı sürgün tarlasını / sürmek için seçilmiş biriyim ben”.

Biçim ve Dil: Mevlüt Ceylan, şiirinde bütünlük problemlerini çözememiş görünür. Mısralarda yer alan veciz ifadeler, şiirin bentleriyle anlam bağı oluşturmakta zorlanır. İkili, üçlü, dördü bentler şiirlerde bir bütünü parçası olarak yer almaz. Yapı itibarıyla şiirleri çok uzun değildir. Kavramları şairane bir üslupla kısa kısa anlatmıştır. Dizeye yüklediği derin manalar vardır. “Ölüm Rengârenk” şiirini bu savımıza örnek olarak gösterebiliriz.

“Sarı

Yeşil

Kırmızı

Törenlerde gürültülü

Gözlerimizin adasında

Yürüyen iskeletler

Gözlerimiz yolda

4.1.1.8.Cahit Yeşilyurt

Cahit Yeşilyurt, dergide toplam on bir şiir yayımlamıştır. İlk yayımlanan eseri Ocak 1997 tarihli birinci sayısında yer alan “Güz Ritmleri” adlı şiirdir. Tabiat tasvirlerinin ağırlıkta olduğu şiir bireyin iç sıkıntısını anlatmaktadır.

Konular ve Temalar: Cahit Yeşilyurt şiirlerinde bireysel ve toplumsal konular bir arada sunulmak istenir. Şair, modern hayat eleştirisini yine şiirlerinde işlemektedir. “Sana Dair” şiiri bu konuya örnektir. “*Kapitol’ün sütunlarına yaslanarak selamlıyor, / Tanrı’ya küfrederek geçip giden, / Konsül’ün caddelere kustuğu haramileri*” dizeleri “*Artık senin türkülerin yavrucuğum, / Bir dünya devriminin kopacak velvelesine, / Bütün tepelerden boşanan kısraklar suretinde, / Bir güzellemedir*” dizeleriyle bitmektedir. Burada modern hayatın bizden alıp götürdüğü kültürel unsurlardan ve değişen şehir hayatından söz edilerek modernizm eleştirisi yapılmaktadır. Türkülerin kaybolmasına yönelik duyarlılık dikkati çekmektedir.

Biçim ve Dil: Cahit Yeşilyurt, şiirlerinde bir üslup krizi yaşamaktadır. Bunun sebepleri arasında bir sayıda yer alan –örneğin “Total Söylen”- şiirinde güncel kelimeleri şiirlerinde kullanırken bir başka sayıda –“Arz-ı Hâl”- ise eski kelimeleri kullanarak şiirini yazmıştır. Bu durum, güncel gelişmelere açık olmakla birlikte bunu tam olarak içselleştirememiş bir sanatçı tablosu olarak yorumlanmıştır.

Şair, beyit nazım biriminden ve gazel nazım biçiminden heceye yakın bir serbest ölçüden yararlanarak, klasik tarzı hatırlatan şiirler yazmıştır. *Hece* dergisinde de aynı biçimde bir şiiri yer almıştır –“Arz-ı Hâl”-.

Biçimde destansı bir hacme sahip şiirleri olan –“Gönül Hayret Makamındadır”- Yeşilyurt aynı zamanda daha kısa şiirler de –“Yaz Alacası”- yazmıştır. Şiire o dönemde yeni denebilecek kelimeleri almıştır. Bunlardan bazıları; internet, porno, globalizm, informatik, kolonyalizm, protez, bilgisayar.

4.1.1.9.Ömer Erinç

Ömer Erinç, dergide 1997-2001 yılları arasında toplam otuz üç şiir yayımlamıştır. Asıl ismi Duran Boz'dur. *Edebiyat* dergisinde de bu mahlasla şiirleri yayımlanmıştır. İlk yayımlanan eseri Ocak 1997 tarihli birinci sayısında yer alan “Yağmura Gül Seren Atlar – I” adlı şiirdir. Hüseyin Su, Ömer Erinç için “*İnsan olarak tam bir çelebi, entelektürel olarsa arı gibi*” ifadelerini kullanmıştır.¹²⁸

Konular ve Temalar: Ömer Erinç şiirinin içerik açısından iki yol üzerinde sürdüğü söylenebilir. İlk çizgi, ideolojik problemler, peygamberlerin hayatlarına atıfta bulunma, inanç dünyası ve dünyanın işleyişindeki sorunlardır. İkinci yol ise şairin kendi iç dünyasına yönelik bireyselliğe yöneliktir.

“*yakalarına kondurulmuş karanfil baskınlarıyla / tarihin yasak çağlarından getirilmiş bir hayatın / semalarına tırmanan bir ülkedir örtünmek / kaderin yalnızlığına adanan koylarında*”. Bu dizelerde dönemin politik olaylarından etkilenen şair, başörtüsü eylemlerini tasvir etmiş ve 28 Şubat Dönemi'ndeki yönetimi eleştirmiştir.

Ömer Erinç, şiirlerinde peygamber menkıbelerine göndermelerde bulunmuştur. “*kalbi meleklerle derinleşir / put kıran İbrahim'in / İçevinde bilendikçe gözleri / balta ırmaklaşır / kırılır fiyakası ehramların*”. Hz. İbrahim'in putları kırdığı menkıbeye gönderme yapılmıştır. “*lütülik: / ölü deniz'den fildişi'ne / neslin kangreni*”. Burada şair Hz. Lut'un kavminin inançlarına yönelik ağır bir eleştiri getirilmiş ve eşcinsellik eleştirilmiştir. Aynı zamanda dönemin gençliğine yönelik bir söylem de içermiştir.

Biçim ve Dil: Ömer Erinç şiiri, anlamla bağıni koparmamakla birlikte onu önemsemeyen bir yapıdadır. Kapalılık ve soyutluk şiirlerinde önemli bir yerde durmaktadır. Serbest tarzda sanatını icra etmiştir. Uzun şiirler yazmıştır. Şiirlerini ise bölüm bölüm yapılandırmıştır. Dizi hâlinde yayımladığı şiirler de mevcuttur: “Hüznünü Kalbine Gömen Irmak”, “Aynada Suretini Gösteren Niyaz”, “Eyyub Dağları”. Kısa dizeleri çeşitli şiirlerinde görülse de “Taşları Konuşturan Usta” şiirinde

¹²⁸ Adem Turan, “Gözleri Güneyli Bir Sürgün: Ömer Erinç”, *Yedi İklim*, Nisan 2001, s.33.

bütün dizeler kısa görünmüştür. Şiirlerde üçerli, dörderli, beşerli ya da daha fazla mısra ile kurulmuş bentlere rastlanır. Çağrışımlarla ilerleyen şiirin bütününde anlamın açığa çıkmasını zorlaştırır.

“can himmetin görür isen / her gün benim olur isen / yürek sözüne kanar isen / efkarım biter dallanırım”. “Hüznünü Kalbine Gömen Irmak” şiirindeki bu kıta bize dolaylı olarak Yunus Emre’yi, biçim ve uyak düzeni açısından ise halk edebiyatı nazım biçimlerini hatırlatmaktadır.

4.2.Hikâye

Hikâye, 19. yüzyılın ilk yarısında Avrupa ve Amerika kıtasında ortaya çıkmış bir edebî türdür. Necip Tosun’un deyimiyle son yazınsal buluştur. Arapçada “hakave” fiilinden türemiştir. Hakave fiili, “taklit etmek”, “kopyalamak”, “bir metni çoğaltmak” anlamına gelmektedir. İngilizcede ise kelimenin karşılığı “story”dir. Karşılığı tarih olan “history” kelimesine yakın bir anlama gelmektedir. Türk tarihinde Cumhuriyet devrinin ilk yıllarında üretilen “Türkçecilik” politikalarının etkisiyle “öykü” kelimesi ortaya çıkmıştır. Öykü, “öykünmek” fiilinden türetilen bir kelimedir. Şu anda dilimize yerleşmiş ve kanıksanmıştır. Her sanat gibi kendi kendisiyle yaptığı yüzleşmeleri, yenilenmeleri ve krizleri yaşamıştır, yansıtmıştır. Daha iyi, etkin ve tutarlı bir anlatım adına öykü, kurgu unsurlarını her dönemde dönüştürmüş, yeni imkânlar aramış/bulmuştur. Sözlüklerde aynı anlama geldiği belirtilen “öykü” ile karıştırılmaması gerektiği apaçık bir gerçektir. Çünkü günümüz edebiyat ortamının bu iki kavramı ayırtmaya yönelik tartışmalar yaptığı ve söz konusu ayırımın giderek yaygınlık kazandığı görülmektedir. Bu ayırım aslında Doğu ve Batı medeniyetlerinin hikâyeye bakış açısını da simgeler niteliktedir. Konu ile ilgili olarak Ömer Lekesiz şunları söylemiştir.

“Hikâyenin gerek etimolojik gerekse türsel serüveni Doğu ve Batı edebiyatlarında benzer bir gelişme süreci izlemiştir. Yunan söylence ve destanlarıyla, Tevrat ve İncil’deki kıssalar Batı hikâyeciliğine, Hint ve Cahiliyye devri Arap hikâyeleriyle Türk destanları Kur’an’daki kıssalar ve tasavvuftaki menkabeler de Doğu hikâyeciliğine kaynaklık etmiştir. Bugün de modern hikâye yani öykü kendisine mahsus

teknik imkânlarıyla Batıya, dil, öz ve aura itibariyle de Doğu'ya bağlı olarak bizdeki varlığını sürdürmektedir."¹²⁹

Türk edebiyatında hikâyenin bir terim olarak kullanılmaya başlanmasından itibaren, kelimenin dayandığı kavram tahkiyedir. Dolayısıyla anlatma esasına bağlı tüm yazı türleri, geçmişte bu kelimenin etrafında izah edilmiştir. Tarih, menkıbe, kıssa, masal, vak'a, rapor, taklit, kopya, roman, hikâye vb. birçok türün ardındaki kavram tahkiyeli eser, yani hikâyedir. Klasik Türk edebiyatı büyük ölçüde nazma dayalıdır. Halk edebiyatında ise nazım ve nesir birlikte gitmekle birlikte manzum eserler öne çıkmaktadır. Tanzimat ile birlikte Batı edebiyatının etkileri ile bize gelen tamamen farklı bir anlayışla yazılmış olan tahkiyeli eserlerle karşılaşan Osmanlı yazarları, aynı tarzı bizim kültürümüze de uygulamak istemişlerdir. Bu girişimlerin ilki ise Aziz Efendi'nin *Muhayyelât* (1868) adlı eseri olmuştur.

Öykünün alt türleri meselesi de edebiyat çevrelerinde oldukça tartışılan bir meseledir. Metin Kayahan Özgül, "olay, durum, kesit ve ân" hikâyelerinden söz etmektedir: "Henrich Böll ve Frank O'Connor, ...hikâyede formun konuya bağlı olduğunu hatta formun konu tarafından oluşturulduğunu söylerler. Hikâyede Avrupalı form adlandırmalarının kaynağı işte bu teknik görüştür. Asırlar boyu gelenekli hikâyenin merak unsuru taşıyan, sürpriz sonları olan 'vak'a hikâyesi', bu teknik adlandırmalardan biridir ve tekniğini modern hikâyeye de nakletmiştir. Babası Poe olsa da klasik vak'a hikâyesi tekniği bugün Maupassant adıyla beraber anılıyor..."¹³⁰ Durum (Hâl) öyküsü için ise Özgül devamla şunları söylemektedir:

*"Bilhassa II. Cihan Harbi sonrasında Avrupa'sında yeni bir teknik belirtmeye başlar. Bu yeni teknik, merak sâikiyle ve heyecanla okunan vak'a hikâyesini küçümser ve bir dizi olayın peşinde sürüklenen kurguyu reddeder. Hikâyede aslolan olaylar değil, onların ele alınış ve işleniş biçimidir. Olay veya olaylar yerine, onlardan alınıp dondurulmuş karelerin durağan, ama dikkatle, incelikli hikâyelerini yazmak daha saygıdeğerdir. Sıradan okuyucuya kolaya kaçan hikâyeler sunmaktansa, daha eğitilmiş okuyuculara yazılması ve okunması emek gerektiren, dili seçkin, anlatımı itinalı, ne anlattığı kadar nasıl anlattığı da önem taşıyan hikâyeler sunmak daha doğrudur."*¹³¹

¹²⁹ 40 Soruda Türk Öyküsü, haz. Cemal Şakar, Ketebe Yayınları, İstanbul, 2018, s.17.

¹³⁰ Metin Kayahan Özgül, "Hikâyenin Romanı", *Hece Türk Öykücülüğü Özel Sayısı*, Ekim-Kasım 2000, s.38.

¹³¹ *Agm*, ss.38-39.

Özgül devamla hikâyenin alt türlerinin tanımlarını da yapmıştır. Hayatın gündelik seyrini olduğu gibi veren, anlatılanların birbiriyle sınımsız bağlantısının olmadığı hikâyelere de kesit hikâyesi denmektedir. Ân hikâyesi, anlatılanların çok kısa bir zaman aralığında yaşanması sebebiyle, psikolojik zamanı genişletecek tekniklerin hikâyesidir.

Dergiyi incelediğimizde durum hikâyelerinin çoğunlukta olduğunu görüyoruz. Postmodern dönem, halk hikâyeleri ve fantastik öğeler hikâyede yararlanılan öğeler olarak sıralanabilir. Biçim bakımından çeşitlilik görmek mümkündür. Bütün bir hayatın anlatıldığı uzun öykülerin yanı sıra -Hüseyin Su, Cemal Şakar, Hayrettin Orhanoğlu- tek bir ana ya da olaya yönelen kısa hikâyelere de rastlamaktayız. -Sadık Yalsızuçanlar, Mehmet Harmancı, Caner Kutlu- *Hece*'nin ilk öyküsü Ali Karaçalı'nın "Sükûnetin Derin Sularında"dır. Öyküde bir ayrılık ve kopuş yaşayan kahramanın iç hesaplaşması anlatılmaktadır.

Hüseyin Su dergide en çok öykü yayımlayan kişidir. Belirlediğimiz sayıların içeriğine bakıldığında on altı öykü yayımladığını görüyoruz. Bu öyküler daha sonra *Gülşefdeli Yemeni ve Aşkın Hâlleri* adı altında kitaplaştırılmıştır.

Necip Tosun, öykücü ve eleştirmen olarak dergide öykünün unsurlarıyla geçmişini içeren denemeler yayınlıyordu. Ancak dergi incelememizde on iki öykü yayınladığını görüyoruz. Bu tür üzerinde dergi içerisinde en çok düşünen yazar olarak onun ismini vermemiz mümkündür. Öyküleri daha sonra Hece Yayınları'ndan *Küller ve Uçurumlar* adıyla yayımlandı.

Cemal Şakar da üretken bir öykücü olarak dergi içerisinde yerini almıştır. Toplam dokuz öykü yayımladığını görüyoruz. Öyküleri daha sonra *Esenlik Zamanları* eserinde toplanmıştır. Öykü türünün dergideki varlığı kısıtlı bir alanda devam etmiş ancak nitelikleri konusunda tartışmalar yaşanmıştır. Özellikle dergi içerisindeki öykücüler üzerindeki eleştiri yazılarının azlığı bu tartışmanın doğmasındaki en önemli faktördür. Ömer Lekeziz, derginin ilk sayılarında, yayımlanan öykülerle ilgili eleştiri yazıları yayımlıyordu. Buna rağmen diğer kanallar üzerinden seslerinin yankılanmadığı eleştirileri ortaya çıkmış oldu.

4.2.1.Hikâyeciler

Burada söz edeceğimiz hikâyecileri seçerken hem nicelik hem nitelik yönlerini kriter olarak kullanılmıştır. Öykücülerin metinleri konu, tema, dil ve biçim unsurları açısından incelenecektir.

4.2.1.1.Hüseyin Su

Hüseyin Su'nun gerçek ismi İbrahim Çelik'tir. Kimlik ismini dergi içerisinde sadece künye bölümünde kullanmıştır. Aynı zamanda derginin kurucusudur ve yayın yönetmenidir. Dergide yazdığı ilk hikâyesi Ocak 1997 tarihli ikinci sayısında yer alan "Giden Gün Ömürdendir" başlığını taşır.

Konular ve Temalar: Hüseyin Su'nun hikâyelerinde aşk, yoksulluk, hayal kırıklıkları, kalender esnafların yaşantıları, gelenek, çocukluğa özlem, hayal kırıklığı, kuşak çatışması konuları işlenmiştir. "Gülşefdeli Yemeni", aşk konusunun en belirgin olarak işlendiği öyküdür. Seksen yaşlarına yakın olan karakter Halakız, nişanlısını askerlik görevini yerine getirirken kaybeder. Halakız ona olan sadakatini ölene kadar kimseyle evlenmeyerek gösterir. "Suya Vuran Kırılğan Suret", "Geride Kaldı Gönün", "Ayrılık Makamında Gönül Ezgisi", "Sen Gelmezsen Güvercinler Küser", "Berî Gel Güzel De Yüzün Göreyim" gibi öyküler aşktaki gönül kırgınlıklarını ve aşkta umudunu bulamayan yalnızları anlatmaktadır.

Yoksulluk, Hüseyin Su'nun öykülerinde en belirgin konulardan birisi olmuştur. Buna bağlı olarak kanaatkâr köy ve kasaba halkı bu konunun merkezindedir. Ayrıca otobiyografik etkinin de olması hikâyelerdeki yoksulluk gözlemlerini daha da gerçekçi hâle getirmiştir. Hüseyin Su hikâyelerindeki yoksulluk isyana sebep olan ve suça teşvik eden bir yoksulluk değildir. Daha çok mahcup, kanaatkâr ve itikadlı olan insanların yoksulluğudur.

Çocukluk günlerine özlem hikâyelerinin diğer bir öne çıkan konusudur. "Yanağımda Dedemin Sakal İzleri" adlı öyküsünde yazar otobiyografik izleklerle birlikte özlenen çocukluk günlerine dönmüştür.

Hüseyin Su'nun hikâyelerinde 19. yüzyılda topraklarımızda yaşanan medeniyet tartışması derinlerde işlenmiştir. Türk milletinin yaşadığı geleneksel değerlerden uzaklaşma ve Batılı değerlere yaklaşmanın getirdiği patolojik rahatsızlıklar bir izdüşüm meydana getirmiştir. Bu bilgiler ışığında denilebilir ki geleneksel değerler ve kuşak çatışması Hüseyin Su hikâyelerinin başlıca konularından

birisi olmuştur. “Gülşefdeli Yemeni”, “İbrişimden Yürek Bağları”, “Suya Vuran Kırılğan Suret”, “Gömleği Yırtık Kırmızı Gül” gibi öyküler geleneksel değerlerin yaşatılması ve gelenekten kopuş, Batılı değerlere yaklaşma eksenindeki çatışmaları işlemiştir.

Biçim ve Dil: Hikâyelerini olaydan daha çok karakterler üzerine kuran Hüseyin Su’yu portre hikâyecisi olarak kabul etmek mümkündür.¹³²

Hüseyin Su’nun hikâyeleri genellikle öykü kişilerinin ağzından aktarıldığı için inandırıcılık unsuru öne çıkmıştır. Öykü kişilerinin ağzından anlatılan öykülerde inandırıcılığın daha fazla olduğu söylenebilir. “Gülşefdeli Yemeni”, “Yanağımda Dedemin Sakal İzleri”, “İbrişimden Yürek Bağları”, “Suya Vuran Kırılğan Suret”, “Beri Dön Güzel de Yüzün Göreyim”, “Gömleği Yırtık Kırmızı Gül”, “Sen Gelmezsen Güvercinler Küser”, “Ayrılık Makamında Gönül Ezgisi” ‘ben’ anlatıcı tekniğiyle yazılmış hikâyelerdir. Hüseyin Su’nun hikâyelerinde hâkim bakış açısı da kullanılmıştır. “Giden Gün Ömürdendir”, “Geride Kaldı Gönlün”, “Kolum Kısa Yol Uzun”, “İçimden Yüzlerine Karşı”, “Yiğidim Ona Gücüm Yetmiyor” hâkim bakış açısıyla yazılan hikâyelerdir.

Hüseyin Su’nun hikâyelerinde diyalog tekniği sınırlı olmakla birlikte kullanılmıştır. Klasik giriş gelişme sonuç bölümleri aynen korunmuştur. Onun öykülerinde kesinlikle sürpriz gelişmeler yaşanmaz. Her şey olağan akışı içerisinde ilerler. Öykülerinde zaman unsurunu geriye dönüş tekniğiyle kullanmıştır. Mekân olarak İç Anadolu, Ankara ve Ankara çevresindeki kasabaları kullanmıştır. Bu bilgiler karakterlerin bölgesel dil kullanımına bağlı olarak anlaşılmıştır. Kolayca okunan ancak basitliğe düşmeyen bir dili ve üslubu vardır. Necip Tosun konu ile ilgili olarak şunları söylemektedir.

*“Hüseyin Su’nun öykülerindeki dikkat çekici özellik, dil işçiliğidir. Su, titiz bir dil işçiliği sergiler. ... Onun asıl başarısı, sözcüklerin anlam derinliklerini keşfederek, ses değerine önem verip dilin artık kaybolmaya yüz tutmuş anlam derinliklerini gün yüzüne çıkarmasıdır. ... Artık kullanım alanı epey daralmış yer yer yöresel diyebileceğimiz bir dilden, geleneksel deyişlerden yararlanır. Su, Anadolu’yu anlatsa bile şive batağına düşmez. Türkçe dil mantığı ve grameri açısından öyküleri kusursuzdur, denilebilir.”*¹³³

¹³² Nurullah Çetin, “Hüseyin Su’nun Hikâyeleri”, *Hüseyin Su Kitabı*, haz. Ömer Lekesiz – Kemal Aykut, Nehir Yayınları, İstanbul, 2005, ss.9-10.

¹³³ Necip Tosun, *Modern Öykü Kuramı*, Hece Yayınları, Ankara, 2014, s.138.

Necip Tosun'un işaret ettiği noktalardan hareketle birtakım noktaları işaret etmemiz mümkündür. Hüseyin Su öyküsünün dili ve üslubu açıktır. Karakterler üzerinde işlenen dil anlayışı titiz çalışmalar neticesinde kurulmuştur. Anadolu'nun insanını ve yaşamını arı bir Türkçeyle anlatarak onun daha iyi anlaşılmasını sağlamıştır.

4.2.1.2.Necip Tosun

Necip Tosun, *Hece* dergisinin kuruluşunda bizzat yer almış bir edebiyatçıdır. Onun, derginin Şubat 1997 tarihinde yayımlanan ilk öyküsü “İnfitar”dır. Necip Tosun, “İnfitar” adlı öyküsünde zihnindeki aşınmanın farkında olan hasta bir adamın hastane günlerinde gördüğü ve hissettiği anıları anlatır. Çevresinde gelişen olayları bıkkınlıkla örülü bir üslupla anlatmış ve ölümü beklemiştir.

Konular ve Temalar: Necip Tosun'un hikâyelerinde mücadele ve gençlik yıllarındaki aksiyonlar ön plana çıkar. Bireyselliğin daha önde olduğu hikâyeler aynı zamanda bir dönemin siyasal olaylarından izler de taşımaktadır. Şehrin karmaşası, hüznün, aile yaşantısı ve ilişkileri, yalnızlık, bunalım, huzursuzluk gibi konular yer almaktadır. Hüseyin Su, bu konu ile ilgili olarak şunları söylemektedir.

*“...öykü kişileri çoğu zaman ‘kapalı mekânlarda’ yaşasa da hep ‘yürürler’. Bu içsel, zihinsel bir yürüyüşün ifade edilişi olan yürümektir. Bunalım yürümeleeri, sıkıntı yürümeleeri, kendini dışarıya, sokağa atmadır.”*¹³⁴

Hikâyedeki karakterler de konularla örtüşmektedir. Öykü kişilerinin kim olduğu belli değildir. İsimleri yoktur. Hikâyelerde öne çıkan bir diğer unsur ise rüyalarlardır. Necip Tosun'un karakterleri rüyalarının peşinden giderler ama gittikleri yerde artık başka birisi olmuşlardır. Çünkü gittikleri yol onları değiştirmiştir. Bir diğer konu intiharın eşğine gelen ya da intihar eden kişilerin tasvir edilmesi meselesidir. Burada Necip Tosun, bir söyleşisinde şu ifadeleri kullanıyor:

“Birkaç öyküde de intihar eden insanları ele almaya çalıştım. Bunlar da savrulan insanlardan kimileriydi. Dinimizde yasaklanmış olan bu konunun riskli

¹³⁴ Hüseyin Su, “Modern Hayatın Bahtsız Çocukları'nın Öyküleri”, *Hece*, Ekim 1998, s.39.

olduğunu biliyordum. Bu anlamda intihara övgülerden ziyade onu anlamaya çalışma, bu felaketten bir şeyler çıkarma yaklaşımı içinde olmaya çalıştım."¹³⁵

Hikâyelerde tasvir gücü oldukça yüksektir. İmge çokluğu hikâyenin bir sanata dönüşmesine imkân vermektedir. Öte yandan seslerin çokluğu, yine modernist edebiyatın öykü anlayışı içerisinde verilmektedir.

Aile yaşantısı ve bunun getirdiği hüznün ve melankoli, Necip Tosun'un hikâyelerinde yer alan konular arasındadır. "Küller" adlı öyküde bir aile babası hastanede geçirdiği zamanların ardından hasta olup olmadığını öğrenmek için test sonuçlarını beklemektedir. O esnada aklından geçenler sırasıyla okuyucuya aktarılır. Daha sonra adam kızını ve ailesini hatırlamıştır. Geç geldiği için evdekilerin onu merak ettiğini dışardan bakıp anlaması oldukça hüznün verici bir sahnedir. Baba gururlu ve vakur bir şekilde hastanede olanları evde anlatmaz ve olağan yaşantısına devam eder. Her şeyi içinde yaşamaktadır. Şehrin içindeki ve binalarındaki karmaşa yine bu hikâyede yer alan tasvirlerle zenginleştirilmiştir. Hikâyede ayrıca otobiyografik unsurlar da yer almaktadır.

"Yağmur" adlı hikâyede de yine aile içi yaşantılar ve bu ilişkilerin getirdiği hüznün konu edinilmiştir. Yaşlı karı-kocanın sakin hayatları onların canını sıkırsa da eski yaşantılarını özlemekte ancak o günlere dönmek için içlerinde arzu bulunmamaktadır. Bunun acısıyla yaşamayı sürdürürler. Sürdürdükleri yaşamda sürekli kendi hafızalarının geçmişini aramaktadırlar. Bu döngü onları zihnen daha çok yaşlandıracak ve zihinsel kopuşları da hızlandıracaktır.

Yalnızlık da Necip Tosun hikâyeciliğinde önemli bir konudur. "Uğultu" adlı öyküde yaşanan depresyonun ardından hissedilen yalnızlık ve kaybedişin fotoğrafı verilmektedir.

Biçim ve Dil: Necip Tosun hikâyeciliğinde bakış açısının kullanımı çeşitli şekillerdedir. Hâkim bakış açısının kullanıldığı öyküler şunlardır: "Yansıma", "Ricat", "Uğultu", "Sis", "İnci", "Mektup", "Geçit". Kahraman bakış açısının kullanıldığı öyküler ise şunlardır: "Küller", "Sur", "Kuyu", "İnşirah", "İnfitar". Hikâyede atmosfer

¹³⁵ Cemal Şakar, "Necip Tosun'la 'Küller ve Uçurumlar' Üzerine", *Hece*, Ekim 1998, s.49.

oluşturma becerisi bulunan Necip Tosun bunu okuyucuya fazlasıyla hissettirmektedir. Öte yandan modernist edebiyatın öykü üzerindeki kurallarını da hikâyelerinde kullanır. İç monolog, bilinçakışı ve geriye dönüş kullandığı tekniklerden bazılarıdır. Necip Tosun, hikâyelerinin içerisinde ritim, şiirsellik, dil yetkinliği ve çağrışım unsurlarıyla bir öykü evreni kurmak istemiş ve bunu başarmış görünmektedir.

4.2.1.3.Cemal Şakar

Cemal Şakar, derginin kuruluşuna katkıda bulunan hikâyecilerden biridir. Dergide yayımlanan ilk hikâyesi “Atlas”, Mart 1997 tarihinde yayımlanmıştır. Okuduğu, öğrendiği bilgileri kullanarak idealize ettiği kente gitmeyi arzular. Elinde ise ona rehber olan bir atlas vardır. Yolun ilerlemesiyle atlasın onu yolda bıraktığını anlar. O kente gönlün aracılığıyla gidebileceğini anlar. Gittiğindeyse artık yeni biri olmuştur.

Konular ve Temalar: Cemal Şakar’ın hikâyelerinde bireysellik daha çok öne çıkmaktadır. Daha sonra sanatında toplumsal meseleler de yazarın asıl konuları arasında yer alacaktır. Şakar’ın bu dönemde hikâyelerinde gördüğümüz konular bireyin kimlik arayışı, kendisi olabilmesi, kalabilmesi, bunalım, yabancılaşma, kaçış, dostluk, yazma serüveni, dinî yaşantı olarak sayılabilir.

Arayış ve kişinin kendisi olma, var olma mücadelesi Cemal Şakar hikâyeciliğinin birinci evresinin ana damarıdır. İnsan, belirli bir toplumun içine doğar. Bu doğumun ardından yaşayış tarzına alışmaya çalışır. Dış etkilere en açık insanların yabancılaşması daha çabuk olur. Bu yabancılaşmayla birlikte kişinin bulunduğu ortamla olan kavgası onu sıkışmışlık duygusuna götürmüştür. Cemal Şakar da böyle bir geçmişten gelmiştir esasında. Üniversite yıllarında değişen bir zihin dünyasıyla birlikte 50 Kuşağı Türk öyküsüne öykünmüş ve bu bağlamda metinler üretmiştir. Arayış konusunun en belirgin olarak yansıdığı hikâye “Atlas”tır. Kendisini sıkışmış hissettiği şehirden kaçıp zihninde ürettiği, hayali olan şehre gitmek isteyen bir adamın öyküsü anlatılmaktadır. Yine “İrmak” adlı hikâyede gördüğü rüyayı, evinin karşısındaki ırmağın kıyısında oturan kişiye anlatmak istemektedir. Bunun için bir mektup yazar ancak kötü yazdığını düşünerek her yazdığı mektubu yok eder. Attara gitmeye karar verir ancak bu sefer de attarı bulamaz. Bu kapalı kapı metaforunda öykü

ilerler. Üç bölüm süren öykünün her bölümünde bu adama felsefi sözlerle yol gösterilmektedir. “Pencere” adlı hikâyede de aynı şekilde bir arayış söz konusudur. Zihniyet değişimini yaşayan bir insan bunun gerekleriyle yaşamak ister ancak bu kez de fiziki engeli buna izin vermemektedir. Buna rağmen arkadaşlarının getirdiği kartpostallarla dışarıyı görür ve hayal eder. Asla düşünmekten ve hayal etmekten vazgeçmez.

Dostluk yine Cemal Şakar öykülerinde yer alan önemli bir temadır. “Pencere” öyküsünde adamın arkadaşlarının ona destek olması önemli bir ayrıntıdır. “Şar” adlı öyküde ise öğrenci olarak Ankara’ya gelen anlatıcının bulunduğu yerden hoşlanmadığı, sevmediği, hatta nefret ettiği gösterilir. Ancak anlatıcının dostları ona bu betona bulanmış gri şehirdeki tek avuntusudur. Onlarla geçirdiği iyi vakitlerin kıymetli olduğunu idrak eder. En sonunda mutsuzluğu hep tattığını anlar ve İstanbul’a döner.

Yazma sanatı da hikâyelerindeki bir başka konudur. “Öykünmek” adlı hikâyede bir köye araştırma yapmak için gelen akademisyen, orada gördüğü samimiyeti yazıya dökmek ister. Bu yazıyı bir tiyatro oyunu olarak kurgulayan akademisyen, yazdığı oyunu seyirci olarak izler. Ancak sahnede oynanan oyun, karakterlerin rolleri gerçek hayatı asla yansıtmaz. Sahnenin ortasına geldiğinde ise hayal ettiği kişileri göremez. Çıkıp gitmek ister ancak salon görevlisi oyun bitmediği için kapıları açamayacağını belirtir. Sıkışmışlık duygusunu da metin içerisinde görmek mümkündür. Gerçek ile hayalin arasında kalmak, çıkış yollarını bulmaya çalışmak hikâye içerisindeki izleklerdendir.

“Saat Henüz Üç” adlı öyküde ise dinî yaşantı merkezli bir kurgu vardır. Dindar bir esnafın yaşantısının anlatıldığı öyküde modern hayatın getirdiği değişikliklerin travması da hikâyede işlenmektedir.¹³⁶

Biçim ve Dil: Cemal Şakar öykülerindeki biçim çeşitlilik arz etmektedir. Sürekli yeniliği deneyen bir anlayışla hareket eden yazar biçime çok önem vermektedir. Öyküleri genellikle çok uzun olmayan yazarın en uzun öyküsü

¹³⁶ *Hece* dergisinin Nisan 2000 tarihli 40. sayısında Cemal Şakar’ın *Esenlik Zamanları* adlı eseriyle ilgili Necip Tosun’un bir eleştiri yazısı ve kendisiyle yapılan bir söyleşi de bulunmaktadır.

“Pencere”dir. Öykülerde kahramanların kim oldukları tam olarak belli değildir. Bir adları bile yoktur. Bunun sebebi olarsa Cemal Şakar isimlerden çok yaşanan olaylara önem vermiştir. Mekân olarak kasaba-şehir karşıtlığı görülmektedir. Şakar, öykülerinin kurgu olduğunu okuyucuya hissettirir ve onunla sıcak, samimi bir bağ kurmaya çalışır. Öykünün giriş gelişme sonuç bölümlerini farklı yerlere koyar ve gidişatı bozar. Yazma serüveninden söz eder. Bu bilgilerden hareketle söyleyebiliriz ki klasik bir öykü anlayışı yoktur. Cemal Şakar, postmodern bir öykü anlayışı içerisindedir.

Dergi içerisinde yayımlanan öykülerinin çoğunluğunda hâkim bakış açısını kullanmaktadır: “Atlas”, “Saat Henüz Üç”, “Irmak”, “Öykünmek”, “Şar”. “Yöneliş” adlı öyküsünde kahraman bakış açısını kullanmıştır. “Pencere” adlı öyküsünde ise çoğul bakış açısını kullanmıştır. “Pencere” öyküsü bakış açıları unsuru bağlamında en dikkat çeken öyküdür. Giriş, Birinci ve İkinci bölümlerinden oluşan öykünün bakış açılarındaki kişiler şunlardır: Giriş bölümü ev sahibinin oğlunun gözünden, Birinci bölüm ev sahibinin eşinin gözünden, ikinci bölüm gelen misafir gözünden, üçüncü bölüm ise ev sahibinin gözünden anlatılmıştır. Bu öykü aynı zamanda parçalanmış ve parçaların her birisine numara verilmek suretiyle kurgulanmıştır. Öyle ki bazı numaralar boşluktadır ve bu boşluklar yine anlatıcı tarafından başka numaralarla doldurulmuştur. Postmodern kuramda bu tekniğe “oyun” adı da verilir. Diyalog tekniği “Saat Henüz Üç”, “Irmak” ve “Şar” öykülerinde kullanılmış ve “Öykünmek” öyküsünde görünmüştür.

Dilin kullanımı, Cemal Şakar hikâyeciliğinde dikkat çeken önemli bir unsurdur. Şiirsel ve sembolik bir dil kullanan yazarın, varoluşçu akımın da etkisiyle tek kelimeye indirgenen anlatımları vardır. Günümüz şartlarını takip ederek kısa öyküler kuran Şakar, aynı zamanda bu yönelimini kelime seçimine de yansıtır.

4.2.1.4.Sadık Yalsızuçanlar

Sadık Yalsızuçanlar’ın dergide Şubat 1997 tarihinde yayımlanan ilk öyküsü “Ayça / İkiniz / Evsiz / Öğle Şekeri / Berfin” adında kısa öykülerdir.

Konular ve Temalar: Sadık Yalsızuçanlar'ın öykülerinde aşk, ölüm, hayal kırıklıkları, ayrılıklar, mutluluk, hüznün, farklılıklarımız, yabancılaşma, köy-kent karşıtlığı, özlem, nostalji duygusu gibi konular yer almaktadır.

Aşk, Sadık Yalsızuçanlar hikâyeciliğinin ana omurgasıdır. Aşk kavramı öncelikle felsefede ardından diğer sosyal bilim alanlarında yoğunlukla tartışılmıştır. Platon aşk kavramı için, “Aşk olumlu ve mutlak bir iyi, başka bir deyişle başka bir şeyi elde etmek için bir araç değil insani bir amaç olarak kişiyi kendine çeken son noktada bir iyilik arayışıdır.”¹³⁷ Thomas Mann ise *Büyülü Dağ* romanında aşk için şu satırları yazar: “Her neyse; âşık olmak, bu durumda bütün dünyada olduğu gibi ona da tüm acıları ve sevinçleri beraberinde getirdi.”¹³⁸

Sadık Yalsızuçanlar, aşkı hem maddi hem de manevi olarak ele almıştır. Öykülerinde kadın ve erkek diyalogları beşerî yahut ilahî aşk konusunda olabilir. Öykülerin genelinde maşuk beşerî aşkını ararken yolun sonunda ilahî aşkı bulur ve hikâye bitmiş olur. Yazarın aşk hikâyelerinde cinselliğe yer verilmez. Hatta ima bile edilmez. Aşk hikâyeleri, bir hikmet üzerinden anlatılır. Ya da bir kadın ve bir erkeğin konuşması sırasında kavramlar sorgulanır. “Karanlık Oda”, “Üç İnci”, “Aşk Oyunu”, “Neco”, “Portal”, “Çit” adlı öykülerinde aşk, ayrılık, özlem, mutluluk, keder konuları işlenmektedir.

Biçim ve Dil: Atmosfer unsuru öykülerde önemli bir yerdedir. Bu konu içerisinde söz edebileceğimiz hikâye ise “Neco”dur. Necip Tosun öyküde atmosfer ile ilgili olarak şunları söylemektedir.

*“Atmosfer, anlatılan şeyin geçtiği/yaşandığı basit bir sahne dizaynı değil, yazar için baştan sonra anlatılan temanın etkisini artırmaya, açığa çıkarmaya yarayan bir dizi tutumla oluşur.”*¹³⁹

Ömer Lekesiz ise “Neco” öyküsü için şunları söylemektedir.

¹³⁷ Eric Blondel, “Platon – Aşk, İyinin Çekiciliği”, *Aşk*, çev. Esra Özdoğan, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 2005, s.49.

¹³⁸ A.g.e., s.157.

¹³⁹ Necip Tosun, a.g.e., s.97.

“Aslında teknik açıdan Neco da ilginç bir karışım: Atmosfer, olay, entrika... Başlayış ve sonuçlarıyla klâsik.”¹⁴⁰

Sadık Yalsızuçanlar, hikâyelerinin birçoğunda hâkim bakış açısını kullanır. Bundaki en önemli sebep merkezdeki karakterlerle kendisinin örtüşmesidir. Sadık Yalsızuçanlar hikâyeciliği bu bakımdan farklılık arz etmiştir. Hem hâkim hem kahraman bakış açısının kullanıldığına örneği de bu şekilde edebiyatımızda yer almaktadır. Yalsızuçanlar’ın öykülerinde dil şiirseldir. Biçimle üslubun örtüşmesi metni daha iyi anlamamız için bir imkândır. “Bir Hayal Olmuş Sana”, “Aşk Oyunu”, “Üç İnci” öyküleri bu savımıza örnek oluşturmaktadır. Bazı öykülerinde ise argo içeren bir üslup tercih etmiştir. “Neco” öyküsü bu savımıza örnektir.

4.3. Deneme

Deneme, edebî tür bakımından sınırlarının belirlenmesi istendiğinde en çok zorlanılan türdür. Kurmaca olmamasıyla öyküden ayrılmakta ancak dil ve üslup bakımından ona yaklaşmaktadır. Dil ve üslup bakımından hikâyeye yaklaştığından makale türüyle ayrışır ancak ona da düşüncenin ifade edilme biçimi yönünden yaklaşmıştır. Bu düşüncelerin ardından yine de söyleyebiliriz ki deneme türü belirli tanımlamalar üzerine kurulmuştur. Theodor W. Adorno, deneme için şu tanımlı yapmıştır.

“Deneme clara et distincta perceptio (açık ve net algı) ve kuşkuya yer bırakmayan kesinlik idealini yumuşak bir tarzda sorgular.”¹⁴¹

Şair Cemal Süreya ise deneme türünün tarihsel olarak incelemesini yapar ve onun diğer türlere nazaran yavaş kaldığını belirtir. Devamla türün tanımını yaparken şunları söylemektedir.

“Deneme sanatla bilimin ortak alanıdır. Ancak belirli ve üretici bir düşünce düzeyinden sonra geçilebilir ona. Sanat birikimleri, insan ve hayat değerleri, bilimlerin getirdiği verilerle denemede gerçekleşir, zenginleşir. Bilimin verilerinden

¹⁴⁰ Ömer Lekesiz, “Hece’deki Öyküler II”, *Hece*, Ağustos 1997, s.35.

¹⁴¹ Theodor W. Adorno, *Edebiyat Yazıları*, Metis Yayınları, İstanbul, 2012, s.27.

*yararlanan, ama bilimsel kesinliklerle bağı olmayan bir yazı türüdür deneme. Çağın insan bilgileri onda esnek bir devinme ve dışavurma olanağı bulabilir.*¹⁴²

Türün tanımının yapılmasının ardından özelliklerinin neler olduğu sorusu akla gelmektedir. Burada denemenin yazarının düşüncesini kanıtlamak zorunda olmadığı, bir karara ya da sonuca ulaşmasının gerekli olmadığı, samimi ve sıcak bir üslup kullanıldığı, yazarın kendi dünyasından ibaret olduğu sonucuna varırız. Deneme yazarı ayrıca yazısının konusunu iyi bilmeli ve anadilini de aynı şekilde üst düzeyde kullanmalıdır. Avrupa’da deneme türünün öncüleri: Montaigne, Bacon, John Locke, Albert Camus gibi yazarlardır. Türk edebiyatında ise Nurullah Ataç, Suut Kemal Yetkin, Ahmet Hamdi Tanpınar, Vedat Günyol vb. isimlerdir.¹⁴³

Hece dergisinde yayımlanan deneme ve eleştiri yazıları nicelik olarak şiirden sonra öyküden önce yer alan türdür. Hem çeviri hem telif olarak çeşitli konular yer almıştır. Edebiyatın türleri dışında sinema, müzik, felsefe, sosyoloji, medya, kültür, sanat, siyaset, din, dil ve güncel konular alanında deneme / eleştiri yazıları görüyoruz. Bunların dışında portre anlamına gelebilecek yazılara da rastladık. Şaban Abak’ın otuz altıncı sayıda Necat Çavuş üzerine yayımladığı yazı¹⁴⁴, Mustafa Şahin’in kırk birinci sayıda Hüsnü Çalhan üzerine yayımladığı yazı¹⁴⁵ bunlara örnek olarak verilebilir. Şiir, dil ve tiyatro üzerine yazılan yazıların incelememiz sonrasında en çok bahsedilen konu olduğunu gördük. Bu konulara eğilen yazarlar Hüseyin Su, Mustafa Muharrem ve Esver Ölüç’tür. Esver Ölüç’ün hem şiir hem de şiirle ilgili yazılar yayımlaması en dikkat çekici yönü olmuştur. Çeşitli duygu ve düşüncelerin dile getirildiği ve biçim kaygısının da öne çıktığı yazıları da tespit ettik. Nizar Kabbanî’nin dizi olarak süren “Beyrut Günlükleri” buna bir örnektir. Öykü üzerine çalışmalarıyla Necip Tosun dergide öne çıkan deneme/eleştiri yazarlarından birisi olmuştur. Abdürrahim Karadeniz de çeşitli konuları satırlarına sığdırmıştır. Çeviri faaliyetinin devam ettiğini görüyoruz. Özellikle Doğu ve Batı coğrafyalarından yazarların deneme/eleştiri metinlerine yer vermesi de derginin okuyucusunu çoğaltan bir faktör olarak öne

¹⁴² Cemal Süreya, *Güvercin Curnatası Konuşmalar, Soruşturma Yanıtları*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 2012, s.243.

¹⁴³ Turan Karataş, *Ansiklopedik Edebiyat Terimleri Sözlüğü*, Akçağ Yayınları, Ankara, 2007, ss.102-103.

¹⁴⁴ Şaban Abak, “Bir Diriliş Şairi Olarak Necat Çavuş”, *Hece*, Aralık 1999, s.61.

¹⁴⁵ Mustafa Şahin, “Dava Delilerinin Kısa Tarihi -1 Hüsnü Çalhan”, *Hece*, Mayıs 2000, s.7.

çıkıştır. Bu konuda örnek olarak verebileceğimiz yazarlar arasında Ezra Pound, Gaston Bachelard, Martin Lings, Laurent Mignon vardır.

4.3.1.Denemeciler

Deneme türünde eser veren ve yazılarıyla dikkat çeken yazarlar bu bölümde anlatılacaktır. İnceleme yapılırken konu, dil ve üslup başlıkları ele alınacaktır.

4.3.1.1.Hüseyin Su

Hüseyin Su, derginin kurucusu olarak ilk sayıda yer alan ilk yazıyı yazmış ve derginin yayın politikasına yönelik üstü kapalı söylemlerde bulunmuştur. Yazının başlığı olan “Sıcak Takip” *Hece* dergisi tarihinde hep konuşulacak bir yazı olmuştur. Yazar, 1997-2001 yılları arasında on yedi deneme yazısı yayımlamıştır.

Konu: Hüseyin Su’nun deneme yazılarına bakacak olursak edebiyat, tiyatro, dil, siyaset, güncel tartışmalar gibi konulara rastlarız. Hüseyin Su, “Şapka ve Şapka” başlıklı yazısında halk arasında şapka denilen aslında apostrof ya da düzeltme işareti olarak adlandırılan dil ögesine yönelik düşüncelerini dile getirmiştir. “Değın, Denli, Karşın” başlıklı yazısında da İbrahim Demirci’nin o zaman *Yeni Şafak*’ta yazdığı bir yazı üzerinden açtığı başlıktaki üç kelimenin hangi türde olduklarını ve hangi anlama geldiklerini tartışmıştır. Özellikle tiyatro yazıları, Hüseyin Su’nun İstanbul Şehir Tiyatroları’na yönelik ilgisini ortaya koyar niteliktedir. “İstanbul’un Orta Yeri Tiyatro”, “Eşik’i Aşamayan Türküler” yazıları bu merakın eseridir. İstanbul’u anlatan yazıları “Zaman Yongaları / İstanbul Çarpması”, “Zaman Yongaları / Saçlarımıza Yıldız Düştü”. Güncel siyasi olayları edebî ve eleştirel bir dille yorumlayan yazıları: “Ateş Emri”, “Gittikçe Daralan Bir Kuşatma Altındayız”, “Hepimiz Tehlikedeyiz!”. Edebiyat konulu yazıları: “Belleğimizin Cepleri”, Cihan Aktaş’ın öyküleri hakkında yazdığı “Dağınık Dünyaların Öyküleri”, Sezai Karakoç hakkında yazdığı “Eğik Ehramlar”, Mustafa Kutlu hakkında yazdığı “Hayatın Füsün ve Şiiri’nin Öyküleri”, Necip Tosun’un ilk kitabı olan *Küller ve Uçurumlar*’ı konu edindiği “Modern Hayatın Bahtsız Çocukları’nın Öyküleri”, “Öykümüzün Hikâyesi”, “Şiir Uygarlığına Anıt”, Cemal Şakar hakkında yazdığı “Yolun ve Yolcunun Öyküleri”.

Dil ve Üslup: Hüseyin Su'nun denemelerindeki dil ve üslup hikâyelerinde kullandığı dilin bir benzeri şeklindedir. Dili en iyi şekilde kullanmaya çalışan yazar onun imkânlarından faydalanmaya çalışmaktadır. Yer yer tartışma yer yer de açıklama anlatım biçimlerini kullanan Su, klasik giriş gelişme sonuç örüntüsünden yine vazgeçmemektedir.

4.3.1.2. Abdürrahim Karadeniz

Abdürrahim Karadeniz, derginin kurucuları arasında yer almaktadır. 1997-2001 yılları arasında on bir deneme yazısı yayımlamıştır. İlk denemesini Ocak 1997 tarihli *Hece* dergisinin ilk sayısındaki “Bir Halkı Dinlemek –I” başlığıyla yayımlamıştır.

Konu: Abdürrahim Karadeniz'in denemelerine baktığımızda en çok bahsi geçen konu edebiyat ve insanlık hâlleridir.

İnsanlık hâlleri bahsinde yazar birçok deneme yayımlamıştır. Yazıların içeriğinde ya politika gündeminin gündelik hayata yansımalar ya da gezip gördüğü yerler yer alır. Bu yazılara birkaç örnek verecek olursak “Bir Halkı Dinlemek I – II”, “Bağbozumu”, “Bir Gül Gibi Sebepsiz”, “Bir Yayla Düşü”, “Değirmen Gibi Mekânlarda...”, “İç Eylem Bilgisi”.

Edebiyat alanında yazdığı denemelere baktığımızda şu yazıları görürüz: “Huzur’un Saz Parçaları I-II”, “Edebiyattan Ne Beklenmez”, “Eylemsizlik Bilgisi”, “Mütevazı Bir Şair: Mehmet Akif Ersoy”, “Sanal İstiare”, “Tanım ve Tanıma Üzerine”.

Dil ve Üslup: Abdürrahim Karadeniz, devrik cümleler kullanarak şiirsel ve aynı zamanda sembolik bir dil kullanmıştır. Her yazısında bir alıntı yaparak savını kuvvetlendirme yoluna da giden yazar, seçimlerini Türk edebiyatından ve yabancı yazarlardan yapmaktadır. Açıklama ve tartışma anlatım biçimlerini de kullanmaktadır.

4.4. Eleştiri

Eleştiri, insanlık var olduğundan beri süregelen bir eylem olarak hayatımızda yerini almış görünmektedir. İnsanlığın varlığa duyduğu hislerin ve fikirlerin bir karşılığı olarak olumlu ya da olumsuz olarak gerçekleşmiştir. Edebiyat eleştirisi ise

yine çok eski olan bir etkinliktir. Almanya’da ortaya çıkmıştır. Eleştiri ya da tenkit ya da kritik, bir sanat eserinin olumlu ve olumsuz yanlarını ele almak, değerlendirmek demektir.

Sanatta eleştirelilik kavramını açıklayan Adorno’ya göre düşünce ve sanat tarihinde, her zaman birbirine zıt iki nesnellik kavramı oluşmuştur. Bunlardan ‘bağlanmayı’ temel alan birincisi gerçeğe saygı ile yaklaşır, tufanı görmek istemez, oyalanma ve eğlenmeyi yeğler, siyasal olmak istemez ama bu hâliyle de siyasaldır. Popülariteyi ve pazara uygun çalışmayı bir kenara iten sanatın dizginlenemez özgürlüğü, istese de istemese de topluma yönelik köklü bir eleştiridir. Onaylanmış davranışların maskesini düşüren sanatçı, yüceltim yapmaz; duygu gücünü hayal gücüne çekerek gerçekliğe hakkını verirken bile uyarlanmaya teslim olmaz.¹⁴⁶

Eleştiri, insanların hayata ve sanata bakış açısını da yansıtmaktadır. Özellikle edebiyat alanındaki eleştiriye yönelmek gerekir. Burada edebiyat eleştirisi, bir eserin gerçek değerini ortaya çıkarmayı hedefleyen, onun değerini ya da değersizliğini anlatabilmek için verili yöntemleri kullanarak üretilen metinlerdir. Söz konusu metinler daha sonraki zamanlarda geçmişe ışık tutacak mahiyettedir. Sonraki nesiller bu yazıları bularak metne konu edilen eserler hakkında olumlu yahut olumsuz yorumları okurlar. Ancak tabii edebiyat eleştirisi yerine günümüzde metne konu olan yazarın övülmesini anlayan kişiler de mevcuttur. Bu da hangi yazarın iyi hangisinin kötü olduğu konusunda bize fikir verememektedir. Bu şekilde de edebiyat eleştirisinin işlerliği sekteye uğratılmaktadır.

Bu olumsuz gelişmelere rağmen edebiyatta eleştiri yöntemleri çoğulluk göstermiştir. Feminist eleştiri, yapısalcı eleştiri, varoluşsal eleştiri, öznel eleştiri, olgucu eleştiri, kuralcı eleştiri, sosyolojik eleştiri, pozivist eleştiri, postmodern eleştiri vb. eleştiri türleri ortaya çıkmıştır.

Edebî eleştiri dergi içerisinde özellikle şiir ve öykü türünde yoğunlaşmıştır. İlk sayılarda Ömer Lekesiz’in edebî eleştirileri yer alır. Öykü türü üzerine yoğunlaşan Lekesiz hem dergi içerisindeki öykücülerin metinlerine hem de edebiyatımızda

¹⁴⁶ Mukadder Çakır, *Sanatta Eleştirelilik*, Parşömen Yayınları, İstanbul, 2013, ss.44-45.

öykünün nerede durduğu ve nereye gittiğine yönelik fikirlerini yazılarında belirtmiştir. Ömer Lekesiz'in dışında Hüseyin Su, Köksal Alver ve M. Hilmi Uçan öykü ve roman alanında edebî eleştiriyi yazılarına konu edindiklerini görüyoruz. Şiir alanında ise Osman Özbahçe, Mehmet Can Doğan, Mustafa Muharrem, Turan Karataş ve Turan Koç'u görüyoruz.

4.4.1.Eleştirmenler

Aşağıda içerik olacak inceleyeceğimiz eleştirmenlerin dışında burada birkaç örnekle dergide yazan diğer eleştirmenlere de değinmek gerekiyor.

Turan Karataş, “İnsana, Aşka ve Tabiata Dair 101 Bir Dize” başlıklı eleştiri yazısında Güven Turan'ın *101 Bir Dize* adlı şiir kitabını incelemiş ve yorumlamıştır. Eserin tematik incelemesinin ardından dizeleri bu doğrultuda yorumlamıştır. Tematik incelemesini üç grupta toplayan Karataş; insanın kendi iç ve dış âlemini daha sonra da bunların hayattaki duruşlarını, aşk ve sevgiliye dair duygularını, tabiata bakışını ele almıştır. Şiir değerlendirmelerini çeşitli şairlerin metinlerinden örnekler vererek de açıklamıştır. Şairin dizelerinden yola çıkarak yaptığı yorumlarda birikimi ve gelenekten yararlanışını da öne çıkarmıştır.

Gaston Bachelard'ın “Şiirsel An ve Fizikötesi An” adlı dört bölümde ilerleyen eleştiri yazısında şiirin oluşum anındaki fizikötesi durumları anlatır. Fizikötesi durumlarda zamanın nasıl ilerlediği de yazarın önemseddiği konulardandır. Dikey ve yatay zamanlar üzerinde şiirin nasıl okunup yazılacağını anlatmaktadır.

Osman Özbahçe, “Hüseyin Atlansoy'un Şiirini Okumak” başlıklı dizi hâlinde dört eleştiri yazısı yayımlamıştır. Birinci yazısında Maksim Gorki'nin *Çocukluğum* adlı kitabı ve İsmet Özel'in “İki Kanat” adlı şiirindeki bazı imgeleri takip ederek Hüseyin Atlansoy'un şiirinin de bu iki örneğe benzer şekilde ilerlediği belirtilir. İkinci yazısında *İntihar İlacı* kitabını incelemektedir. Göz, ev ve sis imgelerinin şiirinde ne anlama geldiği açıklanmaktadır. Üçüncü yazısında Atlansoy şiirinin dili ve üslubu üzerine yorumlar yapmaktadır. Dördüncü ve son yazısında şairin çeşitli şairlerin söz ve şiirleri üzerinden zihin dünyasını irdelemiştir.

Nurullah Çetin, “Ahmet Hamdi Tanpınar’ın Şiiri” başlıklı eleştiri yazısında yazarın şiirini kronoloji üzerinden yorumlamıştır. Aynı zamanda anlam, tematik yapı, vezin, kafiye, dil ve üslup, ahenk yönlerinden incelemiştir.

Köksal Alver, “Roman ve Batılılaşma İdeolojisi” başlıklı eleştiri yazısında Tanzimat’tan bu yana bir politika hâline gelen Batılılaşmayla birlikte edebiyat alanına giren romanın topraklarımıza nasıl geldiğini Hüseyin Rahmi Gürpınar’ın *Şıpsevdi*’si üzerinden anlatmaktadır.

Richard Kearney, “İmaj Dönemi” eleştiri yazısında bugünkü toplumların çeşitli objeler üzerinden oluşturulan fenomenlerin gelişimini medya, kültür-sanat, teknoloji ve şehir unsurları üzerinden verdiği örneklerle açıklamıştır. İki bölüm üzerine oturtulan yazının ilk bölümü “İmaj Uygarlığı”, ikinci bölümü “Değişen Yüzler”dir. İkinci bölümde ise tarihten resimler ve onlar üzerine yapılan yorumları dikkate alarak bugünkü fotoğrafların da aynı muameleyi gördüğünden söz etmiştir. *The Wake of Imaginations* adlı eserin giriş kısmından alınan yazı bir sonraki sayı da devam etmiştir.

4.4.1.1.Ömer Lekesiz

Ömer Lekesiz, *Hece* dergisinin kuruluşu sırasında katkılarda bulunmuş ve dergiye emek vermiş bir isimdir. İlk eleştiri yazısını derginin Ocak 1997 tarihli ilk sayısında yer alan “Simgelerin Dünyası Dünyanın Simgeleri” başlığıyla yayımlamıştır.

Konu: Ömer Lekesiz, “Simgelerin Dünyası Dünyanın Simgeleri” adlı eleştiri yazısında simge kavramının insanın düşünce dünyasındaki yansımalarını inanç temelinde sorgulamıştır. Simgelerin hem seküler yaşamda hem de metafizik düşüncede belirli bir yere oturduğunu ve hayatı çeşitli yönlerden etkilediğini açıklamıştır. Ömer Lekesiz, “Bir Yol” başlıklı eleştiri yazısında Ahmet Hamdi Tanpınar’ın aynı adlı öyküsünü değerlendirmiştir. Eleştiri yazısında imge, iç monolog, bakış açısı, karakter analizi ve tür kavramları ele alınmıştır. Dergi içerisindeki o sayıya kadar yayımlanan öyküleri değerlendirdiği dizi hâlinde yayınlanan iki yazısında hem öykü içerisindeki unsurlara bakmış hem de onlara bazı tavsiyelerde bulunmuştur. “Hikâye, Öykü, Benöykü, Bencilöykü” başlıklı dizi hâlinde dört eleştiri yazısında

hikâyenin kavramsal yönünü, öyküyle hikâyenin arasındaki vasfın farkını, öyküyü ve hikâyeyi aslında kimin yazdığını anlamının önemini ve insanın psikopatolojik durumlarının nasıl yansıtıldığını açıklamıştır. *Aziz Bey Hâdisesi* adlı Ayfer Tunç'un uzun öyküsünü eleştirdiği iki yazısı da önemle belirtilmesi gereken yazılarından birisidir.

4.4.1.2.Necip Tosun

Necip Tosun, dergideki ilk eleştiri yazısını Ocak 1997 tarihli ilk sayısında yer alan “Eleştiri Kalbin Neresine Düşer” başlığıyla yayımlamıştır.

Konu: “Öyküde Bakış Açısı” başlıklı eleştiri yazısında öykü içerisinde kullanılmış olan bakış açılarını verdiği somut örneklerle izah etmiştir. “Öyküde Bilinç Akımı” başlıklı eleştiri yazısında bilinç akımı tekniğini Virginia Woolf'un metinleri üzerinden anlatmıştır. “Öyküde Kısalık Neye Tekabül Eder?” adlı eleştiri yazısında Tosun, roman ve öykünün hayatı anlatım biçimleri olduğu vurgulanmıştır. Öykünün nicelik olarak kısa oluşunda bir kusurun olduğu yorumlarına karşı çıkan yazar söz konusu türün yapısal özelliklerinden dolayı hayatın önemli kesitlerini gösterdiğini ortaya koymuştur.

4.5.Çeviri

Çeviri, en basit şekliyle, anlamın bir dilden başka bir dile aktarılması olayıdır. Bir Arap atasözünde “küllü mütercimim kezzab”, “bütün çevirmenler yalancıdır” denir. Bir İtalyan atasözü ise “çeviri kadına benzer; güzel olursa sadık olmaz, sadık olursa güzel olmaz” demektedir. Bu sözler tercümenin ne kadar meşakkatli bir iş olduğunu ortaya koymaktadır. Çevrilen metnin aslı ve çevirisi arasındaki anlamın her zaman asla aynı olmayacağını da belirtmektedir. Cemil Meriç, tercüme sanatlarının en zor olanı sayar ve başka topraklarda ortaya çıkan sanatın kendi topraklarımızda dirilmesi olarak tarif eder.¹⁴⁷ Edebiyat dünyasında özellikle şiir alanında bu kaide fazlasıyla dillendirilir. Hasan Boynukara şiir çevirisi yapılırken metin içerisinde bulunan ahenk ve ritm unsurlarının, anlam dünyasının kaybolacağını ifade etmiştir. Nesir çevirisinde

¹⁴⁷ Cemil Meriç, *Bu Ülke*, İletişim Yayınları, İstanbul, 2010, s.119.

ise bu riskin daha az olduğunu dile getirmiştir.¹⁴⁸ Akşit Göktürk, çevirinin yabancı bir dilden tanıdık bir dile aktarım olarak görülmesini istememiştir. Her dilin belli bir kültürü, töresi, davranışı, değerler dizgesi gibi unsurlar içerdiğini belirtmiş ve sunulan her metnin arkasında bunların yer aldığını ifade etmiştir.¹⁴⁹

Çevirmenin, çevirdiği metne yorumunu da katarak onu yeniden var etmesi çeviri metnini karmaşıklaştıran durumlardan yalnızca birisidir. 20. yüzyılda saygın bir çevirmen olarak tanınan Edmond Cary, *Çeviri Nasıl Yapılır?* adlı eserinde, çevirmenin görevini oldukça genişletmiştir.

“Okurken asla sürüklenemeyen, asla onu irdelemeden geçme hakkı olmayan, her sözcüğü, metni canlandıran ve siz mutlu okuyucuyu alıp götüren devingenliği de yitirmeden, derinliğine araştırmak zorunda olan, yaprakların hışırtısını kesmeden kökleri eşelemek zorunda kalan birini düşünecek olursanız, işte biz ona çevirmen adını verdik”¹⁵⁰

İnsanlık tarihinde önemli bir yere sahip olan çeviri çalışmalarının modern edebiyat tarihine olan yansımaları vardır. 19. yüzyılın ikinci yarısından itibaren topraklarımızda yeni bir edebiyatın doğmasıyla birlikte çeviri faaliyetlerinin başlamasına da şahit oluruz. Batılı, özellikle de Fransız dili ve edebiyatı içerisindeki eserlere edebiyatçılarımız yoğunlaşmıştır. Söz konusu çeviri eserler sonraları yayımlanacak olan nitelikli telif eserlerin de temelini oluşturmuştur. İlerleyen zamanlarda Türk edebiyatı içerisindeki çeviri faaliyetleri etkinlik alanını oldukça genişletmiştir. Bu genişlemeyle birlikte Batı merkezli çeviri faaliyetleri kurumsallaşmıştır. Bu noktada incelememize konu olan *Hece* dergisi içerisindeki çeviri faaliyetleri de önem kazanmıştır. Çeviri faaliyeti konusunda *Edebiyat* dergisinin perspektifini kendisine rehber edinen dergi dünyanın doğusuna ve İslam dünyasına bakmayı çeviri faaliyetleriyle beraber sürdürmek istemiştir.

4.5.1.Çevirinin Yol Haritası

Dünyaya, hayata, edebiyata ve sanata medeniyet üzerinden bakmayı yeğleyen bir dergi olan *Hece*, Türkiye'nin ve Türkçenin sınırları içerisinde kalmak istememiştir.

¹⁴⁸ Hasan Boynukara, *Modern Eleştiri Terimleri*, Boğaziçi Yayınları, İstanbul, 1997, s.31.

¹⁴⁹ Akşit Göktürk, *Çeviri: Dillerin Dili*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 1994, s.14.

¹⁵⁰ Edmond Cary, *Çeviri Nasıl Yapılır?*, çev. Mete Çamdereli, İnsan Yayınları, İstanbul, 1996, s.48.

Çeviri yoluyla dünya edebiyatını Türk okurlarıyla buluşturmak amacını taşımıştır. Ancak burada şunu belirtmek gerekir ki *Edebiyat* dergisi kadar çeviriye alan ayırmamıştır. Bazı sayılarda hiç çeviri metin yer almamıştır. Buna örnek olarak Şubat 1998 tarihinde yayınlanan on dördüncü sayı ve araştırma alanımız içerisinde bulunan özel sayılar –Şiir Özel Sayısı hariç- örnek gösterilebilir. Çeviri metinlerinde ekseriyetle kaynak metnin hangi dilde olduğuna yönelik bir bilgi verilmemiştir. Bu durum dergi adına bir eksikliklerdir. Bir sayıda en çok üç çeviri metin görmemiz mümkündür. Örneğin birinci sayıya baktığımızda Batılı bir yazardan öykü, bir Ortadoğulu ve bir Afrikalı şairden şiir çevirisi yer almıştır. Bu çeşitlilik, dünyayı sanat ve edebiyat bağlamında bir mecmua üzerinden yansıtmaya çalışan bir anlayışın da ürünü olmuştur.

Derginin özellikle çeviri alanında Doğu'ya yönelmesinin sebeplerinin başında dinî bağlarımızın bulunduğu ülke edebiyatlarıyla zayıflamış bağların güçlendirilmesi kaygısı vardır. Ümmetin yaşadığı ayrışma ve zayıf bağların yansımalarının hissedilmesi özellikle *Edebiyat* dergisinin kaygılarının taşınmasına neden olmuştur.

Hece dergisinin çeviri faaliyetlerinin temelinde, Batı edebiyatlarının öne çıkan isimlerinin tanınması, Batı medeniyetine yönelik eleştirilerin Batılı yazarlar aracılığıyla ön plana çıkarılması, İslam toplumlarıyla olan kopmuş ya da zayıflamış bağlarımızı güçlendirilmesi veya yeniden kurulması, dünyadaki edebiyatların Türk okuruyla buluşması kaygısı yatmaktadır.

4.5.2.Çeviri Yapılan Diller

İngilizce: *Hece* dergisinde yayınlanan çevirilerin büyük bir çoğunluğu İngilizceden yapılmıştır. Arapça bu sıralamada ikinci sırayı almıştır. Üçüncü sırada ise Fransızca yer alır. İngilizceden en çok çeviri yapan isim Süleyman Sahra'dır. Dergi içerisinde İngilizceden ilk çeviriyi Süleyman Sahra George Steiner'in "Bir Faslı Muhabbet" öyküsüyle yapmıştır.

Wirginia Woolf, Katherine Mansfield, Ezra Pound, e.e. cummings, Joseph Cunneen, Peter Forbes, Martin Lings, Edgar Allan Poe gibi ünlü yazarların eserleri dergide İngilizceden çevrilmiştir.

Arapça: En yetkin çevirmen İbrahim Demirci'dir. Şiir çevirileriyle dergideki Arap edebiyatı şiirinin görünür olmasındaki katkısı önemlidir. Özellikle Adonis ve Tahir Bekri'den yaptığı çeviriler öne çıkmaktadır.

Fransızca: Fransızca, *Edebiyat* dergisinden mirastır. Söz konusu dergide en çok çeviri yapılan dildir. Nuri Pakdil'in dil öğrenme teşvikiyle şu anda *Hece* dergisinde yazan yazar ve çevirmenler ortaya çıkmıştır. Ali Ulvi Temel ve İbrahim Demirci bu yazarların başında gelmektedir. Ali Ulvi Temel aynı zamanda İshak Yetiş adıyla çeviriler de yapmıştır.

4.5.3.Çeviri Yapılan Şair ve Yazarlar / Ülkeleri

Bu bölümde çeviri yapılan şair ve yazarların hangi ülkelerden olduğu verilecektir. Yazarların milletlerine bakıldığında İslam coğrafyasına ve bütün dünya topraklarının edebiyatlarına aşina olmak amaçlanmıştır.

4.5.3.1.Afrika Kıtası

Angola: Ruy Duarte de Carvalho, Agostinho Neto, Jofre Rocha.

Burkina Faso: Frederic Pacere Titinga.

Cezayir: Henri Krea.

Demokratik Kongo Cumhuriyeti: Tchicaya Utam'sı.

Fildişi Sahilleri: Bernard Dadie.

Kamerun: François Sengat – Kuo.

Kenya: Abdillatif Abdalla.

Mali: Fily Dabo Sissoko.

Senegal: Osman Sose.

Tunus: Tahir Bekri.

4.5.3.2.Asya Kıtası

Çin: Xie Pu, Nie Xinsen, Can Xue.

Filistin: İbrahim Al-Absi.

Irak: Abdülvahab El-Bayati.

İran: Fatma Rakii, Sohrab Sipehri, M.Rıza Şefî-i Kedkenî, Mahmud El-Bayati.

Japonya: Ryuchi Tamura.

Lübnan: Halil Cubran.

Pakistan: Serdar Ziyaüddin.

Suriye: Adonis, Nizar Kabbani, Muhammed Kamil El-Hatib.

4.5.3.3.Avrupa Kıtası

Almanya: Frithjof Schuon, H. D. Zimmermann.

Arnavutluk: Cevahir Spahi.

Avusturya: Paul Celan.

Bosna-Hersek: Niyaz Alispahiç.

Fransa: Gaston Bachelard.

İngiltere: Walter Allen, Peter Forbes, Martin Lings, Virginia Woolf.

İrlanda: Richard Kearney.

İskoçya: Ian Dallas, Hugh Macdiarmid.

İsviçre: Titus Buckhardt.

İtalya: Rita Valente Ursi.

4.5.3.4.Amerika ve Avustralya Kıtaları

Amerika Birleşik Devletleri: Joseph E. Cunneen, e. e. cummings, Edgar Allan Poe, Ezra Pound, George Steiner, Victoria Rowe Holbrook.

Yeni Zelanda: Katherine Mansfield.

4.5.4.Çeviri Yapılan Edebî Türler

İncelediğimiz dergiler içerisinde yer alan 600'e yakın şiirin 53'ü çeviri şiirlerden oluşmaktadır. 203 adet öykünün 16'sı çeviri hikâyedir. Bunun dışında 22 deneme, 17 eleştiri-inceleme, 8 mektup, 3 de söyleşi çevirisi yer almıştır. Sayı dağılımına bakıldığında şiir, deneme ve eleştiri yazıları üstün görünmektedir.

SONUÇ

Edebiyatımızdaki dergicilik tarihinde yerini alan şahsiyetlere bakıldığında hep ilkleri başaranların tarihe geçtiği görülmüştür. Sabahattin Ali'nin ve Aziz Nesin'in canları pahasına *Markopaşa* dergisini satmak için sokaklarda dolaşmaları, Necip Fazıl Kısakürek'in devletin kendi ideolojik aygıtlarını oluşturarak çeşitli kesimleri kontrol altına alma çabasının olduğu günlerde *Büyük Doğu* dergisinin politikasını kendi penceresinden oluşturup topluma sunması bugün bile hâlâ konuşulan anekdotlardandır. Tezimizin konusu olan *Hece* dergisi de 1990-91 yılları arasındaki Körfez Savaşı ve 1992'de başlayan Bosna Savaşı'nın, ülke yönetiminde yer alan koalisyonların meydana getirdiği çok taraflı krizlerin gölgesindeki bir dönemde ortaya çıkmıştır. Postmodern darbelerin, üniversitelerde yaşanan başörtüsü yasaklarının ve akabinde Adalet ve Kalkınma Partisi iktidarının olduğu yıllarda yayın hayatını sürdürmüştür. Muhafazakâr kesimin kamusal alandaki genişlemesinin bir etkisi olarak *Hece* dergisi yayın hayatına öncü bir kuvvet olmuştur. Yaşanan politik ve sosyolojik olaylar da dergi içerisindeki ürünlerin oluşumunu etkilemiştir. Ancak bu etkilenmeler gönderme düzeyinde kalmıştır. Örneğin Faruk Uysal'ın "Bir Karanfilin Söylediği" şiirinde üniversitelerde başörtüsü yasağının ardından yapılan eylemlerdeki sembol isimlerden birisi anlatılmıştır. Ali Ulvi Temel'in "Tut Elimden" adlı öyküsünde Bosna Savaşı'nın ardından yaşanan biten bir aşk anlatılmaktadır. Hüseyin Su'nun "Hepimiz Tehlikedeyiz" ve Necip Tosun'un "Ateşlerden Geçiyoruz" adlı metinlerinde o dönemin siyasi krizlerinin yansımaları örtülü bir üslupla dile getirilmiştir.

Hece dergisi şairlerinin şiirlerinde bireyi ve toplumu ilgilendiren konuları bir arada görmek mümkündür. Dergi içerisindeki şairlerin *Edebiyat* dergisi ekolünden geldiğinin burada ayrıca bilinmesi gerekmektedir. Şairlerin aynı zamanda dünya görüşleriyle hayatını şekillendirdiğini düşündüğümüzde modernizmle ortaya çıkan kentli bireyi eleştirdikleri anlaşılmaktadır. Modern bireyin çağa ayak uyduramamasıyla ortaya çıkan yabancılaşma durumunu şairlerimiz yaşamaktadır. Onlar, kent içerisinde değerlerin aşınmaya başlamasına karşın umutlarını yitirmemişlerdir. Biçim, dil ve ahenk unsurlarına bakıldığında İkinci Yeni'nin etkisi vardır. Bunun dışında Sezai Karakoç'un ve Necip Fazıl'ın etkisinde kalan şairler de dergi içerisinde varlığını sürdürmüştür. İmge yoğunluğu, kapalı anlatım, soyut bir dil

kullanımı başlıkları dergi içerisindeki şiirlerde yer almaktadır. Şairler içerisinde dergide oluşan baskın şiir anlayışına kapılarak kendine has bir dil kuramayanlar vardır. Ancak Hüseyin Atlansoy, Cahit Koytak, Mustafa Aydoğan gibi tez içerisinde incelediğimiz şairler bugüne baktığımızda Türk şiirinin en önde gelen şairleri konumundadırlar.

Hece dergisinde yer alan öykülere bakıldığında, özellikle işlenen aile, kent ilişkileri, modernizmin getirdiği bunalım, yabancılaşma, dinî yaşantı, sıkışmışlık gibi konular yer almaktadır. Öykü ise dergi içerisinde şiir kadar olmasa da nitelik olarak önemli bir yerdedir. Yapı, tema ve dil bakımından modern ve geleneksel anlayışlar görülmektedir. Sadık Yalsızuçanlar ve Caner Kutlu çok kısa öyküler yazmışlardır. Öykücülerin toplumsal duyarlıktan ziyade daha çok bireysel sorunlara yönelmesi dikkat çeken en önemli husustur. Hüseyin Su, Necip Tosun, Cemal Şakar, Sadık Yalsızuçanlar en önemli öykücüler arasında yer almıştır. Dergide en çok öyküsü yayımlanan isimler ise Hüseyin Su, Necip Tosun, Cemal Şakar, Haşim Işık, Sadık Yalsızuçanlar'dır.

İçerik ve yazar seçimi olarak bakıldığında *Hece* dergisinde çok dar bir alanda eleştirinin varlığı görülmektedir. Muhafazakâr kanatta yer alan edebiyatçılarının metinlerine yönelik değerlendirmeler çoğunluktadır. Aykırı olarak Attilâ İlhan'ın "Ayrılık Sevdaya Dâhil" şiiri, Ayfer Tunç'un *Aziz Bey Hadisesi* adlı öykü türündeki eseri incelenmiş ve tenkit edilmiştir. Bunun yanında Ömer Lekesiz'in öykü üzerine yayımladığı yazıların niteliği ayrıca değerlendirilmelidir. Bu değerlendirme, derginin tamamındaki eleştiri yazılarına yönelik üstün niteliği göstermemektedir. Politik olarak keskin yazıların yayımlanmaması da gelen eleştirilerdendir. Ancak bu konudaki yayın politikasının belli olması sebebiyle gelen eleştirilerin bir zemini bulunmamaktadır. İçerikte yer alan yazılara bakıldığında hiçbir şekilde kişilik haklarına yönelik bir saldırı görülmemektedir. Daha ağırbaşlı ve mesafeli bir üslup tutturulmuştur. En çok deneme-eleştiri yazıları yayımlanan yazarlar: Hüseyin Atlansoy, Mustafa Muharrem, Atıf Bedir, Ali Göçer, Esver Ölüç, Hüseyin Su, Necip Tosun'dur.

Dergilerin özel sayıları, Türk edebiyatına bir birikim olarak sunulan eserler olarak kabul edilmiştir. *Hece*'de de tür ve kişilerin odak noktası alınarak hazırlandığı

özel sayılar yayımlanmıştır. İçeriğinin zenginliği bir yana niteliğiyle ve oluşturulan tartışmalarıyla edebiyat ortamı canlandırılmıştır. Hem dergilerde hem gazetelerin köşe yazılarında bu tartışma ortamını görmemiz mümkündür. Nurettin Durman, İhsan Deniz, İbrahim Tenekeci ve Ali Ayçıl gibi yeni İslamcı akımın yazarları arasında yaşanan tartışmalar dikkat çekicidir. Çeşitli eleştiriler getirilse de öykü, şiir ve Ahmet Hamdi Tanpınar özel sayılarının içeriğini ayrıntılı olarak incelediğimizde yararlanacağımız ve kaynak göstereceğimiz yazıların görülmesi mümkündür. Alanında uzman kişilerin içerik özelinde seçilmesi de önemli bir husustur. Örneğin Türk Şiiri Özel Sayısında M. Orhan Okay, Beşir Ayvazoğlu, Talat Sait Halman, Hakan Sazyek, Haydar Ergülen gibi şiir ve şiir üzerindeki kuramsal birikim açısından ismi anılan şahsiyetlerin görülmesi mümkündür. Soruşturmalara ve tür özelinde seçilmiş metinlere yer verilmiştir. Örneğin Türk Öykücülüğü Özel Sayısında Ömer Seyfettin'den Sait Faik'e, Memduh Şevket'ten Sabahattin Ali'ye, Rasim Özdenören'den Mustafa Kutlu'ya kadar öykü denildiğinde akla ilk gelen isimlerin öyküleri yayımlanmıştır. Soruşturmalarda ise yazarlara tür üzerindeki düşünceleri ve metinlerini nasıl oluşturdukları sorulmuştur.

Dergi içerisinde yer alan edebî metinlerin yazarları bugün başarılarıyla öne çıktıysa bunu önce *Sebilürreşad*, *Büyükdoğu*, *Diriliş*, *Edebiyat*, *Mavera* dergilerinin açtığı yola daha sonra ise *Hece*'nin bu yolu yürümekteki kararlılığına borçlu olmalıdırlar. İslami değerlerin, bir akım olarak değerlendirildiğinde kamusal bir alan teşkil ettiği bir gerçektir. Kamusal alan içerisindeki faaliyetlerinde ise İslam'ın ve onun ortaya koyduğu kültürel birikimin taşıyıcılığını yapmaya talip olduğunu her fırsatta yazan ve dile getiren kadrosuyla *Hece* dergisi yaşamını sürdürmektedir. Dergide yazan imzaların bugün edebiyat otoritelerince kabul edilir olmaları *Hece*'nin aynı zamanda bir okul hüviyetine büründüğünün kanıtıdır.

BİBLİYOGRAFYA

A) Telif Eserler

- 40 Soruda Türk Öyküsü*, haz. Cemal Şakar, Ketebe Yayınevi, İstanbul, 2018.
- ADORNO**, Theodor W., *Edebiyat Yazıları*, Metis Yayınları, İstanbul, 2012.
- AKATLI**, Füsun, *Öykülerde Dünyalar*, Boyut Yayıncılık, İstanbul, 1998.
- AKYÜZ**, Kenan, *Modern Türk Edebiyatının Ana Çizgileri*, İnkılap Kitabevi, 1995.
- ALVER**, Köksal, *Edebiyat Sosyolojisi*, Hece Yayınları, Ankara, 2012.
- ARSLANBENZER**, Hakan, *Dünyaya Saldıran Şair*, Dergâh Yayınları, İstanbul, 1998.
- ATALAY**, Onur, *Türk'e Tapmak -Seküler Din ve İki Savaş Arası Kemalizm-*, İletişim Yayınları, İstanbul, 2018.
- AYTAÇ**, Gürsel, *Genel Edebiyat Bilimi*, Papirüs Yayınevi, İstanbul, 1999.
- BEDİR**, Ahmet Cemil, *"Türk Edebiyatı" Dergisi Hakkında Bir Değerlendirme Çalışması (1-86. Sayılar)*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi, 2015.
- BLONDEL**, Eric, "Platon – Aşk, İyinin Çekiciliği", *Aşk*, çev. Esra Özdoğan, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 2005.
- CARY**, Edmond, *Çeviri Nasıl Yapılır?*, çev. Mete Çamdereli, İnsan Yayınları, İstanbul, 1996
- CAVKAYTAR**, Serap, *Varlık Dergisi'nin İlk 150 Sayısındaki Edebiyat Yazılarının Sınıflandırılması*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir: Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, 2001.
- CENGİZ**, Metin, *Modernleşme ve Modern Türk Şiiri*, Telos Yayıncılık, İstanbul, 2002.
- ÇAKIR**, Mukadder, *Sanatta Eleştirelilik*, Parşömen Yayınları, İstanbul, 2013.
- ÇETİN**, Nurullah, "Hüseyin Su'nun Hikâyeleri", *Hüseyin Su Kitabı*, haz. Ömer Lekesiz – Kemal Aykut, Nehir Yayınları, İstanbul, 2005.
- ÇETİN**, Uğur, *Defter Dergisi ve Türkiye Düşünce Yaşamındaki Yeri: Modernizm-Postmodernizm Tartışması Örneği*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Ankara Üniversitesi, 2008.
- DOĞAN**, Erdal, *Edebiyatımızda Dergiler*, Bağlam Yayıncılık, İstanbul, 1997.

DÜNDAR, Leyla Burcu, *Edebiyat Sosyolojisi Açısından 90'larda Türk Öykücülüğü*, Hece Yayınları, Ankara, 2016.

GÖKTÜRK, Akşit, *Çeviri: Dillerin Dili*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 1994.

GÜLER, Hatice Çelik, *Kadınların Diliyle 28 Şubat Öyküleri*, Çıra Yayınları, 2014.

GÜNYOL, Vedat, *Sanat ve Edebiyat Dergileri*, Alan Yayıncılık, İstanbul, 1986.

GÜRBİLEK, Nurdan, *Vitrinde Yaşamak -1980'lerin Kültürel İklimi-*, Metis Yayınları, İstanbul, 2001.

HARMANCI, Abdullah, *Yazının Yükü –Nuri Pakdil'in Edebiyat Dergisi Üzerine Bir İnceleme-*, İz Yayıncılık, İstanbul, 2015.

KABAKLI, Ahmet, *Türk Edebiyatı*, C.1, Türk Edebiyatı Vakfı Yayınları, İstanbul, 2008.

KARATAŞ, Turan, *Ansiklopedik Edebiyat Terimleri Sözlüğü*, Akçağ Yayınları, Ankara, 2007.

KÜPÇÜK, Selçuk, *Türkiye Edebiyat Dergileri Atlası*, Cümle Yayınları, Ankara, 2015.

LEKESİZ, Ömer, *Yeni Türk Edebiyatında Öykü*, Kaknüs Yayınları, İstanbul, 2013.

MERİÇ, Cemil, *Bu Ülke*, İletişim Yayınları, İstanbul, 2010.

Modernizmin Yansımaları: 90'lı Yıllarda Türkiye, haz. R. Funda Barbaros, Eric Jan Zürcher, Efil Yayınevi, Ankara, 2017.

MORAN, Berna, *Edebiyat Kuramları ve Eleştiri*, İletişim Yayınları, İstanbul, 2007.

NURDAN, Gülçin, Tuğba, *Gergedan ve Argos Dergileri Üzerine Bir İnceleme*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir: Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, 2015.

OKAY, Orhan, *Edebiyat ve Kültür Dünyamızdan*, Akçağ Yayınları, Ankara, 1991.

ÖZAY, Çiğdem, *Kültür Sanat Hayatımıza Katkısı Bakımından Varlık Dergisi Üzerine Bir İnceleme (1933-1981)*, Yayımlanmamış Doktora Tezi, İstanbul: İstanbul Üniversitesi, 2018.

SADIKOĞLU, İlhan, *Modern Türk Edebiyatı İçinde Nuri Pakdil'in Edebiyat Dergisinin Yeri ve Rolü*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, 2013.

SU, Hüseyin, *Keklik Vurmak*, Şule Yayınları, İstanbul, 2015.

SÜREYA, Cemal, *Güvercin Curnatası Konuşmalar, Soruşturma Yanıtları*”, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 2012.

ŞENGÜL, Servet, *Modern Türk Edebiyatında Epik Şiir*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Van: Yüzüncü Yıl Üniversitesi, 2016.

TOSUN, Necip, *Modern Öykü Kuramı*, Hece Yayınları, Ankara, 2014.

Türkiye Yazarlar Birliği Kültür ve Sanat Yıllığı 1994, haz. D. Mehmet Doğan, Ankara, 1994.

Türkiye Yazarlar Birliği Kültür Sanat Yıllığı 2001-2004, haz. İbrahim Ulvi Yavuz-Rıfkı Kaymaz, Ankara, 2004.

ÜNAL, Hayriye, *Eşikteki Özgürlük Çok Sesli Şiir*, Hece Yayınları, Ankara, 2011.

ÜNAL, Hayriye, *Tahlil Tahrip İnşa*, Hece Yayınları, Ankara, 2014.

BEYATLI, Yahya Kemal, *Edebiyata Dair*, İstanbul Fetih Cemiyeti, İstanbul, 2012.

YILMAZ, Ali, *Karanlık Vardiya -90'lı Yılların Politik Arşivi-*, Doğan Kitap, İstanbul, 2015.

Yirmi Sekiz, haz. Abdullah Harmancı, Mehmet Kahraman, İz Yayıncılık, İstanbul, 2017.

ZÜRCHER, Eric Jan, *Modernleşen Türkiye'nin Tarihi*, çev. Yasemin Saner, İletişim Yayınları, İstanbul, 2018.

B) Süreli Yayınlar

ABAK, Şaban, “Bir Diriliş Şairi Olarak Necat Çavuş”, Hece, Aralık 1999, s.61.

AKÇAY, Ahmet Sait, “90 Kuşağını Okumayı Denemek”, *Kitaplık*, Temmuz - Ağustos 2008, ss.69-70.

ATLANSOY, Hüseyin, “Poetika”, *Hece*, Şubat 2000, s.6.

AYÇİL, Ali, “Murat Yalçın: Yaşadığımız Günlerin Dili ve Üslubu Beni Yalnızlığa İtiyor”, *Dergâh*, Haziran 2016, s.17.

BAYRAKTAR, Osman, “Hasan Aycın”, *Hece*, Ağustos 2001, s.11.

ÇAKIR, Erdal, “Hece Yayınları”, *Hece*, Nisan 2005, s.189.

DENİZ, İhsan, “Hece'nin Işıkları”, *Yeni Şafak*, 14 Mayıs 2001.

DENİZ, İhsan, “Ekim, öykü ayı oldu”, *Yeni Şafak*, 16 Ekim 2000.

DENİZ, İhsan, “Hece’nin ‘Mustafa Kutlu’ Dosyası”, *Yeni Şafak*, 18 Ekim 1999.

DOĞAN, Mehmet Can, “Şiir Dergileri”, *Hece Türk Şiiri Özel Sayısı*, Mayıs-Haziran Temmuz 2001, ss.568-569.

DOĞAN, D. Mehmet, “Şiir Sayısı/Şiir Dili”, *Akit*, 13 Mayıs 2001.

DURMAN, Nurettin, “Dergiler arasında: Hece dergisi Türk Şiiri Özel Sayısı”, *Akit*, 11 Mayıs 2001.

EMİNOĞLU, Kaan, “İdeolojik Motivasyonlu Bir Kara Kitap Okuması: ‘Görünmez Adam’ Orhan Pamuk’a Karşı”, *Hece Türk Edebiyatında Polemikler Özel Sayısı*, Haziran-Temmuz-Ağustos 2018, ss.846-856.

ERSAL, Mehmet Bülent Akın, “Alevi Geleneğinde Yaşayan Yunus Emre”, *Uluslararası Yunus Emre Sempozyumu Bildirileri*, ed. Ünal Şenel, Yunusemre Belediyesi, Manisa, 2016, s.189.

ERYİĞİT, İbrahim, “Hece Dergisinin Türk Öykücülüğü Özel Sayısı Üzerine”, *İktibas*, Ekim 2000, s.26.

ERYİĞİT, İbrahim, “Hece Dergisinin Türk Şiiri Özel Sayısı Üzerine”, *İktibas*, Haziran 2001, s.47.

GENÇ, Erhan, “Bahtiyar Aslan: Hikâyeye Geçerken Şiire İhanet Ettiğim Duygusuna Kapılmadım”, *Dergâh*, Şubat 2019, s.17.

GÜNDÜZALP, Kemal, “90’lı Yıllarda İlk Öykü Kitapları”, *Heceöykü*, Haziran-Temmuz 2017, s.56.

“Hece Türk Öykücülüğü Özel Sayısı”, *Kaşgar*, Kasım 2000, s.157.

İŞIKSALAN, Doç. Dr. Nilay, “Postmodern Öğreti ve Bir Postmodern Roman Çözümlemesi: Kara Kitap / Orhan Pamuk”, *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C:7, S:2, 2007, ss.419-465.

KAYGALAK, Metin, “‘Varlık Sorunu’ Çerçevesinde 90’lı Yıllar Şiiri”, *Pathos*, Kış 2019, ss.71-72, 81-83.

KOYTAK, Cahit, “Sarf ve Nahiv”, *Hece*, Eylül 2001, s.4.

KOYTAK, Cahit, “Kalp Müfrezesi”, *Hece*, Ekim 2001, s.21.

KÜPÇÜK, Selçuk, “1990’ların Dergileri ve Göçebe”, *Pathos*, Kış 2019, s.98.

LEKESİZ, Ömer, “Bir Dergi Olarak *Hece*: Kültürel Sorumluluk Projesi”, *Hece*, Nisan 2005, s.150.

LEKESİZ, Ömer, “Hece’deki Öyküler II”, *Hece*, Ağustos 1997, s.35.

ORHAN, Selçuk, “90 Kuşığı Öyküsü İçin İğreti Bir Pusula”, *Kitaplık*, Temmuz-Ağustos 2008, s.75.

ÖZBAHÇE, Osman, “Hüseyin Atlansoy’un Şiirini Okumak”, *Hece*, Ocak 1999, s.36.

ÖZBAHÇE, Osman, “Aydoğan’ın Şiiri”, *Hece*, Mayıs 2000, ss.70-80.

ÖZBAHÇE, Osman, “Mustafa Aydoğan ile Söyleşi”, *Türk Dili*, Nisan 2015, s.49.

ÖZBAHÇE, Osman, “Titrek Şiir”, *Hece*, Temmuz 1998, s.60.

ÖZGÜL, Metin Kayahan, “Hikâyenin Romanı”, *Hece Türk Öykücülüğü Özel Sayısı*, Ekim-Kasım 2000, ss.38-39.

SARI, Yrd. Doç. Dr. Gülşah, “Türkiye’de Özel Televizyon Yayıncılığının Gelişimi ve Medyanın Mülkiyet Yapısı”, *ulakbilge*, C.5, S.18, 2017, ss.2087-2096.

SU, Hüseyin, “Modern Hayatın Bahtsız Çocukları’nın Öyküleri”, *Hece*, Ekim 1998, s.39.

SU, Hüseyin, “Öykümüzün Hikâyesi”, *Hece Türk Öykücülüğü Özel Sayısı*, Ekim-Kasım 2000, s.6.

SU, Hüseyin, “Sıcak Takip”, *Hece*, Ocak 1997, s.4.

SU, Hüseyin, “Şiir Uygarlığına Anıt”, *Hece Türk Şiiri Özel Sayısı*, Mayıs-Haziran-Temmuz 2001, s.4.

SU, Hüseyin, “Yüzüncü Hece”, *Hece*, Nisan 2005, s.54.

ŞAHİN, Mustafa, “Dava Delilerinin Kısa Tarihi -1 Hüsnü Çalhan”, *Hece*, Mayıs 2000, s.7.

ŞAKAR, Cemal, “Necip Tosun’la ‘Küller ve Uçurumlar’ Üzerine”, *Hece*, Ekim 1998, s.49.

TAŞDELEN, Vefa, “Hece’deki Evim”, *Hece*, Eylül 2013, s.127.

TOSUN, Necip, “Benim Hece’m”, *Hece*, Eylül 2013, s.114.

TURAN, Adem, “Gözleri Güneyli Bir Sürgün: Ömer Erinç”, *Yedi İklim*, Nisan 2001, s.33.

Turan Koç Biyografisi, *Hece*, Mart 2019, s.101.

YILDIZ, İrfan, “Kuşaklar İçinde 90 Kuşığı ya da Benim 90 Kuşağım”, *Pathos*, Kış 2019, s.88.

C)Elektronik Ortamdan Elde Edilen Kaynaklar

http://hece.com.tr/yazarlar/Ibrahim_DEMIRCI/

<http://www3.tcmb.gov.tr/ytlkampanya/dokuman/YTLkitap25.pdf>

<http://www.omerlekesiz.com/ozgecmis/>

<http://www.cemalsakar.com/hakkinda/>

“Açık Şehir Programı TRT Türk”, Konuşmacılar: Doğan Hızlan, Beşir Ayvazoğlu, Hüseyin Su, <https://www.youtube.com/watch?v=9kQJN551-oo>, (Erişim Tarihi: 16.02.2019).

“Hami Çağdaş ile Hürriyet Gösteri Dergisi Üzerine”, Konuşmacı: Hami Çağdaş, <http://acikradyo.com.tr/gunun-ve-guncelin-edebiyati/hami-cagdas-ile-hurriyet-gosteri-dergisi-uzerine>, (Erişim Tarihi: 11.01.2019).

BİRAND, Mehmet Ali, *Son Darbe: 28 Şubat Belgeseli*, 1.Bölüm. https://www.youtube.com/watch?v=GuPnv4_f3us&list=PL19EshdPt3R8YxSSa_RGLGbd_WZguD5cQ&index=1, (Erişim Tarihi: 27.01.2019).

BİRAND, Mehmet Ali, *Son Darbe: 28 Şubat Belgeseli*, 4.Bölüm. https://www.youtube.com/watch?v=vbjWzS3Uml&list=PL19EshdPt3R8YxSSa_RGLGbd_WZguD5cQ&index=4, (Erişim Tarihi: 28.01.2019).

DENİZ, İhsan, “‘Türk Şiiri Özel Sayısı’: Buradan bakınca...”, *Yeni Şafak*, 4 Haziran 2001, <https://www.yenisafak.com/yazarlar/ihsandeniz/turk-iiri-ozel-sayisi-buradan-bakinca-51906> (Erişim Tarihi: 22.04.2019).

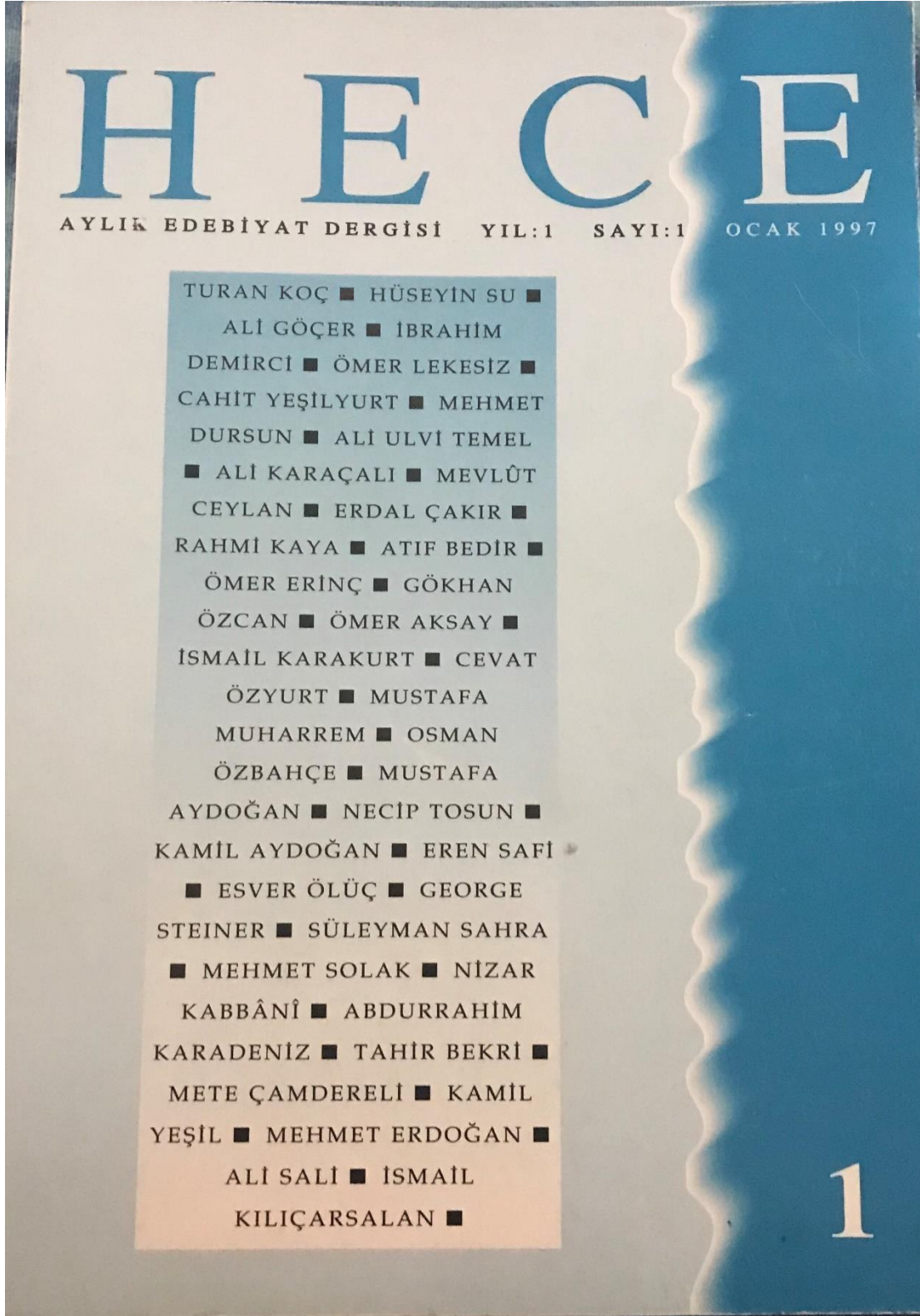
HARMANCI, Abdullah, *Adam Öykü Dergisi Bibliyografyası*, [http://www.turkishstudies.net/Makaleler/307548055_75-harmanc%C4%B1abdullah1545\(D%C3%BCzeltme\).pdf](http://www.turkishstudies.net/Makaleler/307548055_75-harmanc%C4%B1abdullah1545(D%C3%BCzeltme).pdf), (Erişim Tarihi 10.02.2019).

TAMER, Ülkü, “Hayat-şiir-etik”, *Radikal*, 12 Mayıs 2001, <http://www.radikal.com.tr/yazarlar/ulku-tamer/hayat-siir-etik-597444/> (Erişim Tarihi: 22.04.2019).

ÖZ GEÇMİŞ

28 Ağustos 1991’de Ankara’da doğmuştur. Memleketi Niğde’dir, evlidir. 2014 yılında Kırıkkale Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümünden mezun olmuştur. Aynı yılın ağustos ayında Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesinde “pedagojik formasyon” eğitimi almaya başlamıştır. 2015 Eylül ayında İhtiyaç Yayıncılık’ta editör olarak çalışmaya başlamıştır. 2016 Şubat ayında Millî Eğitim Bakanlığında sözleşmeli öğretmen olarak çalışmıştır. Yunus Emre Enstitüsünden Ocak 2017’de “Yabancı Dil Olarak Türkçe Eğitimi Sertifikası” almıştır. 2017 Mayıs ayında Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumunda metin yazarı olarak çalışmaya başlamıştır. 2018 Ocak ayında Yunus Emre Enstitüsünde okutman olarak görev yapmıştır. Arkadaşlarıyla birlikte *Kanon 2010* dergisini çıkarmıştır ancak kısa ömürlü olmamıştır. *Hece*, *Mahalle Mektebi*, *Kanon 2010*, *Tahrir*, *Muhayyel* dergilerinde deneme, öykü, şiir ve hazırladığı söyleşiler yayımlanmıştır. Necmettin Erbakan Üniversitesinde Türk Dili ve Edebiyatı ana bilim dalında yüksek lisans yapmaktadır.

EKLER

EK-1: *Hece* Dergisinin Kapak Fotoğrafları

HECE

ISSN 1301-210

AYLIK EDEBİYAT DERGİSİ YIL:1 SAYI:6

CAHİT YEŞİLYURT ■ ÖMER ERİNÇ
 ■ HÜSEYİN ATLANOY ■
 ERDAL ÇAKIR ■ ALİ GÖÇER ■
 ALİ ULVİ TEMEL ■ NECİP TOSUN
 ■ İBRAHİM DEMİRCİ ■ ŞABAN
 ABAK ■ RICHARD KEARNEY
 ■ TURAN KOÇ ■ ABDURRAHİM
 KARADENİZ ■ SÜLEYMAN SAHRA
 ■ NİZAR KABBÂNİ ■ CUBRAN
 HALİL CUBRAN ■ METİN PARILDI
 ■ RAŞİM ÖZDENÖREN ■ CEVAT
 ÖZYURT ■ SOHRAB SİPEHRİ
 ■ SAİT OKUMUŞ ■ NİYAZ
 ALİSPAHIÇ ■ KERİMA FİLAN
 ■ YUSUF ÇAĞLAR ■ BASRİ
 ÖZÇELİK ■ ADEM TURAN ■
 HAŞİM İŞİK ■ SELAHATTİN
 YUSUF ■ MEHMET UĞURLU
 ■ XİE PU ■ ÜZEYİR GÜNDÜZ ■
 İLHAMİ ÇİÇEK ■ ABDURRAHMAN
 NURİ ÇİÇEK ■ ÖMER LEKESİZ
 ■ ALİ KARAÇALI ■ RAHMİ KAYA
 ■ ATIF BEDİR ■ ALİ ÇINAR
 ■ MEHMET UZMAN
 ■ SADIK YALSIZUÇANLAR ■

HECE TAŞLARI
 İLHAMİ ÇİÇEK

6

H E C

E

AYLIK EDEBİYAT DERGİSİ YIL:2 SAYI:17

MAYIS 1998

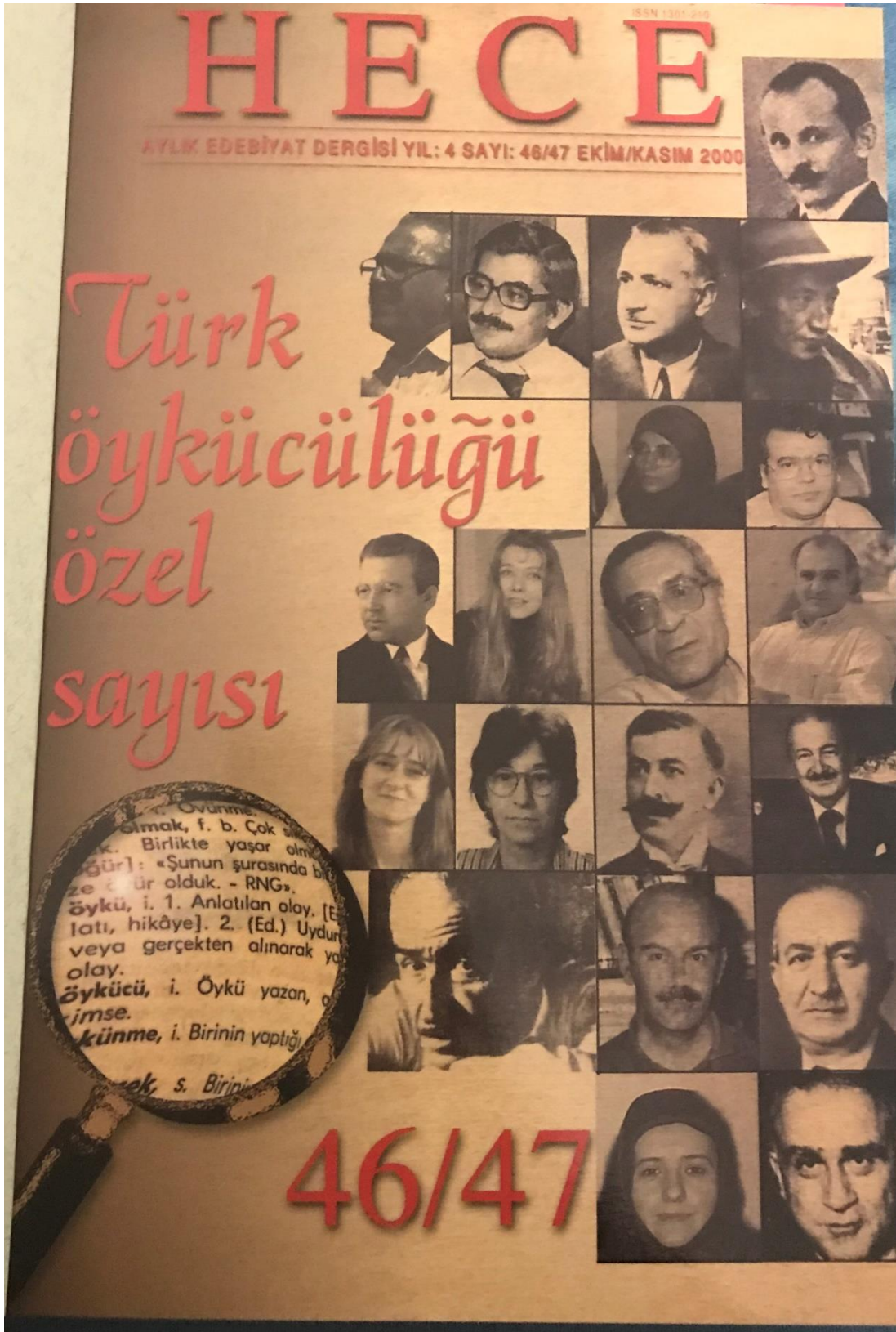
Çizgi/Hasan Aycin • Gittikçe Daralan Bir Kuşatma Altındayız/Hüseyin Su • Öyküde Kısalık Neye Tekâbül Eder/Necip Tosun • 'Bir Hayal Oldu Sana'/Çit/Düşük/Sadık Yalsızuçanlar • Bir Avuntu /Münire Daniş • Hayat Öğretmenim/Mehmet Harmancı • Baule Efsanesi/Bernard Dadie' • En Dolaysız Yaşantı/Cahit Yeşilyurt • Caza Tarih Düşürmek/Free Caz/Faruk Uysal • Fırsattan Sırat/Süleyman Sahra • Akşam Duası/Osman Özbahçe • Sabahı Öpeyim, Sen Uyanma/Atif Bedir • Şiir ve Hakikat /Turan Koç • İmgeciliğe Dair/Şiirin Bilgeliği/Ezra Pound • Yedi Pepegî Kroki/Mustafa Muharrem • Şiir Dili/Perviz Nâtil Hânleri • Şiir Dilinin Hâlleri/Ömer Erinç • Aşkın Sitemi-II/Mehmet Solak • Bir Gülün Alımına Nazîre/Murat Aslan • İp ve Kuşlar/Halil Güney • Hüseyin Atlansoy'un Şiir Dünyasında Metaforlar ve Sesler/Nazir Akalın • Gülün Rahlesinde Yazılan Şiirler/Cevat Özyurt • Bir Nisan Ayını Daha Geride Bırakırken/Ömer Lekesiz • Türküler Sevdamız/Zübeyde Andıç • İslâm'da Bilginin Temelleri/Numan Efkar • Gurbet Şiirleri/Şiir Defteri/Mehmet Solak • Varolmanın Boyutları/Hüseyin Kır •

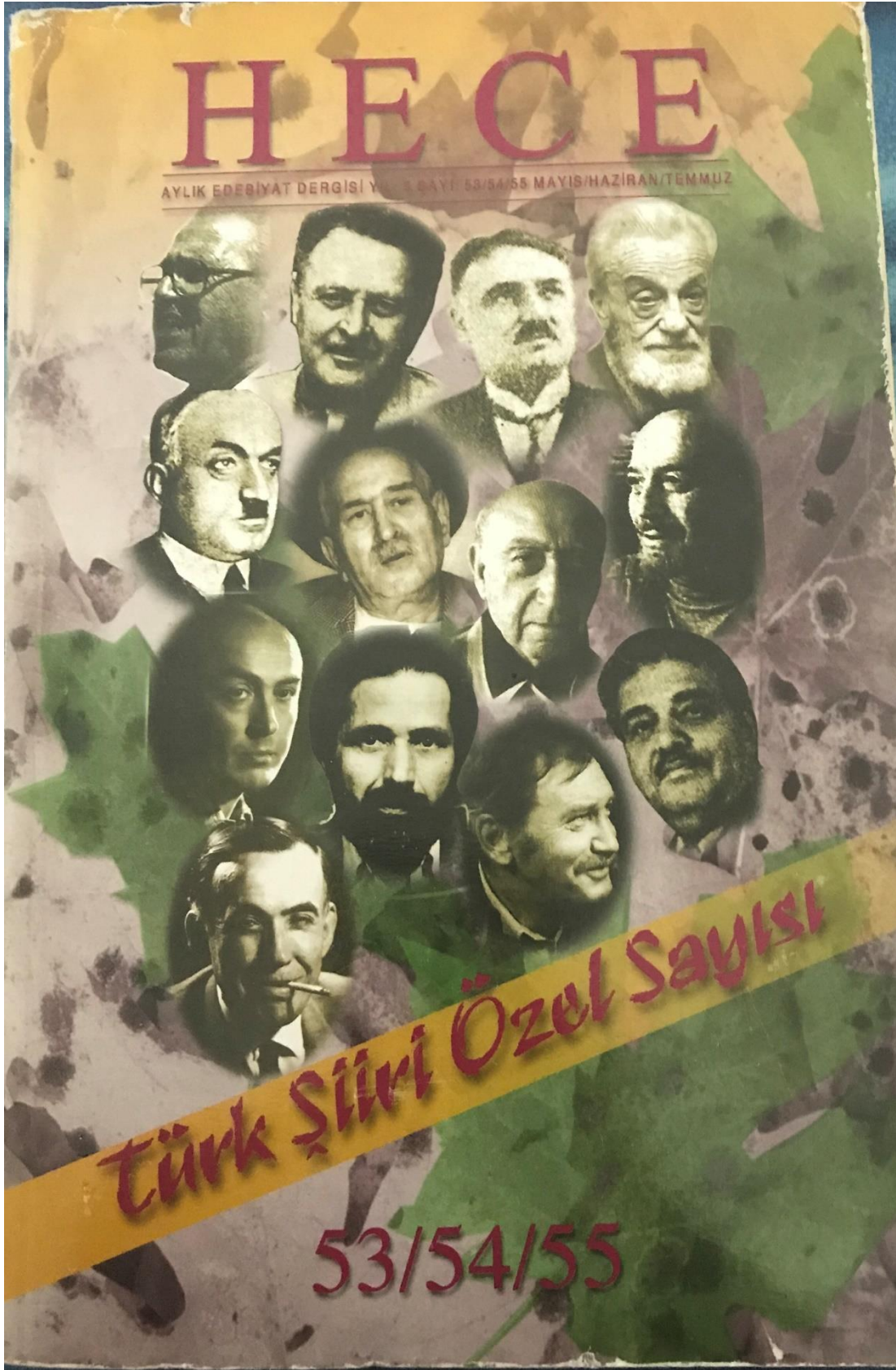
D O S Y A

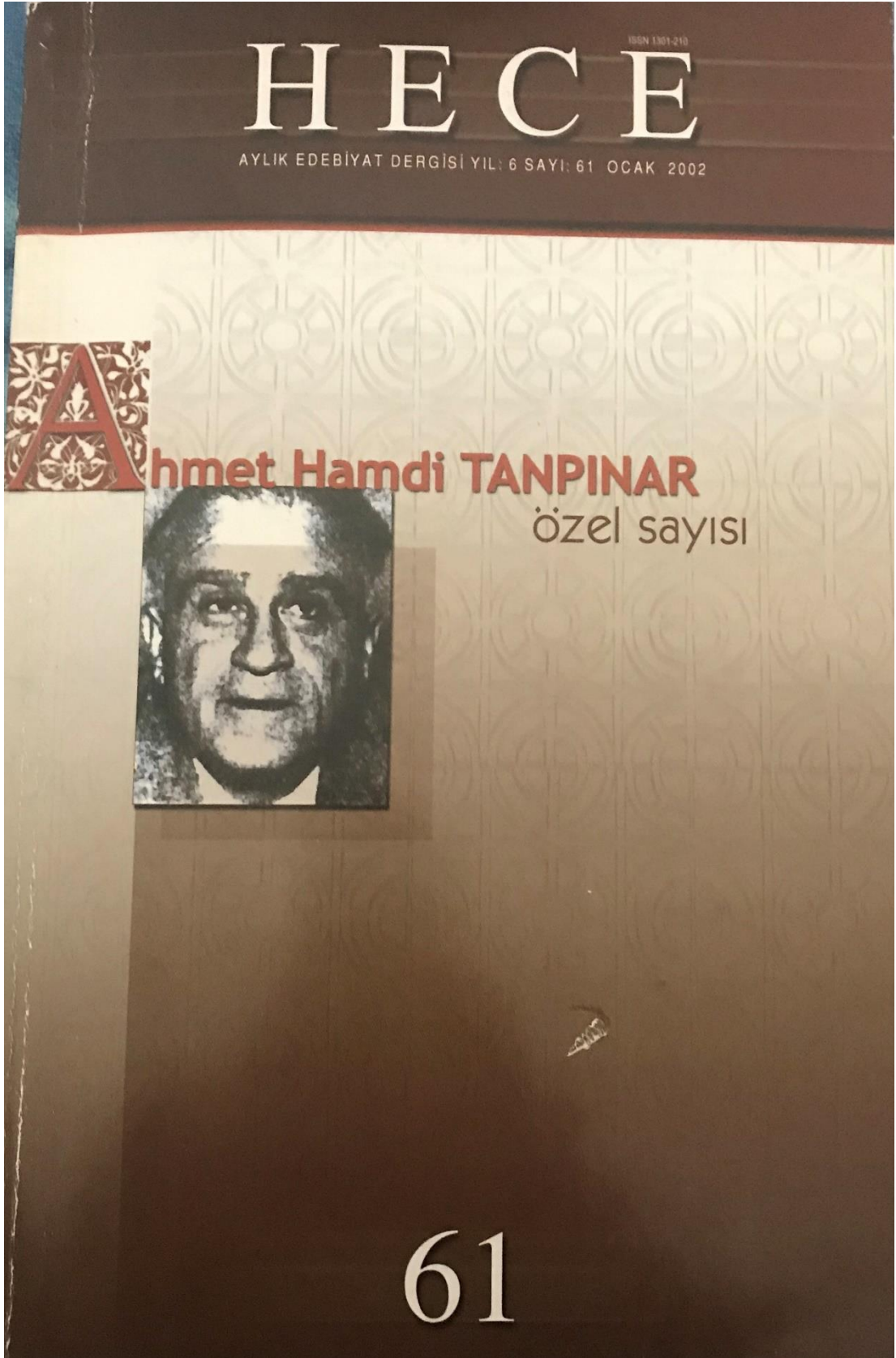
Ş İ R , D İ L , İ M G E

17

EK-2: Hece Dergisinin Özel Sayılarının Kapak Fotoğrafları

EK-3: Basındaki *Hece* Dergisi ve Yayınları Konulu Haberler ve Yazılar

interpress
medya takip merkezi 1940

TÜRKİYE
GÜNLÜK ULUSAL GAZETE
İSTANBUL
SİYASİ

Tarih: 31.7.1998
Sayfa: 14
SbCm: 137,43

Yorumumuz *farklı*

MEHMET NURİ YARDIM

Hece dergisi, iyi bir geleceğin köklü bir gelenekle kurulabileceğine inanan ve bu yolda yayınlanan sanat edebiyat ve kültür dergimiz. Büyük Doğu, Diriliş, Edebiyat, Mavera gibi dergi zincirinin halkalarından biri olan Hece'nin Yayın Yönetmeni İbrahim Çelik'le Hece dergisi, dergiciliğimiz, edebiyat ortamımız üzerine konuştuk.

Hece, hangi ihtiyaçtan doğdu?

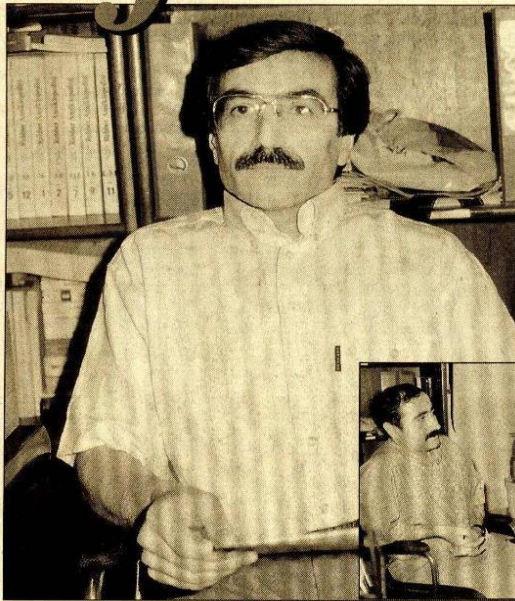
ÇELİK: Hece'nin çıkış macerası 1997'nin Ocak ayında ilk sayı ile başladı. Yalnız bunun geriye döntük bir de hazırlık safhası var. Bu hazırlık safhası, 6 aylık bir süreyi kapsıyor. Edebiyat dergisi, Mavera dergisi, Kayıtlar gibi belli bir esprinin sanat edebiyat alanındaki uzantısı olan dergilerde yetişen arkadaşlarımızın bu dergiler kapandıktan sonra uzun süre çoğunun hiç bir yerde yazmayışı aynı espride bir dergi ihtiyacını hatırlatıyordu. Belki de Hece'nin çıkışına en büyük neden bu ihtiyaçtı. Bu arkadaşlarımızdan, Ali Karaçalı, Turan Koç, Ömer Lekesiz, Ali Ulvi Temel, Ali Göcer, İbrahim Demirci gibi daha bir çok isimle bir araya gelerek, andığımız dergilerin dışında başka dergilerde yazan arkadaşlarımızın da edebî ürünlerinin yayımlanabileceği bir dergi çıkarmaya karar verildi. Böylece Hece dergisi 1997'nin Ocak sayısıyla edebiyat dünyamıza doğmuş oldu.

Dergi yayımlandıktan aldığınız itibaları anlatırmısınız?

ÇELİK: Hece dergisinin ilk sayısı, beklenenin de üstünde bir hüsn-ü kabul gördü. Birinci yıl değerlendirmemizde kısmen söz ettiğiniz gibi hiç de alışık olmadığımız bir şekilde ilk sayımız ikinci baskısını yaptı. Yine Türkiye'de edebiyat dergilerinde görülmeyen 4 binin üzerinde bir tiraj sağladık. Bizden önce çıkan dergiler ve edebiyatımızın usta kalemleri tarafından da ilgiyle karşılandı. Bizim de amaçladığımız gibi böyle bir hüsn-ü kabulün arkasından Hece dergisi çok geniş bir yazar kadrosunu yine çok geniş bir edebiyat yelpazesinde buluşturdu.

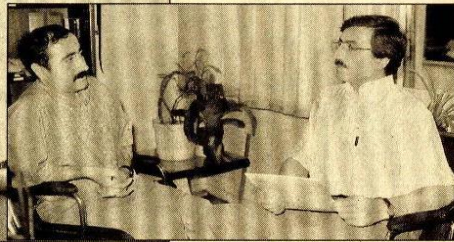
ORTALAMA 40 İMZA

19'uncu sayımız dahil olmak üzere hemen her sayımızda edebiyat dünyamızın önde gelen yazar, hikâyeci, şair ve denemecilerinden ortalama 40 kişinin imzasına yer verdik. Hece dergisi ile birlikte ilk kez yazı yazmaya başlayan şair ve yazarlardan da her sayıda yeni imzalar bu kervana katıldı. Bununla birlikte yanlışlarımızın düzeltilmesi doğrultusunda zaman zaman farklı yerlerden de baksak bazı eleştiriler aldığımız da oldu. Bu tür eleştiriler hiçbir zaman alınganlık ve kışkırtıcı duygularıyla karşı-

Çelik, kültür hayatımızdaki bir çok derginin farklı şeyler söylemeleri gerektiğini ifade ediyor.

■ Hece Dergisi'nin Büyük Doğu, Diriliş, Edebiyat, Mavera düşünce ve kültür kanallarından beslendiğini belirten Yayın Yönetmeni İbrahim Çelik, "Geriye dönük dergicilik mirasımızı Sebülürreşat'a kadar götürülebiliriz. Bu zincirin halkalarından biriyiz. Ancak yorumumuz farklı" diyor.

gelenekten gelen zincirin bir halkası olduğu söylenebilir mi?

ÇELİK: Bu bağlamda inkarcı olunmaması ve kadirbilir olunması gerektiğine inanıyoruz. Hiç bir dergi gerek yazarları, gerek zamanı, gerekse söyledikleri itibarıyla kendisinden önceki dergilerin devamı değildir. Tümüyle böyle olduğunu söylemek de zaten mümkün değildir. Ancak beslendiğimiz kültürel ve düşünsel kanallar itibarıyla böyle bir Büyük Doğu, Diriliş, Edebiyat, Mavera edebiyat, düşünce ve kültür kanalından beslendiğimizi söyleyebiliriz ve bununla onur duyuyoruz. Bu, sadece yazarlar için söz konusu değil, Türkiye'nin kültür, düşünce, sanat, edebiyat ortamının tümünü şöyle ya da böyle etkileyen önemli bir kanaldır. Hece dergisi, bu kanalı organik olarak bir devamı değil. Ama bu zincirin halkalarından birisidir. Bununla şunu amaçlıyoruz. Bu çizimin düşünce, edebiyat ve kültür esprisinin ve vurgusunun yeniden her yazarın kendine

özgü dili, üslubu ve yaklaşımı ile yorumlanmalıdır. Bu bağlamda geriye dönük dergicilik mirasımızı Sebülürreşat'a kadar da götürülebiliriz.

Günümüzde yayınlanan mevcut dergiler arasında Hece'nin yeri nedir?

ÇELİK: Temelde her sözün her yazarın ve her yazının farklı olduğunu düşüncüyoruz. Yalnız farklılık, ayrılık anlamına alınmamalıdır. Her sözü olan yazar, bir öncekinden, ya da bir başkasından daha farklı bir şey söylemenin peşindedir. Bu yaklaşımı dergicilerimiz için de düşünmekte bir beis görmüyoruz. Bugün bizim kültür yelpazemizde bir çok dergi çıkıyor. Bunların ayrı ayrı dergiler olması, farklı şeyler söylemelerini gerektirir. Ama aralarında ayrılık olmasını gerektirmez. Hece dergisinden önce çıkan Dergâh, Yedi İklim, Düşünce gibi dergilerin yanında Hece dergisinden sonra çıkan Merdiven, Kültür Dünyası, Kaşgar gibi başka dergiler de yayımlandı.

Bu dergilerle aramızda

denle her bir dergi kendi kimliği ile yayın yapmanın peşindedir. Bu dergiler arasında yarış değil, olsa olsa dayanışma olabilir.

Hece Yayınları'nın hangi ihtiyaçtan doğduğunu anlatırmısınız?

ÇELİK: Derginin doğuşundaki espri ve hassasiyet, o dergi çevresinde toplanan arkadaşların yazdıklarının kitaplaşması gibi bir ihtiyaç da doğal olarak beraberinde getiriyor. Bu, yukarıda andığımız dergiler için de böyledir. Örneğin, Büyük Doğu Yayınları, Diriliş Yayınları, Edebiyat Dergisi Yayınları, Mavera için Akabe Yayınları, Kayıtlar için Ses Yayınları gibi... Hece Yayınları'nda öncelikle, dergide ürünlerini yayınladığımız arkadaşlarımızın yazdıklarının kitaplaşmasını istiyoruz. Bu yalnızca arkadaşlarımızın kitaplarıyla sınırlı kalmayacak. Özeldir ülkemiz genelinde Orta Doğu, daha genelde yeryüzünün düşünce, kültür, sanat, edebiyat birikiminden esprimize denk düşen yazarların ki-

Hece'de Ramazan Dikmen özel bölümü

Ankara'da yayımlanan Hece dergisi, 5. sayısını, Nisan ayında kaybettiğimiz hikayeci Ramazan Dikmen'e ayırdı.

KÜLTÜR SANAT SERVİSİ

Ankara'da yayımlanan aylık edebiyat dergisi Hece, 5. sayısında, Nisan ayında kaybettiğimiz hikayeci Ramazan Dikmen için bir özel bölüm hazırladı.

Ramazan Dikmen'in fotoğrafları, günlükleri, ve özel mektuplarından örneklerin yer aldığı özel bölümde, ayrıca Hüseyin Su, Cemal Şakar, Rahmi Kaya, Necip Tosun, Mete Çamdereli, Mehmet Ay ve Mustafa Şahin'in yazı ve değerlendirmeleri bulunuyor. Hece dergisinin büyük bir kadimlik örneği göstererek hazırladığı özel bölümde, erken yaşta kaybettiğimiz Ramazan Dikmen'in sanatçı kişiliği ve hikayeciliği ele alınıyor. Bu vefatından dolayı Hece dergisine emeği geçenleri kutluyoruz.

HECE'DE NE VAR?

Ocak 1997'de yayın hayatına anılan hecenin bu sayısında da seçkin edebiyat örnekleri yer alıyor. Sanat edebiyat verimlerine liginin azaldığı bu dönemde, Hece ilk sayısını ikinci kez basarak bir ilke daha imza atmıştı. Hece'nin Mayıs 97 sayısında yer alan öteki yazarlar ve ürünleri şöyle sıralanıyor. Fethi Cemalioğlu/Fark, Turan Koç/İbrahim Çağrısı, Cahit Yeşilyurt/Med ve Cezir, Necip Tosun/İngirah,

Ömer Lekeşiz/Simgesel Bir Oykü: Reis, Atif Bedir/Sular Saçlarını Tarayınca Gelim, Ömer Erinc/Dudaklarının Gizli Yağmuru, Esver Ölüç/Rüya Revan, Rasim Özdenören/Köpekler, Rahmi Kaya/Yağmura Yakalanmış Yazılar, Ali Sali/Telbis ü İbils, Osman Özbahçe/Uzun Yürekli Nehir, Şefik Deniz/Kırlangıçlar Kitabı, Sadık Yalsızuçanlar/Neco, Nizar Rabbani/Beşinci Güney Sentonisi, Mustafa Muharrem/Lanetin Dil-siz Lahisi, Mehmet Solak/Mevsimlerden Arda Kalan Şiir, Richard Kearney/İmaj Dönemi, Kamil Yeşil/Hacet, Hüseyin Atınsay/Bir Çift Zenci, İsmail Kılıçarslan/Su Acısı, Eren Safi/Tan Parçaları Gümüş, Kerim Filan/Çağdaş Boşnak Şiiri Üzerine, Turan Karataş/Taşradan Nefeslenen Şiir, Hüseyin Kır/Aşk, Tahir Bekri/Mutlakın Hallaçları, Mehmet Harmancı/Döne Çiçeği, Selim

Yavuz/Çevreler Çevresinde, Ömer Lekeşiz/Bin Çocuk Bir Şair, Cemil Çiftçi/Divan Edebiyatında Edebi Muhtelifler, Atif Bedir/Dokuz Kandıllı, Ali Çınar/Işık Bahçeleri/Kültür Dil ve Sanata Dair, Murat Keremettin/Heidegger

Hece'yi edinmek ve abone olmak isteyenler aşağıdaki telefon ve adrese başvurabilirler.
Konur Sokak No: 39/9 Kızılay/ANKARA
Tel: (312) 419 69 13
Faks: (312) 419 69 14

RAMAZAN DİKMEN

05.02.1956 tarihinde Balıkesir'in Dursunbey ilçesine bağlı Kayağmaz köyünde doğdu. İlk öğrenimini Kayağmaz'da, hafızlık eğitimini Dursunbey'de, orta öğrenimini 1970'de yazlık öğrenci olarak İstanbul İmam-Hatip Okulu'nda yaptı.

1977'de girdiği Ankara Siyasal Bilgiler Fakültesi'nin İktisat-Maliye bölümünden 1981 yılında mezun oldu.

Polatlı ve Ankara'da geçen (172. Dönem) askerliğinin hemen ardından, 1983'te Maliye Bakanlığı Teftiş Kurulu'nda Müfettiş Yardımcısı olarak işe başladı. Aynı Bakanlıkta kısa bir süre de Vergi Kontrol Memuru olarak çalıştıktan sonra, 1988'de Fransızca mütercim olarak Devlet Planlama Teşkilatı'na girdi. Eğitim-arastırma göreviyle bir süre Britköl'de bulundu (1989-1990).

1995 Temmuz'unda sağlığı bozulan Ramazan Dikmen, 1996 Mart'ta teşhis edildiği kancerler kanserinden kurtulamayarak 10 Nisan 1997 tarihinde Ankara'da öldü.

İlk hikayesi, 1974 yılında Akşam gazetesinde çıktı. Diğer hikayeleriyle deneme, değini ve eleştiri yazılan Ayılık Dergi, Mavera, Yönelişler ve bir grup arkadaşlarıyla birlikte çıkardığı Kayıtlar (İlk sayısı: Kasım 1990, son sayısı: 45, Haziran 1995) dergilerinde yayımlandı.

İlk hikaye kitabı 1996 yılında Kıyaya Vuranlar adıyla İz Yayınları tarafından çıktı. Alfile Abiannın İncileri adlı ikinci hikaye kitabıyla, denemeleri, günlükleri ve mektupları da Hece dergisi yayımlanma kitaplaştırılacak.

Ramazan Dikmen'den Atasoy Müftüoğlu'na

Ramazan Dikmen'in liseli yıllarına ait bir fotoğrafı...

İstanbul İmam-Hatip Okulu'nu bitiren Dikmen, 1977 yılında Ankara Siyasal Bilgiler Fakültesi'ne girdi ve 1981 yılında buradan mezun oldu

8.1.97 Ankara Sevgili Ağabeyim, Mektubunuzu aldım. Teşekkür ederim. Oruç Ayı size de mübarek olsun. Tüm müslümanlara da liginizden mahcubum. Basından izleyebildiğim kadanyla dış dünyanın bende bıraktığı, mülevves anaforlar içinde sürükleniyoruz: oradan oraya; bir anaforndan bir anafora. Sonrası, bir ucu dalma karamsarlığa açık boğucu bir burukluk duygusu. (Ama nice'dir duyguların vefalısı.) Rahatsızlığım yüzünden uykusuz geçen geceler boyu, karanlık bir odada, gözlerim kapalı, o düşünceden bu düşünceye dala çıka ilerledikçe bu duygu alabildiğine harlanıyor.

Ama sonra hemen tümü geçmişte kalmış hatıra olmuş ufakik güzelliklerimizden biri, nasılsa karanlıklar içinde gülmeyişim geçiyor. O zaman süregelen burukluk duygusu getilemeye, getiledikçe boşalttığı yeri, yumurtadan yeni çıkmış, her ucma denemesinde toprağa çakılan bir yavru kusun fersiz ötüşlerince hassas bir hüznü bırakıyor. Gözlerime dalan yaşlarla, kulaklarımı ve göğsümü bu hüznün sesine açmaya çalışıyorum.

Mektubunuz Ağabey, bu hüznü canlandırdı. Bu hüznü tutunuyorum. Direncim artıyor. Gönülüm ferahlıyor.

Allah razı olsun. Hürmetle ellerinizden öperim. Allah'ın selam ve bereketini dilerim.

● Ramazan DİKMEN

Şiirin serüveni

▲ Özcan Ünlü

Her ne kadar, ülkemizin içinde bulunduğu duruma bakıp yayın dünyasını daha da içler acısı yorumlara hapsedmek alışkanlığımı üzerimizden atamamış olsak bile, yaptığı işin farkında olan, herhangi bir grup veya tekelci edebiyat görüşü etrafında "kör atın kösteğine dolanır gibi" aynı şeyleri yazıp söylemeyen yazar-cizer takımının olduğunu da görmek sevindirici... Ülkemiz edebiyatı için, özellikle şiir ve öykü alanında yeniliklere açık yayın politikası ile her zaman gündemde olmayı başaran Ankara merkezli Hece dergisi, "Türk Öykücülüğü Özel Sayısı"ndan sonra, şimdi de "Türk Şiiri Özel Sayısı" ile dev bir hizmeti gerçekleştirdi. Mayıs, haziran, temmuz aylarını birleştirerek 686 sayfalık "ansiklopedik dergi" gibi çıkan Hece, her türlü takdiri hak ediyor.

Hayatın şiiriyeti

"Şiir Uygarlığına Anıt" başlıklı yazı ile bu sayının önemini vurgulayan Hüseyin Su, "Türk şiiri, tarihsel serüveni içinde ve bu serüvenin bugün ulaştığı yerde, bu zorunluluğun ve sorumluluğun üstesinden ne derecede gelebildi? Hayatımızın bütün alanlarında şiiriyeti ne derece egemen kılabiliriz?"

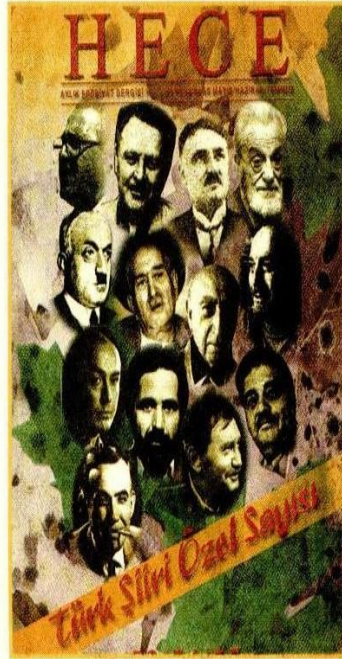

Hüseyin Su, böyle bir çalışmanın kendilerini zorladığını ama üstesinden geldikleri için mutlu olduklarını söylüyor.

Hayatımız, sanatımız, dilimiz, dinimiz, tarihimiz, kültürümüz; uygarlığımız, şiiriyetini kaybettiğinde neler oldu?" sorularıyla derginin çıkış amacını da açıklamış oluyor.

Bu sayı için Amerika'dan yazan Victoria Rowe Holbrook ile İngiltere'den yazı gönderen Laurent Mignon'un katkı-

Edebiyat "ciddi" bir iş... Ülkemizde yayımlanan dergilerin saman alevi gibi parlayıp sönmeye bu ciddiyeti engelleyen en önemli unsur. Hece, "Türk Şiiri Özel Sayısı" ile "ciddi" bir işin üstesinden gelmeyi başardı...

Hece, şiire özel

Hece dergisinin üç aylık sayısını birleştirerek ortaya koyduğu 686 sayfalık dergi, altı bölümden oluşuyor. İlk bölümde eski Türk şiirinden günümüze bir değerlendirme; ikinci bölümde, Türk şiirinin öncü şairleri arasında şiiri tamamlanmış on dört şairin değerlendirmeleri; üçüncü bölümde, hemen her döneme ilişkin Türk şiirinin sorunlarına dair başlıklar; dördüncü ve beşinci bölümde, yüz on beş şaire gönderilen mektup sonucu elde edilen poetik görüş veya şiirler; altıncı bölümde ise, şiir yayıncılığımızın bilançosu verilmeye çalışılıyor. Her ne kadar eksiklerle de dolu olsa, şiir kitapları, şiir dergileri, şiir özel sayıları, soruşturmalar, konuşmalar, açkötürümler, şiir antolojileri ve şiir yazılarının geniş bir kaynakçası sunuluyor.

na teşekkür eden Su, söz verdiği halde yazılarını hazırlamayanlara da sitem ediyor. Bazı talihsizliklerle bu sayıyı hazırladıklarının altını çizen Hüseyin Su, bu zamana kadar süren sorumluluk ve bilinç duygusunun bundan sonraki çalışmalarda da devam ettirileceğinin altını çiziyor.

Biraz eleştiri...

Dergi, klasik deyimlerle, çok önemli bir boşluğu dolduruyor. Türk şiirinin başlangıçtan günümüze kadar gelen serüvenini gözler önüne sererken, özellikle bugüne yoğunlaşıyor. Her biri değerli imzaların getirdiği yorumlar ve tesbitlerle süslenen seçkin şiir örnekleri de dergiyi tamamlıyor. Ancak, burada vurgulanması gereken bir eksik-

likten söz etmeliyiz; dergi için yazı verenlerin çoğu, özellikle araştırma yazılarını hazırlayanların, dosyalarını oldukça eksik ve aceleyle kotarmış oldukları gözleniyor. Şiir kitapları ve dergileri konusunda yapılan değerlendirmelerin yeterli olmadığını belirtmeliyiz.

Hece'nin kütüphane çapındaki "Türk Şiiri Özel Sayısı"nın değerlendirmek elbette edebiyat eleştirmenlerinin işi -neredeyse?- fakat, bütüncül bir bakış açısıyla yaklaştığımızda bazı eser ve isimlerin iskanmış olması doğrusu affedilmeyecek bir durum olarak karşımıza çıkıyor.

Hece, çok önemli bir işin üstesinden geldi, darısı "Türk Romanı Özel Sayısı"nın başına...

(0 312 419 69 13)

EK-4: Hece Dergisinde Müstear İsim Kullanan Yazarların Listesi

Burada gösterilen liste Ali Karaçalı'nın arşivinden alınmıştır.

1. ABDURRAHMAN BAŞPINAR

Âtîf BEDİR

2. ALİ ULVİ TEMEL

İshak YETİŞ

3. ARİF AY

Eyüp ÖNDER

4. DURAN BOZ

Ömer ERİNÇ

5. İBRAHİM ÇELİK

Hüseyin SU

6. SÜLEYMAN KALKAN

Süleyman SAHRA

7. TURAN KOÇ

Davud DAĞ